

ش

رێزمانی کوردی

بۆ پۆلی دوانزەمی ئامادهیی

بەشیۆهی:

پرسیار و وهلام و ههلبژاردن

شیکاری سه‌رجه‌م نمونه و پاره‌پان و پرسیاره ووزارییه‌کانی
(1998 تا 2014) به شیۆهی ههلبژاردن

ئاماده‌کردنی

مامۆستا : شوان غازی شیروانی

بروانامه‌ی ماستهر

ئاماده‌یی (فێنک) ی تاییه‌ت و زۆزکی کورپان

چاپی نوی 2015 - 2016

و

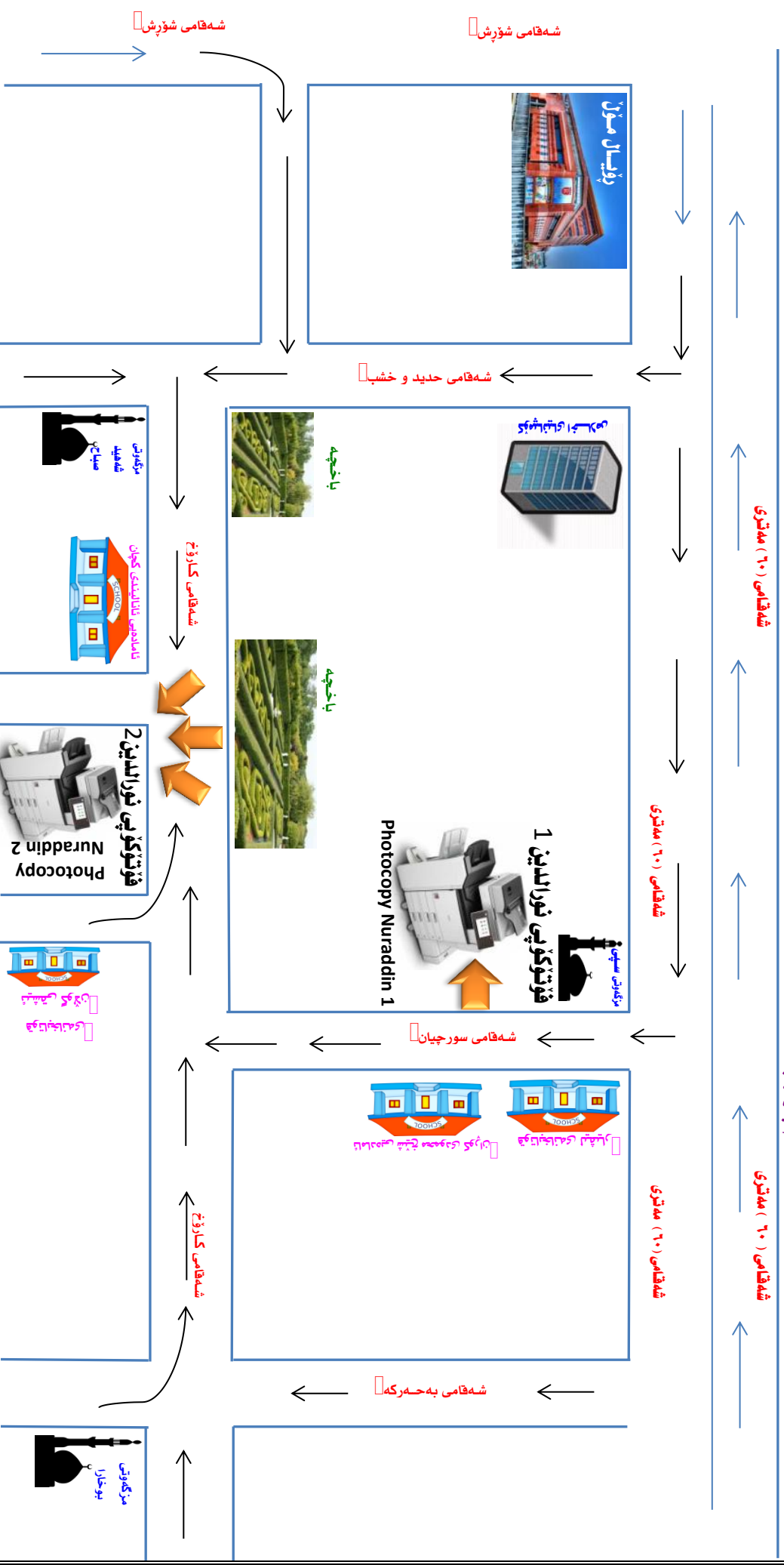
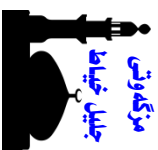
ء

ن

م مان

ت تان

ی یان

بەشى

رېزىمان

إقليم كوردستان - العراق

مجلس الوزراء

وزارة التربية

المديرية العامة للمناهج والطبوعات

مديرية المناهج

Kurdistan Regional Government
Council of Ministers
Ministry of Education

ههريمانى كوردستان - عىراق

ئەنجومەنى وەزىران

وەزارەتى پەرەردە

بەرێوەبەرایەتى گشتى پرۆگرام و چاپەمەنىيەكان

بەرێوەبەرایەتى پرۆگرامەكان

مارە: (٨٨٨٧)

يگەوت: 2015/6/2

12 / جۆزەردان 2015 كوردى

No: ()
Date: / 06 / 2015

فەرمانى وەزارى

ريازدارا :

بە دانانى ئەو بەريزانەى ناو و ناوئيشانيان لە خوارەو هاتوو لە لیژنەى پسپۆرى پێداچوونەو هەى كتيبه كانی زمان و دەبى كوردى بۇ پۆلەكانى (9 بئەپەتى) و (10 ئامادەى) بۇ سالى خويئندى (2016 - 2017) .

ژ	ناو	ئەرك	ناوئيشان
6	شوان غازى پيرداود	ئەندام	ماموستاى پسپۆرى زمانى كوردى / ب.گ.پ. هەولير/ ئا. بارزانى نەمر كوران

ئاراس نەجمەدين عەبدوللا

ل / وەزىرى پەرەردە

ئىنەيك بۇ:

- نووسینگەى بەريز وەزىرى پەرەردە ... لەگەل ريزدا
- بەريوەبەرایەتى گشتى ديوان ... لەگەل ريزدا
- بەريوەبەرایەتى گشتى پلاندانانى پەرەردەى ... لەگەل ريزدا
- بەريوەبەرایەتى گشتى پرۆگرام و چاپەمەنىيەكان ... لەگەل ريزدا
- بەريوەبەرایەتى گشتى پەرەردەى هەولير... لەگەل ريزدا
- سەرۆك و ئەندامانى لیژنە ... لەگەل ريزدا
- خولای.

ئەسكەندەر مستەفا / بەريوەبەرى پرۆگرامەكان

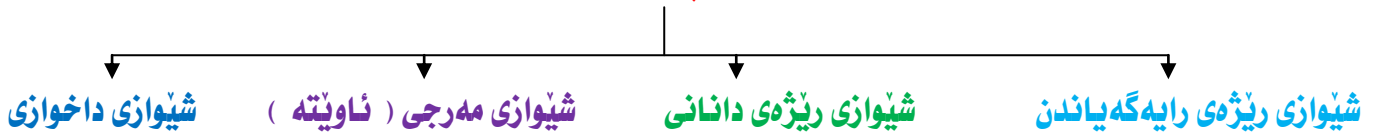
Kurdistan Region - Erbil
Phone : 2232475/2230250

E- mail : info@kurdistan-moe.org

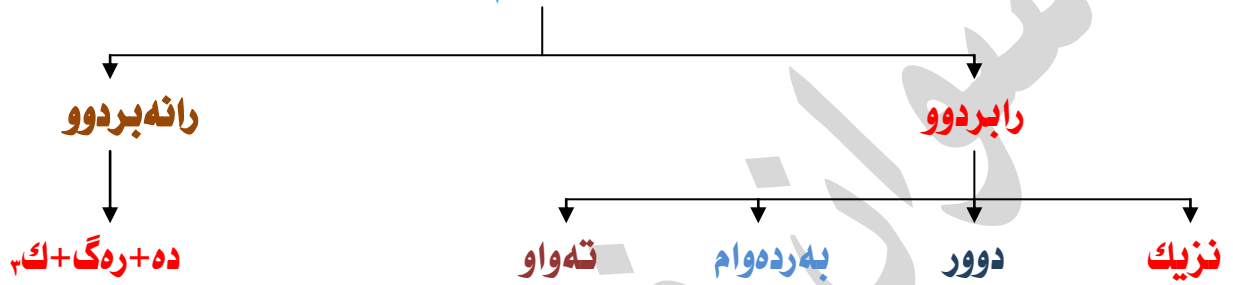
ههريمانى كوردستان - ههولير

لهفون : 2232475 / 2230250

كار به پىي ناوهرۆك

شېوازى رېژە رايەگە ياندىن

شېوازى رېژە رايەگە ياندىن

يەكەم (شېوازى رېژە نەزىكى رايەگە ياندىن : - بەلابىردىنى (ن) چاۋگ دروست دەپىت :-

كردن ← كرد
برين ← برى
سوتان ← سوتا
چوون ← چوو
گەيشتن ← گەيشت

تى بى نى // (قەدى چاۋگ = شېوازى رابىردووى نەزىكى رايەگە ياندىن = چاۋگ - ن)

تى بى نى // پاشگىرى (ەو) ، ئەگەر لە دواى ھەر چاۋگىك يا كاريك ھات ئەوا

خواردنەو ← خوارد ەو (كارى رابىردووى نەزىكى رايەگە ياندىن) (دارپژراو)

۱ (ئەگەر كارەكە بىكەينە نەزىكى رايەگە ياندىن و چاۋگە كە كۆتايى بە پىتى نەزوين ھات ئەوا ەكو خوى دەنوسرىتەو)

۲ (ئەگەر كارەكە بىكەينە نەزىكى رايەگە ياندىن و چاۋگە كە كۆتايى بە پىتى بزوين ھات ئەوا (ى) ناو بەندى دەخەينە نيوانيان)

برانەو ← برا + ي + ەو

فرينەو ← فري + ي + ەو

كارى رابىردووى نەزىكى رايەگە ياندىن + بوو

سادە

دارپژاو

ليكدراو

دووەم (رېژە رابىردووى دوورى رايەگە ياندىن)

كرد + بوو = كرد بوو

راکرد + بوو = راکرد بوو

دروست كرد + بوو = دروست كرد بوو

سییەم (رېژەى رابردووی بەردەوامی راگەیاندن) ← دە + رېژەى رابردووی نزیکى راگەیاندن

ساده	ده کرد	=	ده کرد
دارژاو	ده راده کرد	=	ده کرد
لیکدراو	ده درست ده کرد	=	ده کرد

تى بی نی // له رابردووی بەردەوامی راگەیاندن ئەگەر کارەکە

- (۱) ساده بوو ئەوا نیشانهی (ده) دەچیتە پێش کارەکە . بۆ نمونە ده کرد
- (۲) (دارژاو و لیکدراو) بوو ئەوا نیشانهی (ده) دەچیتە دواى بەشى یەكەمى کارەکە : بۆ نمونە
 را ده کرد (دارژاو) درست ده کرد (لیکدراو)

چوارەم (رېژەى رابردووی تەواوی راگەیاندن) ← رېژەى رابردووی نزیکى راگەیاندن + (وه ووه)

وه ← ئەگەر قەدى چاوگ کوتایی به (ا ، ی ، و) هات	هینا + وه ← هیناوه
ووه ← ئەگەر قەدى چاوگ کوتایی به (د ، ت) هات	برى + وه ← برپوه
مرد + وه ← مردووه	چوو + وه ← چوووه
گرت + وه ← گرتووه	

تى بی نی //

- (۱) لە شیوازی کرمانجی ژووڕودا لە جیاتی پاشگری (ووه ، وه) ئەوا پاشگری (یه ، بیه) بەکار دێت
 وهك ← بردوووه ← بردیه سوتاوه ← سوتایه چاندوووه ← چاندییه
- (۲) ئەگەر کارەکە کوتایی به پاشگری (وه) هات ، کاتیك دەکریتە کاری رابردووی تەواوی راگەیاندن
 ئەوا بەم یاسایەى خوارووه درست دەکریت واتە (ت) ناوبەند دەچیتە نیوان (ووه ، وه)

قەدى چاوگ + وه + ت + وه

خوارد + ووه + ت + وه خواردوووه تەوه
 سوتا + وه + ت + وه سوتاوه تەوه

شىۋازى رېژە رانەبردووى راگەيانندن

دە + رەگى كار + ك (م .. ين .. يت .. ن .. ات ، يت .. ن) ياسا

دە رۇ (م .. ين .. يت .. ن .. ات .. ن) سادە

را دە گر (م .. ين .. يت .. ن .. ات .. ن) دارژاۋ

دروست دە كە (م .. ين .. يت .. ن .. ات .. ن) لىكدرائو

تى بى نى // نىشانەي (دە) لە كارى رانەبردووى راگەيانندن دەچىتە

(۱) دەچىتە پىش كارەكە ئەگەر كارەكە سادە بوو بۇ نموونە ... دەرۇم

(۲) دەچىتە دواي بەشى يەكەمى كارەكە ئەگەر كارەكە (دارژاۋ يا لىكدرائو) بوو . بۇ نموونە . فىر دەبم .. لى دەنىم

تى بى نى // پاشگىرى (دە) لە ھەموو رېژەكانى كارى (رابردووى رانەبردووى) ي راگەيانندن دەنوسرىتە دە لەكاتى

دروست بونى كارەكە واتە لە كۆتايى كارەكەدا

پرسىار كارى (كرددە دە) بگۆرە بو

(۱) شىۋازى رابردووى دورر ← كرد + بوو + دە

(۲) شىۋازى رابردووى تەواو ← كرد + ووه + ت + دە

(۳) شىۋازى رابردووى بەردەوام ← دە + كرد + دە

(۴) شىۋازى رانەبردووى راگەيانندن ← دە + كە + (م .. ين .. يت .. ن .. ات .. ن) + دە

تى بى نى // لە شىۋازى نەرى دا

(۱) كارى رابردووى بە (نە) نەرى دەكرىت گەيشت ← نەگەيشت

(۲) كارى رانەبردووى بە (نا) نەرى دەكرىت دەگەم ← ناگەم

راھىنان (۱) لاپەرە ۱۱

كار	رېژەكەي لە شىۋازى راگەيانندن
۱- خىزمەت دەكات	رانەبردووى راگەيانندن
۲- خواند بوو	رابردووى دوررى راگەيانندن
۳- گەيشت	رابردووى نزىكى راگەيانندن
۴- چاپ كرددە	رابردووى تەواي راگەيانندن
۵- ئاۋەدان كراۋەتەۋە	رابردووى تەواي راگەيانندن (بىكەر ناديار)
۶- ئاۋ دەدا	رابردووى بەردەوامى راگەيانندن
۷- بەجىما	رابردووى نزىكى راگەيانندن

راھىنان (۲) لاپەرە ۱۱

چاۋوگ	رېر دووى تەۋاوى راگەيانندن	رېر دووى بەردەۋامى راگەيانندن
رېمالىن	رېمالىيە	رېادەمالى
خولانەۋە	خولانەۋە	دەخولايەۋە
ئازاد كىردن	ئازاد كىردۈۋە	ئازاد دە كىرد

راھىنان (۳) لاپەرە ۱۱

كار	بەكارھىنانى لى رىستەدا بە شىۋە نەرى
خواسىت	پەرتوۋ كەم لى تۆ نە خواسىت
دەرباز كىردۈۋە	مىندالە كەت دەرباز نە كىردۈۋە ، لى نە خويندەۋارى
جولايەۋە	ھىزى پىشمەرگە بۇ كەر كوك نە جولايەۋە
نوسىيۋو	قورە كە نە خوسا بوو
دادەخات	مىندالە كە پەنجەرە كە داناخات

راھىنان (۴) لاپەرە ۱۲

۱ / شقان ل بن كەپرى نىقىستىيە .

وشە	شى كىردنەۋە
شقان	ناۋە ، تاكە ، تاييەتى يە ، ناسراۋە ، بىكەرە .
ل بن كەپرى	گرى ي ھاۋەلكارى شويى يە ، تەۋاۋكەرى كارە
نىقىستىيە	رېژە رېر دووى تەۋاوى راگەيانندن ، تى نەپەرە .

۲ / شاناز رايەخە كە چنى .

وشە	شى كىردنەۋە
شاناز	ناۋە ، تاكە ، تاييەتىيە ، ناسراۋە ، بىكەرە .
رايەخە كە	ناۋە ، تاكە ، گىشتى يە ، ناسراۋە ، بەركارە
ى	جىناۋى لكاۋە بۇ كەسى سى يەمى تاك بىكەرە .
چنى	رېژە رېر دووى نىزىكى راگەيانندن ، سادەيە ، تىپەرە

۳/ راسپاردە كەيان بۇ ئۆه نارد بوو.

وشه	شى كىرئنه وه
راسپاردە كە	ناوه ، تاكه ، گشتى يه ، ناسراوه ، بهركار .
يان	جىناوى لكاهو بۇ كەسى سى يەمى كۆ ، بكه ره
بو	ئامرازى پەيوەندى يه .
ئۆه	جىناوى كەسى سەربەخۆيه بۇ كەسى دووهمى كۆ ، تەواوكەرى به يارىدەيه
نارد بوو	رېژەى رابردووى دوورى راگەيانئنه ، سادەيه ، تېپەرە .

گۈندە كان ئاوه دان دە كرىئنه وه .

وشه	شى كىرئنه وه
گۈندە كان	ناوه ، گشتى يه ، كۆيه ، ناسراوه ، جىگىرى بكه ره
ئاوه دان دە كرىئنه وه	كارى رانەبردووى راگەيانئنه ، لىكدراوه ، تى پەرە ، (بكه ر ناديارە)
ن	جىناوى لكاهو بۇ سى يەمى كۆ بۇ (جىگىرى بكه ره) دە گەرېئنه وه
ه وه	پاشگرە .

راھىئان (۴) لاپەرە ۱۲

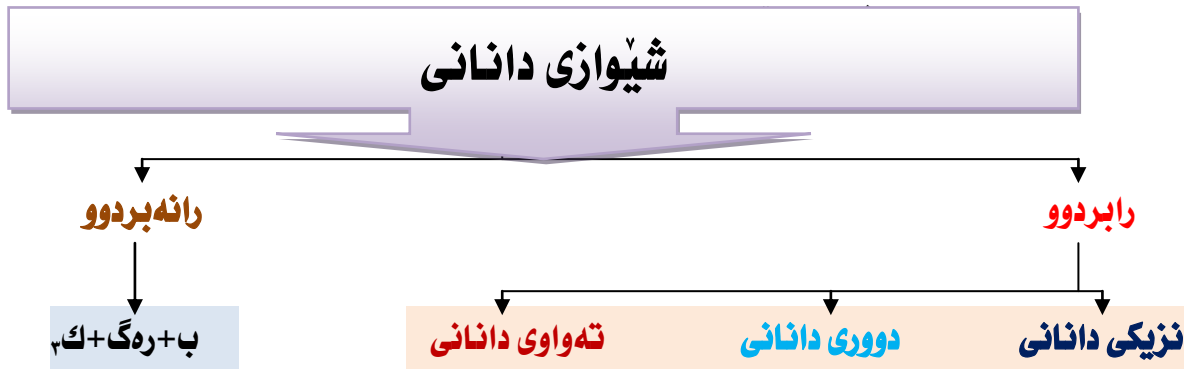
لە رستەى (ھۆنراوہکانیان لە بەر کرد ، ئىنجا چوون بۇ قوتا بخانە)

- ۱- ھەردوو کار لە چ رېژەيه كه لە رېژەى رابردووى نزىكى راگەيانئنه
- ۲- لە كارى لە بەر کرد رېژەى رابردووى تەواوى راگەيانئنه دروست بکه ، لە رستەى تر بە كارېئنه ؟
(لە بەر کردووه) جلەکانیان لە بەر کردووه
- ۳- لە ھەردوو کار رېژەى رابردووى بەردەوامى راگەيانئنه دروست بکه ، رستەكه بنووسەوه ؟
(لە بەر دە کرد) (دە چوو) ھۆنراوہکانیان لە بەردە کرد ، ئىنجا دە چوون بۇ قوتا بخانە
- ۴- لە ھەردوو کار رېژەى رانەبردووى راگەيانئنه دروست بکه و رستەكه بنووسەوه ؟
(لە بەر دە کەن) ... (دە چن) ھۆنراوہکان لە بەر دە کەن ، ئىنجا دە چن بۇ قوتا بخانە

۵- وشەى (ھۆنراوہکان) شىكەرەوه ؟ ھۆنراوہکان ناوه ، كۆيه ، ناسراوه ، بەرکارە

هكه نيشانەى ناسينە

- له شېوازي دانانى دا هەندىك كاري ياريدهدەر هەن بەم شېويه دەردهكهون و به مەبهستى جياوازه بريتىن له
- (۱) كاري ياريدهدەرى (دهييت ، دهبايه ، دهبيت ، دهبي) ← كاري ياريدهدەرە بۇ پيويستى به كارديت بو نمونه دهبيت منداله كانمان جوان پەرودە بکەين
- (۲) كاري ياريدهدەرى (ديم ، بيم) ، كاري ياريدهدەرن بۇ (مەبهست) به كارديت بو نمونه (بيم) ديم تاكو هونراوه كه بخوينمەوه
- (۳) كاري ياريدهدەرى (دهويرم) ← كاري ياريدهدەرە و بۇ (توانا و ئى هاتوى و ويران) به كارديت ... بو نمونه دهويرم هەستى خوم دەربرم
- (۴) كاري ياريدهدەرى (دەمهويٹ) ← كاري ياريدهدەرە بۇ (ويستن) به كارديت بو نمونه دەمهويٹ جوانيه كانى ژيان ببيمن

تى بى نى //

- هەندىك وشە هەيه له گەل شېوازي دانانى له رستەدا ديت بو ئەو مەبهستانە به كارديت
- (۱) خوزگە و بريا و كاشكى و خوزيه ← وشەن بو ئاوات و ئارەزوو به كارديت
- (۲) رەنگە به گومانم و به شك و گومان به كارديت ← وشەن بو شك و گومان به كارديت
- (۳) خوايه ساخوايه و خودايه ← وشەيه كه تاييه ته بو دوعا و پارانهوه به كارديت

تە بۇ نە //

له كاتى گورينى رستەي (راگەيانندن و داخوازي) بۇ شېوازي دانانى پيويستە (بريا و خوزگە و خوايه و لهوانه و رەنگە و دەمهويٹ و ديم و دهويرم و دهبيت هتد) زياد بکەين ، ئەو كار و وشانە لابردريت و ئەگەر به پيچەوانەوه بوو بۇ نمونه

شېوازي دانانى
شېوازي راگەيانند

دهبيت برؤم بۇ سهيري پيشانگاكه
دهرؤم بۇ سهيري پيشانگاكه

چۆنییه تی دروستکردنی ریژه کانی شیوازی دانانی

یهك :::: ریژهی رابردووی دانانی

یهكهم (ریژهی رابردووی نزیک دانانی) ← ریژهی رابردووی نزیک راگه یاندن + با

کرد	=	با	کرد با	ساده
راکرد	=	با	راکرد با	دارپژاو
دروست کرد	=	با	دروست کردبا	لیکدراو

دووهم (ریژهی رابردووی دووری دانانی) ← ریژهی رابردووی نزیک راگه یاندن + بوو + با

کهوت	=	بوو	با	کهوتبوو با	ساده
راهینا	=	بوو	با	رهینابوو با	دارپژاو
دروست کرد	=	بوو	با	دروست کردبوو با	لیکدراو

سییههم (ریژهی رابردووی تهواوی دانانی) ← ریژهی رابردووی نزیک راگه یاندن + بیئت

کهوت	=	بیئت	کهوت بیئت	 ساده
راهینا	=	بیئت	راهینا بیئت	 دارپژاو
دروست کرد	=	بیئت	دروست کرد بیئت	 لیکدراو

چوارهم (له شیوازی دانانی ریژهی کاری رابردووی بهردهوام نییه چونکه له په رتووکی پۆلی دوانزده باس نه کراوه ؟

ب + ریژهی رابردووی نزیک راگه یاندن + با =

تی بی نی // له ههر ریژه یهکی دانانی نهوا پاشگری (هوه) دهنوسریتهوه بهمه رجیک له کاری رابردووی

(نزیک و دوور) دانانیدا نهوا (ی) ناوبه ند دهچیتته نیوان (با + ی + هوه)
(کهوت بایه هوه) ، (کهوت بوو بایه هوه)

به لام له کاری رابردووی (تهواو) دا نهوا دهچیتته کوئایی کاره که کهوت بیتهوه

دووهم :: ریزهی رانه بردووی دانانی

ریزهی کاری رانه بردووی دانانی .. ب + رهگ + ك (م .. ین .. یت .. ن .. ات ، یت .. ن)

کهوتن ب کهو (م .. ین .. یت .. ن .. ات ، یت .. ن)

خواردن ب خو (م .. ین .. یت .. ن .. ات ، یت .. ن)

بهلام ته گهر کاره که دارژاو یا لیكدراو بوو ریزهی رانه بردووی نزیکي دانانی نیشانهی (ب) دهچیتته بهشی

دوای یه کهمی کاره که ، ههروه ها دهگوئیتته دهرنه کهویت

دهرکهوتن دهر بـ x + کهو (م .. ین .. یت .. ن .. ات ، یت .. ن)

را هیئان را بـ x + هیئ (م .. ین .. یت .. ن .. ات ، یت .. ن)

تی بی نی // له ریزهی رانه بردووی دانانیدا پاشگری (هوه) له دوای جیناوی لکاوی (ك) دیت بو نمونه

ب + کهو + (م .. ین .. یت .. ن .. ات ، یت .. ن) + هوه

را + بهیئ + (م .. ین .. یت .. ن .. ات ، یت .. ن) + هوه

تی بی نی // هه موو ریزه کانی دانانی له کاری (رابردوو و رانه بردوو) دا به ئامرازی (نه) نه ری ده کريت

بکهویت نه کهویت رانه بردوو

دروست کردبا دروست نه کردبا رابردوو

راهینان (١) لا ١٧

ریزه له شیوازی دانانی دا

کار

رسته

- (١) ههلبکهیت ، بمالیت رانه بردووی دانانی
- (٢) دیتبا ، وهگر تبا رابردوووی نزیکي دانانی
- (٣) چووباین رابردوووی نزیکي دانانی
- (٤) بی دهزانی رابردوووی بهردهوامی راگه یانندن
- (٥) هاتیئتن ، رویشتیئتن رابردوووی تهوای دانانی
- (٦) بچیت رانه بردووی دانانی
- دهکات رانه بردوووی راگه یانندن
- پیش کهوتبا رابردوووی نزیکي دانانی

راهیتان (٢) ١٧

دهبیت ژینگه بپاریژین

- ١ (دهبیت) کاری یاریدهدهر ، پیویستی ده گهیه نیت
- ٢ (بپاریژین) رێژهی رانهبردووی دانانی ، ب+رهگ+جیناوی لکاو (ین)
- ٣ (پاراستبا) رێژهی نزیکي دانانی
- ٤ (بپاریژیت) سییه می تاک
- بپاریژن سییه می کو
- ٥ (ژینگه دهپاریژین)

XX

راهیتان (٣) ١٧

رێژهی شیوازی دانانی

کار

رابر دووی نزیکي دانانی	نه پاراستبا
رابر دووی نزیکي دانانی	هات با
رابر دووی دووری دانانی	گه یاندبوو با
رابر دووی تهواوی دانانی	ئاگادار کردبیتهوه
رانهبردووی دانانی	بخوازیت

راهیتان (٤) ١٧

خۆزگه باران باریبا

وشهیه که بو ئاوات و هیوا و ئارهزوو به کاردیت	خۆزگه
ناوه ، کۆیه ، تاییهته ، کارایه	باران
رێژهی رابر دووی نزیکي دانانی ، ساده ، تینهپه ره	باریبا

دهبیت کورد پیش بکهویت

کاری یاریدهدهر بو پیویستی به کاردیت	دهبیت
ناوه ، ناسراوه ، تاکه ، تاییهته ، کارایه	کورد
کاری رانهبردووی دانانی ، لیکدراوی تینهپه ره	پیش بکهویت
جیناوی لکاو بو کەسی سی یه می تاک ، کارایه	یت

رېژمى كار

ئەو شېۋەيە كە كار بە پېي دەم و كەس و ژمارەي كەس ئە گەردان كەردندا دەردەكەۋىت ، و ھەر كارىكەش شەش رېژمە ۋەردەگىت

داخۋازى	رانەبردۋوى	رابردۋوى	ژمارە	جىناۋى كەسى سەرىبەخۇ
ه ... ۆ	تېپەر و تېنەپەر	تېپەر	تاك	من يەك
ن	م	م	كو	ئىمە يەك
ن	ين	ين	تاك	تۆ دوو
ن	يت	يت	كو	ئىۋە دوو
ن	ات .. يت	x	تاك	سى ئەو
ن	ن	يان	كو	سى ئەوان

(۱) كۆمەلەي يەكەم لەگەل كارى رابردۋوى تېپەر دېت جا كارە تېپەرەكە (سادە ، دارژاۋ ، لىكدراۋ) لەگەل ھەموو

دەمەكانى كاردا

نەمۇنە : خوارد ← خوارد + (م ، مان ، ت ، تان ، ي ، يان) = خوارد

ھەنگرت ← ھەل + (م ، مان ، ت ، تان ، ي ، يان) + گرت = ھەنگرت

دروست كەرد ← دروست + (م ، مان ، ت ، تان ، ي ، يان) + كەرد = دروست كەرد

(۲) كۆمەلەي دوۋەم لەگەل كارى رابردۋوى تېنەپەر دېت ، كارە تېنەپەرەكە (سادە ، دارژاۋ ، لىكدراۋ) لەگەل ھەموو كاردا

نەمۇنە : ھات + (م ، ين ، يت ، ن ، Ø ، ن) = ھاتم

راھات + (م ، ين ، يت ، ن ، Ø ، ن) = راھاتم

سەر + كەۋت + (م ، ين ، يت ، ن ، Ø ، ن) = سەر كەۋتم

(۳) كۆمەلەي سى يەم لەگەل كارى رانەبردۋوى (تېپەر و تېنەپەر) دېت

كارى تېپەر كەرد — دەم + كە (م ، ين ، يت ، ن ، ات ، ن)

كارى تېنەپەر چوون — ۋە + چ (م ، ين ، يت ، ن ، يت ، ن)

پرسىار // كەي جىناۋى لكاۋ (ات ، يت) بەدىاردەكەۋىت ، چ ئەركىكى ھەيە ؟

ۋەلام // يت ، ات — جىناۋى لكاۋە بۇكەسى سى يەمى تاك ، ئەركى (كارا) يە

نەگەرەگى كار كوتايى بە پىتى بزوین (ۆ .. ۆ) ھات ئەۋا (ات) ۋەردەگىت .

بۇ نەمۇنە .. شۋىتن ← رەگەكەي (شۆ) ← دەشۋات

نەگەرەگى كار كوتايى بە پىتى نەبزوین ھات ئەۋا (يت) ۋەردەگىت

بۇ نەمۇنە .. نوۋسىن ← رەگى (نوۋس) ← دەنوۋىت

رېزىمانى رابردووى دانانى

يەكەم (كار ئە رېزىمانى رابردووى (نزيك و دوور) ي (راگە ياندن و دانانى) دا بە مەرجىك كارەكە سادە بوو
جىناوھكان ئە كۆتايى دارشتنى كارەكە دان جا كارەكە (تىپەر يا تىنە پەر) بىت

رېزىمانى نزيكى دانانى

کردبام ، کردبامان
کردبات ، کردباتان
کردباي ، کردبايان

رېزىمانى نزيكى راگە ياندن

کردم ، کردمان
کردت ، کردتان
کردى ، کرديان

كارى تىپەر

کرد

رېزىمانى نزيكى دانانى

هاتبام ، هاتبابن
هاتبات ، هاتباتان
هاتبا ، هاتبان

رېزىمانى نزيكى راگە ياندن

هاتم ، هاتين
هاتيت ، هاتن
هات ، هاتن

كارى تىنە پەر

هات

رېزىمانى دوورى دانانى

کردبووبام ، کردبووبامان
کردبووبات ، کردبووباتان
کردبووباي ، کردبووبايان

رېزىمانى دوورى راگە ياندن

کردبووم ، کردبوومان
کردبووت ، کردبووتان
کردبووي ، کردبوويان

كارى تىپەر

کرد

رېزىمانى دوورى دانانى

هاتبووبام ، هاتبووبابن
هاتبووبات ، هاتبووباتان
هاتبووبا ، هاتبووبان

رېزىمانى دوورى راگە ياندن

هات بووم ، هاتبووين
هاتبوويت ، هاتبوون
هاتبوو ، هاتبوون

كارى تىنە پەر

هات

دووم (رېزىمانى رابردووى بەردەوامى راگە ياندن

(۱) ئەگەر كار سادە بوو ئە رېزىمانى رابردووى بەردەوامى راگە ياندن ندا بوو ، جىناوھ لكاوھكان بەم شىوھىيە دەبىت
(۱) ئەگەر كارەكە تىپەر بوو ئەوا جىناو لكاو دەچىتە دواى نيشانەى (دە) كە نيشانەى رابردووى بەردەوام

بۇ نمونە گرت ← دە م گرت دەمان گرت
دەت گرت دەتان گرت
دەي گرت دەيان گرت

(۲) ئەگەر كارەكە سادەى (تىنە پەر) بوو ئەوا جىناو لكاو دەچىتە كۆتايى كارەكە

بۇ نمونە : هات دەھاتم ... دەھاتين دەھاتيت ... دەھات ... دەھاتن

سیّ یه م // ریژهی رابردووی ته‌واوی (راگه‌یاندن و دانانی) له دوو شیواژدا دهرده‌که‌وئیت

(۱) ئەگەر کارەکه لە **رێژە**ی **رابردووی** **تەواوی** **راگەیاندن** **بێت** ئەوا **حیوانە** **لکاوەکان** لە **کاری** **رابردووی** (تییەر و تیننپەر) دەچیتە **نیوان** (و → ۵) ، (وو → ۵)

ریژهی کاری رابردوی راگهیاندن

تیلہ

خویندوووه ، خویندومانه
خویندووته ، خویندوتان
خویندوویه (به تی) ، خویندایانه

تینہ پھر

گه یشتوومه ، گه یشتوینه
گه یشتوویته ، گه یشتونه
گه یشتوو Ø ه ، گه یشتوونه

٢) نه گهر کاره که ریژهی **رابردووی ته وای** دانانی بوو نه وای جیټاوه لکاوه کانی نه کاری **رابردووی** (تییپه روتیینه پهر) دا ده جیټه کوتایی کاره که

ریژمی کاری رابردووی ته‌واوی دانانی

تیسرے

خویندبیتم، خویندبیتمان
خویندبیئت، خویندبیستان
خویندبیتی، خویندبیتیان

تینہ پھر

گه یشتبیتیم ، گه یشتبیتین
گه یشتبیتیت ، گه یشتبیتین
گه یشتبیتیت Ø ، گه یشتبیتین

دوربارہی پاشگری (۵۰۰) له دومه کانی کاری رابردوو نه گړ کاره که ساده تیپه یوو به م شیوه یه جیناوه کان ودره گریت

یه کهم ریژهی راگه یاندن له کاری ساده

(أ) له رابردوی (نزیک و دووری) را که یانند ا جیناوه لکاوہ کان دہ چنہ بیش یاشگری (ہوہ) نہ گہر سادہ بوو

بۆنۈنە : **برد + جیناوی لكاو + هوو** **نزيك**

برد + بوو + جیناوی لکاو + هوه دوور

برد + (م ، مان ، ت ، تان ، ی ، یان) + هوہ = بردم4هوہ

بردیوو + (م ، مان ، ت ، تان ، ی ، یان) + هوه = بردیوووه

(ب) نه رابردووی ته واوی راگه یانندن به یی نه و یاسایه...قه دی چاوگ + وو -- ه یا و ه + ناوې ند (ت) + هوه

نبرد + ووه + ت + هوه = **بردوومهتهوه** , , , , , , , , , , , سوتا + وه + ت + هوه = **سوتاهوتهوه**

ج) نه‌گه‌ر کاره‌که ریژهی رابردووی به‌رده‌وامی را‌گه‌یانندن بوو نه‌وا جیناوای نکاو ده‌جیته‌ دوای (ده) نیشانه‌ی به‌رده‌وام

نمونه : برد ده **ده + (م ، مان ، ت ، تان ، ی ، یان) = برد ده = دم برد ده**

دووهم ... رێژهی دانانی له کاری ساده

(١) له رێژهی رابردووی (نزیک و دووری) دانانی ئه گهر کاره که کوتایی به (هوه) هات ئهوا جیناوه لکاوه کان ده چنه پێش پاشگری (هوه)

نموونه : $\text{خویندهوه} \leftarrow \text{خویندبا} + (م ، مان ، ت ، تان ، ی ، یان) + \text{هوه} = \text{خویندبامهوه}$

هه ندیک جار له رێژهی (نزیک و دووری) دانانیدا یان (ی) ناوبه ند وهرده گریت یان (ه) له پاشگری (هوه) لاده بردریت

نموونه : $\text{سوتابا} (ی) \text{هوه} = \text{سوتابایهوه}$

$\text{سوتابا} + \text{هوه} \leftarrow \text{سوتابا هوه} = \text{سوتاباوه}$

نموونه : $\text{سوتابووبا} (ی) \text{هوه}$

$\text{سوتابووبا} + \text{هوه} \leftarrow \text{سوتابووبا وه}$

(٢) له رێژهی رابردووی تهواوی دانانی جیناوه لکاوه کان ده چنه پێش پاشگری (هوه)

بۆ نمونه $\text{خویندهوه} \leftarrow \text{خویندبییت} + (م ، مان ، ت ، تان ، ی ، یان) + \text{هوه} = \text{خویندبیتمهوه}$

تی بی نی //

ئه گهر کاره که تی نه په ربوو و پاشگری (هوه) ی وهر گرتبوو ئهوا جیناوه لکاوه کان بهم شیوهیه له ده می رابردوو دهرده که ون

(١) له ده می رابردووی تی نه په ری (نزیک و دوور ، بهردهوام له کاری (ساده ، دارژاو ، لیكدراو) بوو ، جیناوهکانی

(م ، یین ، ییت ، ن ، ن ، ن ، ن) ده چیتته پێش پاشگری (هوه)

$\text{خولانهوه} \leftarrow \text{خولا} + (م ، یین ، ییت ، ن ، ن ، ن ، ن) + \text{هوه} = \text{خولامهوه}$ نزیک

$\text{خولا} + \text{بوو} + (م ، یین ، ییت ، ن ، ن ، ن ، ن) + \text{هوه} = \text{خولابومهوه}$ دوور

$\text{دهخولا} + (م ، یین ، ییت ، ن ، ن ، ن ، ن) + \text{هوه} = \text{دهخولامهوه}$ بهردهوام

(٢) له ده می رابردووی تهواوی تی نه په ردا جیناوه لکاوه کان به پێی ئه م یاسایه ده چنه نیوان (وو --- ه ، و --- ه)

$\text{خولانهوه} \dots \dots \dots \text{خولا} + و + (م ، یین ، ییت ، ن ، ن ، ن ، ن) + ه + ت + هوه = \text{خولامهتهوه}$

هه موو شتیك ده توانی به پاره بکریت ته نیا خو شه ویستی ده ورو بهرمان نه بییت

تی بی نی // نهگەر کارهکه (لیکدراو یا دارژاو بوو)

تینه پهر

تیپهر

(١) **تیپهر**:- نهگەر کاریک **رابردووی تیپهری** (دارژاو یا لیکدراو) بوو نهوا جیناوی لکاو (م ، مان ، ت ، تان ، ی ، یان)

لهدهمی (نزیک ، دوور ، بهردهوام ، تهواو) دهچنه دوا ی بهشی یهکهمی کارهکه

بو نمونه	دارژاو هه کیشا	لیکدراو دروست کرد
	هه ئم کیشا	دروستم کرد
	هه ئم کیشابوو	دروستم کردبوو
	هه ئم کیشاوه	دروستم کردوو
	هه ئم دهکیشا	دروستم دهکرد
		تهواو
		بهردهوام

(٢) **تینه پهر**:- نهگەر کارهکه **رابردووی تینه پهر** بوو نهوا جیناوه لکاو (م ، ین ، یت ، ن ، - ، ن)

دهچنه کوتایی کارهکه ته نیا له دهمی (تهواو) نه بیته دهچینه نیوان (وو----و ، ه----ه)

بو نمونه	دارژاو / پی گه یشت	لیکدراو / سه رکه وت
	پییم گه یشت	سه رکه وتیم
	پییم گه یشت بوو	سه رکه وت بووم
	پییم دهگه یشت	سه رکه وتیم
	پی گه یشتوو مه	سه رکه وتوو مه
		تهواو
		بهردهوام
		دوور
		نزیک

تی بی نی // بۆ نه فی کردن (نه ری کردن) له دهمی رابردوو

یه کهم // نهگەر کارهکه **رابردووی (تیپهر یا تینه پهر)** بوو نهوا به (نه) نه ری ده کریت بهم شیوهیه

(ا) **ساده** نهگەر کارهکه ساده بوو نیشانهی نه ری (نه) ده که ویتته پیش کارهکه

رویشته ← نه رویشته خوارد ← نه خوارد

(ب) **دارژاو یا لیکدراو**:- نهگەر کارهکه **رابردووی (تیپهر یا تینه پهر)** دارژاو یا لیکدراو نهوا نیشانهی نه ری ده که ویتته

دوا ی بهشی یه کهمی کارهکه

راگرت	رام نه گرت	دارژاوی تیپهر
راهات	رانه هاتم	دارژاوی تینه پهر
دروست کرد	دروستم نه کرد	لیکدراوی تیپهر
دوا که وت	دوانه که وتم	لیکدراوی تینه پهر

دووهم // نهگەر کارهکه **رانه بردووی (تیپهر یا تینه پهر)** (ساده ، دارژاو ، لیکدراو) بوو به (نا) نه ری ده کریت بهم شیوهیه

ساده دهگرم ← **ناناگرم**

دارژاو رادهگرم ← **راناگرم** ... لیکدراو دوا ده که وم ← **دوانا که وم**

تی بی نی // له کرمانجی ژوورودا له دهی **رانه بردووی** راگه یاندن نیشانه ی

١) (د) بۆكاتی ئیستا + د + رهگی كار + جیناوی لكاوی كۆمه لهی سییه م

د + چ + (م ، ین ، یت ، ن ، ، یت ، ن)

(۲) (دې) بۆكۈتۈ داھاتوو + دې + رەگى كار + جىناۋى لكاۋى كۆمەلەى سىيەم

دِ + چ + (م ، یں ، یت ، ن ، یت ، ن)

* له کرمانجی ژوورودا له گهڼ کاري رابردوو ټيټه له جياتي جينايو لکاو جينايو سه ربه خو به کارديت

من هناد

ته هئارد **وه هئارد**

وی / ویّ ھنارد وان ھنارد

راہینان (۱) لایہ ۲۵

به‌ست کاریکی رابر دووی تیپه ره بویه کومله‌ای یه کهم وهرده‌گریٔ ، به‌یی دهم و کهس شه‌ش ریژه وهرده‌گریٔ

چووبا م	چووبا ن	بهستان	بهستم
چووبا یت	چووبا ن	بهستان	بهستت
چووبا ه	چووبا ن	بهستیان	بهستی
رابدووی تینه‌پهر		رابدووی تیپهر	

چووبا کاریکی رابر دووی تیښه پوری نژیکی دانانی وهرده گړت بهیږی دهم و که شهش ریږه وهرده گړت

[illegible]

راہینان (۲) لاپہرہ ۲۵

یا // له چ کاتی کدا جیناوی که سی لکاو ریژهی کار ده که ویتته نیوان نه و نیشانه یه (و ... ه) به نمونه رونی بکه ره وه ؟

وه نام // نه گهر قه دی چاوگ کوتایي به بیټی بزوین (ا ، و ، ی) هات و نه ریژهی رابردووی ته واوی راگه یاندن بوو

کاره که **تیپه‌ری** **ساده** **بیّت** یا **تیپه‌یهر** **ساده** .. دارژاو .. **لیکدراو بیّت** ..

گرتوو م مان ه ت تان ی یان	سادہ کہوت م یں ه یت ن ن /	دارژاو دہرکہوتوو م یں ه یت ن ن /	لیکدراو سہرکہوتوو م یں ه یت ن ن /
--	---	--	---

پرسىيار // جىناوى (م ، ين ، يت ، ن ، (ات ، یت) ، ن) چ كاتىك بەكاردين بۇ رېژەى كار ؟ به نمونهوه ؟

كۆمهلهى سى يەم له گەل كارى رانه بردوى (تېپەر و تېنە پەر) دىت (ساده ، دارژاو ، ليكدراو) بوو

كارى رانه بردوى تېپەر كرد ← ده + كه + (م ، ين ، يت ، ن ، ات ، ن)

كارى رانه بردوى تېنە پەر چوون ← ده + چ + (م ، ين ، يت ، ن ، یت ، ن)

راهینان (۳) لاپەرە ۲۵

پرسىيار جىناوى لكاوى رېژەى كار به پىي كەس و ژماره دهكه ویتە چ شوینیكى نهو كارنه (دەرشت .. دهات) ؟ بۇچى ؟

وهلام // له كارى (دەرشت) كۆمهله جىناوى (م ، مان ، ت ، تان ، ی ، یان) دهچنه دواى نیشانهى (ده) چونكه

كارهكه رابردوى بهردهوامى راگه يانندن ، تېپەرە

دهرشت	ژماره	جىناو	كهس
۱	م ... مان	تاك .. كۆ	ده (م - مان) رشت
۲	ت .. تان	تاك .. كۆ	ده (ت ، تان) رشت
۳	ی .. يان	تاك .. كۆ	ده (ی ، يان) رشت

له كارى (دهات) كۆمهله جىناوى (م ، ين ، يت ، ن ، × ، ن) دهچيته كۆتايى كارهكه و چونكه كارهكه

رابردوى بهردهوامى راگه يانندن ، تېنە پەرە

قهدى چاوك	ژماره	كهس (تاك .. كۆ)	رېژەى رابردوى بهردهوامى راگه يانندن
دهات	۱	م ... ين	دهاتم .. دهاتين
۲	يت ... ن		دهاتيت ... دهاتن
۳	× ... ن		دهات × ... دهات

پ۳// نایا دهگونجيت جىناوى لكاوى رېژەى كار بچيته دواى ئامرازى (نهرى) كهى نهوه دهبيت ، به نمونهوه ؟

وهلام // بهلى دهگونجيت جىناوى لكاوى رېژەى كار بچيته دواى ئامرازى (نهرى) نهگەر كارهكه (له رېژەى

رابردوى تېپەرى ساده) بوو له دهمهكانى (نزيك ، دوور ، بهردهوام ، تهواو) له شىواى راگه يانندن و دانانيدا

شىۋازى راگەيانندن	شىۋازى دانانى		
بۇ غومونە گرت	نەم گرت	نەم گرتبا	نزيك
نەم گرتبوو	نەم گرتبووبا	دوور	
نەم گرتووه	نەم گرتيىت	تەواو	
نەم دەگرت	نېيەتى	بەردەوام	

پ۲//كاتىك كارى تىپەر بەكار هات ، جىناوى لكاوى ريژى كار دەچىتە كۆتايى بەشى يەكەمى كارەكە نەمە ئە چ دەمىكى كارى رابردوو هەيە ؟ بە نمونەوہ ؟

وہ ئام//كاتىك كارى تىپەر بە كار هات جىناوى لكاوى (م ، مان ، ت ، تان ، ي ، يان) دەچنە دواى بەشى يەكەمى كارەكە ئە ھەر چوار دەمى كارى رابردوو تىپەرى (دوور ، نزيك ، بەردەوام ، تەواو) بە مەرجى كارەكە (دارژاو ، ليكدراو) بى و ئە بارى (نەرى و نەرى) ئە شىۋازى (راگەيانندن و دانانى) دا ، بەركار لادرا بيت بۇ نمونە :-

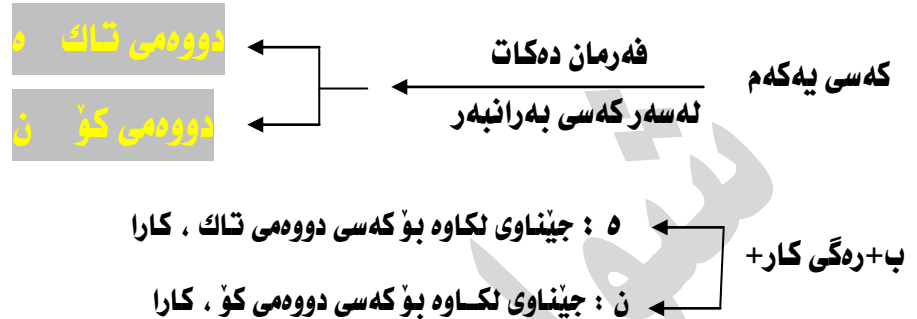
نەكارى ليكدراو	نزيك	فېرم كرد
	دوور	فېرم كردبوو
	بەردەوام	فېرم دەكرد
	تەواو	فېرم كردووه
نەكارى دارژاو	نزيك	رام گرت
	دوور	رام گرت بوو
	بەردەوام	رام دەگرت
	تەواو	رام گرتووه

راھىنان (۴) لاپەرە ۲۵

كار	تەواوى راگەيانندن	تەواوى دانانى
چا پكردهوہ	چا پم كردووه تەوہ - چا پمان كردووه تەوہ	چا پم كردبيتەوہ - چا پمان كردبيتەوہ
	چا پت كردووه تەوہ - چا پتان كردووه تەوہ	چا پت كردبيتەوہ - چا پتان كردبيتەوہ
	چا پى كردووه تەوہ - چا پيان كردووه تەوہ	چا پى كردبيتەوہ - چا پيان كردبيتەوہ
پېدا چووہوہ	پېدا چووہ تەوہ - پېدا چووینە تەوہ	پېدا چووېتەوہ - پېدا چووېتینەوہ
	پېدا چووېتەوہ - پېدا چووونە تەوہ	پېدا چووېتتەوہ - پېدا چووېتتەوہ
	پېدا چووہ تەوہ - پېدا چووونە تەوہ	پېدا چووېت ۰ دوہ - پېدا چووېتتەوہ

شىۋازى رېژە داخۋازى

ئەو رېژەيە كە قسەكەر بە شېۋە داۋاۋ فەرمان ، داۋا ئە كەسى دوۋەمى تاك يا دوۋەمى كۆ دەكات بۇ بە جېھېنان يا بە جېنەھېنانى كردهۋەيەك يا كاريك.

رەگ	رېژە داخۋازى	رانە بردوو
كېر	بېكېر ، بېكېر	دەكرېت
خۇ	بخۇ ، بخۇن	دەخوات

پرسىيار // چاۋگى (هاتن) بە چەند شېۋە كارى داخۋازى ئى دروست دەكرېت ؟

وہلام // كارى داخۋازى (هاتن) دوو شېۋەيە (۱) وەرە - وەرەن ... (۲) يى - بېن

چونكە ھەندى كارى داخۋازى ھەيە ئە زمانى كوردیدا ئە دەستورى ئەو شېۋازە لادەدەن بە شازى دەرەكەون .

پرسىيار // ئەگەر كارەكە كۆتايى بە پاشگىرى (ھو) ھات چۆن كارى داخۋازى دروست دەكرېت ، بە نمونەۋە ؟

وہلام // ئەگەر كاريك كۆتايى بە پاشگىرى (ھو) ھاتبۇو ئەۋا ئە رېژە داخۋازیدا ئە پال كەسى دوۋەمى تاك

پىتى (ر) دەكەۋىتە نيۋانىانەۋە ۋەك

ب + بە + ر + ھو = بېرەۋە ب + خوین + ر + ھو = بخوینەۋە

پرسىيار // ئايا دەتوانىن (ب) ئە كارى داخۋازى (دارژاۋ و ليكدراۋ) لادەين ؟ چۆن ؟

وہلام // بە ئى دەتوانىن (ب) ئە كارى داخۋازى (دارژاۋ و ليكدراۋ) لادەين و دەبىتە ھۆى سوک بەكارھېنانى

لە زماندا ، نابىتە ھۆى تېكچوۋنى واتاي رستەكە

دانبىشە دانىشە دارژاۋ

تەۋاۋ بېكە تەۋاۋكە دروست بېكە دروستكە ليكدراۋ

پرسىيار // كارى داخۋازى (سادە ، دارژاۋ ، ليكدراۋ) بە چى نەرى دەكرېت ؟

وہلام // كارى داخۋازى بە (مە) نەرى دەكرېت ..

بۇ نمونە .. بنوۋسە مە نوۋسە ... رابگرە رامەگرە ... دروست بېكە دروست مەكە

ھەندىك جار بە (لا) نەفى دەكرېت لا چۆ

راهيتان (۱) لاپه ره ۲۹

کاري داخوازي	رسته
ببـه	۱/-----
بپاريزن	۲/-----
هه نه يه	۳/-----
بگهری بـلی لاده	۴/-----
مه شيوتنه	۵/-----

XX

راهيتاني (۲) لاپه ۲۹

پرسپار // نه شيوازي ريژهي داخوازي (ه) چيپه ؟ کهي دهرده که ويټ ؟ کهي دهرناکه ويټ ؟ به نمونه روون بکه ره وه

وه لام // ه : جيناوي لکاوه بو که سي دووه مي تاک ، نه رکي کارا

(۱) (ه) دهرده که ويټ نه گهره گي کار کوټايي به پيتي نه بزوين هات

بو نمونه	رهگ	کاري داخوازي
فروش	فروش	بفروش

(۲) (ه) دهرناکه ويټ نه گهره گي کار کوټايي به پيتي بزويني (و ، ه ، وو ، ي ، ي) هات نه وا

هات نه وا	دهرناکه ويټ	بو نمونه	چاوگ	رهگ	کاري داخوازي
شوت	شوت	شوت	شوت	شوت	شوت
کردن	کردن	کردن	کردن	کردن	کردن
نوسن	نوسن	نوسن	نوسن	نوسن	نوسن
خنکاندن	خنکاندن	خنکاندن	خنکاندن	خنکاندن	خنکاندن
زيان	زيان	زيان	زيان	زيان	زيان

XX

راهيتان (۳) لاپه ره ۲۹

۱/ گوټاره کان چاپ بکه ن

وشـه	شي کردنه وه
گوټاره کان	ناوه ، کوټيه ، ناسراوه ، گشتي يه ، بهرکاره
هکه	نيشانه ي ناسينه
ان	نيشانه ي کوټيه
چاپ بکه ن	کاري داخوازي ، ليکدراو ، تيپه ره
ن	جيناوي لکاوه بو که سي دووه مي کو ، بکه ره

۲/ پەخشانەكە بخوئىنەرەو.

وشە	شى كىرەنەرەو
پەخشانەكە	ناو ، تاكە ، ناسراو ، بەركارە
بخوئىنەرە	كارى داخوازى يە ، سادەيە ، تىپەرە
ه	جىناوى لكاو بۇكەسى دووهمى تاك ، بكەرە
ر	ناوبەندە
موه	پاشگرە

۳- بەخۇشى بىزى.

وشە	شى كىرەنەرەو
بەخۇشى	هاوئىكارى چۇنىه تى يە ، تەواوكەرى كارى (بىزى) يە .
بىزى	كارى داخوازى يە ، سادەيە ، تىنە پەرە ،
ه	بكەرى رستەكە جىناوى لكاو بۇكەسى دووهمى تاك دەرەكە وتووو چۈنكە رەگى كار كۇتايى بەبزوئىنى (ى) هاتوو

XX

راھىتان (۴) لاپەرە ۲۹

پروژەكە تەواو بکە

(۱) كوا بكەرى نەو رستەيە

(۵) جىناوى لكاو بۇكەسى دووهمى تاك ، كارايە ، دەرەكە وتووو چۈنكە رەگى كار كۇتايى بە پىتى بزوئىنى (۵) هاتوو

(۲) نايە دەرەكە نىشانە (ب) نە كارەكە بەكارنەھىنەيت ؟ چۇن ؟

بەئى دەرەكە نىشانە چۈنكە كارەكە داخوازى لىكدرارە ھەرەھا بۇ سوكى زمان بەكارديت و ماناي رستەكە تىكناچىت

(۳) وشە (پروژەكە) شى بكەرەو

پروژەكە ناو ، تاكە ، گشتىيە ، ناسراو ، بەركارە

ھەكە نىشانە ناسىنە

(۴) رستەكە بکە بە شىوازي دانانى دەبىت پروژەكە تەواو بکە يت

رېھرى مروقت دىيىھەتى

شېۋازى مەرجى

ئە كاتى بەكارھېننى كار ئە رستەدا ئەگەر روودانى كاريك مەرج بېت بو روودانى كاريكى تر ،
ئەو بارەيە **وہ** بەو كارە ، بە ريژەى ناوہروكييە **وہ** دہگوتريت رستەى ئاويتەى مەرج (شېۋازى مەرج)

* **كاري مەرج** و **وەلامى مەرج** پېويستى بە ئامرازى ليكدهرى مەرج ھەيە

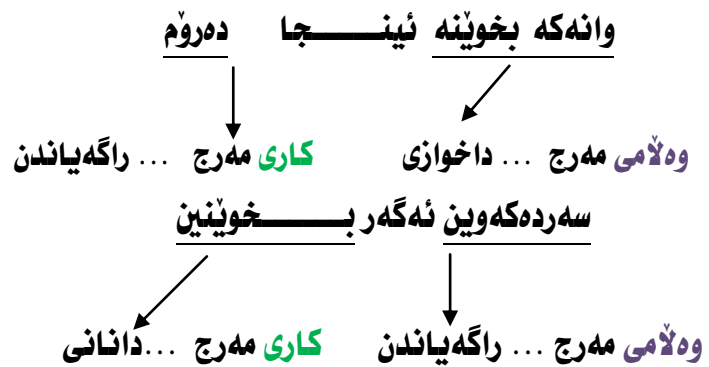
كە ئامرازى ليكدهرى مەرج ئەمانەن ::

(ھەتا ، تا ، كە ، چونكە ، كەى ، مەگەر ، ئەگىنا ، تاوہكو ، ھەتاوہكو ، ئىنجا ، دەنا ، ئەگەر ، ھەكە ، ... ھتد)

رستەى **كاري** مەرج // روودان و بە ئە نجام گەياندىنى كاري ئەم رستەيە مەرجەبو روودانى كاري **وەلامى** مەرج (پارستە)

رستەى **وەلامى** مەرج // رستەيەكى سەرەكيە و بە ئە نجام گەياندىنى كاري ئەو رستەيە بەستراوہتە **وہ** بە روودانى

كاري مەرج (شارستە)

تە // ھەميشە رستەى **وەلامى** مەرج رستەيەكى سەرەخيە دەتوانريت ئە رستەدا بەتەنيا بەكاربىنيت

كەرا پەرين بەريا بوو ، بەئامانج گەيشتين .

وەلامى مەرج

كاري مەرج

پرسیار // ئایا له رستهی (نه‌گهر نه‌ورۆز هات ، ناگری خوشی هه‌ڵده‌که‌ین) ده‌توانین شوینی رسته‌کان بگۆڕین ؟
وه‌لام // **به‌ڵێ** ده‌توانین له رستهی شیوازی مه‌رجی شوینی رسته‌کان بگۆڕین بۆ ئه‌وه‌ی مانای رسته‌که‌ تێک بجێت .
ناگری خوشی هه‌ڵده‌که‌ین ، نه‌گهر نه‌ورۆز هات

تەڭ ۋە ئۇ // ئامرازی ئیكدهری مهرج ، رسته‌ی وه‌لامی مهرج ، رسته‌ی وه‌لامی مهرج یاسا
پارسته شارسته
ئامرازی ئیكدهری مهرج رسته‌ی وه‌لامی مهرج یاسا
شارسته بارسته

راہنما (۱) لایہ ۳۴

پرسیار // له‌رسته‌ی ناوښته‌ی مهرچیدا کار ریږه‌ی تاسه‌ی خوی شه‌یه ؟

وه ئام // **نه خيڙ** نه رستهي ناويتهي مهرجيذا کار ريژهي تاييه تي **خوي نيبه** ، به لکو هه رنه و کارانه ن که نه شيوازي (**راگه ياندن و داناني و داخوازي**) به کار هيئراون به ئام ليڙدها بو مه به ستي بنجي خويان به کارنه هئراون به لکو بو مه به ستي **مه رج** به کارهئراون

[illegible]

راہینان (۲) لایہ ۳۴

زوو برو کاره که نه نجام بده

(۱) هه ردوو کار نه چ ریژهیه کدان برۆ .. بده ← کارن نه ریژهی داخوازی

(۲) بکھری ھەردوو رستە دیار بکە

(ه) جیناوی لکاوہ بۆ کہ سی دووہمی تاک ، کارا ، **دەرنە** کہ و **تووہ** چونکہ رہگی کار کو تایی به ییتی بزویی (ه ، و) هاتووہ

(۳) **نه گهر زوو روښتيايت** ، **کاره که ت نه نجام دهدا**

[illegible]

راہینان (۳) لایہ ۳۴

له رسته‌ی که‌ی نه‌ورۆز هات ، ئاگری خوشی هه‌ڵده‌که‌ین

(۱) جوړی رسته که دیار څخه : - رسته ی نأوټته ی مه رچی

(۲) **ڪهڙي جي ڀي** :-

۳ (وشہی ہات وہ لڈہ کہہ ین جیہ ؟ ہات :-

کاری رابردووی تیینه یه‌ری راگه یانندن

هه ئۆلەكەين :-

کاری رانہ بردووی تیہرہ ، راگہ یانندن

٤) کەي نه ورۆز هات ← رستهي کاري مه رجه ناگري خوشي هه لده کهين ← رستهي وه لامي مه رجه

به ئی ده‌توانین شوینیان بگورین (ئاگری خوشی هه‌لده‌که‌ین ، که‌ی نه‌رۆز هات) **چونکه مانای رسته‌که تیکناجیت**

٣٤ (٤) لاپهړه

پرسیار // له رسته ی نأوټه ی مه رجا چنډ جوړه کاره یه ؟ له چ ریژه یه کدا ده بن
 یو چ مه به سټیك به کار ده هیئرین ؟ به نمونه روونی بکهره وه . (۲۰۰۷ ، ۲۰۰۹ ، ۲۰۱۱ ، خ ۱)

وہ نام // لہ رستہ ی ناوِ تہی مہرجی دا سی شہبازی کار و دوو جوڑ کارہہ بہ کہ بریتن لہ

۱) رسته‌ی کاری مهرج له ریژهی (راگه یاندن و دانانی) ده‌بیّت

٢ (رسته‌ی وه‌لامی مهرجی له ریژهی (راگه‌باندن و داخواری ده‌بیت .

نەوریزانە بۆ مەبەستی مەرج بەکار دیت بۆ نمونە

نہ گہریہ کی گرین ، سہر دہ کہ وین **

دانشانی را گه یاندن

**** که رای‌ه‌رین به‌ریا بوو ، به‌ئامانج گه‌یشتین**

راگه یاندن

**** بنووسه هه تاوه کۆدەرچیت که چوویته هه ولیر ، گۆقاریکم بو بکره**

داخوازی دانانی راگه یا ندن داخوازی

[illegible]

راهبندان (۵) لاپهړه ۳۴

(١) گه‌ی بوویت به نه‌ندازیار ، گونده‌گان ئاوه‌دان یکه‌دهوه

ووشه	شى كردنه وه
كه‌ى بوويت به نه‌ندازيار	رسته‌ى كارى مهرج
كه‌ى ..	نامرازى ليكده‌رى مهرجه
بـوو .	كارى رابردوو نزيكى راگه‌ياننده ، ساده‌يه
يـيت	جيناوى لكاوه بو كه‌سى دووهمى تاك ، نيهاده
بـه	نامرازى په‌يوه‌ندى
نه‌ندازيار	ته‌واوكه‌رى به ياريده‌يه
گونده‌كان ناوه‌دان بكه‌ره‌وه	رسته‌ى وه‌لامى مهرجه
گونـده‌كان	ناوه ، كوڤه ، ناسراوه ، به‌ركاره
ناوه‌دان بكه‌ره‌وه	كارى داخوازى ، ليكده‌راوه ، تپپه‌ره
ان	نيشانه‌ى كوڤه
ه‌كه	نيشانه‌ى ناسينه
ه	دهرنه‌كه‌وتوو ، جيناوى لكاوه بو كه‌سى دووهمى تاك ، كارايه
ر	ناويه‌نده
ه‌وه	پاشگره

(۲) ئەگەر باش بخوئىت دەرەچىت

وشه	شى كىرئەوه
ئەگەر باش بخوئىت	پارستەيە (رستەي كارى مەرجه)
ئەگەر	ئامرازي ليكدهرى مەرجه
باش	هاوئىكاري چوئىيە تييت . تەواوئەرى كاره
بخوئىت	كارى رانە بردووي دانانى تىپەرە (رستەي وەلامى مەرچ)
يىت	جىناوى لكاوہ بۇكەسى دووہى تاك ، كارا
دەرەچىت	كارى رانە بردووي راگەيانئە تىنە پەرە ، (رستەي وەلامى كاري مەرجه
دەرەچىت	جىناوى لكاوہ بۇكەسى دووہى تاك ، كارا
يىت	

شىتە گيان

ئىدى بەسە ھەموومان شىت

كەسى ئاقلىش ھەرشىتە

ژيانى شىت بۇ كەسىكە كە لە ماناي شىت بوون دەگات

بە بىر ژىرە و بە دل شىتە

يۇ پىم نالىي شىتە كىتە

كە دەتزانى مردنى شىت لە شىت بوونا چاۋ لە رىتە

لە نامىلكەي فرمىسكەكان مەگرىنە

شوان غازى شىروانى

جاوگي کاري بوون

پرسپار // کهي (بوو) دهبيته نيشانهي دوور ؟ به نمونه رووني بکړه وه ؟ (۲۰۰۶ ، ۲۰۰۷ ، ۲۰۱۰) خ ۱

وهلام // نه گهر (بوو) لکا به کاريکي رابردوي (تيپهر يا تيپه پهر) (ساده ، دارژاو ، ليکدراو)

بو نمونه نازاد نامه کهي نووسي بوو

پرسپار // کهي (بوو) دهبيته کاري تهواوي تيپهر ؟ به نمونه رووني بکړه وه ؟

وهلام // به دوو جوړ ۱) نه گهر به مهبهستي خاوهنداري (تملک) هات

بو نمونه سپارهم هه بوو ، سپارهم هه به ، سپارهم دهبيت

۲) نه گهر به مهبهستي له دايک بوون هات

بو نمونه دايکم منداليکي بوو ، شيرين کچيکي بوو نازله که به چکه به کي بوو

پرسپار // کهي چاوگي (بوون) دهبيته کاري تهواوي تيپه پهر ؟ به نمونه وه ۲۰۱۰ - ۲۰۱۱ خ ۲

وهلام // به سي شيوه

۱) نه گهر بوو ، ببيته کاريکي دارژاو بوو ناکره که هه لبوو ... گه له که رابوو

۲) نه گهر کاره که ليکدراو بوو که شتيه که نقوم بوو ... داره که شين دهبيت واته (وشه به کي بي واتا + بوو)

۳) کاتي به ماناي وجود (بوون) هات من هم ، من هه بووم ، من هه به ، نهو هه بوو

پرسپار // کاري ناتهواو (بوو) به چي تهواو دهکريت ؟ (۲۰۰۸) خ ۱

وهلام // کاري ناتهواو بهو وشانه تهواو دهکريت که وشه کانيش بریتين له (ناو ، جيناو ، ناوهلناو ، هاوهلکار ،

چاوگ) بهو وشانه ش دوتريت تهواو کهري کاري ناتهواو . جا به شيوهي راسته وخويا به ياریده

تهواو کهر	راسته وخو	به ياریده
۱) تهواو کردن به ناوهلکار	شانويه که به شهو بوو	ناوهلکار نابيته به ياریده
۲) تهواو کردن به ناوهلناو	ريژدار زيرهک بوو	ناوهلناو نابيته به ياریده
۳) تهواو کردن به ناو	ريژدار ماموستايه	ريژدار دهبيت به ماموستا
۴) تهواو کردن به چاوگ	هيوام سهرکه وتنه	هوشياري به سهرکه وتنه
۵) تهواو کردن به جيناو	ناديا قوتابي بوويت	گونه که بو من بوو

پرسپار // کهي (بوو) وهکو کاري ناتهواو دهکريت ؟ به نمونه رووني بکړه وه ؟

وهلام // نه گهر کاري تهواو له رسته که نه بوو بو نمونه نازاد نه دنازيار بوو

پرسىار // كارى چاوكى (بوون اوھكو كارى ناتھواو به چ نيشانەيەك نەرى دەكرىت

وھلام // بەم شېوھيە نەرى دەكرىت

- (۱) .. نه .. بۇكاتى رابردوو (بوو) ← نازاد مامۇستا بوو ← نازاد مامۇستا نه بوو
- (۲) .. نا .. بۇكاتى رانەبردوو (دەبىت) ← نازاد دەبىت به دكتور ← نازاد نابىت به دكتور
- (۳) .. نى .. بۇكاتى ئىستا (۵) ← گولەكە جوانه ← گولەكە جوان نىيە

پرسىار // كارى (بوو) به چەند دەستە جىناو تھواو دەكرىت ؟ به نمونەوھ ؟

وھلام // پىنچ دەستە جىناو دەبتە تھواو كەرى كارى ناتھواو به شېوھى راستەوخۇيا به يارىدە بەو شېوھيە

- (۱) جىناوى ناديار فلان فيسار ... كابرا ھەرامە ھىن
راستەوخۇ / نەمە فيسار بوو به يارىدە / پاداشتەكە بۇفيسار بوو
- (۲) جىناوى نيشانە (نەوھ) (نەمە) (نەمانە) (نەوانە)
راستەوخۇ / شەنە كچى نەمەيە بەياريده / نوسينەكەم بۇ نەمەيە
- (۳) جىناوى كەسى سەربەخۇ (من ، ئىمە ، تۆ ، ئىوھ ، ئەو ، نەوان)
راستەوخۇ / قوتابىيەكە خوشكى منە بە يارىدە / نوسينەكە بۇ منە
- (۴) جىناوى خۇيى (خۇم ، خۇمان ، خۇت ، خۇتان ، خۇي ، خۇيان)
راستەوخۇ / قوتابىيەكە خوشكى خۇمە بەياريده / نوسينەكە بۇ خۇمە
- (۵) جىناوى پرس (كى ، كامە ، كام ، چ)
راستەوخۇ / قوتابىيەكە خوشكە كى يە ؟ بەياريده / نوسينەكە بۇ كى يە ؟

تۇ تۇ تۇ // كارى چاوكى (بوون) دەتوانرىت وھكو كارى يارىدەدەر دەرەكەوئىت ئەگەل كارى دانانى

بە شېوھى (دەبوو ، دەبىت ، دەبوايە) دەرەكەوئىت

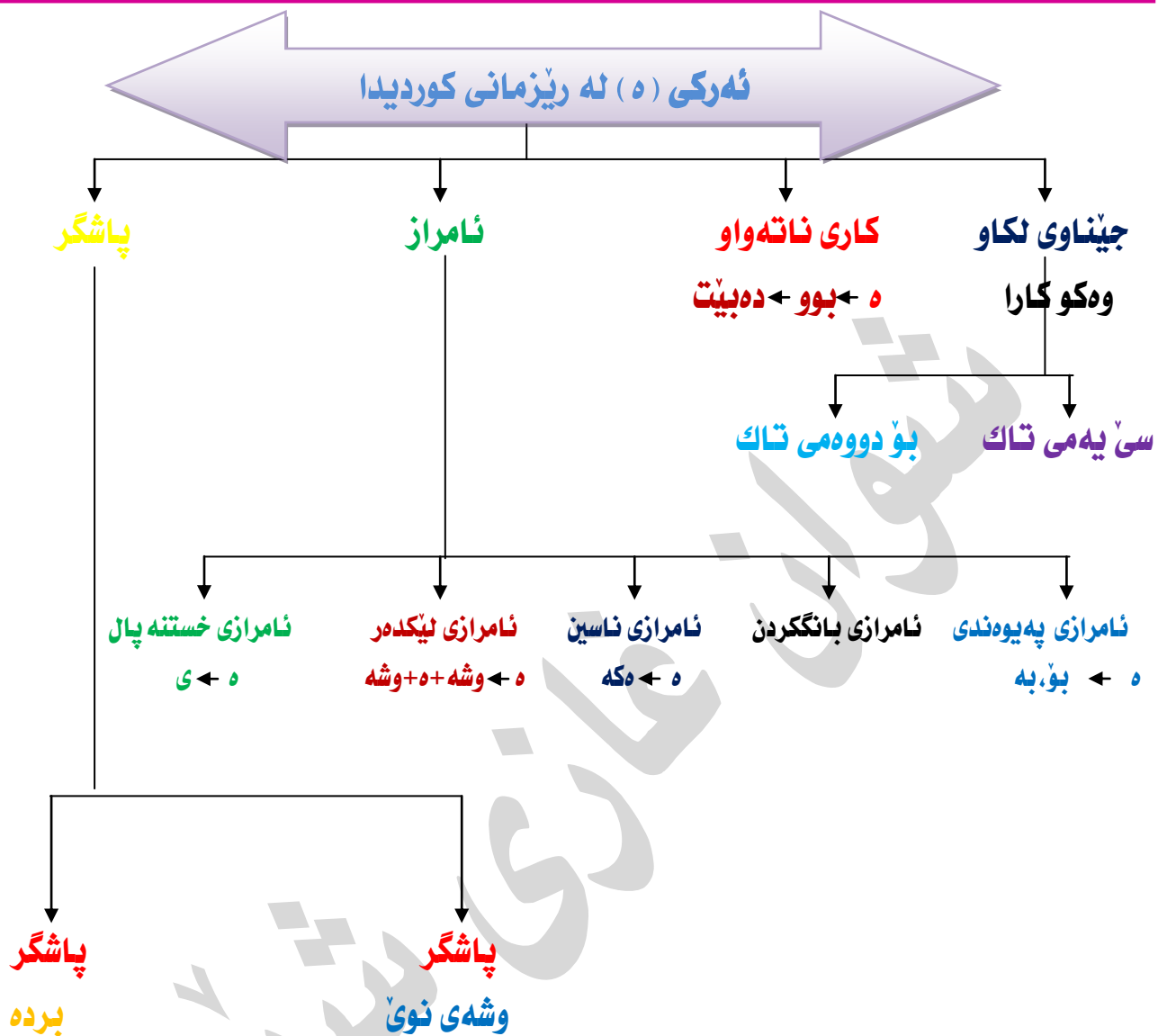
بۇ نمونە . ← دەبوايە راپۇرتەكەت بنوسىيا

تۇ تۇ تۇ // ئە ھەموو بارىكدا (۵ ، بوو ، دەبىت) ناكرىنە كارا ناديار

تۇ تۇ تۇ // ئەگەر ئە رستەى ئاويئەى مەرجيدا كارى (بوو) بە كارھات ئەوا (بوو) دەبىتە كار ئە كارى مەرج

بۇ نمونە كەى بوئتە مامۇستا ، ديارىيەكەت پىشكەش دەكەم

ئەركى (ە) ئە رېزىمانى كوردىدا

يەكەم (ە) دەبىتە كارى ناتەواو: - ئەگەر (ە) توانىمان بگۆرىن بۇ بوو - دەبىت (ە) بى ئەھدى ماناى رستەكە

تېكىچىت بۇ نمۇنە
هەنارەكە ترش بوو

دووھم (ە) دەبىتە جېنناوى لكاو وەكو كارا بە دوو جوړ

ا (ە) ئەگەر (ە) ئەگەل كارى داخوازى هات بۇ نمۇنە

وانەكە بنووسە
كچەكە بدوئە
جېنناوى لكاو بۇكەسى دووھى تاك / كارا

ب (ە) ئەگەر (ە) ئەگەل كارى رانەبردوو ئە كرمانجى ژوورو هات

ئەو دەرسى دئقىسە
ئەو دى كەفە
جېنناوى لكاو بۇكەسى سى يەھى تاك / كارا

سىيەم (۵) دەپىتە ئامرازى (به يىنج جوړ دردهكه ویت

۱۱) (ه) ده‌بیته نام‌ریزی په‌یوه‌ندی :- نه‌گهر (ه) به کاری (رابردوو، رانه‌بردوو، داخوای) (تییهر، تیینه‌پهر)

ئەمرۆ دەچىنە سەيران ئەمرۆ دەكەينە سەيران بىرۈنە دەرەۋە

۲) (ه) ده‌یته نامزای بانگکردن :- نه‌گهر (ه) به دواي ناويکه نکاو به مه‌به‌ستی بانگکردن به کارهات .

کورینه ه بخوینن خه لکینه ه یه کبگرین کچینه ه بنوسن

کور ه برؤ مائه وه کوره ئاگاداری په رتووه که به

٣) (هـ) ده‌بسته نام‌رازی ناسن :- لیژمدا (هـ) کورت‌کراوه‌ی (ه‌که)

ژنه هه ژار بوو ← ژنه که هه ژار بوو کچه هاته ئیره ← نهو کچه هاته ئیره

٤) (ه) ده‌بسته نام‌رازی لی‌ک‌ده‌ر :- نه‌گه‌ر دوو وشه‌ی واتاداری به‌به‌که‌وه به‌سته‌وه (وشه + ه + وشه)

دهسته سر ، پیره میړد ، ره‌شېبا ، گوله هیرو

٥) (هـ) ددبته نامرزی خستنه سهر: - نه گهر (هـ) نه دواي ناونك هات و ناوډكش ناوډنلوي ته دواها ت و (هـ كه)

بیوہ لکاو کہ شوینی (ی) خستہ سہری گرتو تہ وہ

ناو + ه + ناوه‌ناو + هکه ، هکان

↑ ↑ ↑ ↑
 ده‌کده ترش ه هه‌نار هه‌ناری ترش بخو
 خوشه‌ويسته کوره‌باشه‌که کوري باش خوشه‌ويسته

چوارهم (ه) ده‌بیته یاشگر به دوو جور

(۱) (ه) **دہبیٔہ** **یاشگر** یو دارشتنی واتای وشہیہ کی نوی . جا وشہ کہہ (ناویان ہاوہناو) بی .

پیاو + ه ← پیاوه سهوز + ه ← سهوزه
 چاك + ه ← چاكه سهده + ه ← سهده

۲) (۵) ده‌بیته یاشگر له‌گه‌ل قه‌دی چاوگ بو‌دروستگردنی هاوه‌نای کراوی دارزاو

برد ← برده خوارد ← خوراده
گرت ← گرتہ گرتہ قیدبوتہ کی جوان ہوو

راھىنانى ۱ ۵۵

پرسىيار : چۆن لە چاۋگى (بوون) كارى تەواۋى تىنەپەر دروستدەكرىت ؟

وہلام : بە سى رىگا واتاي رستەكە تەواۋدەكەن :

يەكەم : ئەگەر بوو ، بېيتە كاريكى **داپژاو** دەرەكەۋىت — بۇ نموونە ئازاد ژخەو را بوو
 دووم : ئەگەر بوو ، بېيتە كاريكى **ليكدراو** دەرەكەۋىت . — بۇ نموونە شادين فير بوو
 سىيەم : ئەگەر بە ماناي (وجود) (بوون) هات .. بۇ نموونە — من هەم ... من هەبووم ... من دەبەم

XX

پرسىيار : كارى ناتەواۋ بە چەند جۆرە وشە و چۆن تەواۋدەكرىت ؟

پرسىيار : كارى ناتەواۋى (بوو) بە چى تەواۋدەكرىت ؟

وہلام : كارى ناتەواۋى (بوو) بەم وشانە تەواۋدەكرىت بە شېۋى **راستەوخۇيان تەواۋكەرى بەيارىدە** :

وہلام	بە شېۋى راستەوخۇ	بەيارىدە
۱- تەواۋكردنى بە ناو	شاوين ئەندازيار بوو	شاوين دەبىتە ئەندازيار
۲- تەواۋكردنى بە جىناو	شاوين ئەندازيارى من بوو	شاوين بۇ من بوو
۳- تەواۋكردنى بە ھاۋەئناو	شادين زيرەك بوو	نابىتە تەواۋكەرى بەيارىدە
۴- تەواۋكردنى بە ھاۋەئكار	شاوين لەسەر بان بوو	نابىتە تەواۋكەرى بە يارىدە
۵- تەواۋكردنى بە چاۋگ	ھيوامان خويندن بوو	ھيوامان بە خويندن بوو

XX

پرسىيار : كەى كارى ناتەواۋى (ە) بۇ كاتى ئىستا لە رستە دەرناكەۋىت ؟ بە نموونەۋە ؟

وہلام : بە دوو شېۋە دەرناكەۋىت ...

يەكەم : ئەگەر نىھادى رستەكە كۆبىت ... بۇ نموونە — ئاريا و شانبا زيرەك — X ن
 دووم : ئەگەر جىناۋە ئكاۋەكانى (م .. ين . يت .. ن) ، بەروون و ئاشكرا دەرەكەن ، واتە
 كارى ناتەواۋى (ە) دەرناكەۋىت چونكە دەرناكەۋىتە نىۋان (تەواۋكەر و جىناۋە ئكاۋەكان)
 بۇ نموونە — شاوين مامۇستا × (م .. ين . يت .. ن) .

XX

پرسىيار : كەى كارى ناتەواۋى (ە) بۇ كاتى ئىستا لە رستە دەرەكەۋىت ؟ بە نموونەۋە ؟

وہلام : كارى ناتەواۋى (ە) دەرەكەۋىت بە دوو شېۋە

يەكەم : ئەگەر نىھاد تاك بىت

بۇ نموونە — گولەكە جوانە ھەنارەكە ترشە

دووم : جىناۋى كەسى ئكاۋ بۇ سىيەمى تاك بىكەۋىتە نىۋان (ە) و گوزارەكە

..... بۇ نموونە — ئەۋبە ھىز × ە

راھىتان (۱) لاپەرە ۴۶

رستە

جۆرەكەي

۱ - گەلى كورد سوورە ئەسەر بەدھيئەتلى مافەكانى سوورە ە **كارى تىنە پەرە**

۲ - دەبىت يەكرىزى گەل بپارىزىن **دەبىت** **كارى يارىدەدەرە**

۳ - دايكيان كە مندالى بوو ، مندال كە نە خوش بوو مندالى **بوو** ... **كارى تەواوى تىپەرە**

.. نە خوش **بوو** .. **كارى ناتەواو**

۴ - كىشەي ئاوارەكانى كەركوك كەي پەيدا بوو پەيدا **بوو** **كارى ليكدراوى تىنە پەرە**

۵ - باوكيا ئە خەو رابوو **رابوو** **كارى تەواوى تىنە پەرە ، دارپىزراو**

XX

راھىتان (۲) لاپەرە ۴۶

۱ (كورە - ئامرازى بانگکردن - چونكە ئە دواى ناويكە و بەمەبەستى بانگکردن و ھوشيارکردن

ویرانە - **كارى ناتەواو** بۇ كاتى ئىستا چونكە تەواوكرائە بە ئاوەلناو و كارى تەواو ئە رستەكە نيە

۲ (بخوينە - **جيناوى ئكاو بۇكەسى دووهمى تاك / كارايە** چونكە كارەكە داخوازيە

برينهكانتە - **كارى ناتەواو** بۇ كاتى ئىستا چونكە كارى تەواو ئە رستە نيە و تەواوكرائە بە ناو

۳ (رەشەبا - **ئامرازى ليكدەرە** چونكە وشەي نوي لى دوستكرائە دوو وشەي بەستوتەو

بەھيزە - **كارى ناتەواو** بۇ كاتى ئىستا چونكە كارى تەواو ئە رستە نيە ، تەواوكرائە بە ئاوەلناو

۴ (بنقىشە - **جيناوى ئكاو بۇكەسى دووهمى تاك / كارايە** چونكە كارەكە داخوازي

۵ (مندالە - ە - ئامرازى ناسينە ، چونكە كورتكرائە (ەكە) ە

دايكە - ە - ئامرازى ناسينە ، چونكە كورتكرائە (ەكە) ە

كچەداعش

تۆبويىتە كچە

داعش و جلى رهشيش ئە بەردەكەي

سنورى ئەشق نازانى

بە تەواوى دلم دەپەي

كە نازانى ... عيشق چيپە

دەپيم بلى چۆن تىدەگەي

خە لافەتى ئەوينەكەت ھەموو عومرى

داگيرکردووم ؟؟

جوانى چاوت بە بى ويژدان خەونى

ھەزار سالەي بردووم

ئە زمانى خەونت ناگەم

دنييت و درؤى ھەرەكەت ... شيت

من دنيام ئەو عشقەي من وەكو داعش

دەچتە ، TV و دەبتە مانشيت

راھىتان (۳) لاپەرە ۴۶

كارى بوو لە سى رستە بەكارىنە وەكو

۱ - **كارى ناتەواو** شاوين مامۇستا **بوو**

۲ - **كارى تەواوى تىپەر** دايكە مندالى **بوو**

۳ - **كارى يارىدەدەر** دەبوو ھاتبام ئەگە ئتان

ئەم ھۇنراو ناونشانەكەي ھەر بۇ خوشى دانراو

نەك شتيكى راستەقىنە بىت

ئە نامىلكە شيعرى فرمىسكەكان مەدوینە شوان غازى شىروانى

ئەرگى جىناوى لكاو ئە دەورى

تەواوگەرى بە يارىدە

تەواوگەرى ناو

بەركار

بگەر

جىناوى لكاو ئە دەورى بگەر

كارى رابردووى تىپەر

لىكدراو

دارزاو

سادە

بەركار

باس كرابى

بەركار

باس نە كرابى

يەكەم .. ئەگەر كارەكە رابردووى تىپەر بىت و جىناوى لكاوى (ك ۱) دەبنە بگەر بەو شىوانەي خوارەو

يەكەم // ئەگەر كارى رستەكە رابردووى تىپەر بىت جىناوى لكاوى كۆمە ئەي يەكەم (م ، مان ، ت ، تان ، ي ، يان)

دەبنە بگەر بەو شىوئەي خوارەو :

۱ // ئەگەر كارەكە (سادە-دارزاو-لىكدراو) بوو بەركار باس كرابو ئەو جىناوى لكاو دەچنە دواى بەركار

گوڭارېكم كرى -- سادە گوڭارېكم هەلگرتبو -- دارزاو ... قوتايەكە م بانگ كرد.. لىكدراو

ك ۱ (م ، مان ، ت ، تان ، ي ، يان)

ب // ئەگەر بەركار باس نە كرىت ياخود لايىدەين ئەو شىنيان دەگوريت

بە دوو شىوئە

دارزاو و لىكدراو

سادە

دەچىتە دواى بەشى يەكەمى

بگەر

دەچىتە كۆتايى كارەكە

رېژە تەواو

جىناوى لكاو (ك ۱) ئە دەورى بگەر

دەچىتە نيوان (وو - و - و)

كرى وو (ك ۱) ه ... هيناو (ك ۱) ه

رېژە بەردەوام

جىناوى لكاو (ك ۱) ئە دەورى بگەر

دەچنە دواى (دە)

دە (ك ۱) كرى

رېژە دوور و نزيك

(ك ۱) دەچنە كۆتايى كارە

كرى (ك ۱)

كرى بوو (ك ۱)

دووم ئەگەر كارەكە رابردووى تېنەپەر يىت :

جىناوى لكاوى كۆمەلەي دووم (م ، ين ، يت ، ن ، ە) وەكو بکەر كە دەچنە كۆتايى كارەكە
دوینى ھاتم (ك ۲) سادە ئە پۆلەكە دەرکە تەم (ك ۲) دارژاۋ
ئە تاقىكرنە ۋەكە سەرکە و تەم (ك ۲) لىكدرائ

سىيەم كارى رانەبردووى تېپەر و تېنەپەر

جىناوى لكاوى كۆمەلەي سى يەم (م - ين - يت - ن - ات - يىت) دەكە و يىتە كۆتايى رەگى كار
ۋەكو بکەر دەرەكە ۋەن ئەگەر كارەكە (سادە ، دارژاۋ ، لىكدرائ)
ۋانەكە دەنووسم (ك ۲) ← (م - ين - يت - ن - يىت)
كچەكە دەرۆم (ك ۳) ← (م - ين - يت - ن - ات)

چوارەم ئەگەر كارەكە كارى داخوازى

جىناوى لكاوى (ە ، ن) دەچنە كۆتايى رەگى كار و ۋەكو كارا دەرەكە ۋەن ئەگەر كارەكە (سادە ، دارژاۋ ، لىكدرائ)
بۇ نموونە نامەكە بنووسە ناوى قوتابىيەكان تومار بکەن
پە نچەرەكە دا بخە ۋەندى كات (ە) دەرناكە و يىت ئە كارى داخوازى باس كراۋە

راھىنان (۱) لاپەرە ۵۲

* **ات** ... ئەگەر كارەكە رانەبردووى (تېپەر و تېنەپەر) ، (سادە ، دارژاۋ ، لىكدرائ) بوورەگى كار كۆتايى بە
پىتى بزوینى (ە ، ۋ) ھات (ات) وەكو كارا دەرەكە و يىت ئە رىژەي (راگەيانندن و دانانى) دا
بۇ نموونە نانەكە دەخوات — راگەيانندن دەبىت نانەكە بخوات — دانانى

* **ين** ... بە دوو جوړ وەكو كارا دەرەكە و يىت ئە رىژەي دانانى و راگەيانندن
(۱) ئەگەر كارەكە رابردووى تېنەپەر بوو (سادە ، دارژاۋ ، لىكدرائ) جىناوى لكاۋە وەكو كارا دەچىتە كۆتايى كارەكە
رۇيشتين بۇ قوتا بخانە ... راگەيانندن برىا رۇيشتباين بۇ قوتا بخانە دانانى

(۲) ئەگەر كارەكە رانەبردووى (تېپەر ، تېنەپەر) بوو (سادە ، دارژاۋ ، لىكدرائ) بوو وەكو كارا دەچنە كۆتايى رەگى كارەكە
۱ - * دەرۆين بۇ قوتا بخانە رانەبردووى راگەيانندن تېنەپەر
* دەبىت برۆين بۇ قوتا بخانە رانەبردووى دانانى تېنەپەر
۲ - * نانەكە دەخوين تېپەر تېپەر * دەبىت نانەكە بخوين تېپەر
* **مان** ... ئەگەر كارى رابردووى تېپەر (سادە ، دارژاۋ ، لىكدرائ) بوو ئە شىۋازى دانانى و راگەيانندن
ۋەكو كارا دەرەكە و يىت

بۇ نموونە نانەكە مان خوارد -- راگەيانندن
بۇ نموونە برىا نانەكە مان خواردبا -- دانانى

* ه ... جیناوی لکاوو بۆ که سی دوو ه می تاک **بکه ره** نه گهل کاری (ساده ، دارژاو ، لیكدراو)

رِيژْه‌ی داخوازی (تَپْپَه‌ر و تَپْپَه‌یَه‌ر) دِه‌جِیته کوَتایی رهگ بهم شیوَهیه :-

۱) دهردهكه ویت نه گهره گی کار کو تایی به پیتی بزویی (ه، و، وو، ی، ی) نه هات
نمونه وانه که بنوسه

۲) دهرناکه ویت نه گهره گی کار کو تایی به ییتی بزوینی (ه، و، وو، ی، ی) هات

یو نمونه نانه که بخو(ه) ×.....× به سه به رزی تری ه.....× به یوای زانست بگره ی ه.....×

[illegible]

راهینان (۲) لایه ره ۵۲

(۱) باسکراوه له خائی به کهم

٢) نه گه کاره که رابردوی تینه بهر یوو کاره که (دارژاو و لیکدراو و ساده) یوو ده جیته کوتایی کار و دهرناکه ویټ

بۇ نمونه ئازاد كەۋت ۰ ئازاد دەر كەۋت ۰ ئازاد سەر كەۋت ۰

XX

راهبڼان (۳) لایه ۵۲

له رسته ی (وتاره کت بلاوکردووه ته وه)

۱) کاری رسته که له چ ریژهیه ← ریژهی رابردووی ته واوی راگه یاندن

← ریژہی نزدیکی راگہ یانندن + ووه + (ت) ناوبه‌ند + پاشگر (هوه)

(٢) (ت) له کوتایي وتاره که چی یه ؟ ئه رکى چی یه ؟ بوچی خراوته ئه وى ؟

جیناوی لکاوہ بۆکەسی دۆوہمی تاک / کارا چونکہ کارەکه رابردووی تییەرە و بەرکار باسکراوہ

۳) وشهې (وتاره که) شیکه روه ؟ ... وتاره که .. ناوه ، تاکه ، ناسراوه ، بهرکاره ... هکه .. نیشانه ی ناسینه

٤) تہ گہر وشہی وتارہ کہ لابیریت (ت) دہجیتہ کوئی ؟..

(ت) ده چیتہ دواى به شى به که می کاره که

بُوجی ؟ چونکه کاره که رابردووی تییه ری لیکن دراوه و بهرکار له رسته که لادراوه .

راهبڻان (٤) ڏاڍو ره ٥٢

له‌رسته‌ی (له‌وانه‌کان‌باش‌تیگه‌دشتوو ~~ه~~)

❖ (۱) کوا بکھری ٿو رسته ؟ — جيناوي لکاوو يو ڪه سي سي بهم ڊهر نه ڪه وتووه

بۆچی ؟ ... چونکه کاره که رابردوی تینه یه ره

۲) کاری رسته بگوره بو ریژمی رانه بردووی راگه یاندن ، چ گورانیگ رووده دات بینوسه

به وانه كان باش تېدهگات (ات) ده بېته كارا چونكه رهگي كار كوتايي به يتي بزويني (ه) هاتووه

٣) وانه كان / ناوه ، كوټيه ، ناسراوه ، تهواوكهري بهياریده

هکله / نیشانه‌ی ناسینه ان / نیشانه‌ی کویه

٤) وشهۍ (باش) چي په // هاوهلکاری چوڼيه تی ، ساده

ئەركى جىناوى لكاو ئە دەورى بەركار

ئەگەل كارى رابردووى تىپەر

يەكەم ئەگەل كارى رابردووى تىپەر جىناو لكاوكان بە دوو شىو دەبنە بەركار

يەك // دەگونجىت جىناوى كۆمە ئەي يەكەم (م , مان , ت , تان , ي , يان) بېنە بەركار , ئەگەر

ا-كارەكە سادەبوو دەچىتە كۆتايى كارو پىش بكار

گرتەمانى گرتەمانى گرتەمانى
گرتىانى گرتىانى گرتىانى

گرت م ي ئەومنى گرت
بەركار بەركار

ب - كارەكە دارىژراو يان لىكدراو بوو جىناوى لكاو دەچىتە دواي بەشى يەكەمى كارەكە :-

نموونه بۇ دارژراو ... دا (م , مان , ت , تان , يان) ي مەزراند ئەو مەننى دامەزراند
بەركار بەركار

نموونه بۇ لىكدراو :-

دروست (م , مان , ت , تان , يان) ي كرد ئەو مەننى دروستكرد
بەركار بەركار

دوو // دەگونجىت جىناوى لكاوى كۆمە ئەي دووم (م - يىن , يىت - ن - ن - ن) بېيتە بەركار بەو شىوانە :

ا - ئەگەر كارەكە سادە بوو جىناوى لكاوى كۆمە ئەي دووم (م - يىن , يىت - ن - ن - ن)

دەبىتە بەركار دەچنە دواي جىناوى بكار

• ئەگەر جىناوى لكاو ئە دەورى بكار بۇكەسى يەكەمى (تاك وكۆ) (مان - ن) (يىت - ن - ن - ن)

دەبنە بەركار كار + ۱ك + ۲ك

گرت + م + (يىت - ن - ن - ن)

گرت + مان + (يىت - ن - ن - ن)

• ئەگەر جىناوى لكاو ئە دەورى بكار بۇكەسى دوومى (تاك وكۆ) (تان) ئەوا ئەبەرامبەر

جىناوى (م - يىن - ن) دەبنە بەركار

دەبنە بەركار كار + ۱ك + ۲ك

گرت + ت + (م , يىن , ن)

گرت + تان + (م , يىن , ن)

- نه گهر جيناوي لکاو له دهوري بکهر بوکهي سي يهي (تا وکو) نهوا
- ۱ ... نه گهر کاره که ساده بوو جيناوي (م , يت , Ø , ين , ن) دهبنه بهرکار ده چنه پيش بکهر که خوارد + (م , يت , Ø , ن , ن) + ي خوارد + (م , يت , Ø , ن , ن) + يان
- ب نه گهر کاره که (دريژراو يان ليکدراو) بوو (م , يت , Ø , ين , ن , ن) دهبنه بهرکار نه وکات ده چيته کو تاي کاره که
- دا + (ي .. يان) + مه زړاند + (م , يت , Ø , ين , ن , ن) بهرکار
- يارمه تي + (ي .. يان) + دا + (م , يت , Ø , ين , ن , ن) يارمه تي

نهو جيناوه لکاو نه که ده بن به بهرکار له گهل کاري رانه بردووي چين ؟ ده که ونه کو تاي کاره که به نمونه ؟ ۸-۲ خ ۲

تي بي ني // له کرمانجي ژووروودا کو مه له ي دووم (م - ين , يت - ن , Ø - ن) دهبنه

بهرکار و نه گهل کاري رانه بردووي تي پهر

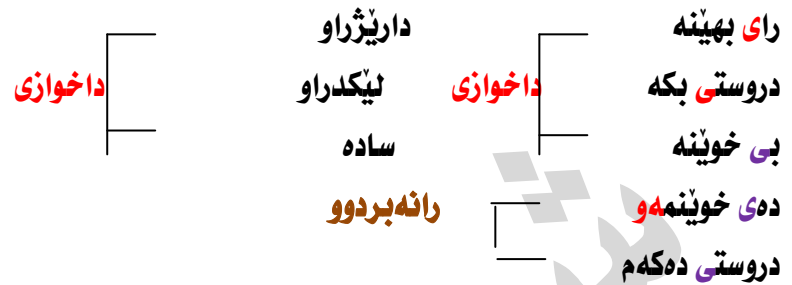
نازادي نه زديتم نازادي نه م دييتن

نازادي توديتيت نازادي هوين ديتن

نازادي نه و ديت Ø نازادي نه و ديتن

پ//کهي جيناوي لکاوې (ي) بوکهي سي يهي تاک له دهوړي بهرکار دهردهکه ویت و دهرناکه ویت ؟
وه نام // ۱- دهردهکه ویت نه گهر کاره که له ریژي (رانه بردوو ، داخوازي) تپهر بوو له (ساده ، داریژراو ، لیکنراو)
نهوا (ي) جيناوي لکاوو بوکهي سي يهي تاک / بهرکار

۲- دهرناکه ویت . کهي جيناوي لکاوې (ي) بوکهي سي سيهي تاک وهکو بهرکار دهرناکه ویت ؟ ۲۰۰۸ - ۲۰۰۴ خ
نه گهر کاره که رانه بردوو تپهر (ساده ، داریژراو ، لیکنراو) نهوا (ي) جيناوي لکاوو بوکهي سي يهي تاک
خوارد ی ساده ... رای ی هینا داریژراو ... دروستی ی کړی لیکنراو

راهیتان (۱) لاپه ره ۵۸

۱- (ن-یت) له گهل کاری رانه بردوو تپهر (ساده ، داریژراو ، لیکنراو) دهیت بهرکار
ن- جيناوي لکاوو بوکهي سي (دووهم و سی يهم) ی کو گرتن رام گرتن دهستم گرتن
یت- جيناوي لکاوو بوکهي سي (دووهمی) ی تاک گرتیت رام گرتیت دهستم گرتیت

۲- یان - جيناوي لکاوو بوکهي سي يهي کو به سی شیوه دهیت بهرکار

۱- نه گهر کاره که رانه بردوو تپهری (ساده ، داریژراو ، لیکنراو)

گرتیانم ریانم گرت دهستیانم گرت

۲- نه گهر کاره که رانه بردوو تپهر (ساده ، داریژراو ، لیکنراو)

ده یان گرم ریان ده گرم دهستیان ده گرم

۳- له گهل کاری داخوازي (ساده ، داریژراو ، لیکنراو)

بیان گره ریان بگره دهستیان بگره

۳ (ت - جيناوي لکاوو بوکهي سي دووهمی تاک . به دوو شیوه دهیت بهرکار

۱- له گهل کاری رانه بردوو تپهری (ساده ، داریژراو ، لیکنراو) بردتی راتی گرت بانگتی کرد
۲- له گهل کاری رانه بردوو تپهر (ساده ، داریژراو ، لیکنراو) دهت گرت .. رات ده گرت دهستت ده گرت

راهیتان (۲) لاپه ره ۵۸

تان بکهر ین بهرکار دهتان بردين بو سهیرانه که
ین بکهر تان بهرکار دهتان بهین بو سهیرانه که

راهیتان (۳) لاپه ۵۸

پ // کھی جیناوی لکاو بو کھی سی یه می تاک له دهوری بهرکار درده که ویت ؟ به نمونه وه ؟

جیناوی لکاوہ یو کہ سی سی به می تاک وه کو به رکار دهرده که ویت نه گهر کاره که له ریژهی (رانه بردوو، داخوازی)

تيه ربو له (ساده ، داريژراو ، ليکدراو) نهوا (ي) جيټاوي لکاوہ بؤکھسي سي يه مي تاک / بهرکار

رای بهینه	رای بهینه	رای بهینه
دروستی بکه	دروستی بکه	دروستی بکه
بی خوینه	بی خوینه	بی خوینه
دهی خوینه‌وه	دهی خوینه‌وه	دهی خوینه‌وه
رای ده‌هینم	رای ده‌هینم	رای ده‌هینم
دروستی ده‌کهم	دروستی ده‌کهم	دروستی ده‌کهم

XX

راهیتان (۴) لایه ره ۵۸

راسيارد : کاريکي داريژراوه , جيناي لکاوه نه دهوړي بهرکار ده جيته دواي به شي يه که مي کاره که به هم شيو به

۱- **رام** ی سیارد کوّمه له ی یه کهم دهینه **به رکار** وده چینه دواى کاره که

(مان , ت - تان , ي - يان)

۲- کومه له ی دووهم (م- ین، یت- ن، Ø- ن) دښه بهرکار وچیناوی کاراش دهکه ویته کړتای

را + (م - مان , ت - تان , ی - یان) + سیارد + (م - ین , یت - ن , Ø - ن)

بیبینه .. جیناوی لکاو (م - مان , ی - یان) دهبنه بهرکارو دهچنه دواي نیشانهی (ب) چونکه

کاره که داخواری ساده‌یه ب + (م- مان , ی- یان) + یینه

هینا.. کاری را بردووی تیره ره یو دوو کۆمه له دهیسته بهرکار بهم شیوه

۱- کومه ډلې به که هم (م - مان - ت - تان - ی - یان) دښه بهرکارو ده چنه نیوان کارو چنناوی کارا

هَيْبَا

۲- کۆمەلەى دوووم (م-ىن، ىت-ن، Ø-ن) دەبنە بەرکارو دەچنە دواى جىناۋى لكاۋى بکەر نەگەر بکەر بۆكەسى

(يەكەم و دووھەم) ى تاك يا كۆيىت . خۇنە گەر **يەكەم** رى رستەكە كەسى سى يەمى تاك يا كۆيىت

جیناوی لکاوٰی بہرکار دہ حیثیتہ ییش جیناوی لکاوٰی بکھر.

هينام (يت-ن, -Ø-ن) هينامان (يت-ن, -Ø-ن)

هَيْنَات (م - Ø , يت - ن) هَيْنَاتَان (م - ين - ن - ن)

هَيْنَا (م - يَت - Ø - يِن - ن - ن) + (ي , يَان)

بہرگار **کارا**

راھىنان (۵) لاپەرە ۵۸

پار ھەلى بۇاردىن ئەو ئىمەى پار ھەلبۇارد ۲۰۱۱ - ۲۰۱۲ خ ۱

۱- يىن چى يە جىناوى لكاو بۇكەسى يەكەمى تاك

نەركى چى يە بەركار بۇچى خراوئە ئەوى // چونكە كارەكە رابردوى تىپەرە ، دارژاوه

۲- ئەگەر يىن بگورين بۇ (مان) دەكەويئە كوى؟ ئەوا جىناوى لكاوى (مان) دەچىتە پىش كارا دەبىتە

پار (ھەئمانى بۇارد)

بۇچى ؟ چونكە كاراوبەركار ئە يەك كۆمە ئەن و كارەكە دارژاوه وجىناوى لكاو دەچىتە دواى بەشى يەكەمى كارەكە.

۳- بەيانى ھەئى دەبۇئىرىن (بەيانى ئىمە ئەو ھەئەبۇئىرىن)

ي جىناوى لكاو بۇكەسى سىيەمى تاك / بەركار

يىن جىناوى لكاو بۇكەسى يەكەمى كۆ / كارا

جىناوى لكاو ئە دەورى تەواكەرى بە يارىدە

تەواكەرى بە يارىدە : ئەو (وشە يا جىناو) يە كە لەرستەدا واتاى كار تەواو دەكات بە ھوى ئامراز پەيۋەندى

ئامرازى پەيۋەندى برىتتە ئە (ئە ... بە ... پى ... لى ... بۇ ... ژ ... تى ... ە ... ەتد)

ياسا ئامرازى پەيۋەندى + ووشە تەواكەرى بە يارىدە

سەرنج : ھەمىشە بۇئەۋەى تەواكەرى بە يارىدە ئە رستە بناسىنەۋە ، ئەوا ئە سەر قوتابى پىۋىستە (جىناوى لكاو) ئە

رستە سەر بە چ ژمارە و كەسىكە بىگە رىنىنەۋە سەر جىناوى سەر بە خۇى كەسى ، ئىنجا ھەر جىناوىكى سەر بە خۇ

كەۋتە دواى ئامرازى پەيۋەندى ئەوا ئەو جىناو (تەواكەرى بە يارىدە) سەر بە ھەمان جىناوى لكاو

نەۋنە پىم گەيشت واتە بە مەن گەيشت (م ، م) تەواكەرى بە يارىدە

بۇت بنووسم واتە مەن بۇتو بنووسم (ت ، تۆ) تەواكەرى بە يارىدە

لى گەيشتم واتە مەن ئەۋ گەيشتم (ي ، ئەو) تەواكەرى بە يارىدە

ئەركى جىناوى لكاو ئە دەورى تەواوكەرى بە يارىدە

جىناوى لكاو بەو شېوانە دەبنە تەواوكەرى بە يارىدە :

يەكەم : بەو شېو دەبىتە تەواوكەرى بە يارىدە

ئەلف // ئەگەر كارەكە تىپەر بوو ئە دەمى (رابردوو ، رانەبردوو) ھەر ھەھە ئە بەكەر نادىار

ئەواجىناوى كۆمە ئەي يەكەم دەبنە تەواوكەرى بە يارىدە و دەچنە دواى بەكەر يا جىگىر بەكەر

بۇ نمونە : نامەكە (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) بۇ ھات (دىت) بۇ رابردوو و رانەبردوو

پارەكە (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) ئى كەوت (دەكەوت) .. بۇ رابردوو و رانەبردوو

نامەكە (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) پى گەشت (پى دەگات) ... بۇ رابردوو و رانەبردوو

كارەكە (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) بۇ تەواوكرا (تەواو دەكرىت) بۇ بەكەر نادىار

با // ئەگەر (بەكەر يا جىگىر بەكەر) لادەين ئەواجىناوى كۆمە ئەي يەكەم (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان)

دەچنە دواى ئامرازى پەيوەندىيەكە

بۇ نمونە : بۇ ، پى ، ئى (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) ھات (دىت) .. بۇ رابردوو و رانەبردوو

بۇ (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) تەواوكرا (تەواو دەكرىت) بۇ بەكەر نادىار

دووم ، ، ، ، ئەگەر كارەكە تىپەر بوو ئەوا بە دوو شېو دەبىت

ا // ئەگەر كارەكە رانەبردوى تىپەر بوو جىناوى لكاوى كۆمە ئەي يەكەم دەبنە تەواوكەرى بە يارىدە و دەچنە دواى بەركار

بۇ نمونە گوندەكان (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) بۇ ئاوەدان دەكەنەو

كارەكە (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) پى دەسپىرىت

بەلام ئەگەر بەركار لادەين ئەوا جىناوى لكاوى كۆمە ئەي يەكەم دەچىتە دواى ئامرازى پەيوەندى

بۇ نمونە بۇ (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) ئاوەدان دەكەنەو

پى (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) دەسپىرىت

با // ئەگەر كارەكە رابردوى تىپەر بوو جىناوى لكاوى كۆمە ئەي يەكەم دەبنە تەواوكەرى بە يارىدە ، بەم شېوئە :

پرسىار : ئەگەر كارى رابردوى تىپەر چەند دەستە جىناو دەبنە تەواوكەرى بە يارىدە ؟ بە نمونەو ۲۰۱۰ - ۲۰۱۱ خ ۵ نمرە

۱- دەگونجىت جىناوى لكاوى كۆمە ئەي يەكەم بىنە تەواوكەرى بە يارىدە و بچنە دواى ئامرازى پەيوەندى

بۇ نمونە : پرسىارەكانى بۇ (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) چاپكرد

۲- دەگونجىت جىناوى كۆمە ئەي دووم (م .. يىن .. يت .. ن .. ن .. ن) بىنە تەواوكەرى بە يارىدە و

سيهه م : له گهل کاري داخوازي

له گهل کاري داخوازي جيناوي لکاو کومه لهي يه که م ده بنه ته واکهري به ياريده به دوو شيوه

۱- نه گهل کاره که تيپهر بوو جيناوي لکاو کومه لهي يه که م (م .. مان . ت . تان . ي . يان) ده بنه ته واکهري به ياريده و له دواي بهرکار ديڼ . بو نمونه ... دارشته که (م .. مان ي .. يان) بو بخوښه وه

به لام نه گهل بهرکار لابه يڼ جيناوي لکاو کومه لهي يه که م (م .. مان .. ي . يان) ده بنه ته واکهري به ياريده ده چنه دواي نامرازي په يوندي ديڼ . بو نمونه ... بو (م .. مان ي .. يان) بخوښه وه

۲- نه گهل کاره داخوازيه که تينه په ر بوو جيناوي لکاو کومه لهي يه که م (م .. مان . ي . يان) ده بنه ته واکهري به ياريده ده چنه دواي نامرازه په يوه ندييه که بو نمونه ... پي (م .. مان .. ي . يان) بگهن

راهينان (۱) لاپه ره ۶۵

مان ... تان به چوار شيوه ده بنه ته واکهري به ياريده له گهل کاري (تيپهر و تينه په ر)

۱- له گهل کاري (تيپهر) ديت به و شيويه ده بنه ته واکهري به ياريده :

۱- له گهل کاري رابردوي تيپهر ده چيته دواي نامراز ... بو نمونه ... هونراوه که ت بو (مان .. يان) نووسي

ب- له گهل کاري (داخوازي و رانه بردوي) تيپهر ده چنه دواي بهرکار

بو نمونه کاري رانه بردو هونراوه که (مان . يان) بو دهنووسيت ...

کاري داخوازي هونراوه که (مان . يان) بو بنووسه

۲- له گهل کاري (تينه په ر) ديت به و شيويه ده بنه ته واکهري به ياريده :

۱- له گهل کاري رانه بردوي تيپهر ده چنه دواي نامرازه که .. بو نمونه .. به خيرا يي پي (مان .. يان) بگهن

ب- له گهل کاري (رابردو ، رانه بردو) ي تينه په ر ده چيته دواي کارا

نمونه بو رابردو هونراوه که (مان .. يان) بو هات

نمونه بو رانه بردو هونراوه که (مان .. يان) بو ديت

۳- له گهل کاري بگهل ناديار هه ميشه ده چنه دواي جيگيري کارا

بو رابردو هونراوه که (مان .. يان) بو نووسرا رانه بردو هونراوه که (مان .. يان) بو دهنووسريت

ين .. يت .. ن له گهل کاري رابردوي تيپهر ده بنه ته واکهري به ياريده و دو چنه کوتايي کاره که

نامه که ي بو ناردين نامه که ي بو نارديت نامه که ي بو ناردين

راهينان (۳) لاپه ره ۶۵

۱- بو ت نووسيوم .. ت — کارا ۲۰۱۰ - ۲۰۱۱ بو ت بنووسم ت — ته واکهري به ياريده

۲- بو ت نووسيوم م — ته واکهري به ياريده بو ت بنووسم ... م — کارا

راھىتان (۲) لاپەرە ۶۵

پرسىيار: كەي جىناوى لكاو بۇ كەسى سېيەمى تاك ئە دەۋرى تەۋاكەرى بەيارىدە دەرناكەۋىت بە نمۇنەۋە ؟ ۲۰۰۱ خ ۲
ۋەلام .. ئەگەر كارەكە لەرئەزى رابردوۋى تىپەر (سادە ، دارژاو ، لىكدرائو) بوو ئەۋا جىناوى لكاو بۇ كەسى
سېيەمى تاك ئە دەۋرى تەۋاكەرى بەيارىدە ، دەرناكەۋىت بو نمۇنە

پرسىيارەكانى بۇ كرد (Ø) جىناوى لكاو بۇ كەسى سېيەمى تاك دەرنەكوتوۋە سادە
پرسىيارەكانى بۇ كرد (Ø) مەۋە
پرسىيارەكانى بۇ چاپكرد (Ø)
دارژاو
لىكدرائو

راھىتان (۴) لاپەرە ۶۵

لەبەر بىكە .. كارەكە لە رىژە داخۋازىيە و جىناوى لكاوى (م .. مان .. ي .. يان) دەبنە تەۋاكەرى بەيارىدە
دەچنە دۋاى بەركار ھۇنراۋەكە (م .. مان .. ي .. يان) بۇ ئەبەر بىكە .

(تىگەياندا لىۋەرگرت) دوو كۆمە ئە جىناۋ دەبنە تەۋاكەرى بەيارىدە بە شىۋەيە :

۱- كۆمە ئەي (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) دەبنە تەۋاكەرى بە يارىدە و دەچىتە دۋاى ئامرازى پەيۋەندى

تى (م) گەيشت ... جىناوى (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) لە شوين دابنى

لى (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) ۋەرگرت

۲- جىناوى كۆمە ئەي دوۋەم (م .. يىن .. يىت .. ن .. ن .. ن) دەبنە تەۋاكەرى بەيارىدە و دەچنە كۆتايى كار

كىشەكەي تى گەياندا (م .. يىن .. يىت .. ن .. ن .. ن)

دەفتەرەكەي لىۋەرگرت (م .. يىن .. يىت .. ن .. ن .. ن)

۳- پىگەيشت ... كۆمە ئەي يەكەم دەبنە تەۋاكەرى بە يارىدە و دەچىتە دۋاى ئامرازى پەيۋەندى

پى (م) گەيشت ... جىناوى (م .. مان .. ت .. تان .. ي .. يان) لە شوين دابنى

راھىتان (۵) لاپەرە ۶۵

لە رستەي (۵) لاتەكەيان لى دابەش كردين)

۱- (يىن) چىيە ؟ جىناوى لكاو بۇ كەسى يەكەمى كۆ ... تەۋاكەرى بەيارىدە

بۇ خراۋەتە ئەۋ شوينە ؟ چونكە كارەكە رابردوۋى تىپەر (لىكدرائو)

۲- (لى) شىكەرەۋە ؟ — ئامرازى پەيۋەندىيە .

۳- ئەگەر (يىن) بگۆرپىن بۇ (مان) دەچىتە كۆي ؟ دەچىتە دۋاى ئامرازى پەيۋەندىيەكە (۵) لاتەكەيان لىمان دابەشكرد)

۴- ئەگەر ناۋى (۵) لاتەكە (لا بدەين) يان) دەچىتە كۆي —

لىمانيان دابەشكرد

(يان) دەچىتە دۋاى جىناوى تەۋاكەرى بەيارىدە

هاوه‌ئناو

هاوه‌ئناو ئەو وشە یەکیه که ده‌بیته **دیارخه‌ری** (ناویک یا جیناویک یا ئاوه‌ئناویکی تر) یا ته‌واوکه‌ری کاری ناته‌واو

که‌واته ئاوه‌ئناو وه‌سفی شتیك ده‌کات و جیا یان ده‌کاته‌وه

به زۆری ئاوه‌ئناو بریتییه له (ژماره پیچ‌ه‌وانه ره‌نگ)

ئاوه‌ئناو له رووی بنچینه‌ی وشه‌کانیی‌وه (رۆانه‌وه)

ئاوه‌ئناو له رووی رۆانه‌وه دوو جوهره (**ساده و ناساده**) **ناساده‌ش** دوو جوهره (**دارپژراو و لیكدراو**)

یه‌که‌م : **هاوه‌ئناوی ساده** : ئەو ئاوه‌ئناوه‌یه که له وشه‌یه‌کی ساده‌ی واتاداری سه‌ربه‌خۆ پیکدیت ، ده‌بیته

دیارخه‌ری (ناویک یا جیناویک یا ئاوه‌ئناویکی تر) یا ته‌واوکه‌ری کاری ناته‌واو

بۆ نموونه ١_ گۆلی سپی جوانه ٢_ کوری ژیر خوشه‌ویسته ٣_ ئیوه‌ی زیره‌ک به ئومیدن

دووه‌م :: **هاوه‌ئناوی ناساده** : ئەمه‌ش دوو جوهره :: (هاوه‌ئناوی دارژاو ... هاوه‌ئناوی لیكدراو)

ا // **هاوه‌ئناوی دارژاو** : ئەو هاوه‌ئناوه‌یه که له وشه‌یه‌کی واتادار و (پێشگر یا پاشگر یا هه‌ردووکیان) پیکدیت

ده‌بیته **دیارخه‌ری** (ناویک یا جیناویک یا ئاوه‌ئناویکی تر) یا ته‌واوکه‌ری کاری ناته‌واو

بۆ نموونه : ١= کریکاری یه‌که‌م کاری خۆی کرد ٢- رپویه‌کی گه‌رۆک له شیریکی نووستوو باشته

ب // **هاوه‌ئناوی لیكدراو** : ئەو هاوه‌ئناوه‌یه که له دوو وشه‌ی واتادار یا زیاتر پیکدیت ، ده‌بیته **دیارخه‌ری** (ناویک

یا جیناویک یا ئاوه‌ئناویکی تر) یا ته‌واوکه‌ری کاری ناته‌واو

بۆ نموونه . ١- گه‌لی ژیر ده‌ست پێش ناکه‌وێت ٢- ئیوه‌ی دڤخو‌ش سه‌ربه‌رزن .

رێگا‌کانی دروست بوونی هاوه‌ئناوی دارژاو

١- **هاوه‌ئناو له‌گه‌ل (پێشگر یا پاشگر)**

ا _ **هاوه‌ئناوی ساده** + **پاشگر** = **هاوه‌ئناوی دارژاو** ب- **پێشگر** + **هاوه‌ئناوی ساده** = **هاوه‌ئناوی دارژاو**

یه‌ک + **هم** = یه‌که‌م

روون + **اک** = رووناک

نه + **خو‌ش** = نه‌خو‌ش

نا + **راست** = نارا‌ست

۲- ناوى سادە لەگەل (پېشىگر يا پاشىگر)

۱- ناوى سادە + پاشىگر = ھاوئىناوى دارژاۋ

ژن + انه , انى = ژنانى ، ژنانە

راو + چى = راۋچى

بەخت + يار / ھەر = بەختەھەر / بەختيار

ب - پېشىگر + ناوى سادە = ھاوئىناوى دارژاۋ

بە + تام = بە تام

ب / بە + جەرگ = ب جەرگ / بە جەرگ

۳- چاۋگ + رەگى كار + لەگەل (پېشىگر يا پاشىگر يا ھەردووكيان)

ئ - چاۋگ + رەگى كار + پاشىگر = ھاوئىناوى دارژاۋ

گەرپان + گەرپى = ۆك / يدە = گەرپۆك / گەرپىدە

نوسىن + ھەر = نووسەر

ترسان + ناك / ۆك = ترسناك / ترسنۆك

فروشتىن + يار = فروشيار

زانين + ا = زان

ب - چاۋگ + پېشىگر + رەگى كار = ھاوئىناوى دارژاۋ

گۆرپىن + نە = نە گۆر

مردن + نە = نە مر بەزىن نە + بەزى = نە بەزى

پ - چاۋگ + پېشىگر + رەگى كار + پاشىگر = ھاوئىناوى دارژاۋ

بىنين + نا + بين + ا = ناپىنا

بەزىن + نە + بەزى + ى = نە بەزى

زان + نە + زى + ۆك = نەزۆك

خواردن + ب + خو + ەر = بخۆر

۴ - چاۋگ + قەدى چاۋگ + پاشىگر = ھاوئىناوى دارژاۋ

كەۋتن + كەۋت + وو / ە = كەۋتوو / كەۋتە

بردن + برد + وو / ە = مردوو / بردە

شكان + شكا + و = شكاو

رېزىن + رېزى + و = رېزىو

ریگاکانی دروستکردنی هاوه‌ناوی لیگدراو

- ۱- **ناو + ناو = هاوه‌لناوی لیځدراو** ← چاو + باز = چاو باز،،،، به‌ژن + چنار = به‌ژن چنار
- ۲- **ناو + ئامراز + ناو = هاوه‌لناوی لیځدراو** ← ده‌ست + به + سهر = ده‌ست به سهر،،، گول + به + ده‌م
- ۳- **دووباره‌کردنی ناو = هاوه‌لناوی لیځدراو** ← ده‌سته ده‌سته ،،،، ریځی پارچه پارچه
- ۴- **هاوه‌لناوی ژماره + ناو = هاوه‌لناوی لیځدراو** ← دوو دل حهوت رهنګ
- ۵- **ناو + هاوه‌لناو = هاوه‌لناوی لیځدراو** ← دل + خوښ = دل‌خوښ چاو + شین = چاوشین
- ۶- **هاوه‌لناو + ئامراز + هاوه‌لناو = هاوه‌لناوی لیځدراو** ← بوړه + ه + ده‌وله‌مه‌ند = بوړه ده‌وله‌مه‌ند . پاک و خاوین
- ۷- **هاوه‌لناو + ئامراز + ناو = هاوه‌لناوی لیځدراو** ← شوږ + ه + ژن = شوږه ژن .. گیل + ه + پیاو = گیل پیاو
- ۸- **ناو + ره‌گی کار = هاوه‌لناوی لیځدراو** ← خیر + خواز = خیر خواز .. پیاو + کوژ = پیاو کوژ .. روژنامه نووس
- ۹- **هاوه‌لناو + ره‌گی کار = هاوه‌لناوی لیځدراو** ← راست + بیژ = راست بیژ ... که‌شبین ... ره‌شپوښ .. خوښ‌نووس
- ۱۰- **ناو + هاوه‌لناوی کراو = هاوه‌لناوی لیځدراو** ← ل + سوتاو = دل‌سوتاو ... جهرګ براو
- ۱۱- **به دووباره بوونه‌وی هاوه‌لناویکی ساده** ← خوښ خوښ جوان جوان سوور سوور
- ۱۲- **هاوه‌لکار + ناو = هاوه‌لناوی لیځدراو** ← ژیر + ده‌ست = ژیر ده‌ست ژیر = چه‌پوک = ژیر چه‌پوک
- ۱۳- **ناو + ره‌گی کار + پاشګر = هاوه‌لناوی لیځدراو** ← خه‌بات + که + ه = خه‌بات کهر .. ره‌نخدر .. راو‌کهر .. جلشور

راهپنانی (۱) ی ۷۳

- ۱- چۆن هاوئناوی دارپژراو و لیکدراو جیا دهکه یتهوه ؟
- * **هاوئناوی دارژاو** : ئەو هاوئناوهیه که له وشه یهکی واتادارو (پێشگریا پاشگریا هەردووکیان) پیکدیت بو نموونه : ۱= کریکاری یه کهم کاری خوی کرد ۲- ریویهکی گەرۆک له شیریکی نووستوو باستره
- * **هاوئناوی لیکدراو** : ئەو هاوئناوهیه که له دوو وشه ی واتاداریا زیاتر پیکدیت بو نموونه . ۱- گەلی ژیر دەست پێش ناکه ویت ۲- ئیوهی دلخۆش سه ره رزن .

- ۲- به چند ریگا هاوه‌ئناوی داریژراو له رهگی کار دروست ده‌کړیت ؟ به نمونه روونی بکه‌رموه ؟
۱- چاوگ	رهگی کار + پاشگر = هاوه‌ئناوی دارژراو	← زانین	زان + ۱ = زانا
ب- چاوگ	پیشگر + رهگی کار = هاوه‌ئناوی دارژراو	← گوړین	نه + گوړ = نه‌گوړ
پ- چاوگ	پیشگر + رهگی کار + پاشگر = هاوه‌ئناوی دارژراو	← بینین	نا + بین + ۱ = نابینا
- ۳- چوڼ له قه‌دی چاوگی تینه‌یه‌رموه هاوه‌ئناوی داریژراو دروست بکه‌ین ؟ به‌م ریگایانه‌ی خواره‌وه

- ۱- چاوگ قه‌دی چاوگ + پاشگر = هاوه‌ن‌ناوی دارژاو
 کهوتن کهوت + وو / ی = کهوتوو / کهوت
 شکان شکا + و / ی = شکاو / شکای

۲- چاۋگ پېشگر + قەدى چاۋگ + پاشگر = ھاۋەلناۋى دارژاۋ
كەۋتن نه + كەۋت + وو / ي = نه كەۋتوو / نه كەۋتى

۳- چۈن نه دوو (ناو) ھاۋەلناۋى لىكدراۋ دروست دەكەيت ؟ به نموونه روونى بىكەرەۋه ؟

۱- ناو + ناو = چاۋ باز. ... ۲- ناو + ئامراز + ناو = دەست به سەر. ۳- دووبارە كىردنى ناو = دەستە دەستە

راھىتەنى (۲) ۷۳

ھاۋەلناۋ	جۈرەكەي	چۈنەيتى دروست بوونى
دەنگىز	لىكدراۋ	ناو + رەگى كار
سەرسىي	لىكدراۋ	ناو + ھاۋەلناۋ
راستگۇ	لىكدراۋ	ھاۋەلناۋ + رەگى كار
كەۋتوو	دارژاۋ	قەدى چاۋگى تېنەپەر + پاشگر
نەمر	دارژاۋ	پېشگر + رەگى كار
خەباتكەر	لىكدراۋ	ناو + رەگى كار + پاشگر
تېكۆشەر	دارژاۋ	رەگى كارى داژاۋ + پاشگر
ناشاد	دارژاۋ	پېشگر + ھاۋەلناۋى چۈنەيتى

راھىتەنى (۳) ۷۳

زانين ← نه زان ← پېشگر + رەگى كار ← پياۋى نەزان چارە رەشە
زانين ← زانا ← رەگى كار + پاشگر ← پياۋى زانا خۇشەۋستە
كوشتن ← كوژراۋ ← رەگى كار + پاشگر ← ئافەرتە كوژراۋەكە دۆزرايەۋە
كوشتن ← بىكۆژ ← پېشگر + رەگى كار ← بىكۆژى ئافەرتەكە دۆزرايەۋە

راھىتەنى ۴ ۷۳

رېستە	ھاۋەلناۋ	جۈرەكەي	چۈنەيتى دروست بوونى
۱- رېستە	راستگۇ	لىكدراۋ	ھاۋەلناۋ + رەگى كار
۲- رېستە	بەجەرگ	دارژاۋ	پېشگر + ناو
۳- رېستە	نووسەر	دارژاۋ	رەگى كار + پاشگر
۴- رېستە	زانا	دارژاۋ	رەگى كار + پاشگر

لەخۇشەۋىسىنىڭ بىچۇك كىردىمىز دىن بىر ئىنسان بىر ئىنسان بىر ئىنسان بىر ئىنسان دىن

جۆرەكلىرى ھاۋەلىكار ئە روۋى پېكھاتىيانەۋە (رۇئان) ھوۋە

ھاۋەلىكار ئەۋ ووشەيەيە كە ئە رستەدا ھەمىشە ۋەسفى كارىك دەكات و دەبىتتە تەۋاۋكەرى كارى رستەكە

ھاۋەلىكار ئە روۋى پېكھاتىنى دوو جۆرە كە برىتتەيە ئە

• ھاۋەلىكارى سادە * ھاۋەلىكارى ناسادە (دارپىژرا و لىكدرائو)

يەكەم // ھاۋەلىكارى سادە : - ئەۋ ھاۋەلىكارىيە كە ئە بىنەرەتدا ئە يەك ۋەشە واتادارى سەربەخۇ پېكدىت و ئە رستەدا ۋەسفى كار دەكات .

بۇ نمۇنە : - (خىرا .. زۇر .. گورج .. پار .. دوور .. فرە .. درەنگ .. تەنىشت .. ژىر .. سەر ..)

دوۋەم // ھاۋەلىكارى ناسادە دوو جۆرە كە برىتتەيە ئە ھاۋەلىكارى (دارپىژرا و لىكدرائو)

ھاۋەلىكارى دارپىژراۋ : - ئەۋ ھاۋەلىكارىيە كە ئە بىنەرەتدا ئە يەك ۋەشە واتادارى سەربەخۇ ئەگەل (پېشگرىك يا پاشگرىك يا ھەردوكيان) پېكدىت و ئە رستەدا ۋەسفى كار دەكات و دەبىتتە تەۋاۋكەرى كار

ھاۋەلىكارى لىكدرائو : - ئەۋ ھاۋەلىكارىيە كە ئە بىنەرەتدا ئە دوو ۋەشە واتادارىيا زىاتر پېكدىت و ئە رستەدا ۋەسفى كار دەكات و دەبىتتە تەۋاۋكەرى كار

رېگاكلى دروستكردى ھاۋەلىكارى دارپىژراۋ

- ۱- پېشگر + ناۋ = ھاۋەلىكارى دارپىژراۋ ← (بە ناز .. بە دل .. بە شەو .. بە زستان .. بە سال ..)
- ۲- پېشگر + ھاۋەلىكار = ھاۋەلىكارى دارپىژراۋ ← (بە زور .. لە دوور .. لە بەرانبەر .. لە نىك .. لە تەنىشت ..)
- ۳- ناۋ + پاشگرى (انە) = ھاۋەلىكارى دارپىژراۋ ← (رۆژانە .. شىرانە .. مندالانە .. سالانە ..)
- ۴- ھاۋەلىكار + پاشگرى (انە) = ھاۋەلىكارى دارپىژراۋ ← (مەردانە .. دليرانە ... ئازايانە .. ژىرانە ...)
- ۵- پېشگر + ھاۋەلىكار + پاشگر = ھاۋەلىكارى دارپىژراۋ ← (بە جوانى .. بە ساردى .. بە ھىمنى .. بە باشى ..)
- ۶- پېشگر + ناۋ + پاشگر = ھاۋەلىكارى دارپىژراۋ ← (بە سوارى .. بى شەرمانە .. يە ھاۋىنى .. بى باكانە ..)

ھەمىشە ئە كاتى توۋرەيىدا بىرپار مەدە؟؟؟؟

ئە كاتى پېكەنەن دا بە ئىن مەدە!!!!

رېگانى دىروستىكردنى ھاۋەلكارى لىكدرار

۱ - دووبارە كىردى ناۋىك يا ھاۋەلناۋى ژمارە = ھاۋەلكارى لىكدرار

بۇ ناۋ ← (نىم نىم .. كۆمەل كۆمەل .. پۇل پۇل .. دەستە دەستە ...)

بۇ ھاۋەلناۋ ھاۋەلناۋى ژمارەيى ← (جوان جوان .. ھىدى ھىدى .. وردر وردر ..) (دوو دوو .. يەك يەك ..)

۲ - ناۋ + ئامرازى (بە) + ناۋ = ھاۋەلكارى لىكدرار (روو بە روو .. مال بە مال ... دى بە دى .. شار بە شار)

۳ - ناۋ + ئامرازى (او) + ناۋ = ھاۋەلكارى لىكدرار ← (سەراوسەر .. دەماو دەم .. دوللا و دولل ... پشتاپشت ..)

۴ - ھاۋەلناۋ + ئامرازى (او) + ھاۋەلناۋ = ھاۋەلكارى لىكدرار ← (تىرو پىر .. كز و مات .. كز و مەلۇل ..)

۵ - ھاۋەلناۋ + ئامرازى (بە) + ناۋ = ھاۋەلكارى لىكدرار ← (پىر بە دل .. پىر بە دەم .. پىر بە دەنگ ...)

۶ - پىشگر + ھاۋەلناۋى لىكدرار + پاشگر = ھاۋەلكارى لىكدرار ← (بەرووخوشى .. بەسەربەرزى .. بە دلخوشى ..)

۷ - ھاۋەلناۋى نىشانە + ناۋ = ھاۋەلكارى لىكدرار ← (ئەمشەو ... ئەمپۇ ... ئەوسال ... ئەوسا ...)

۸ - ھاۋەلكار + ھاۋەلناۋى ژمارە + ناۋ = ھاۋەلكارى لىكدرار ← (پاش نىوہ پۇ .. يىش نىوہ پۇ .. دواى نىوہى شەو ..)

راھىنانى ۱ ۷۸

ھاۋەلكار	جۈرەكەي	چۈنەيتى دىروست بوونى
ئەمرو	لىكدرار	ھاۋەلناۋى نىشانە + ناۋ
بە گور	دارژاۋە	پىشگر (بە) +
تاقىم تاقىم	لىكدرار	دووبارە بوونەۋى ناۋ
بە دۇستايەتى	دارژاۋە	پىشگرى (بە) + ناۋ + پاشگرى (ايەتى)
مندالانە	دارژاۋە	ناۋ + پاشگرى (انە)

راھىنانى ۲ ۷۸

دېرە ھۇنراۋە	ھاۋەلكار	جۈرەكەي
۱ / -----	چاپوك ..	سادە
۲ / -----	بە شەو	دارژاۋە
۳ / -----	يەك دەم	لىكدرار
	بە كويىرى	دارژاۋە
	پىر بە دل	لىكدرار

راھینانی ٣ ٧٨

جوان مندالە جوانە کە ی جوان پەرورە درە کردوو

وشە	شی کردنەو
جوان	ناو، تاکە، ناسراو، تاییە تی یە، بکەرە
مندال	ناو، تاکە، گشتی یە، ناسراو، دیارخراو
ه	ئامرازی خستنه سەر (خستنه سەرە
جوان	هاوێلناوی چۆنییەتی، دیارخەرە
ه کە	نیشانە ی ناسراویە
ی	جیناوی لکاو بۆ کەسی سییە می تاک بکەر
مندالە جوانە کە	گری ناویە، بەرکارە
جوان	هاوێلکاری چۆنییەتی، تەواو کەری کارە تەواو کەری واتای کارە کە یە
پەرورە درە کردوو	کاری رابردوی تەواوی راگە یاندن، تپەرە، لیکدراو

گەلی کوردستان دلیرانە راپەرین

وشە	شی کردنەو
گەل	ناو، کۆیە، ناسراو، دیارخراو
ی	ئامرازی خستنه سەر
کوردستان	ناو، تاکە، ناسراو، تایییە، دارژاو، دیارخەرە
گەلی کوردستان	گری ناویە، بکەرە
دلیرانە	هاوێلکاری چۆنییەتی، دارژاو، تەواو کەری کارە
راپەری	کاری رابردوی تپەرە، دارژاو

راھینانی ٤ ٧٨

رستە ی هاوێلکاری

هاوێلکەم بە خراپی کەوت

هاوێلکەم بە مندالانی دەدوی

رستە ی هاوێلناوی

هاوێلی خراپ مەدوینە

نەو قسە یە مندالانە یە

وشە

خراپ

مندالانە

راددەى ھاوەئکارى

ھاوەئکارى چەندى (زۆر .. ھەندىك ... فرە پىچەك ... گەلىك .. تۆزىك ... كەمىك ... برىك ... پىچىك . ھتد) دەبنە ديارخەرى ھاوەئکاريكى (چۆنىيەتى شوینی كاتى) ھەردوو ھاوەئکارەكە وەكو گریيەكى ھاوەئکارى و دەبنە تەواوکەرى كاری رستەكە و پىويستی بە ئامرازی (ى) خستە سەر نییە ئە نیوان ھاوەئکارەكان .

ھاوەئکارى چەندى

شاوین زۆر رویشت

بۆ نموونە : شاوین زۆر باش رویشت — زۆر رادەى ھاوەئکارى --- باش .. ھاوەئکارى چۆنىيەتى

شاوین زۆر دوور رویشت — زۆر ← رادەى ھاوەئکارى --- دوور .. ھاوەئکارى شوینی

شاوین زۆر درەنگ رویشت — زۆر ← رادەى ھاوەئکارى --- درەنگ .. ھاوەئکارى کاتى

ھاوەئکارى یەكەم

ھاوەئکارى یەكەم بریتیيە ئە

۱- رادەى ھاوەئکارییه

۲- ديارخەرە

۱- راددەى ھاوەئکارى چەندى

ھەردوو ھاوەئکار دەبنە گریيەكى ھاوەئکارى

ھاوەئکارى چەندى كە رادەيە ئە پيش ھاوەئکاريكى (چۆنىيەتى شوینی كاتى) دیت كە ديارخراون

+++++

راددەى ھاوەئناوى

۲۰۱۰ خ ۱ ... ۲۰۱۱ خ ۲

ھاوەئناوى ناديار (زۆر ... ھەندىك ... فرە ... پىچەك ... گەلىك ... تۆزىك ... كەمىك ... برىك ... پىچىك ھتد)

دەبنە ديارخەرى ھاوەئناويكى (چۆنىيەتى) ھەردوو ھاوەئناوەكە وەكو گریيەكى ھاوەئناوى و دەبنە ديارخەرى ناويك يا

جیناويك يا تەواوکەرى كاری ناتەواوئەكە . ھاوەئناوى ناديار كە رادەيە ئە پيش ھاوەئناويكى (چۆنىيەتى) دیت كە

بۆ نموونە : گولەكى زۆر جوانم بینى زۆر رادەى ھاوەئناويیه ----- جوان .. ھاوەئناوى چۆنیەتیە

ھاوەئناوى دووهم

ھاوەئناوى دووهم بریتیيە ئە

۱- ھاوەئناوى چۆنییەتییه

۲- ديارخراوه

۳- ھاوەئناوى (چۆنییەتى)

ھاوەئناوى یەكەم

ھاوەئناوى یەكەم بریتیيە ئە

۱- رادەى ھاوەئناويیه

۲- ديارخەرە

۳- راددەى ھاوەئناوى ناديار

ھەردوو ھاوەئناوەكە دەبنە گریيەكى ھاوەئناوى

راهینانی ۱ لایه ره ۸۲

— چۆن رادەي ھاۋەلكار دەردە خەيت ؟ (۲۰۰۳ - خ) ، (۲۰۰۴ - خ) ، (۲۰۰۶ - خ) ، (۲۰۰۷ - خ) ، (۲۰۰۹ - خ)

— ھاوہ لکار چوَن به ھاوہ لکار دہ یار دہ خہیت ؟

هاوہ لکاري چہ ندى (زور . ھەنديک ... فرە .. پيچەك .. گەليک .. توزيك ... كەميك .. بريك ... پيچيەك ھتد)

دەبنە ديارخەرى هاوەنكارىكى (چۆنپيه تى شۆينى كاتى) هەردوو هاوەنكارەكە وەكو گريپه كى

هاوهدنگاری و دهنده ته‌واوکه‌ری کاری رسته‌که و یبوستی به نام‌رازی (ی) خستنه سهرنبیه له نیوان

هاوه ئىكەرەكان . ھاۋە ئىكەرى چەندى كە رادەيە ئە يېش ھاۋە ئىكەرىكى (چۆنىيەتە شۆينى كاتى)

بۇ نەمۇنە : شاۋيىن زۆر باش رۇيىشت زۆر رادەي ھاۋەلكارى ----- باش .. ھاۋەلكارى چۈننەيەتى

شاوین زۆر دوور رۆشت زۆر رادهی هاوه لکاری ---- دوور .. هاوه لکاری شوینی

شاوین زۆر درهنگ رۆشت زۆر.... رادهی هاوهنگاری ----- درهنگ .. هاوهنگاری کاتی

-- جياوازي (هاوهٴ ناو و هاوهٴ ٽڪار) جيبه ؟

وهلام // * **هاوهنگار** نه و ووشه يه يه که له رسته دا وهسفی کاریک دهکات چوښه تی روودانی درده خات و ده بڼه

تەواوەکی کاری رسته که
بۆ نمونه .. وانە که م باش خوندەوه

*** هاوئناو** ئەو وشە بەبەكە دەسفی ناوئك با جئناوئك با هاوئناوئك دەكات بان دەبئته تهاو كەری كاری

ناته‌واو ، ده‌بته ديارخه‌ريان

XX

راهپنانی ۲ لایه ره ۸۲

۱- ۱ // زۆر گەورە زۆر راددەي ھاوئىناويي (ناديارە) ، ديارخەري ھاوئىناوي چۆنىيەتتە

ب // زۆر زوو زۆر راددهی هاوه ئکاری (چه ندیه) ، دیارخه ری هاوه ئکاری کاتییه

۲- ۱ // نیستا کاری ناته‌واوی (ه) دهرده‌خات

ب // به دښوږی واته‌ای کاری (ده‌کرد) دهمده‌خات .. ب // زوړزوو واته‌ای کاری (ته‌واو بکه‌ن) دهمده‌خات

[illegible]

راهینانی ۳ لایه ره ۸۲

۱- گه لیک سه ختی گرئی هاوه لئاوی چوئیه تییه ، دبارخه ری ناوی (قه لا) یه

گه لیک راددهی هاوه ئناوی (نادیاره) ، دیارخه‌ری هاوه ئناوی چوئیه تیه (سهخت) ه

سه خت هاوه ئناوی چۆنیه تییه ، سادهیه ، دیار خراوه

ی جیناوی لکاوہ یۆکەسی سېئەمی تاک ، کارایە

۲ - زۆر كۆنە گرىيى ھاۋەلناۋى چۆنىيەتتە ، تەۋاككەرى كارى ناتەۋاۋە
 زۆر رادەدى ھاۋەلناۋىي (ناديارە) ، ديارخەرى ھاۋەلناۋى چۆنىيەتتە (كۆن) ە
 كۆن ھاۋەلناۋى چۆنىيەتتە ، سادەيە ، تەۋاككەرى كارى ناتەۋاۋە ،
 ە كارى ناتەۋاۋە بۇ كاتى ئېستە

۳- گەلىك باش گرىي هاوئىكارى چۆنىيەتتايە ، تەواوگەرى كارە
گەلىك راددى هاوئىكارى (چەندىيە) ، ديارخەرى هاوئىكارى چۆنىيەتتايە (باش) ه
باش هاوئىكارى چۆنىيەتتايە ، سادىيە ، ديارخراوہ

[illegible]

راهبانی (۴) لایہ ۸۳

له رسته‌ی (دارشتنیکی باشم به جوانی نووسییه‌وه)

۱- کاری رسته که له چ ریژبه که نووسیبه وه .. له ریژهی رابردوی نژیکی راگه یاندن

بە جوانی جییە ؟ بە جوانی هاوکارێ جۆنییەتیە ،

چۆن درستکراوه ؟ ته‌واوکهری کاره (ییشگر + هاوه‌ناو + یاشگر)

۲- باش چیه ؟ نه رکى چیه ؟ هاوه ئناوى چۆن بيه تيبه ساديه ، ديارخه رى ناوى (دارشته)

۳- زۆر بىخە يېش (ياش ... بە جوانى) ئىنجا (زۆر) شى بىكەرەوھ ؟

دارشتنیکی زۆرباشم زۆربه جوانی نووسییهوه

زۆر ياش زۆر رادەي ھاۋەنناۋىي (ناديارە) ، ديارخەرى ھاۋەنناۋى چۆننننننننننننننننن (باش)

زۆر بە جوانی زۆر رادەى ھاوئىكاريى (چە ندىيە) ، ديارخەرى ھاوئىكاريى چوئىيە تىيە (بە جوانى)

ناو.....جیناوی سەرپەخۆ.....جیناوی لکاوئاوەلناو دا

لہ دہوری دیارخہری ناودا

ناو==== ی==== ناو.....جیناوی سہ ربہ خو.... جیناوی لکاو ... ناوہ لناو) دا

واته له دواى ناوېكه (~~ناو يا ناوېلناو يا جېناو~~) دېت و ئامرازى خستنه سهرى (ى) له نيوانبانه

*** ناو له دهوړی دیارڅه‌ری ناودا** **کوری نازاد هات نه‌رکی** **ناوی (نازاد) دیارڅه‌ری ناوی (کور) ه**

* ناو له دهوړی دیارخه‌ری ناوه‌لنداو دا کوری ته مېه‌ل هات نه‌رکی ناوه‌لناوی (ته‌مېه‌ل) دیارخه‌ری ناوی (کور) ه

* ناو له دهوړی دیارڅه‌ری جیناودا کوری من هات نه‌رکی جیناوی (من) دیارڅه‌ری ناوی (کور) ه

*** ناو له دهووری دیارخه‌ری ناودا کورم هات نه‌رکی جیناوی لکاو (م) دیارخه‌ری ناوی (کور) ه**

ئاو لى دەۋرى دىارخەرى ئاۋدا

لىرەدا دوو ئاۋ بە دۋاى يە كتردا دىن و ئاۋى دووهم دىارخەرى ئاۋى يە كەمە بە ھۆى ئامرازى خستنه سەر (ى)

ئاۋى يە كەم (دىارخراۋ) + ى (ئامرازى خستنه سەر) + ئاۋى دووهم (دىارخەر)

دەرگ _____ + ى + ژوورەكە كراۋەتەۋە
سەرنج : بۇ ناسىنەۋى ئاۋى (تاك و كۆ) و (ناسراۋ و نە ناسراۋ) و (گشتى و تايىبەتى) پېۋىستە
ئاگادارى ئەمانەى خوارەۋە بىن :

ئاۋى ناسراۋ بەم شىۋەيە دەناسىرېتەۋە

- ۱- ھەموو ئاۋىك كە نىشانەى ناسىنى (ەكە) پېۋە لكا
 - ۲- ھەر ئاۋىك بە ھاۋەلئارۋى نىشانە دەستىشان كرا كە ئەمانەن (ئەم ... ە بۆ نزيك ، ئەو ... ە بۆ دوور ، ئەمانە ، ئەۋانە)
 - ۳- ھەموو ئاۋىكى تايىبەتى ۋە كۆ ئاۋى (مرۆف ... ئازەل ... شار ... ۋلات ... رېۋبار ... چيا ... ھتد)
- ئاۋى كۆ بەم شىۋەيە دەناسىرېتەۋە :

- ۱- ھەر ئاۋىك نىشانەى (ان) كۆ پېۋە لكا
- ۲- ھەندىك ئاۋ لى سىروشتى خۆى كۆيە ۋە كۆ (سويا .. ھىز ... گەل ... مىللەت ھتد)
- ۳- ھەندىك ئاۋ بە ھۆى پاشگرى (ەجات ات وات ھتد) دەبېتە كۆ. ۋە كۆ مېۋەجات

تېنىڭ

- ۱- ئاۋى تايىبەتى بە ھىچ شىۋەيەك كۆ ئاكرېتەۋە
- ۲- دەكرېت چەتد ئاۋىك بىنە دىارخەرى يە كتر بۇ ئىۋونە دەرگى ژوورى مائەكە كراۋەتەۋە

پرسىار : لى كىرمانجى ژووروو دا ئامرازى خستنه سەر بە پېۋى كەس و ژمارە و رەگەز چۆن خۆيان دەگونجىن ؟

ۋەلام . ئامرازى خستنه سەر بەۋ شىۋەيە دابەش بوۋە

۱. نىشانەى (ا) لى گەل ئاۋى تاكى مى بە كار دىت و بە دىارخراۋى ئاۋى تاكى مى دەلكىت
بۇ ئىۋونە ← زىن خوشكـا مىر بۆتانى بوو ئەۋ ژنەكـا مېھرەبان بوو
۲. نىشانەى (ى) لى گەل ئاۋى تاكى نىر بە كار دىت و بە دىارخراۋى ئاۋى تاكى نىر دەلكىت
بۇ ئىۋونە ← كور ى پاشايى بچويك ھات مەلایى جزىرى ھۆزانقەنە كى كوردە

۳. نىشانەى (ىد ... ىت ... ىن) بە دىارخراۋى بە ئاۋى كۆى نىر و مى دەلكىت

بۇ ئىۋونە ← شارېد كوردستانى خۆشن زارۆكېن گوندېن مە زىنگن

نەمۇنە بۇ ئاۋ لە دەۋرى ديارخەرى ئاۋدا

- ۱- ئايكى تاكى گشتى نەناسراۋ بېيىتە ديارخەرى ئايكى تاكى گشتى نەناسراۋ
گوللى باخ جوانە ئاۋى كانى سازگارە
- ۲- ئايكى تاكى گشتى نەناسراۋ بېيىتە ديارخەرى ئايكى تاكى گشتى ناسراۋ
گولەكە ي باخ جوانە ئاۋەكەى كانى سازگارە
- ۳- ئايكى تاكى گشتى نەناسراۋ بېيىتە ديارخەرى ئايكى كۆى گشتى نەناسراۋ
گولانى باخ جوان
- ۴- ئايكى تاكى گشتى ناسراۋ بېيىتە ديارخەرى ئايكى كۆى گشتى ناسراۋ
گولەكانى باخكە جوان تابلۇكانى ژوورەكەم ھەلئراسيەۋتەۋە .
- ۵- دوۋناۋى يەك لە دۋاى يەك بېيىتە ديارخەرى ئايكى تاكى ناسراۋ
گولەكەى باخى مالەكە جوان ئاۋەكەى كانى بەرمانان سازگارە
- ۶- ئايكى دەستىشانكراۋ بە ھۆى ئاۋەلناۋى نىشانە بۇ نزيك بېيىتە ديارخەرى ئايكى تاكى نەناسراۋ
گوللى ئەم باخە جوان ئاۋى ئەم كانىيە سازگارە
- ۷- ئايكى كۆى ناسراۋ بېيىتە ديارخەرى ئايكى نەناسراۋ
گوللى باخەكان دەچىنم ئاۋى كانىيەكان دەخۆينەۋە
- ۸- ئايكى تايبەنى بېيىتە ديارخەرى ئايكى كۆى ناسراۋ
گولەكانى كورستان جوان دېھاتەكانى كوردستان ئاۋەدان دەكرىتەۋە
- ۹- دوۋناۋى يەك لە دۋاى يەك بېيىتە ديارخەرى ئايكى كۆى ناسراۋ
گولەكانى باخى مالەكە جوان كرىكارەكانى كارگەى مافور دلسۆزانە كاردەكەن

راھىنانى (۱) لا ۸۸

- لە رستەى (پەرتوۋكەكانى قوتابىيان ۋەدەگرىنەۋە)
- ۱= ۱= وشەى (قوتابىيان) چىيە ؟ قوتابىيان ئاۋە ، كۆيە ، نەناسراۋە ، گشتىيە ،
نەركى چىيە ؟ نەركى . ديارخەرى ئاۋى (پەرتوۋكەكان)
 - ۲= ۲= كارى (ۋەدەگرىنەۋە) لە چ رىژەيەكدايە ؟ رىژەى رانەبردۋوى راگەياندن ، دارژاۋە
 - ۳= ۳= وشەى (پەرتوۋكەكان) شىيكەرەۋە ؟ ... ئاۋە ، كۆيە ، ناسراۋە ، گشتىيە ، ديارخراۋە
 - ۴= ۴= ۋەدەگرىنەۋە ۋەرمان گرتبىتەۋە رەنگە پەرتوۋكەكانى قوتابىيان نمان ۋەرگرتبىتەۋە
 - ۵= ۵= ۋەدەگرىنەۋە كەس تاك كۆ
۱	۱	۱
۲	۲	۲
۳	۳	۳

راھىتئانى (۲) ۸۸

- ۱= ناويكى كۆى ناسراو بېيىتە ديارخەرى ناويكى نەناسراو ← گۆلى باخەكان دەروينەم
- ۲= دووناوى يەك ئە دواى يەك بېيىتە ديارخەرى ناويكى تاكى ناسراو ← گۆلەكەى باخى مائەكە جوانە
- ۳= ناويكى دەستتېشانكراو بە ھۆى ئاوەئناوى نېشانە بۇ نزيك بېيىتە ديارخەرى ناويكى تاكى نەناسراو
- گۆلى ئەم باخە جوانە

XX

راھىتئانى (۳) ۸۹

لەم رستانەى خوارمە ديارخراو ديارخەر دەريئە

رستە	دياخەر	ديارخراو
۱= ھونەر مەندانى كوردستان دەست رەنگين	كوردستان	ھونەر مەندان
۲= ئوتۇمبىلەكانى پېشانگەكە دەفرۇش	پېشانگەكە	ئوتۇمبىلەكان
۳= مامۇستايانى كوردستان دئسۆز	كوردستان	مامۇستايان
۴= خويندنى بالآ ئە زانكۆكان كرايەو	بالآ	خويندنى

راھىتئانى (۴) ۸۹

۱= تىپى كچان شانۆگەر يەكەيان نەمىشكرد

تىپى ناو، كۆمەئە ، ناسراو ، ديارخراو

ى ئامرازى خستتە سەر

كچان ناو، تاكە ، نەناسراو ، ديارخەرى ناوى (تىپ)

تىپى كچان گرىى ناويىيە ، بکەرە

شانۆگەر يىيەكە... ناو، تاكە ، ناسراو بەرکارە ەكە نېشانەى ناسينە

يان جىئناوى لكاو بۆكەسى سىيەمى كۆ ، بکەرە

نەمىشكرد كارى رابردوى نزيكى راگە ياندنە ، تىپەرە ، لىكدرارو

۲= كلتورى كورد دە پارىزين

كلتور ناو، تاكە ، ناسراو ، ديارخراو

ى ئامرازى خستتە سەر

كورد ناو، تاكە ، ناسراو ، ديارخەرى ناوى (كلتور)

كلتورى كورد گرىى ناويىيە ، بەرکارە

دە پارىزين كارى رانە بردوى راگە ياندن ، تىپەرە

ين جىئناوى لكاو بۆكەسى يەكەمى كۆ ، بکەر

ھاۋەئناۋ لە دەۋرى ديارخەرى ناۋدا

ناۋى ديارخراۋ (وشە يەكەم) + ى ئامرازى خستنه سەر + ھاۋەئناۋ (وشەى دوۋەم)

ئاۋەئناۋ ئەۋ ووشەيەيە كە دەبىتتە ديارخەرى (ناۋىك يا جىناۋىك يا ئاۋەئناۋىكى تر) يا تەۋاۋكەرى كارى ناتەۋاۋ كەۋاتە ئاۋەئناۋ ۋەسفى شتىك دەكات و جىيان دەكاتتەۋە ئە وشە وشەكانى تر .

ئەم ھاۋەئناۋانە دەبنە ديارخەرى ناۋ

ناديار ژمارە نىشانە پىرس چۈننىيەتى پلەى بالا

- ۱- ھاۋەئناۋى ناديار (ھەموو ، فلان ، زۆر ، ۋەھا ، .) بۇ نموۋە ئىلن ھەموو مرقۇشك دەردەخات
- ۲- ھاۋەئناۋى ژمارە (بنجى ، رىكخستن ، كەرتى) بۇ نموۋە (ھوو ، دوۋەم ، سىيەكى) كورەكان ھاتن .
- ۳- ھاۋەئناۋى نىشانە (ئەم ە بۇ نىك ، ئەۋ ە بۇ دوۋر) بۇ نموۋە ئەۋزانكۆيە پىشكەۋتوۋە .
- ۴- ھاۋەئناۋى پىرس (چەند ، چۈن) بۇ نموۋە (كراسىكى چۈنت كرى) ۋ (چۈن كراسىكت كرى)
- ۵- ھاۋەئناۋى چۈننىيەتى (وشە پىچەۋانەكان دەگىتتەۋە (زىرەك و تەمبەل) بۇ نموۋە — كورىكى زىرەكەم بىنى
- ۶- ھاۋەئناۋى پلەى بالا (ترين) بۇ نموۋە — باشتىن ھاۋرېم ھەيە

پىرسىار // ئەگەر ناۋىل بە ھاۋەئناۋىل ديار خرا لە شىۋەى ناسىاۋىدا

ۋەلام

يەكەم // ئەگەر ناۋەكە ئە يەك بىرگە پىكھاتبوۋ كۆتايى بە پىتى بزۋىنى (ا ، ۆ ، ى ، ە) ھات ، ئەۋا لە شىۋەى ناسىاۋىدا (ى) دەچىتتە نىۋان ناۋەكە ۋ ئامرازى دانە پال ... (ەكە) دەچىتتە سەر ھاۋەئناۋەكە .. بۇ نموۋە

* دۆى ترش خۋشە دۆيە ترشەكە خۋشە

* باى بە ھىز خراپە بايە بە ھىزەكە خراپە

* دىۋى جوان دىگىرە دىيە جوانەكە دىگىرە

* شەى باش جوانە شەيە باشەكە جوانە

دوۋەم // ئەگەر ناۋەكە ئە يەك بىرگە زياتر پىكھاتبوۋ كۆتايى بە پىتى بزۋىنى (ا ، ۆ ، ى ، ە) ھات ، ئەۋا لە شىۋەى ناسىاۋىدا (ە) ئامرازى دانە پال دەرناكەۋىت .. (ەكە) دەچىتتە سەر ھاۋەئناۋەكە .. بۇ نموۋە

* ئەستىرەى جوان ديارە ئەستىرە جوانەكە ديارە

راھىتئانى ۱ لا ۹۶

خوش ← **بېيىتە ديارخەرى ناويكى تاكى نەناسراو** ← **چىشتىكى** خوشم خوارد
 ھەنگەنراو ← **بېيىتە ديارخەرى ناويكى تاكى ناسراو** ← **بېرە** ھەنگەنراو ھەنگەنراو ھەنگەنراو
 خەباتكەر ← **بېيىتە ديارخەرى ناويكى كۆى نەناسراو** ← **لاو** خەباتكەر ھەنگەنراو ھەنگەنراو

XX

راھىتئانى ۲ لا ۹۶

۱- **ئايا دەشېت چەند ھاوئەئناويكى يەك ئە دواى يەك بېن بە ديارخەرى ناويكى ؟ چۇن ؟ ۋەلامەكەت بە نمونەۋە بىسەئىنە**
 ۋەلام .. بەئى دەشېت چەند ھاوئەئناويكى يەك ئە دواى يەك بېن بە **ديارخەرى ناويكى** بە دوو جۇر
 ** ئەگەر ناوەكە (ناويكى تاكى نەناسراو يا ناويكى گشتى نەناسراو) بېت ، كە ھاوئەئناوكان ئە دواى ناوەكە دى
 بە ھوى ئامرازى خستنه سەرى (ي) بۇ نمونە ← **كۆرپىكى** بالا بەرزو بە سەخواەتم بېنى

** ئەگەر ناوەكە (ناويكى تاكى ناسراو يا ناويكى كۆى ناسراو) بېت ، ئەوا نىشانەى ناسين (ەكە) و
 نىشانەى كۆ (ان) دەچىتە سەر ھاوئەئناو ەكە ، (ي) ئامرازى خستنه سەر دەگۆرپۇ بۇ (ە)
 بۇ نمونە ← **كۆرپە** بالا بەرزەكەم بېنى بۇ ناوى تاكى ناسراو
 ← **كۆرپە** بالا بەرزەكانم بېنى بۇ ناوى كۆى ناسراو

۲- **ئەو ھاوئەئناو ەكامەن كە دەبن بە ديارخەرى ناو و پېويستيان بە ئامرازى خستنه سەر (ي) نىيە ؟ بە نمونەۋە ؟**
 ۋەلام .. ئەم ھاوئەئناو ە (ناديار . ژمارە . نىشانە . پرس . چۇنىيەتى . پلەى بالا) دەبنە **ديارخەرى ناو** و
 پېويستيان بە ئامرازى خستنه سەر (ي) نىيە ، ئەگەر پېش ناو ەكە بکەون .

- ۱- ھاوئەئناوى ناديار ← **رۇژگار ھەموو مرقىك دەردەخات**
- ۲- ھاوئەئناوى ژمارە (بنجى ، رىكخستن ، كەرتى) بۇ نمونە (ھوو ، دوووم ، سىيەكى) **كۆرەكان ھاتن** .
- ۳- ھاوئەئناوى نىشانە بۇ نمونە ← **ئەو زانكۆيە پېشكەوتوۋە** .
- ۴- ھاوئەئناوى پرس بۇ نمونە ← **چۇن كراسىكت كرى ؟**
- ۵- ھاوئەئناوى پلەى بالا بۇ نمونە ← **باشترىن ھاوئەم ھەيە**

XX

راھىتئانى ۳ لا ۹۶

رستە	ديارخەر	جۆرەكەى
۱- بەكام قوتابى نامەكەت بۇ ناردم	كام	ھاوئەئناوى پرس
۲- زۇر كورد بە ناھەق شەھيد كران	زۇر	ھاوئەئناوى ناديار
۳- ئىۋەى زىرەك ھەمىشە سەرکەوتوون	زىرەك	ھاوئەئناوى چۇنىيەتییە

راھینانی ٤ ی ٩٦

له رستهی (پێشمه رگه بویژه که خه لات کرا)

١- له نیوان وشه ی (پێشمه رگه) و (بویژه که) چ ئامرازیک دهرنه که وتوووه ؟ بۆچی ؟

وه لām / ئامرازی (ه) خستنه سهر دهرنه که وتوووه ، چونکه ناوه که کۆتایی به پیتی بزۆین (ه) هاتوووه و ناوه که ش له یه که برگه زیاتر پیکهاتوووه .

٢- ناویکش تر بهینه به هه مان بزۆینی (ه) کۆتای هاتیبیت ؟ به لām ئامرازه که ی دهرکه وتیبیت هۆیه که ی بنووسه

وه لām .. شه یه جوانه که بهینه ، ئامرازی (ه) خستنه سهر دهرکه وتوووه ، ناوه که ش له یه که برگه پیکهاتوووه و (ی) ناوه ندی بۆ زیاد کراوه

٣- وشه ی (بویژه) چیه ؟ چۆن دروستکراوه ؟ ← هاوه ئناوی چۆنییه تییه ، دیارخه ره ، پیشگر + ره گ

٤- ناوی پێشمه رگه ناویکی تاکي ناسراوه ؟ کوا نیشانه ی ناسراوییه که ی ؟ بۆچی که وتۆته نه وی ؟

وه لām .. نیشانه ی ناسراوی خراوته سهر هاوه ئناوه که ، چونکه نه گهر ناویک به هاوه ئناویکی چۆنییه تی دیار بخریت له شیوه ی ناسراودا نه وا نیشانه ی ناسراوی (ه که) ده خریته سهر هاوه ئناوه که

نهرکی جیناوی سهر به خو له دهوری دیارخه ری ناودا

ياسا ← ناوی دیارخراو + ی خستنه سهر + جیناوی سهر به خو

جیناوه سهر به خوکان دابه ش ده بن بۆ :

١- جیناوی که سی سهر به خو (من .. ئیمه .. تۆ .. ئیوه .. نه و .. نه وان)

بۆ نموونه
 ← کۆری من هات
 ← کۆری ئیمه هات
 ← کۆری تۆ هات
 ← کۆری ئیوه هات
 ← کۆری نه و هات
 ← کۆری نه وان هات

٢- جیناوی پرس (کی ، چی ، کامه) (؟)

بۆ نموونه
 ← ١- په رتووکی کی به ناوبانگه ؟
 ← ٢- په رتووکی کامه تان دراوه ؟

٣- جیناوی خوئی (خۆم ، خۆمان ، خۆت ، خۆتان ، خوئی ، خۆیان)

بۆ نموونه
 ← کۆری خۆم هات
 ← کۆری خۆمان هات
 ← کۆری خۆت هات
 ← کۆری خۆتان هات
 ← کۆری خوئی هات
 ← کۆری خۆیان هات

٤ - جیناوی نیشانه (نهه ، نهمانه ، نهوه ، نهوانه)

بۆ نموونە

كۆپى ئەوانە ھات

كۆپى ئەمە ھات

كۆپى ئەمانە ھات

۵ - جیناوی نادیار (فلان ، فیسار ، هه رامه ، کابرا ، کهس ،)

بۇ نموونە

كۆرى ھە رامە ھات

كۆرى ھىن ھات

كۆرى كابرا ھات

كۆرى فالان ھات

تييپيني : له كرمانجي ژورووو دا كومه له جيناوي سهرپه خوږى (من = ته = (وى = وى) = مه = وه = وان)

دهبندہ دیارخہری ناو ییوئیستییان بہ نامرازی خستنه سہرہدیہ

بۆ نموونە

- ← وەلاتى من خۆشە
- ← وەلاتى تە خۆشە
- ← وەلاتى (وى ، وى) خۆشە

وەلاتى تە خۆشە

وەلاتى وە خۆشە

وەلاتى من خۆشە

تېيىنى : به هېچ شېوه به ك جېناوى (هه بى) ناسته ديارخه رى ناو

دووم ← دهشېت ناوېك جېناوېكي سهرېه خوې سيته **ديارخهري** دواترېش ناو و جېناو و هاوهدناوې تر

راهیتانی ۱ لا ۹۹

جیناوه سەرپه خۆکان کامەن که دەبن بە دیارخەری ناو ؟ بیانژمێره و نموونه بۆ هەریه که یان بهێنهوه له رسته دا ؟
 وه لām جیناوه سەرپه خۆکان دانهش دەبن بۆ :

۱- جیناوی کەسی سەرێه خۆ (من .. ئییمه .. توو .. ئیوه .. ئەو .. ئەوان) بۆ نموونه — کۆری من هات

۲- جیناوی یرس (کی ، چی ، کامه) (؟) بۇ نموونه — یرتووی کی به ناویانگه ؟

۳- جیناوی خوئی (خوّم ، خومان ، خوت ، خوتان ، خوی ، خویان) بو نمونه

۴- جیناوی نیشانہ (ئەمە ، ئەمانە ، ئەو ، ئەوانە) یۆ نموونە — کۆری ئەو هات

۵- چيناي ناديار (فلان ، فيسار ، ههرا مه ، كايرا ، كهس ،) يو نمونه — کوی ههرا مه هات

[illegible]

راهیتانی ۲ لا ۹۹

رستہ گریؑ ٹہرکہ کہی

۱- گمانی من نیهاده

٢- گهردنی خوټ ته واکهري به یاریده

۳- هونراوه کانی نه مانه بهرکاره

۴- کجہ زیرہ کجہ کجہ جیگر بکەرہ

رامینانی ۳ ی ۹۸

له رسته‌ی شاخه‌کای نی کوردستان سهرکه‌شن

- ۱- (ی) دواى شاخه‌كان چييه ؟ (ی) نامرازی خستنه سهره
 بۆچی خراوته نه‌وى ؟ بۆ به‌ستنه‌وى ديارخهر و ديارخراو واته گرييه‌كى ناوى دروست ده‌كات
 ۲- له جياتى ناوى (كوردستان) ، جيئناويك به كاربيئه و سهر له نوێ رسته‌كه بنووسه‌وه ؟
 شاخه‌كانى ئيمه سهركه‌شن
 ۳- كارى رسته‌كه نيشان بكه ؟ ..
 وه‌لام // كارى رسته‌كه (ه) ده‌رنه‌كه‌وتوو چونكه نيهادى رسته‌كه كۆيه و جيئناوى لكاو به‌ناشكرا دياره
 ۴- ته‌واوكه‌رى كاره‌كه شى بگه‌ره‌وه ؟
 هاوه‌لناوى چۆنبيه‌تبيه (سهركه‌شن) ، ته‌واوكه‌رى كارى ناته‌واوه ، ليك‌دراوه

XX

راهینانی ۴ لا ۹۸

له رسته ی (مۆبایل په یوه نډییه کانی نیمه ی ئاسانتر کړدووه تهوه)

- ۱- وشەي (پەيۋەندىيەكان) چ جۆرە جىناۋىك ديارخەرىيەتى ؟ چەند جۆرە جىناۋى سەربە خۆي تىرىش دەبنە ديارخەرى ؟
 ۋەلەم : جىناۋى كەسى سەربە خۆ (ئىمە)
 ئەم جىناۋە سەربە خۆيانە دەبنە ديارخەرى
- ۱- جىناۋى پرس —————→ مۇبايل پەيۋەندىيەكانى كىي ئاسانتىر كىدوۋەتەۋە ؟
 - ۲- جىناۋى خۆيى —————→ مۇبايل پەيۋەندىيەكانى خۆمانى ئاسانتىر كىدوۋەتەۋە (
 - ۳- جىناۋى نىشانە —————→ مۇبايل پەيۋەندىيەكانى ئەمانەى ئاسانتىر كىدوۋەتەۋە (
 - ۴- جىناۋى نادىار —————→ مۇبايل پەيۋەندىيەكانى فالانى ئاسانتىر كىدوۋەتەۋە (
- ۲- (ئىمە) بگۆرە بۆ جىناۋى لكاو ، چ گۆرانىك روودەدات بىنوسەۋە ؟
 ۋەلەم :: (مۇبايل پەيۋەندىيەكانمانى ئاسانتىر كىدوۋەتەۋە)
- (ى) ئامرازى خستنه سەردەرنەكەۋىت چۈنكە كاتىك جىناۋى لكاو دەبىتە ديارخەرى ناو پىۋىست بەۋ ئامرازە نىيە
- ۳- گرىي (يەيۋەندىيەكانى ئىمە) ئەركى چىيە ئە رستەكەدا ؟ —————→ ئەركى بەركارە

هه‌مه‌و شتیێک به دووباره ناخۆشه جگه له بینینی تو

نهركي جيناوي لكاو له دهوري ديارخهري ناودا

يه كه م : : كومه له ي يه كه م (م ، مان ، ت ، تان ، ي ، يان) دهبنه ديارخهري به م شيوه يه خواره وه :-

- ۱- له گهل كاري **تيڼه پهر** (**رابردوو** و **رانه بردوو**) جيناوي لكاوي (م ، مان ، ت ، تان ، ي ، يان) دهبنه ديارخهري كه له دواي ناويك دين و دهبنه ديارخهري ناوه كه چ له دواي (**بكهري** ، **نيهاد** ، **ته واوكهري به ياريده**) بيت بو نمونه
- هاوريكه م چوو (دهچيت) بوسهيران (م) ديارخهري له دواي (**بكهري**) هاوريكه م زيركه (م) ديارخهري له دواي (**نيهاد**) ماموستا له هاوريكه م ناكات (م) ديارخهري له دواي (**ته واوكهري به ياريده**)

- ۲- له گهل **رانه بردوي تيپهر** جيناوي لكاوي (م ، مان ، ت ، تان ، ي ، يان) دهبنه ديارخهري و له دواي ناوه كه دين جا ناوه كه (بهركار ، **ته واوكهري به ياريده**)

بو نمونه نووسينه كه م دهخوښتته وه (م) ديارخهري له دواي (بهركار) وتاره كه له گوښاره كه م بلاو دهكانته وه (م) ديارخهري له دواي (**ته واوكهري به ياريده**)

- ۳- له گهل كاري **داخوازي** جيناوي (م ، مان ، ي ، يان) دهبنه ديارخهري و له دواي ناوه كه دين له كاري (**تيپهر** و **تيڼه پهر**) بو نمونه
- جله كانم بشو له كاري **تيپهر** (م) ديارخهري له دواي (بهركار) چه يامه كه م بگه يه نه له كاري **تيڼه پهر** (م) ديارخهري له دواي (ناوه كه)

- ۱- له گهل كارا ناديار جيناوه كانی (م ، مان ، ت ، تان ، ي ، يان) به جيگيري كاراوه دهكښن بو نمونه
- ديوانه كه م چاپ كرا كاري **رابردوي** كارا ناديار (م) ديارخهري له دواي (جيگيري كارا) ديوانه كه م چاپ دهكريت كاري **رانه بردوي** كارا ناديار (م) ديارخهري له دواي (جيگيري كارا)

- ۲- له گهل كاري **رابردوي تيپهر** جيناوه لكاوه كان به دوو شيوه دهبنه ديارخهري ناو يه كه م - جيناوي لكاوي (م ، مان ، ت ، تان ، ي ، يان) دهبنه ديارخهري و له دواي ناويكه وه ديت كه (بهركار) ه بو نمونه
- نووسينه كه م خوينده وه (م) ديارخهري له دواي (بهركار) دووم - جيناوي لكاوي (م ، ين ، يت ، ن ، × ، ن) دهبنه ديارخهري و له كوتابي كاره كه وه ديت بو نمونه
- گوران نامه كه م گهياندیت (يت) ديارخهري له دواي كاره كه هاتوه

تيپيني : ناوي ديارخراو له گهل جيناوه لكاوه كان وه كو گريي ناوي دهرده كه ويت و هه موو نهركه كانی ناو ده بينی

راهیتانی ١ لا ١٠٥

جیناوه لکاوهکانی (ی _ تان) له ناو رسته به کاربێنه به مهرچیک جاریک بینه **بکه**ر و جاریکی تر دیارخهری ناو

ی ← **بکه**ر ← نامه که **ی** نووسی..... **ی** ← **دیارخهر** ← نامه که **ی** ده نووسمه **وه**
یان ← **بکه**ر ← نامه که **یان** نووسی..... **یان** ← **دیارخهر** ← نامه که **یان** ده نووسمه **وه**

XX

راهیتانی ٢ لا ١٥

١- که ی ئهم جیناوانه وهکو دیارخهری ناو به کار دیت ؟

* (یین ... ن) له گه ل کاری **رابردووی تیپهر** جیناوی لکاوی (یین ، ن) ده بینه **دیارخهر** و له کوتابی کاره که **وه** دیت

بۆ نموونه ← نامه که ت گه یاند یین نامه که ت گه یاند ن

* (ت ... ی) ده بینه **دیارخهری ناویک** که ناوه که چ (**بکه**ر ، **نیهاد** ، **ته واوکه ری به یاریده**) بیت

بۆ نموونه ← هاوریکه (ت .. ی) چوو (ده چیت) (**بکه**ر)

هاوریکه (ت .. ی) زیره که (**نیهاد**)

له هاوریکه (ت .. ی) ناگات (**ته واوکه ری به یاریده**)

٢- که ی جیناوی لکاوهکو دیارخهری ناو له رسته دا دهرناکه ویت ؟ به نموونه **وه** ؟

وه لām :- جیناوی لکاوه بۆ که سی سییه می تاک له دهوری **دیارخهری ناو** دهرناکه ویت نه گهر

کاره که **رابردووی تیپهر** (ساده ، دارژاو ، لیكدراو) بوو

بۆ نموونه ← (خانووه که ی کرد ×) ... (چرا که ی هه لکرد ×) ... (خانووه که ی دروستکردووه ×)

XX

راهیتانی ٣ لا ١٥

ئایا ده کریت بو تریت

١- (ماموستا که ت کیمیا زیره که) **یان نا ؟ بۆچی ؟**

وه لām : **نه خیر** ناتوانین ؟ چونکه نه گهر ناویک به جیناویکی لکاوه دیار خرا نه وا هیه وشه یه کی تر نابیته

دیارخهری ناوه که چونکه ده بیته هوی تیچووونی دارشتنی رسته که و شیواندنی واتاکه ی

٢- (دهمهکانی مروف ، ئالاکانی عیراق ، دهستهکانی چه پی مروف)

وه لām **نه خیر** ناتوانین له بهر **نه وه** ی

١- له گه ل راستی و زانستی ناگو نجیت

٢- پیویسته گونجاو بیت و له گه ل (تاک و کو) (ناسراو و نه ناسراو) ی ناوه که بگو نجیت

راھێنانی ٤ ١٥

له رستهی (ده‌بوو رۆمانه تازه‌که‌تیان چاپ کردبا)

١- بکه‌ری رسته‌که دیاربکه ؟ یان ← جیناوی لکاوه بۆ که‌سی سییه‌می تاک . کارایه

٢- (ت) چیه ؟ نه‌رکی چیه ؟ بۆچی که‌وتۆته نه‌وی ؟ له‌بری نه‌و (یت) به‌کارینه (یت) ده‌چیته کوی ؟ بۆچی ؟

ت ← جیناوی لکاوه بۆ که‌سی دووه‌می تاک نه‌رکی (ت) ه‌دیاخه‌ری ناوی (رۆمانه) .

بۆچی که‌وتۆته نه‌وی ؟ چونکه کاری رسته‌که رابردووی تیپه‌ره (لی‌کدراوه)

ده‌بوو رۆمانه تازه‌که‌یان چاپ کردبایت

(یت) ← ده‌چیته کۆتایی کاره‌که چونکه کاری رسته‌که رابردووی تیپه‌ره و له کۆمه‌له‌ی دووه‌مه

٣- (ه) دواي رۆمان چیه ؟ ← (ه) نامرازی خستنه سه‌ره

٤- رۆمانه تازه‌که‌یان چاپ کردووه

بەشى هه ئېژاردنى رېزمانى

بە ناوى دروستكەرى داىك

فېرخوازى ئازىز

ئەوھى لە ژىر دەستى تۆى بەرىز داىه

شىكارى سەرجهم نمونەكانى (پەرتووك و راهینانەكان و پرسىارەكانى وزارى
لە نیوان سالانى ۱۹۹۸ - ۲۰۱۵) خولى يەكەم و دووهم بە شیوهى هه ئېژاردن

هەرچەندە بەشیكى پرسىارى هه ئېژاردنەكانم لە خودى بابەتەكان تیپەریوه ، بۇ
نمونە پرسىارىك لە بابەتى راگەیانندنە ، بەلام لە یەكێك لە هه ئېژاردنەكانم
داواى ئەركى جیناوهكە دەكەم لە دەورى دیارخەرى ناو ، مەبەستم ئەوھىه كە
لە هەر شوینیك پرسىارى نمونەكە پەییوھندى بە چ پرسىارىك هەبیت ، روونم
کردووھتەوھ

لە گەل ریزی دانەر

مامۇستای مافیپەرۆەر و ماستەر لە زمان و ئەدەبى كوردى

شوان غازى شىروانى

شىۋازى راگە ياندن

۱. (كارەكەى تۆمان دواخت) , (دواخت) , كارى رابردووى
(نىزىكى راگە ياندن - دوورى راگە ياندن - بەردەوامى راگە ياندن)
۲. (شادىن قەلەمەكەى بەخشيۋە) , رستەكە بىكەينە رانە بردووى
۱- (قەلەمەكە دەبەخشيۋە - قەلەمەكە دەبەخشيۋە)
ب- كارى رستەكە ئە رىژەى رابردووى (تەواو ... نىزىك - دوور) ي راگە ياندنە
۳. (ھەموو بۇ بىيىنى پىشەنگەكە ھات بوون) , كارى رستەكە ئە رىژەى
(دوورى راگە ياندن - نىزىكى راگە ياندن - بەردەوامى راگە ياندن)
۴. (دەرگاگە بۆيە دەكات) , ئەگەر ئەم رستەيە بىكەينە رابردووى بەردەوام بەم شىۋەيە
(دەرگاگەى بۆيە دە كرد - دەرگاگەى بۆيە دەكات - دەرگاگە ت بۆيە كرد)
۵. (ئافرەتى كورد خاسيەتى سەرکەوتتوى گەلى كورد دەنۆيىت) ,
۱- (يىت) چوۋەتە سەر كارى (دەنۆيىت) چونكە رەگى كار كۆتايى بە (ھ - ۋ - ئ - ن) ھاتوۋە .
ب- كارى رستەكە ئە رىژەى (رابردووى بەردەوامى راگە ياندنە ... داخووزى رانە بردووى راگە ياندنە) ھ .
پ- كارى رستەكە بگۆرە بۇ رابردووى نىزىكى دانانى (نواند ... نواندبا ... نواندوۋە) .
۶. (خانوۋەكە تان نەفرۇشرا) , كارى رستەكە ئە رىژەى (دوورى - نىزىكى - بەردەوامى) راگە ياندن بىكەر ناديارە .
۷. (راسپاردەكە بە ئەوان جى بە جى ناكريۋە) ,
۱- (راسپاردەكە) ئەركى (جىگىرى بىكەرە - بەركار - تە . بە)
ب- كارى رستەكە ئە رىژەى (رابردووى بەردەوامى راگە ياندنە ... رانە بردووى راگە ياندنە ... داخووزى) ھ .
ت- كارى رستەكە بگۆرە بۇ رابردووى تەواۋى راگە ياندن (كىردوۋەتەۋە ... كىردوۋە - كىردوۋە)
۸. كارى رابردووى راگە ياندن بە (نە - نا - مە) نەرى دەكرى .
۹. شىۋازى رىژەى رانە بردووى راگە ياندن بە (نا - مە - نە) نەرى دەكرى .
۱۰. شىۋازى رىژەى رانە بردووى و رابردووى دانانى بە (نا - مە - نە) نەرى دەكرى .
۱۱. شىۋازى رىژەى داخووزى بە (نا - مە - نە) نەرى دەكرى .
۱۲. كارى ناتەواۋى (ھ) بۇكاتى ئىستا بە (نا - نى - نە) نەرى دەكرىت
۱۳. كارى ناتەواۋى (دەبىت) بۇكاتى داھاتوۋ بە (نا - نى - نە) نەرى دەكرىت
۱۴. كارى ناتەواۋى (بوو) بۇكاتى رابردوۋ بە (نا - نى - نە) نەرى دەكرىت
۱۵. ئە ھەندى شىۋە زاردا ئە شويىنى (دە) (نە - نە - بە) بۇ رابردووى بەردەوام رانە بردوۋ بەكاردى .
۱۶. ئە رىژەى رابردووى بەردەوامى راگە ياندن نىشانەى (دە) دەچىتە دواى بەشى يەكەمى كار ئەگەر كارەكە
(دارژاۋيا لىكدراۋ - سادە - ھەموۋيان)

۱۷. باخەوانەكە باخەكە باش خزمەت دەكات

- ا- دەكات ئە رېژەى (رانەبردوو - رابردووى دوور - رابردووى بەردەوامى) راگەيانندن .
 ب- ات ئەركى (بکەرە - بەرکارە - تە.بە)
 ت- کارەكە بۇيە (ات) ى وەرگرتووه چونکە رەگى کارکوتايى بە پىتى (ە - و - ا - ى) هاتووه .

۱۸. (دىوانەکانى چاپکردووهتەوه) , کارى رستەكە ئە شىوازی رېژەى

(تەواوى دانانى -- تەواوى راگەيانندن -- دوورى راگەيانندن)

۱۹. (راماليوه) ئە رېژەى (دوور - تەواو - نزيك) راگەيانندن .
 ۲۰. (رادەمائي) ئە رېژەى (بەردەوام - دوور - نزيك) راگەيانندن .
 ۲۱. ئەگەل کارى (راماليوه) ج ل دەچىتە (دواى بەشى يەكەم - نيوان و...ە - سەرەتاي کارەكە)

۲۲. ئەگەر کارىك بەگەين بە ئەرى رانەبردوو بىت ئەوا

- (نا) ى بۇ زياد دەگەين و نيشانەى (دە) لادەبەين , , (نا) بۇ زياد دەگەين هەدووگيان)
 ۲۳. (شقان ل بن کە پرى نقتىيە) کارى رستەكە ئە رېژەى ... (دوور -- تەواو -- نزيك) راگەيانندنە .
 ۲۴. (يا کىلاى و يا کىلاى) ئە رېژەى (تەواو - نزيك - بەردەوام) راگەيانندنە .
 ۲۵. (دوزيوهتەوه) ئە رېژەى (تەواو - دوور - نزيك) راگەيانندن .
 ۲۶. (خولانەوه) بەگەينە رېژەى رابردووى تەواوى راگەيانندن (خولانەوه - خولانەوه - خولانەوه)
 ۲۷. (تە نامە وان خواندبوو) , (خواندبوو) کارىكە ئە شىوازی رېژەى (نزيكى - تەواوى - دوورى) راگەيانندن
 ۲۸. (يا هاتى , يا کەفتى , يى کەفتى , يى چاندى) کارن ئە رېژەى رابردووى (بەردەوام - تەواو - دوور) راگەيانندنە .
 ۲۹. (دىوانەکانى چاپ کردووه) , کارى رستەكە ئە شىوازی رېژەى (نزيكى راگەيانندن - نزيكى دانانى - تەواوى راگەيانندن)
 ۳۰. (نازاد کرد) ئەگەر بېگۆپىن بۇ رېژەى رابردووى بەردەوامى راگەيانندن ... (نازاد دەکرد - نازاد دەکرد - نازاد کردووه)
 ۳۱. ئە شىووزارى کرمانجى ژوردا هەندى کات کارى رابردووى تەواوى راگەيانندن , (يا , نى - ووه - ووه) بەکارديت .

۳۲. (ئەوان گەيشتنە هەولير)

- ا- کاراي رستەكە (ئەوان , ن - هېچيان - ن)
 ب- (گەيشت) ئە رېژەى (دوور - تەواو - نزيك) راگەيانندنە .
 پ- (ە) ئە دواى (گەيشت) نامرازی (خستنهسەر - پەيوەندى - ناسين) ە .

۳۳. ئە شىووزارى کرمانجى ژوور ئە شوينى وە ----- (يە , ييه , هەردووگيان) بەکارديت .
 ۳۴. ئە شىووزارى کرمانجى ژوور ئە شوينى ووه ----- (ييه , , هەردووگيان - يە) بەکارديت .
 ۳۵. ئە کام رېژەى راگەيانندنى تىنە پەر ج ل ناچىتە کوتايى کار . (نزيك - تەواو - دوور) راگەيانندنى لىکدراو
 ۳۶. ئە چ رېژەيەكى کارى راگەيانندنى تىنە پەر ج ل دەچىتە نيوان (وو ە)
 (تەواوى تىنە پەر - بەردەوامى تىنە پەر - تەواوى تىپەر) لىکدراو

۳۷. (دىوانەكانى چاپ كردهوه) , كارى رستهكه بكهينه رانه بردوو

(دىوانەكان چاپ دهكاتەوه - دىوانەكانى چاپكردەوه - دىوانەكانى چاپكرد)

۳۸. (كوردستان ئاوەدان كراوەتەوه) , كارى

ا- كارى رستهكه له رېژى (تەواو - بەردەوام - دوور) ي راگەياندن , بكه ر ناديار .

ب- (ت) له (كراوەتەوه) چى يه (ناوبەندە - ئامرازە - نيشانەى تەواو) .

ج- رستهكه بكهينه بكه ر ديار له رېژى تەواو بەو شيوە دەنوسرى

(كوردستان ئامان ئاوەدان كردهوتەوه - كوردستان ئامان ئاوەدان كردهوتەوه - كوردستان ئامان ئاوەدان كردهوتەوه)

۳۹. (باخچهكهى ئاوەدا)

ا- بكه رى رستهكه (دەرئەكەوتەوه - ي - هيجيان)

ب- كارى رستهكه له رېژى (بەردەوام - رانه بردوو - دوور) ي راگەياندن .

ج- رستهكه بكهينه رانه بردوو بەو شيوە دەنوسرىتەوه

(باخچهكه مان ئاو دەدا - باخچهكهى ئاوەدا - باخچهكه ئاو دەدا -)

۴۰. (ئە سەيرانەكه بە جیما)

ا- بكه رى رستهكه دەرئەكەوتەوه بۆ كەسى (۳ - ۱ - ۲) تاكه .

ب- بكه رى رستهكه دەرئەكەوتەوه چونكه كارەكه (داخوازی - رابردووى تینه پەر - رابردووى تیه پەر)

۴۱. - (دەرپاز كردهوه) ئەگەر بىكهين بە

ا- رابردووى تەواو (دەرپاز كرد - دەرپاز كردهوه - دەرپاز كردهوتەوه)

ب- رابردووى دوور (دەرپاز كردبوو - دەرپاز كردهوتەوه - دەرپاز كردهوه)

۴۲. - (رايە خەكهى چنیهوه)

ا. (چنیهوه) له رېژى (نزيك - دوور - تەواو) ي راگەيانندن

ب. چنیهوه بگۆرە بۆ شىوازی تەواو (چنیهوه ... چنیهوتەوه ... چنیهوه)

ج. چنیهوه بگۆرە بۆ شىوازی تەواو دانانى (چنیهوتەوه ... چنیهوه ... چنیهوتەوه)

ح. چنیهوه بگۆرە بۆ شىوازی دوورى دانانى (چنیهوتەوه ... چنیهووبایسەوه ... چنیهوه)

خ. چنیهوه بگۆرە بۆ شىوازی دوورى راگەياندن (چنیهوتەوه ... چنیهووهوه ... چنیهووهوه)

۴۳. - (راسپاردەكهيان بۆ ئەوان ناردبوو)

ا- بكه رى رستهكه (ئەوان ويان - يان - ئەوان)

ب- كارى رستهكه بكهينه داخوازی (بنیره - بنیرم - دەنیرم)

٤٤. - (گوندەکانی ئێوه ئاوەدان دەکریتهوه)

- ا- (گوندەکان) نەری (جیگری بکەر - بەرکار - بکەر)
 ب- کاری رسته که له رێژەى (رانه بردوو - داخوای - رابردووی بەردەوام) ی راکەیانندن بکەر نادیارە .

٤٥. (هۆنراوەکانیان له بەرگەرد ئینجا دەچوون بۆ سەیران)

- ا- (بکەری رسته که (یان ، ن - یان - ن - هیچیان)
 ب- کاری رسته که رسته که (نزیك - بەردەوام - نزیك و بەردەوام) ی راکەیانندن .
 ج- کاری رسته که بکەینه رانه بردوو (دەچن - له بەردەکەن - دەچن و له بەردەکەن - له بەردەکرد)
 د- (هۆنراوەکان) نەری (بکەر - دیارخەری ناو - بەرکار)
 ه- کاری رسته که بکەینه بەردەوامی راکەیانندن (دەچوون و له بەردەکرد - دەچوون - له بەردەکەن)

٤٦. - له رستهی (مامۆستا کهی هاتوو)

- ا- کاری رسته که له رێژەیه که (ته‌واو .. نزیك ... دوور) ی راکەیانندن
 ب- کارەکه بگۆرە بۆ رێژەى نزیکی دانانی (هاتبووبا هاتبیت هاتبا)
 ت- ته‌واوی راکەیانندن بۆ کەسی سییه‌می تاک (هاتوویتە هاتوو هاتوونه)
 پ- ته‌واوی راکەیانندن بۆ کەسی یه‌که‌می کۆ (هاتوو هاتوویتە هاتووینه)
 ج- رسته که بکە دانانی (ره‌نگه مامۆستا که (هاتبووبا هاتبیت هاتبا)

٤٧. - له رستهی (رۆژنامه‌کانیان پێچاوه‌تهوه)

- ا- کاری رسته که له چ رێژەیه که (ته‌واو .. نزیك ... دوور) ی راکەیانندن
 ب- کاری رسته که چۆن دروستکراوه (نزیکی راکەیانندن + ووه + ت + ووه نزیکی راکەیانندن + ووه)
 ت- کاری رسته که بکە نەری (هەردووکیان .. رۆژنامه‌کانیان نه پێچاوه‌تهوه رۆژنامه‌کانیان مه پێچەرەوه)
 پ- کاری رسته که بکە نەری داخوای (رۆژنامه‌کانیان نه پێچاوه‌تهوه رۆژنامه‌کانیان مه پێچەرەوه)
 ج- جیناوی لکاو لێگه‌ئى به کاربێنه له ده‌چیتە کوێ کارەکه له حاله‌تی نەریدا
 (نیوان وو ه دواى نامرازی نەری کۆتایی کار)

٤٨. - له چاوگی (دۆزینه‌وه) نەمانه‌ ده‌ربه‌ینه :

- ا- کاری رابردووی ته‌واوی راکەیانندن (دۆزیوه‌ته‌وه دۆزییه‌وه دۆزیووه‌وه)
 ب- کاری رانه‌بردووی راکەیانندن (دهم‌دۆزییه‌وه دۆزیمه‌وه ، دۆزیوومه‌وه)

- به ئۆتۆمبیلێ که‌یان نه خوشه‌که ده‌به‌ین بۆ نه خوشخانه

- ا- کاری ده‌به‌ین له چ رێژەیه که (رانه‌بردووی راکەیانندن ... رانه‌بردووی دانانی ... داخوای)
 ب- کارەکه بکە دووری راکەیانندن بزانه بکەر
 (به ئۆتۆمبیلێ که‌یان نه خوشه‌که‌مان برد ... به ئۆتۆمبیلێ که‌یان نه خوشه‌که‌مان ده‌برد) بۆ نه خوشخانه

۴۹. - ئە رستەي (ھەنگ شىلەي گۆلى باخچەكەتان دەمژىت)

- ا- كارى رستەكە شىكەرەوھ (رانەبردووى دانانى ... رانەبردووى راگەيانندن ... داخووزى)
 ب- رستەكە بگۆرە بۇ رابردووى تەواوى دانانى
 رەنگە ھەنگ شىلەي گۆلى باخچەكەتانى (مژى با ... مژىيىيىت ... مژى بوويا)

۵۰. - ئە رستەي (سوئىدت بۇ دەخۇم ئەو رازە ئەلاي كەس نادركىنم)

- ا- جىناوى (ت) ئەركى جىيە (بىكەر تە.بە بەركار)
 ب- (نامركىنم) ئە چ رىژەيەكە (رانەبردووى راگەيانندن ... رانەبردووى دانانى ... داخووزى) نەريىە
 ت- كارى (دەخۇم) ئە چ رىژەيەكە (رانەبردووى دانانى ... داخووزى رانەبردووى راگەيانندن)

۵۱. - قوتابى ژىر ژىرانە وەلام دەداتەوھ

- ا- كارى رستەكە ئە چ رىژەيەكە (رانەبردووى راگەيانندن ... رانەبردووى دانانى ... داخووزى)
 ب- رستەكە بىكە داخووزى
 (قوتابى ژىر ژىرانە وەلام دەداتەوھ قوتابى ژىر ژىرانە وەلام بەدەرەوھ .. قوتابى ژىر ژىرانە وەلام بەدە)
 ت- (ات) .. چووەتە سەر كارەكە چۆكە رەگەكەي كۆتايى بە پىتى (و ... د ... ه ... ا) ھاتوھ

۵۲. ئە رستەي (ھۆنراوكانيان ئە بەر دەكەيت ، ئىنجا برۇ بۇ قوتابخانە)

- ا. ھەردوو كار ئە چ رىژەيەكە (ھەردووكيان رانەبردووى راگەيانندن ... داخووزى)
 ب. ئە كارى ئە بەر كرد رىژەي رابردووى تەواوى راگەيانندن دروست بىكە
 (ئە بەر كردوھ ئە بەر كردوھ ئە بەر كرد)
 ت. ئە ھەردوو كار رىژەي رابردووى بەردەوامى راگەيانندن دروست بىكە
 (ھەردووكيان دەريشت ئە بەر كرد)
 پ. وشەي (ھۆنراوكان) شىكەرەوھ (بەركار بىكەر ديارخەرى ناو)
 ج. بىكەرى ھەردوو رستەكە كوا (يىت و O يىت يان)

۵۳. پروژەكە بە خىرايى تەواو دەكەيت

- ا- كارى رستەكە ئە چ رىژەيەكە (رانەبردووى دانانى ... رانەبردووى راگەيانندن ... داخووزى)
 ب- كارى رستەكە بىكە داخووزى (تەواوكە تەواو دەكەيت ... تەواوربىكەم)
 ت- كارەكە بىكە رابردووى نىزىكى دانانى (دەكرد كىرەبا كىرەبىت)

جوانى سوجدە ئە وەيە كە مەوۇق بە ناخى زەوى دەچىرپىنى كە چى ئە ئاسمانەوھ گۆيت بۇ دەگىرئىت

شيوازي دانانى

۱. خۇزگەو بىريار كاشكى , خۇزى وشەن بەكاردىت بۇ (**هيواو ئارەزوو** - **گومان وشك** - **دوعاوپارانهوه**)
۲. (**لەوانەيه** - **رەنگە** - **بەگومانم**) وشەن بەكاردىت بۇ (**گومان وشك** - **هيواو ئارەزوو** - **دوعاوپارانهوه**)
۳. خوايه وخودايه , ساخوايه وشەن بەكاردىت بۇ (**دوعاوپارانهوه** - **گومان وشك** - **هيواو ئارەزوو**)
۴. (**هەكە**) وشەيه لە كرمانجى ژووروو بەكاردىت بۇ (**هيواو ئارەزوو** - **نەگەر و گومان** - **دوعاوپارانهوه**)
۵. (**دەبىت** , **دەبوايه** , **دەبوو** , **دەبا**) كارى يارىدەدەرن بۇ (**پىويستى** - **ويستى** - **ويىران**) بەكاردىت.
۶. (**دەويرم**) بەكاردىت بۇ (**تواناويليھاتووى** - **ويستى** - **پىويستى**)
۷. يەككە لە كارە يارىدەدەرانە بۇ رېژەي رانەبردوو بەكاردىت (**دەبىت** - **دەبوو** - **دەبوايه**)
۸. **نەگەر رستەيهك لە دانانى بکەينه (داخوازي يا راگەيانندن) پىويستە وشەو كارى يارىدەدەر**
(**زياد بکەين** - **لابەين** - **بە پىي رستەكە**)
۹. يەككە لەم رېژانە لە شيوازي دانانى دا نيبه (**بەردەوام** - **تەواو** - **نزيك** ... **دوور**)
۱۰. لە چ رېژەيهكى كارى دانانى دەتوانين نيشانەي (**ب**) **لابدەين يا دەرئەكەويت نەگەر كارەكە**
(**دارژاو و ليکدراو** - **دارژاو** - **ليکدراو**) **بوو** .
۱۱. شيوازي رابردووي دانانى (**۳** - **۴** - **۵**) **رېژە هەيه** .
۱۲. كارى (**رابردوو** - **رانەبردوو**) دانانى بە (**نە** - **نا** - **مە**) **نەري دەكرى**
۱۳. **وانەكەم نووسيوه , بکەينه دانانى بەو شيوويه**
(**لەوانەيه وانەكەم نووسى بيت** - **لەوانەيه وانەكەم نووسى با** - **لەوانەيه وانەكەم نووسى بوو**)
۱۴. **بريا بۇ ئاھەنگەكە چووبام**
ا- **بکەري رستەكە كامەيه** (**دەرنەكەوتووہ** - **ن** - **ج ل بۆكەسى ۲ تاك**)
ب- **رستەكە بگۆپين بۇ راگەيانندن** (**بۇ ئاھەنگەكە**) **چوون** - **دەچوون** - **چووبوون**)
۱۵. **رەنگە لە ژوورەكە خەوت بيتن**
ا- **رەنگە وشەيه بۇ** (**هيواو ئاوات** - **شك و گومان** - **دوعاوپارانهوه**) **بەكاردىت** .
ب- **رستەكە بکەينه شيوازي راگەيانندن** **لە ژوورەكە** (**خەوتووہ** - **خەوت بوون** - **خەوتن**)
ج- **كاراي رستەكە كوا** (**ج ل بۆكەسى ۲ تاك** - **دەرنەكەتووہ** - **ن**)
د- **كارى رستەكە لە رېژەي** (**نزيك** - **تەواو** - **دوور**) **ي دانانى**
۱۶. **كاشكى چوو بووبام**
ا- **بکەري رستەكە** (**ج ل بۆكەسى ۲ كۆ** - **م** - **دەرنەكەوتووہ**)
ب- **كارى رستەكە لە رېژەي** (**تەواو** - **دوور** - **بەردەوام**) **ي دانانى**
ج- **رستەكە بکەينه راگەيانندن** (**چووبووبام** - **چووبوو** - **چووبووم**)
۱۷. **هەكە ئەز شياپام , دا دگەل هەوہ هيم**
ا- **هەكە وشەيه بۇ** (**شك و گومان** - **هيواو ئارەزوو** - **دوعا**) **بەكاردىت** .
ب- **كارى رستەكە لە رېژەي** (**نزيك** - **دوور** - **تەواو**) **ي دانانى** .

١٨. بریا نانه که ت خوار دبا

- ا- بریا وشەیه بۆ (ناوات و ئارەزوو - شك - نزاو پارانه وه) به کار دیت .
 ب- رسته که بکهینه داخواری (نانه که بخۆ - نانه که ت بخۆ - نانه که ت بخۆم)
 پ- رسته که بکهینه راگه یانندن (خوار د - خوار دبوو - ده خوار د)

١٩. له وانه یه خانوو که یان کړی بیټ

- ا- بکه ری رسته که (یان - ت - دهر نه که وتوو)
 پ- رسته که بکهینه راگه یانندن به و شیوه یه (خانوو که یان (کړیوه) - کړی بوو - ده کړی)

٢٠. خۆزگه گله یه نه هینابایه سه رخۆم

- ا- (ی) له کاری نه هینابایه (ناوبه ندە - ئامرازه - به شیکه له یاساکه)
 ب- کاری رسته که له رێژه ی (نزیک - دوور - ته واو) ی دانانی
 پ- نه هینابایه کاریکه له رێژه ی (نزیک - دوور - ته واو) ی دانانی . نه ریه

٢١. ده بوو باره که تان ئاماده کردبا , پاشان چووبان بۆ هه ولیر

- ا- بکه ری رسته که و جیناوی لکاوه بۆ که سی (دووهم و سی یه م - دووهم - سی یه م) ی کو
 پ- کاری رسته که له رێژه ی (نزیک - دوور - ته واو) ی دانانی .

٢٢. خۆزگه که پره که ی دروست کردبوو

- ا- کاری رسته که له رێژه ی (دوور - نزیک - به رده وام) ی دانانی
 ب- بکه ری رسته که (دهر نه که وتوو - ج ل بۆ که سی ٢ تاک - ی)
 ت- رسته که بگۆره بۆ رانه بردووی دانانی
 (له وانه یه که پره که دروست بکات - که پره که دروست بکات - رهنکه که پره که دروست بکه م)
 پ- رسته که بکهینه رانه بردووی راگه یانندن .. (که پره که دروست ده کات - که پره که ی دروست کرد - که پره که ی دروست کردوو)

٢٣. خۆزی خانیه که ئاقا کربا

- ا- کاری رسته که له شیوازی رێژه ی (دوور - ته واو - نزیک -) ی راگه یانندن
 ب- رسته که بکهینه راگه یانندن ... (خانیه که ئاقا کر - خانیه که ئاقا کر - خانیه که ئاقا کر)

٢٤. دهمه ویت له تاقیکردنه وه سه ربکه ویت

- ا- دهمه ویت کاری یاری ده یه ره بۆ (پیوستی - گومان - ویستن) به کار دیت .
 ب- دهمه ویت چ جوړه کاریکه (ناته واو - یاری ده در - ته واو)
 ت- رسته که بکه راگه یانندن
 (له تاقیکردنه وه سه رده که ویت - له تاقیکردنه وه سه ربکه ون - له تاقیکردنه وه سه ربکه وم)
 پ- رسته که بکه داخواری
 (له تاقیکردنه وه سه ربکه ون - له تاقیکردنه وه سه ربکه وم - له تاقیکردنه وه سه ربکه وه)

۲۵. دەبىت مندالەكان جوان پەرورەدە بىكەيت

- ا- دەبىت كارى يارىدەدەرە بۇ (پېيۇستى - ويستن - گومان) بەكارديت .
 ب- رسته كه بىكەينه داخوآزى
 (مندالەكان جوان پەرورەدە بىكەم - مندالەكان جوان پەرورەدە بىكە - مندالەكان جوان پەرورەدە بىكەن)
 پ - رسته كه بىكەينه راگەيانندن
 (مندالەكه جوان پەرورەدە دهكەيت - مندالەكه جوان پەرورەدە دهكەين - مندالەكه جوان پەرورەدە دهكەن)

۲۶. دەبىت كورد پېش بىكەويت

- ا- دەبىت كارى (ناتەواو - تېپەر - يارىدەدەر) ، بۇ پېيۇستى بەكارديت .
 ب- رسته كه بىكەينه راگەيانندن .. (كورد پېش دهكەويت - كورد پېش بىكەوين - كورد پېش بىكەوه)
 پ- رسته كه بىكەينه راگەيانندن دوور
 (كورد پېش دهكەوت - كورد پېشكەوت بوو - كورد پېش كەوت بووبا)

۲۷. دەبىت ژىنگە بىپاريزىن ، دەبىت كوردستان و يەكپىزى بىپاريزىن

- ا - (بىپاريزىن) چۇن دروست بووه . (ب + رەگ + ك ۳ - ب + رەگ + ك ۲ - ب + قەد + ك ۳)
 پ- (بىپاريزىن) لە رېژەى (رانەبردوو - داخوآزى - دانانى) يە
 ب - لە كارى (بىپاريزىن) نەم رېژانە دروست بىكە ...
 ۱- نزىكى راگەيانندن (پاراستبا - پاراست - پاراستووه)
 ۲- نزىكى دانانى (پاراست - پاراستووه - پاراست با)
 ۳- تەواوى دانانى (پاراستبىت - پاراستووه - پاراستبىه)
 ۴- كارى (بىپاريزىن) بۇكەسى دووهمى كۆ (بىپاريزىت - بىپاريزىن - بىپاريزىت)
 ۵- كارى (بىپاريزىن) بۇكەسى دووهمى تاك لە هەمان رستەدا (بىپاريزىت - بىپاريزە - بىپاريزىن)
 ۶ - رسته كه بىكەينه راگەيانندن (ژىنگە بىپاريزىن - ژىنگە دەپاريزىن - ژىنگە دەپاريزىت)

۲۸. دەمەوى كۆرە لە رووبارەكه بىپەيتەوه

- ا - (دەمەوى) كارى (ناتەواو بەردەوامى راگەيانندن يارىدەدەرە)
 ب- (بىپەيتەوه) لە چ رېژەيهكه (رابردووى راگەيانندن .. رانەبردووى دانانى داخوآزى)
 ت- بىپەيتەوه بگۆرە بۇ تەواوى راگەيانندن (پەريوتەتەوه ... پەرييتەتەوه ... بىپەرەوه)

۲۹. بريا كوردستان پېشكەوتبا

- ا - (پېشكەوتبا) لە رېژەى (دوور - تەواو - نزىك) ي دانانى
 ب- ج ل لە دەورى بىكەردەچىتە (كۆتايى - دواى بەشى يەكەم - دواى ئامرازى نەرى)
 ج- ج ل لە دەورى بىكەردەچىتە كۆتايى چونكە كارەكه رابردووى (تىنە پەر - تېپەر - داخوآزى)

۳۰. ئەگەر بېچىتە سەر سىروان وشكى دەكات

- ا- (ئەگەر) نامرازى (ئىككىدەرى مەرج - پەيۋەندى - يارىدەدەر)
 ب- رستەكە رستەيەكى (راگەياناندىن - ئاۋىتەيە مەرجى - دانانى)
 ت- (ه) دۋاى كارى (بېچىتە) نامرازى (ئىككىدەر - خستەسەر - پەيۋەندى)
 پ- رستەكە بىكەينە راگەياناندىن ئە بوارى نەرى
 (ناچىتە سەر سىروان وشكى ناكات - دەچىتە سەر سىروان وشكى دەكات - بېچىتە سەر سىروان وشكى ناكات)

۳۱. خۇزگە باران بارى با

- ا- بىكەرى رستەكە (باران - دەرەكە وتوۋە - ج ل بۆكەسى ۲ كۆ)
 ب- رستەكە بىكەينە راگەياناندىن (باران دەبارى - باران بارى بوۋ - باران بارى)

۳۲. پېۋىستە پېشمەرگە بەرگى ئە كوردستان بىكەنەۋە

- ا- كارى رستەكان دەرېنە (رانە بردوۋى راگەياناندىن ... رانە بردوۋى دانانى ... داخۋازى)
 ب- رستە بگۆرە بۇ داخۋازى پېشمەرگە بەرگى ئە كوردستان (بىكەين ... بىكات ... بىكەن)
 ت- رستەكە بگۆرە بۇ شىۋازى راگەياناندىن ..
 پېشمەرگە بەرگى ئە كوردستان (بىكەنەۋە دەكەنەۋە ... دەكەين)
 پ- كارى رستەكان بگۆرە بۇ دوۋرى راگەياناندىن (كىردىبوۋىيەۋە كىردىبوۋە كىردىبوۋ)
 ج- كارى رستەكە بگۆرە بۇ بەردەۋامى راگەياناندىن (دەكاتەۋە كىردوۋەتەۋە دەكىردەۋە)

۳۳. رەنگە زوۋ ھاتىبان پاشان زوۋ رۇيشتىتېن

- ا- كارى ئەم رستەيە ئە رېژەرى (نىزىك و تەۋاۋ - نىزىك - تەۋاۋ)
 ب- بىكەرى ئەم رستەيە (ن - ج ل بۆكەسى ۲ شاك - دەرەكە وتوۋە)
 پ- رستەى دوۋەم بىكەينە رابردوۋى راگەياناندىن .. (زوۋ رۇيشتوۋە - زوۋ رۇيشت بوۋ - زوۋ دەرۋىشت)

۳۴. كاشكى دىتېنام , كىتېيەكەم لى ۋەرگىرتبا , ئەگەر چوۋباين

- ا- كارى ئەم رستانە ئە رېژەرى (نىزىك - دوۋر - تەۋاۋ)
 يارىدەدەر .. ناتەۋاۋ ... رابردوۋى بەردەۋامى راگەياناندىن

۳۵. ئە رستەى (دەبوۋ كارەكەى بە دىسۆزى ئە نجام دابا)

- ا- دەبوۋ چ جۆرە كارىكە (يارىدەدەر .. ناتەۋاۋ ... رابردوۋى بەردەۋامى راگەياناندىن)
 ب- كارەكە بگۆرە بۇ رانە بردوۋى راگەياناندىن
 (كارەكە بە دىسۆزى ئە نجام دەدا كارەكە بە دىسۆزى ۋە نجام بدە كارەكە بە دىسۆزى ئە نجام دەدات)
 ت- رستەكە بگۆرە بۇ شىۋازى داخۋازى
 (كارەكە بە دىسۆزى ئە نجام دەدات ... كارەكە بە دىسۆزى ئە نجام بدە ... كارەكە بە دىسۆزى ئە نجام دەدا)

رېژەى كار

۱. كۆمەلەى يەكەم (م-مان - ت-تان - ى-يان) لەگەل كارى
(رابردووى تىپەپ - رابردووى تىنەپ - رانەبردووى تىپەپوتىنەپ - بەكار دىت .
۲. كۆمەلەى دوووم (م-ىن - ىت-ن - /-ن) لەگەل كارى
(رابردووى تىنەپ - رابردووى تىپەپ - رانەبردووى تىپەپوتىنەپ - بەكار دىت .
۳. كۆمەلەى سىيەم (م-ىن - ىت-ن-ات - ىت-ن) لەگەل كارى
(رانەبردووى تىپەپوتىنەپ - رابردووى تىپەپ - رابردووى تىنەپ - بەكار دىت .
۴. ئەگەر كارى رابردووى تەواى تىپەپى راگەياندن دارژاۋ بوو ج ل ئە رېژەى كار دەچىتە
(نىۋان وو ە - دواى بەشى يەكەمى كار - كۆتايى)
۵. ئاگادار كرىتەتەو
ا- كارەكە ئە رېژەى (بەردەوامى راگەياندن - تەواى دانانى - دوورى راگەياندن) ە .
ب- ج ل دەچىتە كۆى كارەكە (سەرەتا - كۆتايى - دواى بەشى يەكەم) .
۶. جىناۋى ئكاو جگە ئە تەواى راگەياندن لەگەل كارى رابردووى تىنەپ دەچىتە
(كۆتايى - دواى بەشى يەكەمى كار - نىۋان وو ە)
۷. جىناۋى ئكاۋى (ات) دەچتە سەررەگى كار ئەگە رەگەكەى كۆتايى بە
(ە، ۋ نەھاتىيەت ە، ۋ ھاتىيەت پىتى بزوئىن ھاتىيەت)
۸. لەگەل كارى (رۇيشتوو) ج ل بۆكەسى ۳ تاك بەكار دىت (رۇيشتوو - رۇيشت - رۇيشتوو)
۹. پىداچوۋەتەو ، بگەينە تەواى راگەياندن (پىداچوۋەتەو - پىداچوۋىتەو - پىداچوۋىتەو)
۱۰. پىداچوۋەتەو ، بگەينە تەواى دانانى (پىداچوۋىتەو - پىداچوۋەتەو - پىداچوۋىتەو)
۱۱. ئە چ رېژەىيەكى كار (ج ل) بۆكەسى ۳ تاك دەرناكەۋى (رابردووى تىنەپ - داخۋازى - رانەبردووى تىپەپ)
۱۲. ئە شىۋازى كرمانجى ژوروو ئە شىۋىنى نىشانە (دە) رانەبردوۋ (د و دى - د - ئە) بەكار دى .
۱۳. ئە چ رېژەىيەكى كار ج ل دەچىتە دواى (دە) رابردووى تىپەپى (بەردەوام - نزيك - تەواۋ) راگەياندن
۱۴. سا خوا ھەئبەكى كزەى شەمال . كارى رستەكە ئە رېژەى (رانەبردووى - نزيكى - دوورى) دانانى
۱۵. گەياندبوۋيا ، ئە رېژەى (نزيك - بەردەوام - دوور) دانانى
۱۶. بخۋازىت ئە رېژەى (داخۋازى - رانەبردووى دانانى - بەردەوامى راگەياندن) ە .
۱۷. چا پكرەو ، بگەيتە رابردووى تەواى دانانى (ج ل) دەچىتە كۆى (دواى بەشى يەكەم - پىش يىت - كۆتايى كار)
۱۸. جىناۋى ئكاو ئە رېژەى كار دەچىتە (كۆتايى - سەرەتا - دواى بەشى يەكەم) ئەگەر كارە ئە شىۋازى رابردووى دانانى بوو .
۱۹. پىداچوۋەتەو ، بگەينە تەواى دانانى ج ل دەچىتە ...
(نىۋان بىت و ەو - دواى بەشى يەكەمى كار - كۆتايى كار)

۲۰. كارى پانەبردوو بۇ كاتى ئىستا ئە شويىنى (دە) ئە كرمانجى ژووروو
(د + رەگ + ج ل - دى + رەگ + ج ل - ئە + رەگ + ج ل) بەكارديت .
۲۱. كارى پانەبردوو بۇ كاتى ئايندە ئە شويىنى (دە) ئە كرمانجى ژووروو
(دى + رەگ + ج ل - د + رەگ + ج ل - ئە + رەگ + ج ل) بەكارديت .
۲۲. كارى پانەبردوو ئە هەندى شيوەزاردا ئە شويىنى (دە) ئەمە بەكارديت
(ئە + رەگ + ج ل - دە + رەگ + ج ل - د + رەگ + ج ل)
۲۳. ئە چ رېژەيەكى كار دەچيئە نيوان (وو...ە - و...ە) كارەكە ئە رېژەي (تەواو - نزيك - دوور) ي راگەيانندن
۲۴. ئەگەر كاريك رابردوو (تېپەرۆتېنە پەر - تېپەر - تېنە پەر) تەواو بوو (ج ل) دەچيئە نيوان وو - وە)
۲۵. جيئاوى لكاو دەچيئە دواى ئامرازي نەرى ئەگەر كارەكە
(رابردوو تېپەر - پانەبردوو تېپەر - داخوازي) سادە ي راگەيانندن بوو
۲۶. ئە چ رېژەيەكى كار ج ل ئەگەر كارى رابردوو تېپەر ي راگەيانندن دەچيئە كۆتايى (هەموو - نزيك - دوور)
۲۷. چاپ كردهو ، (ج ل) دەچيئە (دواى چاپ - كۆتايى كار - پيش موە)
۲۸. ئەگەر كاريك رابردوو تېپەر بوو ج ل دەچيئە دواى بەشى يەكەمى كار دەبيت كارەكە
(سادە - دارژاو - دارژاو و ليكدراو) بوو
۲۹. ئەگەر كارى رابردوو تەواو تېپەر ي راگەيانندن ، سادە بوو ج ل ئە رېژەي كار دەچيئە
(دواى بەشى يەكەمى كار - نيوان وو - كۆتايى)
۳۰. ئەگەر كارى رابردوو تەواو تېنە پەرى راگەيانندن ، دارژاو بوو ج ل ئە رېژەي كار دەچيئە
(كۆتايى - نيوان وو - دواى بەشى يەكەمى كار)
۳۱. ئەگەر كاريك رابردوو تېپەر ي ليكدراو تېپەر بيت ئە حالەتى نەريدا ج ل دەچيئە كوى كارەكە
(دواى بەشى يەكەمى كار - دواى ئامرازي نەرى - كۆتايى)
۳۲. ئەگەر كاريك رابردوو تېپەر سادە تېپەر بيت ئە حالەتى نەريدا ج ل دەچيئە كوى كارەكە
(دواى ئامرازي نەرى - دواى بەشى يەكەمى كار - كۆتايى)
۳۳. كاتيک كارى تېپەر بەكارهات ، جيئاوى لكاو رېژەي كار دەچيئە كۆتايى بەشى يەكەمى كارەكە
(رابردوو تېپەر .. پانەبردوو تېپەر داخوازي) دارژاو يا ليكدراو
۳۴. ئە كارى (كەوت بيت - هيئابا) ج ل دەچنە كۆتايى چونكە كارەكە (سادەيە - دارژاو - ليكدراو) تېنە پەرە
۳۵. دەگونجيت جيئاوى لكاو رېژەي كار بچيئە دواى ئامرازي (نەرى) . ئەگەر كارەكە رابردوو تېپەرى
(سادە .. دارژاو ... ليكدراو)
۳۶. ئە رستەي (دەبيت مامۇستا قوتاببيان ببات بۇ تاقىگە)
أ. كارى رستەكە ئە چ رېژەيەكە (پانەبردوو دانانى پانەبردوو راگەيانندن ... داخوازي)
ب. ات ... چوووتە سەر كارەكە چونكە كۆتايى رەگ بە (ه ... و ... ب) هاتوو

۳۷. ئازاد چالاكانە ھەول دەدات بۇ سەرکەۋتن

- ا. (ات) ئە ھەول دەدات چىيە .. (ج ل بۇكەسى) دوۋەمى تاك يەكەمى تاك سىيەمى تاك) بىكەرە
ب. ات ... چوۋەتە سەر كارەكە چۈنكە كۇتايى رەگ بە (ە ... ۆ ... ا) ھاتوۋە .
ت. ئەگەر رستەكە بىكەينە رابردوۋ بىكەر دەيىتە (ات .. دەرناكەۋىت ى)

۳۸. ئەگەل كارى (ھە ئېژاردىت - ئامادە كىردىبۇبا - ۋەرگرتبا - يارمەتى دابا)

- ا. جىناۋى لكاۋ دەچىتە (سەرەتا - كۇتايى - دواى بەشى يەكەمى كار)
ب. ج ل دەچىتە دواى بەشى يەكەمى كار چۈنكە كارەكە رابردوۋى (تىنە پەر - تىپەر - ھەردوۋىكىان) دانانى يە .

۳۹. ھە ئېگرم ئە چ رىژە يەكە (رانە بردوۋى دانانى رانە بردوۋى راگە ياندىن داخاۋى)

- ا. ھە ئېگرم بىدە پال كەسى دوۋەمى تاك (ھە ئېگىرىن ھە ئېگىرن ھە ئېگىرىت)
ب. ھە ئېگرم بىدە پال كەسى سىيەمى كۆ (ھە ئېگىرىن ھە ئېگىرن ھە ئېگىرىت)

۴۰. ئە چاۋگى (نوۋسىن و دانىشت با) ئەم رىژانە دروست بىكە .

ا. رىژە رابردوۋى نىكى دانانى بۇكەسى يەكەمى كۆ

(دىنوۋسىن و دانىشت باين نوۋسىمان و دانىشت باين نوۋسىن و دادەنىشتىن)

ب. رىژە رابردوۋى تەۋاۋى دانانى .. (دىنوۋسىن و دانىشتىتتىن نوۋسىيىت و دادەنىشتىن نوۋسىيىتىمان و دانىشتىتتىن)

ت. رانە بردوۋى دانانى ... (بنوۋسىن و دانىشتىن دىنوۋسىن و دانىشتىن باين بنوۋسىن و دانىشتىتتىن)

۴۱. جىناۋى لكاۋ رىژە كار بە پىي كەس و ژمارە دەكەۋىتە چ شۇنىكى ئەو كارانە (دەرشت دەبەست دەرۋىشت)

(دواى نىشانەى دە كۇتايى كار ھەردوۋىكىان) چۈنكە كارەكە رابردوۋى تىپەر سادەيە

۴۲. جىناۋى لكاۋ رىژە كار بە پىي كەس و ژمارە دەكەۋىتە چ شۇنىكى ئەو كارانە (چوۋبا ... دەكەۋت)

(كۇتايى كار دواى نىشانەى دە ھەردوۋىكىان) چۈنكە كارەكە رابردوۋى تىنە پەر سادەيە

۴۳. جىناۋى لكاۋ رىژە كار بە پىي كەس و ژمارە دەكەۋىتە چ شۇنىكى ئەو كارانە (چاكىردوۋەتەۋە ، ھە ئىگرتىن ، سەرلى دايەۋە

... راکىرد بوۋبا) (كۇتايى كار دواى نىشانەى دە .. كۇتايى بەشى يەكەمى كار) چۈنكە كارەكە رابردوۋى تىپەر سادەيە

۴۴. جىناۋى لكاۋ رىژە كار بە پىي كەس و ژمارە دەكەۋىتە چ شۇنىكى ئەو كارانە (ھە ئىشتوۋە ، رازاندوۋەتەۋە ،

پىداچوۋەتەۋە) (دواى نىشانەى دە .. نىۋان وو ھەردوۋىكىان) چۈنكە كارەكە رابردوۋى تەۋاۋى تىنە پەر سادەيە .

۴۵. كارى (دەرۋىشت .. ۋەرگرتبا .. تىگەيشتىن) بدە پال ئەم كەسانە ؟

ا. سىيەمى تاك (دەرۋىشتىن دەرۋىشتىت دەرۋىشت)

ب. دوۋەمى كۆ (دەرۋىشتىن دەرۋىشتىن دەرۋىشتىت)

ت. يەكەمى كۆ (دەرۋىشتىن دەرۋىشتىن دەرۋىشتىت)

۴۶. (رۆيشتووه) ئەم رېژانە بۆكەسى دووھى تاك دابريژە

- ا. رېژە رابردووى تەواۋى راگەيانندن (رۆيشتوويته دەرۋيشتين رۆيشتيت)
 ب. رېژە رابردووى دوورى دانانى (دەرۋيشتيت رۆيشتبوويت رۆيشتبووبايت)
 ت. رېژە رانەبردووى دانانى (برۆ برۆيت دەرۋيشتيت)

۴۷. قەدى (شوشتن) بدۆزەرمووه ئىنجا شىۋازى رېژە رابردووى تەواۋى دانانى بىدە پال كەسەكان

(شوشتييت + ك شوشتو + ك دەشۆ + ك)

۴۸. ھەلگەوتووه ئە چ رېژەيەكدايە (تەواۋى دانانى .. تەواۋى راگەيانندن .. داخوۋى) ؟ بىدە پال :

- ا. كەسى دووھى تاك (ھەلگەوتوويته ھەلگەوتوونە ھەلگەوتوومە)
 ب. كەسى سىيەمى تاك (ھەلگەوتوومە ھەلگەوتووه ھەلگەوتوونە)
 ت. كەسى سىيەمى كۆ (ھەلگەوتوويينە ھەلگەوتوويته ھەلگەوتوونە)

۴۹. ئە چاۋگى (نووسين) رېژە رابردووى تەواۋى دانانى بۇ ئەمانە دابريژە

- ا. كەسى يەكەمى تاك (نووسيبييتەم نووسيبييتيت نووسيپوومە)
 ب. كەسى يەكەمى كۆ (نووسيبييتيت نووسيپوومانە نووسيبييتەمان)

۵۰. كارى سەرخستووه رۆيشتووه ...

- ا. كەسى دووھى تاك (سەرمخستووه . رۆيشتوويته سەرتخستووه . رۆيشتوويته سەرتخستووه . رۆيشتووه)
 ب. كەسى سىيەمى تاك (سەرى خستووه . رۆيشتووه سەرتخستووه . رۆيشتوونە سەرتا نخستووه . رۆيشتووه)

۵۱. ھەلئەبژارد ئە رېژە (رابردووى بەردەوامى راگەيانندن رانەبردووى راگەيانندن ... ھەردووكيان) ؟ بىدە پال :

- ا. كەسى دووھى تاك ھەلئەبژاردم ھەلئەبژارد ھەلئەبژارد (ھەلئەبژارد)
 ب. كەسى يەكەمى كۆ (ھەلئەبژيرين ھەلئەبژارد ھەلئەبژارد)
 ت. كەسى سىيەمى تاك (ھەلئەبژارد ھەلئەبژارد ھەلئەبژارد)

۵۲. لەرستەي (ھاۋرى كورتە بالاكەي كارەكەي زۆر زوۋ ئە نجام دا)

- ا. كارى رستەكە بگۆرە بۇرانەبردووى راگەيانندن جىناۋى لكاۋى بگەر دەبىتە كام جىناۋ
 (ھاۋرى كورتە بالاكەي كارەكەي زۆر زوۋ) ئە نجام دە دات ئە نجام دەدا ئە نجام دا بوو)
 ب- كارى رستەكە بگۆرە بۇرانەبردوۋ جىناۋى لكاۋى بگەر دەبىتە كام جىناۋ (دەرناكەۋىت .. ھەردووكيان ات)
 ب- زۆر (راددەي ھاۋەلناۋى راددەي ھاۋەلكارى ھاۋەلناۋى چۆنيەتى)
 ج - كورتە بالا چۆن دروست بووہ (ھاۋەلناۋ + نامراز ھاۋەلناۋ + نامراز ھاۋەلناۋ + ناۋ)

۵۳. دەبىت مامۇستا قوتابىيەكان باشى فېرىكات ؟

- ا. (ات) شىكەرمووه (ج ل بۆكەسى ۳ تاك بگەرہ ج ل بۆكەسى ۲ تاك بگەرہ .. جل بۆكەسى ۳ تاك بگەرہ)
 ب. كارەكە بگەر رابردووى نىكى راگەيانندن ، بزانە (ات) دەبىتە چى (ي دەرناكەۋىت ۋەكو خۆي دەمىنئەتەۋە)

٨. گۆڤارهكە بکرن

ا- کارەكە بەو شیوازه دروست بووه

- (ب + رەگ + ج ل بۆكەسى ٢ کۆ - ب + رەگ + ج ل بۆكەسى ٢ تاک - ب + رەگ + ج ل بۆتاک)
 ب- (ن) ئەم رستەیه نەركى (بکەر - بهرکار - دیارخەر)
 ت- ئەگەر ئە دواى گۆڤار (مان) زیاد بکەین ئەوا مان نەركى (دیارخەری ناو - بکەرە - دیارخەر)
 پ- رستەكە بگۆرە بۆ شیوازی نەری (گۆڤارهكە مەكرن - گۆڤارهكە ناکرن - گۆڤارهكە نەكرن)
 ج- ناتوانین نیشانهی ب لادەین چونکە کارەكە (سادە - دارژاو - لیکدراوه)
 ح- رستەكە بگۆرە بۆ شیوازی دانانی
 (دەبیئت گۆڤارهكە بکریت - دەبیئت گۆڤارهكە بکرن - دەبوو گۆڤارهكەم کری با)

٩. ئەگەر کاریک (دارژاو و لیکدراو - دارژاو - سادە) بوو دەتوانین نیشانهی ب لادەین ئە کاری داخوازی و پانه بردووی دانانی

١٠. ئەگەر رەگی کار کۆتایی بە پیتی بزۆینی (وو - ه - و - ش) هات هەمیشە ج ل بۆكەسى ٢ تاک ئە دەروی بکەر دەرەكە ویئت

١١. یهکیك ئەم کارانه ئە دەستوور لادەدات بۆ دروست کردنی کاری داخوازی بۆ دووهمی تاک (چوون - رۆشتین - شۆشتن)

١٢. ئەگەر کاریک کۆتایی بە پاشگری (هوه) هات ئە شیوازی

- ا- داخوازی بۆ دووهمی تاک (ی - ت - ر) ناوبەند وەرەگرتیت .
 ب- رابردووی تەواوی راگەیانندن (ر - ت - ی) ناوبەند وەرەگرتیت .
 ت- کۆتایی کارەكە بە پیتی (ا - ی) هات ئەوا (ی - ر - ت) ناوبەند وەرەگرتیت .
 پ- داخوازی بۆ دووهمی کۆ (ی - ر - هیج - ت) وەرەگرتیت .

١٣. ئەژوورمەو دابنیشن

- ا- دەتوانین ب ئە دابنیشن لادەین چونکە کارەكە (دارژاو - لیکدراو - سادە) یه .
 ب- (ن) ئە کۆتایی دابنیشن (جیناوی لکاو - نیشانهی کۆیه - هەردووکیان)
 ت- (ن) ئە کۆتایی دابنیشن نەركى (بهرکار - دیارخەری ناو - بکەر)
 پ- رستەكە بگۆرین بۆ شیوازی دانانی ئەوانەیه ئە ژوورەكە (دابنیشیت ... دابنیشن .. دابنیشم)
 ج- رستەكە بگۆرین بۆ نەری ئە ژوورەكە (دامەنیشە دامەنیشن .. دانەنیشن)

١٤. گۆڤارهكان چاپ بکەن

- ا- گۆڤارهكان نەركى (بهرکار - دیارخەر - بکەر)
 ب- (ن) ئە کۆتایی چاپ بکەن (بکەر - بهرکار - دیارخەر)
 ت- رستەكە بکەینه (گۆڤارهكان چاپبکە) , ئە دواى چاپ بکە (هه رەگەكەیه - بکەر - هیجیان)

١٥. شانۆگەریه‌كه پێشكه‌ش بکه‌ن

- ا- (ن) لهم رسته‌یه نه‌ركی (بکه‌ر - دیارخه‌ر - به‌ركار)
- ب- نه‌گه‌ر نامراز و جیناوی لكاوی (م) بخه‌ینه نیو رسته‌كه , نه‌وا
- ت- رسته‌كه بگۆره‌ بۆ شیوازی نه‌ری (م) نه‌ركی (ته‌واوكه‌ری به‌ یاریده - بکه‌ر - به‌ركار)
- پ- رسته‌كه بگۆرین بۆ شیوازی دانانی ده‌بیته‌ شانۆگه‌ریه‌كه
- ج- رسته‌كه بگۆره‌ بۆ شیوازی راگه‌یاندن
- د- رسته‌كه بکه‌ نه‌ری (پێشكه‌ش ده‌كه‌ن - پێشكه‌ش بکه‌م - پێشكه‌ش ده‌كات)
- ه- ده‌توانین ب له‌ كاره‌كه لاده‌ین چونكه (لێكدراوه - ساده - دارژاوه)
- و- نه‌گه‌ر بکه‌ر بوو به‌ كه‌سی دووه‌می تاك نه‌وا (ده‌رناكه‌ویته - ده‌رده‌كه‌ویته - هه‌ردووکیان)
- ز- رسته‌كه بکه‌ نه‌ری (پێشكه‌ش نه‌كه‌ن .. پێشكه‌ش مه‌كه پێشكه‌ش مه‌كه‌ن . . .)

١٦. نانه‌كه‌ت بخۆ

- ا- جیناوی لكاوی (ت) نه‌ركی (بکه‌ر - به‌ركار - دیارخه‌ری ناو)
- ب- لهم رسته‌یه چی ده‌رنه‌كه‌وتوو (به‌ركار - ته‌واوكه‌ری به‌ یاریده - بکه‌ر)
- ت- رسته‌كه بگۆره‌ بۆ شیوازی دانانی (نه‌وانه‌یه نانه‌كه‌ت) بخۆن ... بخۆیت ... خواردبا)
- پ- بکه‌ر بگۆره‌ بۆ كه‌سی دووه‌می كۆ (نانه‌كه‌ت بخۆن ... نانه‌كه‌تان بخۆن ... نانه‌كه‌ت بخۆ)
- ج- رسته‌كه بکه‌ نه‌ری (نانه‌كه‌ت مه‌خۆ نانه‌كه‌ت ناخۆم نانه‌كه‌ت نه‌خۆیت)

١٧. پینووسه‌كه‌ت دانێ

- ا- (ت) نه‌ركی (دیارخه‌ر - بکه‌ر - به‌ركار)
- ب- چی لهم رسته‌یه ده‌رنه‌كه‌وتوو (به‌ركار - بکه‌ر - ته‌واوكه‌ری به‌ یاریده)
- ت- چی لهم رسته‌یه ده‌رنه‌كه‌وتوو (به‌ركار - بکه‌ر و نیشانه‌ی (ب) - ته‌واوكه‌ری به‌ یاریده)
- پ- كاری رسته‌كه بگۆره‌ بۆ دووری راگه‌یاندن (دانا‌بوویا - دابنی - دانا‌بوو)
- ج- كاری رسته‌كه بگۆره‌ بۆ را‌بردووی ته‌واوی راگه‌یاندن (داناوه - دانا‌یه‌وه - دانا‌بوو)
- ح- كاری رسته‌كه بگۆره‌ بۆ را‌بردووی به‌رده‌وامی دانانی (دانا‌بوویا - دانا‌ییه - نابنی)
- خ- رسته‌كه بکه‌ نه‌ری (پینووسه‌كه‌ت دانێ پینووسه‌كه‌ت دامه‌نی پینووسه‌كه‌ت دانا‌نیته)

١٨. كام شیوازی كار به‌ (نه) را‌بردوو و پا‌نه‌بردووی نه‌ری ده‌كری (داخوازی - دانانی - راگه‌یاندن)
١٩. ره‌گی كاری (هاتن) (هی , ی , یی - وه‌ره)
٢٠. كاری داخوازی (هاتن) (بروتات - وه‌ره , هه‌ره - دیم)
٢١. كاری داخوازی (وه‌ره , هه‌ره , ی) له‌ كاری (هاتن - رو‌یشت - هه‌ردووکیان)

۲۲. مىندالەكە بانگ كە

- ا- (ه) ئە دواى بىكە چىيىە (**ھى رەگەكەيە** - بىكەرە - بەركارە - كارى ناتەواو)
 ب- چى ئەم رىستەيە دەرئەكەوتووە (**بىكەر** - بەركار - تەواوكەرى بە يارىدە)
 ت- چى ئەم رىستەيە دەرئەكەوتووە (**بىكەر و نىشانەي (ب)** - بەركار - **تەواوكەرى بە يارىدە**)
 پ- رىستەكە بىگۆرە بۇ دووھى كۆ بزانە چى ئە بىكەر دىت
 (**مىندالەكە بانگ كەن .. مىندالەكە تان بانگ كەن ... دەبىت مىندالەكە بانگ كەيت**)
 ج- رىستەكە بىگۆرە بۇ شىوازى نەرى
 (**مىندالەكە بانگ مە كەن .. مىندالەكە تان بانگ نەكەن ... دەبىت مىندالەكە بانگ نەكەيت**)

۲۳. ئەم كارانە بە چى نەرى دەكرىت

- ا- **كارى داخووزى ..** (**مە** - نى - مە)
 ب- كارى رابردووى راگەيانلەن بە (**نە** - نا - مە)
 ت- كارى رانەبردووى دانانى بە (**نە** - نا - مە)
 پ- كارى رانەبردووى دانانى بە (**نە** - نا - مە)
 ج- كارى رانەبردووى راگەيانلەن بە (**نا** - نە - مە) نەرى دەكرىت
 ح- كارى ناتەواوى (**ه**) بە چى نەرى دەكرىت (**نى** - نا - مە ... نە)
 خ- كارى ناتەواوى (**بوو**) بە چى نەرى دەكرىت (**نە** - نا - مە ... نە)
 د- كارى ناتەواوى (**دەبىت**) بە چى نەرى دەكرىت (**نا** - مە ... نە)

۲۴. دىسۆزى گەلى كورد بىبە

- ا- (ه) ئەم كۆتايى بىبە (**كارايە** - **ھى رەگەكەيە** - كارى ناتەواو)
 ب- چى ئەم رىستەيە دەرئەكەوتووە (**بىكەر و نىشانەي ب** - بەركار - بىكەر)
 ت- رىستەكە بىگۆرە بۇ دانانى رەنگە دىسۆزى گەلى كورد (**بىت** **بەيت** ... بىت)

۲۵. ئەم كۆمەل رىستەيە (پىرۆژەكە تەواو بىكە - پەنجەرەكە داخە - مىندالەكە بىبە - كارەكە ئە نىجام بەدە - مافورەكە رابخە - ئە پىرسىارەكان تى بىگە - كارەكە ئە نىجام بەدە)

- ا- ئەم رىستانە چى دەرئەكەوتووە (**بىكەر** - بەركار - دىارخەر) .. دەتوانىن نىشانە (ب) دەرئەكەيىن
 ب- ئەم رىستانە (ه) ئە كۆتايى كارەكان (**بىكەر** - **ھى رەگەكە** - ھەردووكيان)
 ت- جىنناوى ئكاو بۆكەسى (دووھى كۆ - **دووھى تەك** - **يەكەمى تەك**) دەرئەكەوتووە

۲۶. بەسەبەرزى بىزى بەدواى زانست بىگەرى ... ئەسەريانەكە بنوو ... بنىشتەكە بىجوو ... سەييارەكە بەھاژو ئەم رىستانە چى دەرئەكەوتووە ... (**ج ل ئەدەورى بىكەر** بەركار ... **دىارخەرى ناو**)

۲۷. بە خوشى بىرى

- ا- چى دەرەكە وتووہ (بەركار - ديارخەر - بکەر)
 ب- بە خوشى نەركى چى يە (تەواو كەرى كار - ھەردوو كيان - ديارخەرى ناو)
 ت- بە خوشى چۈن دروست بووہ
 (پېشگر + ھاوہ ناو + پاشگر - پېشگر + ناو + پاشگر - پېشگر + ھاوہ ئكار + پاشگر)

۲۸. وەك ھەنگ بگەرى گۇرانى بلى لادە جار جارى بۇ بەر پىي گولى

- ا- كارى رستەكە ئە شىوازى (راگە ياندن - داخوازى - دانانى)
 ب- ئە كارى بگەرى و بلى چى دەرەكە وتووہ (بکەر - بەركار - ھەردوو كيان)
 ت- كارى لادە كاريكى (دانانى نەرى - داخوازى نەرى - دانانى)

۲۹. ويئەكە مەشيوئە

- ا- كارى رستەكە ئە شىوازى (داخوازى - راگە ياندن - دانانى)
 ب- مە ئەم رستە يە (نامرازى نەرى يە - نامرازى نەرى - ھەردوو كيان)
 ت- (ە) ئەم رستە (ھى رەگە - ديارخراوہ - جىناوى ئكاوہ - كارى ناتەواوہ)
 پ- رستەكە بگۇرە بۇ دانانى
 (رەنگە ويئەكە نەشيوئە - رەنگە ويئەكە نە شىواندبا - ويئەكە بشىوئە)

۳۰. پەخشانەكە بخوئە رەوہ

- ا- (ە) ئە دواى بخوئە چى يە (بکەر - بەشيكە ئە پاشگر - ھىچيان)
 ب- (ر) ئە دواى بخوئە چى يە (نامرازە - بەشيكە ئە كارەكە - ناوبەندە)
 ت- رستەكە بگۇرە بۇ دووہ مى كۇ ..
 (پەخشانەكان بخوئە رەوہ ... پەخشانەكە بخوئە رەوہ ... پەخشانەكان بخوئە رەوہ)
 پ- رستەكە بگۇرە بۇ شىوازى دانانى دەبىت پەخشانەكە (بخوئە رەوہ - بخوئە رەوہ - بخوئە رەوہ)

۳۱. پرۇژەكە تەواو بکە

- ا- پرۇژەكە نەركى (بکەر - بەركار - ديارخەر)
 ب- رستەكە بکە بە شىوازى دانانى دەبىت پرۇژەكە (تەواو بکەيت ... تەواو بکەن ... تەواو مەكە)
 ت- رستەكە بکە بە شىوازى دانانى ئە ھالەتى نەرى
 دەبىت پرۇژەكە (تەواو نەكەن تەواو مەكەن تەواو نەكەيت ...)

۳۲. پىويستە قوتابىيەكان ئاگادار بکە نەوہ ... كارى بکە نەوہ ئە (رانە بردووى دانانى .. داخوازى رانە بردووى راگە ياندن)

۳۳. قوتابىيەكان ئاگادار بکە نەوہ ... كارى بکە نەوہ ئە (رانە بردووى دانانى .. رانە بردووى راگە ياندن داخوازى)

۳۴. چاؤگی (هاتن) به چه ند شیوه کاری داخواری لی دروست ده کړیت (۲ ... ۳ ... ۴ ... ۱)

۳۵. نه گه کاره که کوتایي به یشگری (هوو) هات چوڻ کاری داخواری دروست دهکړت ، یو دووهمی تاک

ناوہندی (ر ی ... ت) ووردہ گرت

۳۶. دمه‌توانین (ب) له کاری داخوازی لاییده‌هین ، نه‌گه‌ر کاره‌که (**هه‌ردووکیان**) دارژاو لیکدراو (یوو

۳۷. یروژەکه تەواویکە دواتر یە نەهەرەکه داخە ئینجا یرو

۱- کوا بکھری رستہ کان (ہ و دہرنہ کہ و تو وہ)

ب- وشه‌ی (یروژه‌که و به نجه‌ره‌که) شی بکه‌رموه (بکه‌ره به‌رکاره ... دیارخه‌ره)

ت- رسته که بکه به شیوازی دانانی

دهیٔت (یروژکه ته‌واو یکه‌یت دواتر یه نه‌هرکه داخه‌یت یروژکه ته‌واو یکهن دواتر یه نه‌هرکه داخه)

۳۸. کتّیه که له سهر میزه که دانی

۱- کارهکه نه چ شېوازېکه (داخوازي ... داناني راڼه باندن)

ب- کوا بکھری رستہ کہ (دہرنہ کہہ وتووہ ہ و)

ت- دہتوانیں (ب) لایندہین ، چونکہ کارہکے (دارژاوه ... سادہ لیکدراوه)

ب- کاره که له رسته که بکه دانانی، ده نیت کتبه که له سهر میزه که (داننیت داننې ... داننن)

۳۹. له رسته‌ی (جله‌کانت بشو)

أ- کاری (بشو) له چ شېوازیکه (دافانی راگه باندن داخواری)

ب- له بهرچی کارای (بشو) دهرنه که وتووه ، چونکه رهگه که کوتابی به (و ه ی) هاتووه

ت- رسته که بکه را گه باندن (جله کانت بشون ... جله کانت دهشوت ... جله کانت بشون)

ی- رسته که بکه دانانی دهیبت (جله کانت بشو ... جله کانت بشو یت جله کانت بشو)

٤٠. زوو یرۆ کارهکه ئه نجام ده

۱- ههردوو کار له چ شتوایکدان (دانانی ... داخوازی راگه باندن)

ب- بکھری ھەردوو رستە دیار بکە (دەرئەکە و تۆو ھ ە)

ت- له کاری برو کاری نژیکی راگه باندن و له کاری بده کاری دووړی راگه باندن دوست بکه

(رؤیشت و دابوویا رؤیشت و دابوو رؤیشتوو و دابوو)

رستەى ئاويتەى مەرجى

- ۱- رستەى ئاويتەى مەرجى ئە چەند جۇر رستە پىكدىت (۲ ، ۳ ، ۴) جۇر رستە پىكدىت .
- ۲- كارى رستەى كارى مەرجى (پارستە) لەرئەى (راگەيانندن و داخوازى ... دانانى و داخوازى دانانى و راگەيانندن) ۵ .
- ۳- كارى رستەى ولامى مەرجى (شارستە) لەرئەى (راگەيانندن و دانانى - راگەيانندن و داخوازى - دانانى و داخوازى) ۵ .
- ۴- ئەو كارەى ھاوبەشە ئە نيوان ھەردوو جۇرى رستەى ئاويتەى مەرجى پىدەوترىت (راگەيانندن دانانى ... داخوازى)
- ۵- ئەو كارەى ئە شىوازى ئاويتەى مەرجى ھەن (راگەيانندن - دانانى - ھەمويان - داخوازى)
- ۶- ئە شىوازى ئاويتەى مەرجى چەند جۇر كار ھەيە (دوو - سى - چوار)
- ۷- ئە شىوازى رستەى ئاويتەى مەرجى چەند جۇر كار ھەيە (دوو - سى - چوار)
- ۸- (ھەتا ، كە ، كەى ، تا ، تاكو ، ئەگەر) ئە رستەى ئاويتەى مەرجىدا ، نامرازى (دانە پائە - لىكدەرە - پەيوەندىيە)
- ۹- ئە رستەى ئاويتەى مەرجى كار بۇ مەبەستى (بنجى - ھەردووك - مەرج) (خۇيان يەكارديت
- ۱۰- رستەيەكى مەرج بېيئە كە كارى مەرج ئە شىوازى نىكى راگەيانندا بىت و رستەى وەلامى مەرجى ئە شىوازى داخوازى (ئەگەر ھاتبان ، نانەكەيان دەخوارد - كە چوويتە بازار ، گۇقارىكم بۇ بکرە - كەى رۇيشتت ، منيش ديم)
- ۱۱- رستەيەك بېيئە ، كارى مەرج ئە شىوازى نىكى دانانى بىت و رستەى وەلامى مەرجى ئە شىوازى بەردەوامى راگەيانندن (ئەگەر ھاتبان ، نانەكەيان دەخوارد - كەى رۇيشتت ، منيش ديم -- كە چوويتە بازار ، گۇقارىكم بۇ بکرە)
- ۱۲- رستەيەك بېيئە كارى مەرج رانەبردووى دانانى بىت و رستەى وەلامى مەرجى لەرئەى رانەبردووى راگەيانندن (ئەگەر ھاتبان ، نانەكەيان دەخوارد - كەى برويت ، منيش دەخوينم -- كەى رۇيشتت ، منيش ديم)
- ۱۳- وانەكە بخوينە ئىنجا دەروم
 - ا- كارى رستەى كارى مەرج ئە رىژەى (رانەبردووى دانانى - داخوازى - رانەبردووى راگەيانندن)
 - ب- كارى رستەى وەلامى مەرج ئە رىژەى (رانەبردووى راگەيانندن - داخوازى - رانەبردووى دانانى)
 - ت- كارى رستەى وەلامى مەرج بکەينە نىكى دانانى (خويندبايت ... خويند ... رۇيشتبايت)
 - پ- كارى رستەى كارى مەرج بکەينە نىكى دانانى (خويند ... رۇيشتبايت ... خويندبايت)
 - ج- ئىنجا ... نامرازى (لىكدەرە - دانە پائە - پەيوەندىيە)
- ۱۴- كەى بوويت بە ئەندازىار ، گوندەكان ئاوەدان بکەرەو
 - ا- كارى رستەى كارى مەرج ئە رىژەى (نىكى راگەيانندن - ناتەواو - داخوازى)
 - ب- كارى رستەى وەلامى مەرج ئە رىژەى (نىكى راگەيانندن - داخوازى - رانەبردووى دانانى)
 - ت- كارى رستەى وەلامى مەرج بکەينە رانەبردووى راگەيانندن (بکەيت ... دەكەيت ... بوون)
 - پ- كارى رستەى كارى مەرجى بگۆرە بۇ دوورى راگەيانندن (کردبوو - ھىچ ئەمانە - بوو بوو)
 - ج- كارى رستەى كارى مەرج بکەينە نىكى دانانى (کردبايا ... بووبا ... ھىچ ئەمانە)

۱۵- سەردەكەوين ئەگەر بىر خوينىن ئەگەر يەككىرىن ، بە ئامانچ دەگەين

- ا- كارى رستەي كارى مەرج لە رىژەي (رانەبردووى دانانى - رانەبردووى راگەيانندن - داخوآزى)
- ب- كارى رستەي وەلامى مەرج لە رىژەي .. (داخوآزى - رانەبردووى دانانى -- رانەبردووى راگەيانندن)
- ت- كارى رستەي وەلامى مەرج بىكەينە دوورى راگەيانندن
- (خويند و يەكگرتن ... سەركەوتبوو و گەيشتبوو ... خويندبوو و سەركەوت)
- پ- كارى رستەي كارى مەرج بىكەينە نزيكى دانانى
- (خويندبا و يەكگرتبا - خويندبا و گەيشتبا - گەيشتبا و خويندبا)
- ج- ئەگەر ... نامرازى (دانە پائە - پەيوەندىيە - لىكەدەرە)

۱۶- هەتا رەنج نەكيشيت ، گەنج نانوشيت ، ، تا نيشا دەستى رەش نەبىت ، تاما دەقى خوش نابىت

- ا- كارى رستەي كارى مەرج لە رىژەي (رانەبردووى دانانى - رانەبردووى راگەيانندن - داخوآزى)
- ب- كارى رستەي وەلامى مەرج لە رىژەي ... (رانەبردووى راگەيانندن - داخوآزى - رانەبردووى دانانى)

۱۷- كە را پەرين بەرپا بوو ، بە ئامانچ گەيشتين ...

- ا- كارى رستەي كارى مەرج لە رىژەي (ناتەواو - نزيكى راگەيانندن - داخوآزى)
- ب- كارى رستەي وەلامى مەرج لە رىژەي (داخوآزى - رانەبردووى دانانى - نزيكى راگەيانندن)
- ت- كارى رستەي وەلامى مەرج بىكەينە رانەبردووى راگەيانندن (دەگات ... دەبىت ... بوون)
- پ- رستەي وەلامى مەرجى ... (بە ئامانچ گەيشتين - كە را پەرين بەرپا بوو - را پەرين بەرپا بوو)
- ج- رستەي كارى مەرجى (بە ئامانچ گەيشتين - كە را پەرين بەرپا بوو - هەردوو كيان)
- ح- كارى رستەي كارى مەرجى بگۆرە بۇ دوورى راگەيانندن .. (بەرپا بوو - بەرپا بوو - گەيشتبوو)
- خ- كارى رستەي كارى مەرج بىكەينە نزيكى دانانى (بەرپا - گەيشتبايت بەرپا بوو)

۱۸- كەي نەورۇز هات ، ئاگرى خوشى هەلەكەين

- ا- كارى رستەي كارى مەرج لە رىژەي (نزيكى دانانى - داخوآزى - نزيكى راگەيانندن)
- ب- كارى رستەي وەلامى مەرج لە رىژەي ... (رانەبردووى راگەيانندن - داخوآزى - رانەبردووى دانانى)
- ت- كارى رستەي كارى مەرج بىكەينە رانەبردووى راگەيانندن (دەبىت ... بوون ... دىت)
- پ- كارى رستەي كارى مەرج بىكەينە داخوآزى (دەبىت ... وەرە ... بوون)
- ج- رستەي وەلامى مەرج (كەي نەورۇز هات - ئاگرى خوشى هەلەكەين - نەورۇز هات)
- ح- رستەي كارى مەرج (ئاگرى خوشى هەلەكەين - نەورۇز هات - كەي نەورۇز هات)
- خ- كارى رستەي وەلامى مەرجى بگۆرە بۇ دوورى راگەيانندن (هەلەكەيدوو - هەلەكەيدوو - گەيشتبوو)
- د- چى بەم رستە دەليين (ناويتهى مەرجى - راگەيانندن - دانانى)
- ژ- ئەگەر كارى رستەي وەلامى مەرج بىكەينە بەردەوامى راگەيانندن ، جىناوى لكاو دەچىته
- (كۆتايى بەشى يەكەم - دواى دە - كۆتايى كار)

۱۹- رستەيەك بەينەو كارى رستەي كارى مەرج لە رىژەي دانانى بىت ، كارى رستەي وەلامى مەرج لە رىژەي داخوآزى بىت

(ئەگەر يەككىرىن ، سەردەكەوين ... بنووسە هەتاوەكو دەرىچىت ... كە را پەرين تەواو بوو ، بە ئامانچ گەيشتين)

٢٠- ئەگەر بخوینیت ، دەردەچیت

- ا- کارى رستەى کارى مەرج لە رێژەى (نزیکى دانانى - رانەبردووی دانانى - داخوای)
- ب- کارى رستەى وەلامى مەرج لە رێژەى ... (داخوای - رانەبردووی دانانى - رانەبردووی راگەیانندن)
- ت- کارى رستەى کارى مەرج بکەینە بەردەوامى راگەیانندن (دەردەچیت - دەخویند - دەردەچوو)
- پ- کارى رستەى وەلامى مەرجى بگۆرە بۆ بەردەوامى راگەیانندن (دەردەچوویت - دەخویند - دەردەچیت)
- ج- چى بەم رستە دەلێن (ناوێتەى مەرجى - راگەیانندن - داخوای)
- ح- رستەى کارى مەرج کامەیه (دەردەچیت - ئەگەر بخوینیت ، دەردەچیت - ئەگەر بخوینیت)
- خ- رستەى وەلامى مەرج کامەیه (ئەگەر بخوینیت -- دەردەچیت - ئەگەر بخوینیت ، دەردەچیت)
- د- ئەگەر کارى رستەى وەلامى مەرج بکەینە بەردەوامى راگەیانندن ، جیناوى لکاو دەچیتە (کۆتایى کار - کۆتایى بەشى یەکەم - دواى دە -)

٢١- (ئەگەر هەموو قوتابییهکان بەشداری بکەن ، کارەکهەمان زۆر بە خێرای تەواو دەکەن)

- ا- کارى رستەى کارى مەرج لە رێژەى (رانەبردووی دانانى - نزیکى دانانى - داخوای)
- ب- کارى رستەى وەلامى مەرج لە رێژەى ... (داخوای - رانەبردووی راگەیانندن - رانەبردووی دانانى)
- ت- کارى رستەى کارى مەرج بکەینە بەردەوامى راگەیانندن (دەکرد - هەردووکیان - دەکەن)
- پ- کارى رستەى وەلامى مەرجى بگۆرە بۆ بەردەوامى راگەیانندن (دەکەن - دەکرد - هەردووکیان)
- ج- چى بەم رستە دەلێن (راگەیانندن - ناوێتەى مەرجى - دانانى)
- ح- دیارخراویک هەیه لە رستەى کارى مەرج (هەموو - قوتابى - ن)
- خ- زۆر چیه (راددەى هاوئەتەنای - رادەرى هاوئەتەنای - هاوئەتەنای)
- د- دیارخەرێک هەیه لە رستەى کارى مەرج (قوتابى - هەموو - ن)
- ژ- قوتابى دیارخراوە بە هاوئەتەنای (نیشانه - نادیار - پرس)
- ر- ئەگەر کارى رستەى وەلامى مەرج بکەینە بەردەوامى راگەیانندن ، جیناوى لکاو دەچیتە (کۆتایى کار - دواى دە - کۆتایى بەشى یەکەم -)

٢٢- رستەى (گەر کتێبهکەى بۆ بردین ، سوپاسى دەکەین)

- ا- کارى رستەى کارى مەرج لە رێژەى (نزیکى دانانى - داخوای - نزیکى راگەیانندن)
- ب- کارى رستەى وەلامى مەرج لە رێژەى (رانەبردووی راگەیانندن - رانەبردووی دانانى - داخوای)
- ت- کارى رستەى کارى مەرج بکەینە بەردەوامى راگەیانندن (دەبرد - دەکەین - هەردووکیان)
- پ- کارى رستەى وەلامى مەرجى بگۆرە بۆ بەردەوامى راگەیانندن (دەبەن - دەکرد - هەردووکیان)
- ج- چى بەم رستە دەلێن (راگەیانندن - دانانى - ناوێتەى مەرجى)
- ح- رستەى کارى مەرج کامەیه .. (سوپاسى دەکەین - گەر کتێبهکەى بۆ بردین - کتێبهکەى بۆ بردین)
- خ- رستەى وەلامى مەرج کامەیه (گەر کتێبهکەى بۆ بردین - سوپاسى دەکەین - سوپاسى دەکەین)

۲۳ - گەرنامەكەت بنووسىت ، من دەيخوينمەوه

- ا- كارى رستەي كارى مەرج لە رىژەي (نزيكى دانانى - داخوآزى - رانەبردووى دانانى)
- ب- كارى رستەي وەلامى مەرج لە رىژەي (رانەبردووى راگەيانندن - رانەبردووى دانانى - داخوآزى)
- ت- كارى رستەي كارى مەرج بگەينه بەردەوامى دانانى (هيج لەمانە - دەيخوينمەوه - نووسيوه)
- پ- كارى رستەي وەلامى مەرجى بگۆرە بۆتەواي راگەيانندن (خويندوووتەوه - خويندوو - هەردووکیان)
- ج- چى بەم رستە دەليڤن (راگەيانندن - دانانى - ناويتهى مەرجى - داخوآزى)
- ح- رستەي كارى مەرج كامەيه (من دەيخوينمەوه - گەرنامەكەت بنووسىت - نامەكەت بنووسىت)
- خ- رستەي وەلامى مەرج كامەيه ... (من دەيخوينمەوه - گەرنامەكەت بنووسىت - نامەكە بنووسىت)

۲۴ - كەي بايەخ بە كشتوكال بدرىت ، ولات پيشدەكەويتهوه

- ا- كارى رستەي كارى مەرج لە رىژەي (رانەبردووى دانانى - نزيكى دانانى - داخوآزى)
- ب- كارى رستەي وەلامى مەرج لە رىژەي (رانەبردووى راگەيانندن - رانەبردووى دانانى - داخوآزى)
- ت- كارى رستەي كارى مەرج بگەينه دوورى دانانى (دابووبا - پيشكەوتبووبا - دابوو)
- پ- كارى رستەي وەلامى مەرجى بگۆرە بۆتەواي راگەيانندن (پيشكەوووتەوه - هەردووکیان - پيشكەوتوو)
- ج- چى بەم رستە دەليڤن (داخوآزى - ناويتهى مەرجى - راگەيانندن - دانانى)
- ح- ئەگەر كارى رستەي وەلامى مەرج بگەينه تەواي راگەيانندن ، جيڤاوي لكاو دەچيته
(نيوان ووه - كۆتايى كار - دواي بەشى يەكەم)
- خ- ئەگەر كارى رستەي وەلامى مەرج بگەينه بەردەوامى راگەيانندن ، جيڤاوي لكاو دەچيته
(كۆتايى كار دواي بەشى يەكەم - دواي نيشانەي ده)

د- رستەي كارى مەرج كامەيه

(كەي بايەخ بە كشتوكال بدرىت - ولات پيشدەكەويتهوه - بايەخ بە كشتوكال بدرىت)

ژ- رستەي وەلامى مەرج كامەيه

(ولات پيشدەكەويتهوه - كەي بايەخ بە كشتوكال بدرىت ، بايەخ بە كشتوكال بدرىت)

۲۵ - گەردەتەويت بژيت ، بمرە لە رىي ژينى ميللەتا

- ا- كارى رستەي كارى مەرج لە رىژەي (نزيكى دانانى - داخوآزى - رانەبردووى دانانى)
- ب- كارى رستەي وەلامى مەرج لە رىژەي .. (داخوآزى - رانەبردووى راگەيانندن - رانەبردووى دانانى)
- ت- كارى رستەي كارى مەرج بگەينه تەواي دانانى (ژيا بووبا - ژيا بيت - مردبيت)
- پ- كارى رستەي وەلامى مەرجى بگۆرە بۆتەواي راگەيانندن (ژياوه - مردوووتەوه - مردوو)
- ج- جيڤاوي لكاوي (يت ، ه) ... ئەركيا (بەركارە بکەرە ... ديارخراوه)
- ح- چى بەم رستە دەليڤن (راگەيانندن - دانانى - ناويتهى مەرجى - داخوآزى)
- خ- رستەي كارى مەرج كامەيه

(گەردەتەويت بژيت - بمرە لە رىي ژينى ميللەتا - گەردەتەويت بژيت)

ج- رستەي وەلامى مەرج كامەيه (بمرە لە رىي ژينى ميللەتا - دتەويت بژيت ، گەردەتەويت بژيت)

٢٦- ئەگەر ئەوان هاتبان ، کارەکهیان ئە نجام دەدا

- ا- کارى رستهى کارى مەرج ئە ریزەى .. (نزیکی دانانى - دووری دانانى - رانەبردووی راگەیانندن)
- ب- کارى رستهى وهلامى مەرج ئە ریزەى (رانەبردووی راگەیانندن - بەردهوامی راگەیانندن - دانانى)
- ت- کارى رستهى کارى مەرج بکەینه تهواوی دانانى (هات بووبا - دابییت - هات بییت)
- پ- کارى رستهى وهلامى مەرجی بگۆرە بۆ تهواوی راگەیانندن (هاتوو - داوه - هەردووکیان)
- ج- جیناوی لکاوی (ن ، یان) ... ئەرکیان (بەرکارە بکەرە ... دیارخراوه)
- ح- چى بەم رسته دەلین (راگەیانندن - ئاویتهى مەرجى - دانانى)
- خ- رستهى کارى مەرج کامەیه ... (کارەکهیان ئە نجام دەدا - ئەوان هاتبان - ئەگەر ئەوان هاتبان)
- د- رستهى وهلامى مەرج کامەیه (ئەگەر ئەوان هاتبان - کارەکهیان ئە نجام دەدا - ئەوان هاتبان)

٢٧- (کە گوندەکانیان ئاوه دان کردووه ، هەموو دەچنەوه) یا (کەى نەورۆز هات ، ئەم دى چینه سهیرانى)

- ا- کارى رستهى کارى مەرج ئە ریزەى (نزیکی دانانى - نزیکی راگەیانندن - رانەبردووی دانانى)
- ب- کارى رستهى وهلامى مەرج ئە ریزەى .. (داخوازى - رانەبردووی دانانى - رانەبردووی راگەیانندن)
- ت- کارى رستهى وهلامى مەرجی بگۆرە بۆ بەردهوامی راگەیانندن (دەچوو - دەکرد - دەچیت)
- پ- چى بەم رستانه دەلین (راگەیانندن - دانانى - ئاویتهى مەرجى -)
- ج- دى چین ئە ریزەى رانەبردووی راگەیانندن بۆ (ئىستا - ئایینده - هەردووکیان)
- ح-

٢٨- (کەى چوویت بۆ پەرتوو کخانه ، گۆفارهکە ببەوه)

- ا- کارى رستهى کارى مەرج ئە ریزەى (نزیکی دانانى - نزیکی راگەیانندن - رانەبردووی راگەیانندن)
- ب- کارى رستهى وهلامى مەرج ئە ریزەى (رانەبردووی راگەیانندن - دانانى - داخوازى)
- ت- کارى رستهى کارى مەرج بکەینه دووری دانانى (چووبووبا - بردبا - بردبییت)
- پ- کارى رستهى وهلامى مەرجی بگۆرە بۆ تهواوی راگەیانندن (چوو - بردوو - هەردووکیان)
- ج- جیناوی لکاوی (یت) ... ئەرکیان (بەرکارە بکەرە ... دیارخراوه)
- ح- چى ئەم رسته دەرئەکەوتوو (بکەر - جیناوی لکاوی بۆ کەسى دوووم - هەموویان)
- خ- چى بەم رسته دەلین (ئاویتهى مەرجى - راگەیانندن - دانانى)
- د- رستهى کارى مەرج کامەیه .. (کارەکهیان ئە نجام دەدا - ئەگەر ئەوان هاتبان - ئەوان هاتبان)
- ژ- رستهى وهلامى مەرج کامەیه (کارەکهیان ئە نجام دەدا - ئەگەر ئەوان هاتبان - هاتبان)

ئەركى (۵) لە رېزىمانى كوردىدا

۱. كارى بوو ، دەبىت بەكارىكى تېپەر ئەگەر بەماناى ئە (دايكبوون - ئەگەل پېشگىرى (ھەل) - ھەبوون) ھات
۲. كارى بوو ، دەبىت بەكارىكى تېپەر ئەگەر ... (بەماناى خاوەندارى ، بېيىت بە بەشېك ئە كارى دارزاو ، ھەبوون) ھات
۳. كارى بوو ، دەبىت بەكارىكى تېنە پەر ئەگەر بېيىت بە بەشېك ئە
- (كارى دارزاو ، ئىكدرار - كارى ناتەواو - كارى دوورى راگەيانندن)
۴. كارى بوو ، دەبىت بەكارىكى تېنە پەر ئەگەر بەماناى ئە (ھەبوون - دايكبوون - خاوەندارى) ھات
۵. چاۋگى بوون بە چەند جۆر جىناۋى سەربەخۇ ديار دەخريت (شەش پېنج ... چوار)
۶. چاۋگى بوون بە چەند جۆر وشە ديار دەخريت بە
- ا- بە شىۋەى راستەوخۇ (۵ - ۶ - ۳)
- ب- بە شىۋەى ناراستەخۇ (بەيارىدە) (۵ - ۴ - ۳)
۷. كام جۆر وشە نابتە تەواۋكەرى كارى ناتەواو بە شىۋەى ناراستەوخۇ (ھاۋەنناۋ ھاۋەنكار - ناۋ - جىناۋ)
۸. كام جۆر وشە دەبتە تەواۋكەرى كارى ناتەواو بە شىۋەى ناراستەوخۇ (ناۋ - ھاۋەنناۋ - ھاۋەنكار)
۹. ناۋى خوشك بەنازە ، ھەنارەكە ترشە ، (۵) ئەم رستەيە ... (كارى ناتەواو ، بىكەر ، تېپەر ، تېنە پەر)
۱۰. ژنەكە چوۋىتە بازار ، (۵) ئەم رستەيە ئامرازى (پەيوەندى ، خستەسەر ، بانگكردن ، ناسىن)
۱۱. چاكە بۇ خوت بىكە سەۋزە بشۇ ئىنجا بخۇ (۵) ئە دۋاى (چاكە ، سەۋزە)
- (پاشگرە ... كارى ناتەواو ... ئامرازە)
۱۲. وانەكە بنووسە دواتر بخوینە ... (۵) ئەم رستەيە (بىكەر ، كارى ناتەواو ، تېپەر ، تېنە پەر)
۱۳. كچە ھات بۇ ئېرە ، (۵) ئەم رستەيە ئامرازى (ناسىن ، پەيوەندى ، ئىكدرار ، بانگكردن)
۱۴. كچە جوانەكە ھات ، (۵) ئەم رستەيە ئامرازى (ناسىن ، خستەسەر ، بانگكردن ، ئىكدرار)
۱۵. كۈرە ، بەدانىشتن مالت وئران بوو ، (۵) ئەم رستەيە ئامرازى (بانگكردن ، ئىكدرار ، ناسىن ، خستەسەر)
۱۶. بىر دەكەمەۋە كەۋاتە ھەمە ، (۵) ئەم رستەيە (كارى تېنە پەر ، كارى ناتەواو ، كارى تېپەر)
۱۷. كېشەى ئاۋارەكانى كۇبانى كەى پەيداۋو ، بوو كارىكى (تېنە پەر ، ناتەواو ... تېپەر .. نىشانەى دوۋرە)
۱۸. كچەكە دەبىت بەمامۇستا ، (دەبىت) ئەم رستەيە (كارى ناتەواو ، بىكەر ، تېپەر ، تېنە پەر)
۱۹. كارەكە تەۋابوۋ .. كاۋە سوۋر بوو ئە سەربىرەكەى ... شەرەكە بەرپابوۋ ... كېشەى نەۋت كەى بەرپا بوو
- بوو .. كارىكى (تەۋابوۋ تېنە پەر .. ناتەواو ... تەۋابوۋ تېپەر .. يارىدەدەرە)
۲۰. گۈتەكانتان دروستە (۵) ئەم رستەيە (كارى ناتەواو ، بىكەر ، تېپەر ، تېنە پەر)
۲۱. ئەمروۋ دەچىنە سەيران ، (۵) ئەم رستەيە (ئامرازى پەيوەندى ، كارى ناتەواو ، بىكەر ، تېپەر)

۲۲. ژنە ھەژارېوو ، كچە ۋازى ئە خويندن ھېناۋە (ە) ئەم رستەيە ئامرازى (ناسىن ، پەيۋەندى ، ئىكەدر)
۲۳. كورېنە بخوئىن ، (ە) ئەم رستەيە (ئامرازى بانگكردن ، كارى ناتەۋاۋ ، ئامرازى خستەسەر)
۲۴. كچەكە ھاتە ئېرە ، (ە) ئەم رستەيە ئامرازى (پەيۋەندى ، ئىكەدر ، ناسىن ، بانگكردن)
۲۵. باوكيان ژ خەۋ رابوو بوو كاريكە (تەۋاۋى تېنە پەرپ تەۋاۋى تېپەرپ .. يارىدەدەرە ..) ە
۲۶. مندائە گەمەي دەكرد و دايكە سەيرى دەكرد ... (ە) ئەم رستەيە ئامرازى (بانگكردن ، ناسىن ، خستەسەر)
۲۷. كورە باشەكە ھات ، (ە) ئەم رستەيە ئامرازى (بانگكردن ، ئىكەدر ، ناسىن ، خستەسەر)
۲۸. كورد سوورە ئەسەر بەدەيىنە مافەكانى ، (ە) ئەم رستەيە (كارى ناتەۋاۋ ، بکەر ، تېپەرپ ، تېنە پەرپ)
۲۹. كورەكە دەبىت بەنەندازيار ، دەبىت كارى (ناتەۋاۋ .. تەۋاۋى تېپەرپ .. يارىدەدەرە .. تەۋاۋى تېنە پەرپ) ە
۳۰. سەيارەيەكم ھەبوو ، بوو كاريكى (تەۋاۋى تېپەرپ ناتەۋاۋ يارىدەدەرە .. تەۋاۋى تېنە پەرپ)
۳۱. پېشمەرگەكان دىسۆزن شەقامەكان پاكى (كارى ناتەۋاۋ ... جىناۋى لكاو .. بکەر .) دەرەكە وتوو
۳۲. بخوئىنە ، خويندن مەرھەمى برىنەكانتە
 ا- (ە) ئە ۋاۋى بخوئىنە (بکەر - ئامرازى پەيۋەندى - ئامرازى دانە پال)
 ب- (ە) ئە كۆتايى رستەكە (كارى ناتەۋاۋ - ئامرازى پەيۋەندى - ئامرازى دانە پال)
۳۳. كورە دەگريا ، خوشكەكەي سەيرى دەكرد ، (ە) ئەم رستەيە ئامرازى (ناسىن ، ، ئىكەدر ، ، خستەسەر ، بکەر)
۳۴. سەران ھاتە لامان ، ئاريا دەبىتە مامۇستا ، شانيا دەرواتە مائى ، برۆنە دەرەۋە
 (ە) ئەم رستانە ئامرازى (پەيۋەندى - دانە پال - خستەسەر) ە
۳۵. دەبوو كارەكەت ئە نجام دابا ، (دەبوو) كاريكى (يارىدەدەرە .. ناتەۋاۋ .. تېپەرپ تەۋاۋى تېنە پەرپ)
۳۶. باوكيان ئە خەۋ رابوو ، ناگرەكە ھەئبوو بوو كاريكى (تېنە پەرپ - ناتەۋاۋ - تېپەرپ)
۳۷. دەبىت يەكرىزى گەل بپاريزىن دەبىت كارى (يارىدەدەرە .. تەۋاۋى تېپەرپ .. تەۋاۋى تېنە پەرپ) ە
۳۸. كەشتىكە نغرو دەبىت ، ناگرەكە ھەئدەبىت نغرو دەبىت كاريكى (تېنە پەرپ .. تېپەرپ ناتەۋاۋ) ە
۳۹. ئاۋەكە دەبىت بە سەھۆل ، دەبىت كارى (.. ناتەۋاۋ .. تەۋاۋى تېپەرپ .. تەۋاۋى تېنە پەرپ .. يارىدەدەر)
۴۰. رەنگە ئاۋەكە بىبىت بە سەھۆل كارى رستەكە (رانەبردوۋى دانانى .. ناتەۋاۋ .. يارىدەدەر)
۴۱. ئەكۆرەۋەكە مەيلى ھەبوو ، باخەكەمان وشك بوو .. بوو كاريكى (تېنە پەرپ ... ناتەۋاۋ .. نيشانەي دوورە)
۴۲. سارا وانەكە بنووسە ، (ە) ئەم رستەيە (بکەر) جىناۋى لكاو بۆكەسى (دووم - يەكەم - سىيەم) ي تاك
۴۳. دارەكە شىن دەبىت دەبىت كاريكى (تەۋاۋى تېنە پەرپ .. ناتەۋاۋ .. يارىدەدەرە .. تەۋاۋى تېپەرپ ..)
۴۴. ھېشوو رويشتبوو ، بوو بوو (.. نيشانەي دوورە .. تەۋاۋى تېپەرپ .. تەۋاۋى تېنە پەرپ .. يارىدەدەر) ە
۴۵. كەي (بوو) دەبىتە نيشانەي دوور ، ئەگەر بىبىتە بەشېك ئە (كارى دوورى راگەياندن - كارى ئىكەدراو - كارى ناتەۋاۋ)
۴۶. سەرەكەۋتن بە تىكۆشانە يا پىشكەۋتن بە خويندەنە ... كارى ناتەۋاۋ بە چى ديارخراۋە (جىناۋ - چاوگ - ھاۋەئناۋ)

۴۷. دايكيان كەمندالى بوو ، منداڭكە نە خوش بوو

- ۱- بوو ئە رستەي يەكەم كاريكى (تەواۋى تېپەرە .. ناتەواۋ ... تەواۋى تېنە پەرە ، نىشانەي دوورە)
 پ- بوو ئە رستەي دوو دەم كاريكى (ناتەواۋ ... تەواۋى تېنە پەرە - نىشانەي دوورە)
 ج- منداڭكە ئەركى (نېھادە - بىكەرە - تەواۋى كەرى ناتەواۋ - بەركار)
 ح- دايك ئەركى (بىكەرە - تەواۋى كەرى ناتەواۋ - بەركار)
 خ- نە خوش ئەركى (تەواۋى كەرى ناتەواۋ - بىكەرە - بەركار)

۴۸. ئەو دەرسى دى نقيسە ، دتقيسە

- ۱- (ه) ئەم رستەيە (بىكەرە ، كەرى ناتەواۋ ، نامرازى ئىكەدەرە ، تېنە پەرە)
 ب- (ه) ئەم رستەيە (بىكەرە) جىناۋى ئكاۋە بۆكەسى (سېيەم - يەكەم - دوو دەم -) ي تاك

۴۹. كورە ، بەدانىشتن مائىت ويران بوو ، (ه) ئەم رستەيە نامرازى (بانگىردن ، ئىكەدەرە ، ناسىن ، خستە سەر)

۵۰. ژنەكە مندالى ھەيە (ھەبوو) ... پارەم ھەيە (دەبىت) ژوان مندالى ھەيە

ھەيە و دەبىت ھەبوو ... كاريكى (تەواۋى تېپەرە - يارىدەدەرە ... تەواۋى تېنە پەرە) بە ماناي خاۋەندارى ھاتوۋە

۵۱. منداڭكە ئە دايك بوو يا شاديار ئە دايك بوو ... بوو .. كاريكى (تەواۋى تېنە پەرە .. يارىدەدەرە ... تەواۋى تېپەرە)

۵۲. كەي (بوو) دەبىتە كەرى ناتەواۋ ، ئەگەر بېيىتە بەشېك ئە (كەرى ناتەواۋ - كەرى ئىكەدەرە - كەرى دارزاۋ)

۵۳. كەي (بوو) دەبىتە كەرى يارىدەدەرە ، ئەگەر كەرى رستەكە (دانانى - دوورى راگە ياندن - كەرى ناتەواۋ) بېت .

۵۴. دەستە سر ، گوڭە گەنەم ، بەردە رەش ، رەشەبا ، پىرە مېرد ... (ه) ئەم وشانە نامرازى (ئىكەدەرە ، خستە سەر)

۵۵. دەبوو چوۋىام ئە گەتەن ، دەبىت ئەمسال دەرىچەم ... كەرى رستەكە (يارىدەدەرە - بەردەۋامى راگە ياندن - ناتەواۋ)

۵۶. كەي كەرى ناتەواۋى (ه) بۆكەتى ئىستە ئە رستە دەردەكەۋىت

(ج ل بۆكەسى سېيەمى تاك بېت ئە ك ۲ - ئەگەر نېھاد كۆبىت - ئەگەر نېھاد تاك بېت)

۵۷. كورد (م ، ين ، يت ، ن) ، چى ئەم رستە دەرنەكەۋتوۋە (كەرى ناتەواۋ ... بىكەرە ھەردوۋىيان)

۵۸. مەرە لاۋازەكە ، درەختە بەرزەكان ... (ه) ئەم رستەنى ... (كەرى ناتەواۋ - نامرازى خستە پال - بىكەرە - پاشگەرە)

۵۹. كەي كەرى ناتەواۋى (ه) بۆكەتى ئىستە ئە رستە دەرنەكەۋىت

(ئەگەر نېھاد كۆبىت - ئەگەر نېھاد تاك بېت - ج ل بۆكەسى سېيەمى تاك بېت)

۶۰. ھاۋىنە ھەۋارى شەقلاۋە فېنكە كەرى ناتەواۋ بە چى ديارخراۋە (ھاۋەنناۋ - چاۋگ - جېناۋ)

۶۱. پېنۋوسەكەي تۆبە مەن بوو كەرى ناتەواۋ بە چى ديارخراۋە (جېناۋ - چاۋگ - ھاۋەنناۋ)

۶۲. ھەنارەكان ترشن

۱- ئەبەر چى ئە شوينى كارەكە (ن) بەكارھاتوۋە (نېھاد كۆيە - نېھاد تاكە - ج ل بۆكەسى سېيەمى تاكە)

ب- تەۋاۋى كەرى كارەكە چى يە (ھاۋەنناۋ - جېناۋ - ھاۋەنكارە)

۶۲. كۈرە بخوئىنە سەدەي بېستەمە

- ا- (ە) لە وشەي ... كۈرە (نامرازي بانگکردن - بکەر - پاشگرە بۇ وشەي نوئ - کارى ناتەواو)
 ب- (ە) لە وشەي .. بخوئىنە (نامرازي بانگکردن - بکەر - پاشگرە بۇ وشەي نوئ - کارى ناتەواو)
 ت- (ە) لە وشەي .. سەدە (نامرازي بانگکردن - بکەر - پاشگرە بۇ وشەي نوئ - کارى ناتەواو)
 پ- (ە) لە وشەي . بېستەمە (نامرازي بانگکردن - کارى ناتەواو - بکەر - پاشگرە بۇ وشەي نوئ)

۶۳. ئەو بەخەوانەكە بوو ئە بەخەكە دانىشتبوو

- ا- (بوو) لە رستەي يەكەم (نيشانەي دوورە کارى ناتەواو - - نزيكى راگە ياندنە)
 ب- (بوو) لە رستەي دوووم (کارى ناتەواو - نيشانەي دوورە - نزيكى راگە ياندنە)
 ت- بەخەوانەكە (بکەر - - تەواوگەري کارى ناتەواو - نيهاد)

۶۴. ئەهەنگەكە بە شەو بوو کارى ناتەواو بە چى ديارخراو (هاوئكاو - چاوگ - ناو)

۶۴. هەر دەوئە دەبىت بەدار

- ا- (دەبىت) شى بکەو (بکەر کارى ناتەواو ... کارى ياريدەدەر)
 ب- -- كام وشە دەبىت بە تەواوگەري کار (جىئاو - ناو - هاوئكاو)

ەرکى جىئاوى لكاو لە دەورى بکەر

۱. جىئاوى لكاو لە کارى هەنگرت دەچىتە دواي بەشى يەكەمى کار چونکە کارەكە

(رابردووى تىپەر - رابردووى تىنە پەر - رانەبردووى تىپەر)

۲. ئەگەل کارى رابردووى تىنە پەر جىئاوى لكاو دەچىتە کوئ کار ...

(سەرەتاي کار - دواي بەشى يەكەمى کار - کوئاي کار)

۳. کەي (ين) دەبته بکەر ، ئەگەر کارەكە (رابردووى تىنە پەر - رانەبردووى تىنە پەر - هەردووکيان)

۴. کەي (يت) دەبته بکەر ، ئەگەر کارەكە (هەردووکيان - رابردووى تىنە پەر - رانەبردووى تىپەر)

۵. کەي (ە) دەبته بکەر ، ئەگەر کارەكە (رابردووى تىپەر - داخووزى - رانەبردووى تىپەر)

۶. کەي (ات ، يت) دەبته بکەر ، ئەگەر کارەكە (هەردووکيان - رانەبردووى تىنە پەر - رانەبردووى تىپەر)

۷. ئەگەر بەركار ئە رستەيەك لادرا جىناۋى ئكاو دەچىتە نىۋان (وو - ە , و - ە) ئەگەر كارەكە ئە رېژەى رابردوۋى (نزيك - تەواو - دوور) ى راگەيانندن بوو .

۸. ئەگەر كارىك دارژاو ئىكدراو بوو , كارەكەش ئە رېژەى رابردوۋى تەواۋى راگەيانندن بوو جىناۋى ئكاو دەچىتە (دواى بەشى يەكەمى كار - دواى دە - نىۋان وو.ە) ئە دەورى بىكەر .

۹. ئەگەر كارىك سادە بوو ئە رېژەى رابردوۋى تەواۋى راگەيانندن جىناۋى ئكاو دەچىتە (نىۋان وو.ە - دواى بەشى يەكەمى كار - كۆتايى كار)

۱۰. ئەگەر كارىك رابردوۋى تىنە پەرى سادە بوو ئە شىۋازى راگەيانندن جىناۋى ئكاو دەچىتە (دواى بەشى يەكەم - كۆتايى كار - ھەردووكيان)

۱۱. ئەگەر كارىك رابردوۋى تىنە پەرى دارژاو ئىكدراو ئە شىۋازى راگەيانندن جىناۋى ئكاو ئە دەورى بىكەر دەچىتە (دواى بەشى يەكەم - ھەردووكيان - كۆتايى كار)

۱۲. جىناۋى ئكاو ئە دەورى بىكەر دەچىتە نىۋان (وو.ە) ئەگەر كارىك رابردوۋى تىنە پەرى (سادە - دارژاو - ھەموويان - ئىكدراو) بوو .

۱۳. جىناۋى ئكاو ئە دەورى بىكەر تەنيا ئە رېژەى (دوور - تەواو - بەردەوام) دەچىتە نىۋان (وو.ە , و.ە) ئەگەر بەركار باس ئە كرابت جىناۋى ئكاو ئە دەورى بىكەر دەچىتە كۆى , ئەگەر كارەكە

ا- (نزيك و دوور) ى سادە بوو (كۆتايى - دواى بەشى يەكەم - ھىچيان)
ب- (بەردەوام) ى سادە بوو (كۆتايى كار - دواى دە - دواى بەشى يەكەم)
ت- (تەواو) ى سادە بوو (نىۋان وو.ە) - كۆتايى كار - دواى بەشى يەكەم

۱۵. ئەگەر بەركار باس ئە كرابت , كارەكەش دارژاو ئىكدراو بوو جىناۋى ئكاو ئە ھەموو رېژەكانى رابردوۋى دەچىتە (كۆتايى كار - دواى بەشى يەكەمى كار - دواى دە)

۱۶. ئەگەر كارىك (پانەبردوۋى تىپەرو تىنە پەرى) بىت , جىناۋى ئكاو ئە دەورى بىكەر دەچىتە (دواى بەشى يەكەمى كار - كۆتايى رەگى كار - دواى دە)

۱۷. ئەگەر كارىك داخوازى سادە بوو جىناۋى ئكاو ئە دەورى بىكەر ھەمىشە دەكەۋىتە (كۆتايى رەگ - دواى دە - دواى بەشى يەكەمى كار)

۱۸. ئەگەر كارىك داخوازى بوو , دارژاو يان ئىكدراو بوو جىناۋى ئكاو ئە دەورى بىكەر ھەمىشە دەكەۋىتە (دواى دە - كۆتايى رەگ - دواى بەشى يەكەمى كار)

۱۹. كەي جىناوى لكاو بۇكەسى سى يەمى تاك ئە دەورى بکەر دەرناکەوئىت ، ئەگەر کارەكە
(رابردووى تىپەر - داخوای - رابردووى تىپەر) بوو

۲۰. كەي جىناوى لكاو بۇكەسى دووهمى تاك ئە دەورى بکەر دەرناکەوئىت ، ئەگەر کارەكە
(داخوای - رابردووى تىپەر - رابردووى تىپەر) بوو

۲۱. كەي جىناوى لكاوى (يان) دەبنە بکەر و دەچنە دواى بەشى يەكەمى کارەكە ، ئەگەر کارەكە ناسادە بىت
(..... رابردووى تىپەر داخوای رابردووى تىپەر)

۲۲. كەي جىناوى لكاوى (ات) ئە شوئىنى (یت) ئە رستەدا وەكو بکەر بەکار دىت ئەگەر رەگى کار كۆتایی بە
(ه، و نه هات ه، و هات هەردووکیان)

۲۳. دياربیه کانم دابەش کردووه

أ- جىناوى لكاوى (م) ئەركى چىيە (بکەر ... بەرکار ... تە بە)
ب- ئەگەر وشەى دياربیه کان لادەين .. م .. دەچىتە کوئى (دواى بەشى يەكەمى کار ئىوان ووه كۆتایی کار)

۲۴. ئە رستەى وتارەكەت بىلاو کردووه تەووه

أ- بکەرى رستەكە کوا (ت - دەرناکەوتووه - وتار)
ب- وتارەكە ئەركى (بکەر - بەرکار - نیهاد)
ت- ئەگەر وتار لادەين ، (ت) دەچىتە کوئى (بىلاوت کردووه تەووه - بىلاومان کردووه تەووه - بىلاوت کردووه)
پ- جىناوى لكاوى (ت) بۇكەسى (دووهمى کو - سى يەمى تاك - دووهمى تاك)
ج- کارى رستەكە ئە چ رىژەيەكە (تەواوى دانانى - تەواوى راگە ياندن - نزىكى دانانى)
ح- ت ئە بىلاو کردووه تەووه (ناوبەندە - بکەر - جىناوى لكاو بۇكەسى ۲ تاك)
خ- بۇچى ت كەوتۆتە دواى وتار ، چونكە کارەكە لىكدراوه
(رانەبردووى تىپەر - رابردووى تىپەر - رابردووى تىپەر)
د- رستەكە بکەينە دانانى دەبىتە دەبووايه وتارەكەت (بىلاو کردبووايه ووه ... بىلاو کردبىتە ووه .. هىچيان)
ژ- کارى رستەكە بکەينە رانەبردووه دەبىتە .. دەبوو وتارەكەت (بىلاو کردبىت - بىلاو کردبىت - بىلاو کردبىتە ووه)
ر- کارى رستەكە چۆن دروست کراوه
(قەد + ووه + ت + ووه - رەگ + ووه + ت + ووه - چاوگ + ووه + ت + ووه)

۲۵. ئە وانەکان باش تىدەگات

أ- وشەى (باش) (هاوئەنگارى چۆنيەتى ... هاوئەنگارى کاتى ... هاوئەنگارى شوئىنى) تەواوکەرى کارە
ب- کارەكە بکە رابردووى نزىكى راگە ياندن بۇكەسى سىيەمى تاك
ئەوانەکان باش (تىگە يشتبىت تىگە يشت تىگە يشتبوو)
ت- کارەكە بکە رابردووى دوورى راگە ياندن ئەوانەکان باش (تىگە يشتبىت تىگە يشت تىگە يشتبوو)

٢٦. كە گوندەكەیان ئاوەدان كردەوه ، هەموو دەچنەوه

- أ- یان جیناوی لكاوه بۆكەسى (سییەم دووهم یەكەم) تاك ، بكەرە
 ب- ن جیناوی لكاوه بۆكەسى (دووهم سییەم یەكەم) تاك ، بكەرە
 ت- كارى دەچنەوه بگۆرە بۆ تەواوی راگەیانندن (چوووه چوووتەوه چوووهوه)
 پ- كارى دەچنەوه بگۆرە بۆ تەواوی دانانى (چووبیتەوه چوووه چووبایەوه)
 ج- كارى دەچنەوه بگۆرە بۆ داخواری دووهمى تاك (چووبوووه چوووتەوه بچۆرەوه)

٢٧. ئە ژوورەكە دانیشتوووه ..

- أ- كوا بكەرى رستهكە (ج ل بۆكەسى ٣ تاك هەردووکیان دەرئەكەوتوووه)
 ب- كارەكە بكە رانەبردوو بزانه بكەر چى لیدیت ... ئە ژوورەكە (دادەنیشیت دادەنیشین ... دادەنیشیت)
 ت- رستهكە بكە دانانى رەنگە ئە ژوورەكە (دانیشیت دانیشیتین دانیشبا)

٢٨. رویشتین بۆ قوتا بخانە بریارویشتباین بۆ قوتا بخانە ... دەروات بۆ قوتا بخانە

- أ- ین ئەم رستانە ئەركى چییە (بكەر بەرکار تە.بە)
 ب- ات كارى دەروات ئەركى چییە (دیارخەرى ناو بەرکار بكەر ...)
 ت- ئەگەر رستهكە بكەینە رابردوو بكەر چى لیدیت (ی دەرناکەوێت هەردووکیان)
 پ- منداڵەكە هات ، ئەگەر ئەو رسته بكەینە رانەبردوو ئەوا دەبیته ...
 (منداڵەكە هات - منداڵەكە دیت - منداڵەكە دەروات)

٢٩. ناوی خویندكارەكان تۆمار بكەن .

- أ- ناو ئەم رستهیە دیارخراوه بە ناویكى (كۆى ناسراو - تاكى ناسراو - كۆى ناسراو)
 ب- گرێى (ناوی خویندكاران) ئەركى (بەرکار - بكەر - دیارخەرى ناو)
 ت- وشەى (خویندكار) ئەركى (بەرکار - بكەر - دیارخەرى ناو)
 پ- بكەرى رستهكە كامەییە (ن - ناوی خویندكار - هەردووکیان)
 ج- (ن) ئەم رستهیە ئەركى (بەرکار - بكەر - تەواو كەرى بە یاریدە)
 ح- (ن) جیناوی لكاوه بۆكەسى (٣ - ٢ - ١) كۆ
 خ- كارى رستهكە (رانەبردووی دانانى - داخواری - رانەبردووی راگەیانندن)
 د- رستهكە بگۆرین بۆكەسى ٢ تاك بكەر چى لیدیت (دەرئەكەوێ - دەرناکەوێ - هەردووکیان)

٣٠. ئەمامەكە برۆینە

- أ- (ه) ئە دواى برۆینە (بكەر - ئامرازی دانە پال - كارى ناتەواو)
 ب- كارى رستهكە ئە شیوازی (راگەیانندن - دانانى - داخواری)
 ت- رستهكە بگۆرین بۆ دانانى بەم شیوەیە دەنوسریتەوه
 (ئەوانەییە ئەمامەكە برۆینیت - ئەوانەییە ئەمامەكە برۆینیت - ئەمامەكە برۆینە)
 پ- رستهكە بگۆرین بۆ راگەیانندن بەم شیوەیە دەنوسریتەوه
 (ئەمامەكە برۆینیت - ئەمامەكە دەرۆینیت - ئەمامەكە دەرۆینیت)

۳۱. ئە وانەكان باش تىگە يىشتوو

- ا- كوا بىكەرى رىستەكە (وانەكان - دەرئەكە وتوو - هەردوو كيان)
 ب- ئەگەر رىستەكە بىكەينە رانە بردوو دەبىتە ئە وانەكان باش (تىدەگات - تىگە يىشت - تىدەگەيت)
 ت- كارى رىستەكە ئە رىژە رابردوو (تەواوى راگە ياندن - تەواوى دانانى - داخوazy)
 پ- ئەگەر رىستەكە بىكەينە دانانى ، بەم شىو دەنووسرىت
 رەنگە ئە وانەكان (تىگە يىشتبا - تىگە يىشتىت - تىگە يىشتبويا)
 ج- وانەكان ئەركى (تەواوكەرى بە يارىدە - بىكەر - بەركار)
 ح- بىكەرى رىستەكە دەرئەكە وتوو چونكە كارەكە (رابردوو تىپەر - رابردوو تىنە پەر - داخوazy)
 خ- بىكەرى رىستەكە جىناوى لكاو بۇكەسى (۳ - ۲ - ۱) تاك

۳۲. وانەكە دەخوئىن

- ا- بىكەرى رىستەكە (وانەكە - ين - هەردوو كيان)
 ب- كارى رىستەكە (داخوazy - رانە بردوو تىپەر - رانە بردوو تىنە پەر)
 ت- رىستەكە بىكەين بە رابردوو دەبىتە (وانەكە مان خوئند - وانەكە دەخوئند - وانەكە دەخوئىن)
 پ- وانەكە ئەركى (بىكەر - ديارخەرى ناو - بەركار)

۳۳. گوندەكان ئاوەدان دەكاتەو

- ا- كارى رىستەكە (رانە بردوو تىپەر - رانە بردوو تىنە پەر - داخوazy)
 ب- بىكەرى رىستەكە كامەيە (گوندەكان - دەرئەكە وتوو - ات)
 ت- ات جىناوى لكاو بۇكەسى (۳ - ۲ - ۱) تاك .
 پ- (ات) چوو تە سەر (دەكات) چونكە رەگى كار كۆتايى بە پىتى (و - ك - ه - هيجيان) هاتوو
 ج- (گوندەكان) ئەركى (بەركار - بىكەر - ديارخەرى ناو)
 ح- ئەگەر رىستەكە بىكەينە رابردوو بەو شىو دەنووسرى
 (گوندەكەى ئاوەدان كردهو - گوندەكەى ئاوەدان دەكاتەو - گوندەكەم ئاوەدان دەكاتەو)
 خ- ئەگەر كارى رىستەكە بىكەينە رابردوو تەواو بۇكەسى يەكەمى تاك دەبىتە
 (ئاوەدانت كردهو - ئاوەدانم كردهو تەو - ئاوەدانم كردهو)

۳۴. ئە پىناوى نىشتماندا تىدەكۆش

- ا- پىناوى نىشتمان ئەركى (تەواوكەرى بە يارىدە - بىكەر - ديارخەر)
 ب- كارى رىستەكە ئە شىوازى رىژە (داخوazy - رابردوو - رانە بردوو راگە ياندن)
 ت- بىكەرى رىستەكە جىناوى لكاو بۇكەسى (يەكەمى كۆ - دووهمى تاك - سى يەمى كۆ)
 پ- كارى رىستەكە بىكەينە رابردوو بەردەوام دەبىتە (تىدەكۆشايت - تىدەكۆشاين - تىدەكۆشام)
 ج- كارى رىستەكە بگۆرپن بۇ دانانى رىستەكە دەبىتە : دەبىت ئە پىناو نىشتماندا
 (تىبىكۆشيت - تىبىكۆشين - تىبىكۆشم)

۳۵. سەرکەۋتېنەۋە سەر شاخەكە

- ا- كاراي رستەكە (دەرنەكەۋتوۋە - ين - هيچيان)
 ب- (ه) ئە شاخەكە (بەشېكە ئە ئامرازى ناسين - كارى ناتەۋاۋ - بىكەر)
 ت- رستەكە بىكەينە رابردوۋى تەۋاۋ (سەرکەۋتوۋەتەۋە - سەرکەۋتوۋىنەتەۋە - سەرکەۋتەۋە)
 پ- رستەكە بىكە رابردوۋى دوۋرى راگەياندا . (سەرم كەۋتوۋەۋە - سەرکەۋت بوۋ - سەرکەۋتوۋىنەۋە)
 ج- سەر ئەركى (هاۋە ئكارەۋ تەۋاۋكەرى كار - ديارخەرى ناۋ - هيچيان)

۳۶. خېرا ھاتەۋە

- ا- بىكەرى رستەكە (دەرنەكەۋتوۋە - ھاتەۋە - خېرا)
 ب- بىكەينە رانەبردوۋ بەۋ شېۋە دەبىت (خېرا دېمەۋە - خېرا دىت - خېرا دىتەۋە)
 ت- رستەكە بىكەينە رابردوۋى تەۋاۋى راگەياندا (خېرا ھاتەۋە - ھاتوۋەتەۋە - دەھاتەۋە)
 پ- كارى رستەكە بىكەينە رابردوۋى تەۋاۋى دانانى (خېرا ھاتەۋە - ھاتوۋەتەۋە - ھاتبايەۋە)
 ج- رستەكە بىكەينە رابردوۋى بەردەۋامى راگەياندا (خېرا ھاتوۋەۋە - دەھاتەۋە - دەھات)
 ح- بىكەرى رستەكە جىناۋى ئكاۋە بۇكەسى (۱ - ۲ - ۳) تاك

۳۷. ئە تاقىكرەنەۋەكەدا بەيەكەم دەرچوۋ

- ا- بىكەرى رستەكە كامەيە (بەيەكەم - دەرنەكەۋتوۋە - ھەردوۋكىيان)
 ب- بەيەكەم (ئەركى - ديارخەرى ناۋ - تەۋاۋكەرى كارە - هيچيان)
 ت- بەيەكەم چۆن دروست بوۋە (پېشگر + ھاۋە ئكار - پېشگر + ھاۋە ئناۋ - پېشگر + ناۋ)
 پ- بەيەكەم چ جۆرە ھاۋە ئكارىكە (ھاۋە ئكارى - دارزاۋ - ئىكدرائ - سادە)

۳۸. پېرى چوۋمە كەركوۋك

- ا- پېرى (ئەركى - تەۋاۋكەرى كارە - ديارخەرى - نىھاد)
 ب- پېرى (ھاۋە ئكارى - كاتى - شوينى - چۆنىيەتى - سادەيە)
 ت- (ه) ئە دۋاى چوۋمە چى يە (ئامرازى - پەيۋەندى - خستەنەسەر - ناسين)

۳۹. جىناۋى ئكاۋ دەچىتە نىۋان (وو... ه) ئەگەر كارىك رابردوۋى تىنە پەرى .. (دوۋر - تەۋاۋ - نزيك) راگەياندا بوۋ .

۴۰. تاۋانبارەكەم دەست نىشان دەكرد

- ا- بىكەرى رستەكە كەۋتوتە دۋاى (نىھاد - بەركار - بىكەر)
 ب- بىكەرى رستەكە جىناۋى ئكاۋە (بۇكەسى - دوۋمى تاك - يەكەمى تاك - سى يەمى تاك)
 ت- ئەگەر بەركار لادەين جىناۋى ئكاۋ دەچىتە كۆى كار .. (دۋاى بەشى يەكەم - كۆتايى - دۋاى دە)
 پ- جىناۋى ئكاۋ دەچىتە دۋاى بەشى يەكەمى كار چۈنكە كارەكە ..
 (رابردوۋى تىپەر - ھەردوۋكىيان - بەركار لادراۋە)
 ج- ئەگەر بەركار لادەين كارى رستەكە بىكە رابردوۋى تەۋاۋ جىناۋى ئكاۋ دەچىتە
 (دۋاى بەشى يەكەمى كار - نىۋان وو - كۆتايى كار)

۴۱. قوتابىيە كە مان بانگ كردهو

- ا- بىكەرى رىستەكە (مان - دەرئەكە وتووه - قوتابىيەكە)
 ب- بىكەرى رىستەكە كە وتووه تە دوای (بەشى يەكەمى كار - كار - بەركار)
 ت- ئەگەر قوتابىيەكان لادەين (مان) دەچىتەكۆي (كۆتايى كار - دوای بەشى يەكەمى كار - هيچيان)
 پ- كارى رىستەكە بىكەينە رابردووی تە دوای راگە ياندن بۇ كەسى سى يەمى تاك
 (بانگى كردهو - بانگى كردهو تەو - بانگى كردهو ووه)
 ج- كارى رىستەكە بىكەينە رابردووی دوورى راگە ياندن بۇ دووهمى كۆ
 (بانگى كردهو تەو - بانگيان كردهو ووه - بانگى دەكات)

۴۲. گۆقارەكەم ھە ئىگرت بوو

- ا- بىكەرى رىستەكە (گۆقارەكە - م - دەرئەكە وتووه)
 ب- ئەگەر گۆقار لادەين بىكەر دەچىتەكۆي ... (كۆتايى كار - دوای بەشى يەكەمى كار - بەركار)
 ت- كارى رىستەكە بىكەينە بەردەوام جىناوى ئكاو دەچىتە .. (دوای دە - دوای ھەل - كۆتايى كار)
 پ- كارى رىستەكە بىكەينە بىگۆرپىن بۇ كەسى سى يەمى تاك ئە رېژەي رانە بردوو
 (ھە ئىگرت - ھە ئىگرت - ھە ئىگرت)
 ج- رىستەكە بىكەينە دانانى دەبوايە گۆقارەكەم (ھە ئىگرتىت - ھە ئىگرتبا - ھە ئىگرت بووبا)

۴۳. دوينى گۆقارىكت كرىو

- ا- دوينى (ھاوئىكەرى كاتى - ھاوئىكەرى كاتى - ھاوئىكەرى چەندى)
 ب- دوينى (ھاوئىكەرى دارژاو - ھاوئىكەرى سادە - ھاوئىكەرى ئىكەدراو)
 ت- بىكەرى رىستەكە (دوينى - ت - دەرئەكە وتووه)
 پ- ئەگەر گۆقار لادەين بىكەر دەكەوئىتە (دوای بەركار - كۆتايى كار - نىوان (و،))
 ج- ت ئەم رىستەيە ئەركى (بەركار - بىكەر - دىارخەرە)
 ح- رىستەكە بىكەينە رانە بردوو دەبىتە (گۆقارىكەم بىكەر - گۆقارىكەم كرى با - گۆقارىكەم كرى با)
 خ- كارى رىستەكە ئە رېژەي رابردووی (نىك - دوور - تەواو) راگە ياندن
 د- رىستەكە بىكەينە دانانى رەنگە گۆقارىكت (كرى با - كرى بىت - كرى بووبا)

۴۴. جىناوى ئكاوى (ين , يت) دەبنە بىكەر ئەگەر كارەكە ... (پانە بردووی تىنە پەر - رابردووی تىنە پەر - ھەردووكيان)

۴۵. جىناوى ئكاوى (ن) بۇ كەسى ۲ كۆبە چەند شىو دەبىتە بىكەر بە (۳ - ۲ - ۴) شىو

۴۶. جىناوى ئكاوى (ن) بۇ كەسى ۲ كۆبە چەند شىو دەبىتە بەركار بە (۱ - ۲ - ۴) شىو

كە تۆ

دلت ئە بەرد دەچى

قىزى خاۋ نەرمى روخسارت شىعەرى ... شوان غازى شىروانى

ماناى نىيە

بەرکار

١. بىم بەخشن

- ا- م نەركى (بەركار - بکەر - ديارخەر)
ب- ن نەركى (بکەر - بەركار - ديارخەر)

٢- وەرمان بگرن

- ا- مان جيناوى لكاوه بۆكەسى (يەكەم - دووهم - سى يەم) كۆ
ب- ن جيناوى لكاوه بۆكەسى (دووهمى كۆ - دووهمى تاك - سى يەمى كۆ)
ت- مان نەركى (بەركار - بکەر - تە.بە)
پ- ن نەركى (بکەر - بەركار - ديارخەر)
ج- نەگەر ن بگۆرين بۆ ت , كارەكە بكەينه رابردوو دەبيته
(وەرمت گرت - وەرت مان گرت - وەرتى گرت)

٣- بانگم بکەن بۆ ناھەنگەكە

- ا- م نەركى (بکەر - بەركار - تە.بە)
ب- ن نەركى (بکەر - بەركار - تە.بە)
ت- نەگەر رستهكە بكەينه رابردوو دوورى راگەيانندن دەبيته
(بانگى كردبووين - بانگمتان كردبوو - بانگتان كردبوو)
٤- نەگەر كاريك سادەى داخووزى بوو ج ل ك ١ نە دەورى بەركار دەچيته
(دواى بەشى يەكەمى كار - دواى ب - كۆتايى كار)
٥- نەگەر كاريك داخووزى (دارژاو ليكدراو) بوو ج ل ك ١ نە دەورى بەركار دەچيته
(- دواى ب - كۆتايى كار - دواى بەشى يەكەمى كار)
٦- نەگەر كاريك سادەى رانەبردوو تيبەپ بوو ج ل نە دەورى بەركار دەچيته
(دواى بەشى يەكەمى كار - دواى دە - كۆتايى كار)
٧- نەگەر كاريك رانەبردوو تيبەپ بوو (دارژاو يا ليكدراو) بوو , ج ل ك ١ نە دەورى بەركار دەچيته دواى
(بەشى يەكەمى كار - دواى دە - كۆتايى كار)

٨. دەت ناسم نە نيو پۆلەكەدا

- ا- ت ج ل بۆكەسى (دووهمى تاك - يەكەمى تاك - دووهمى كۆ)
ب- ت نەم رستهيه نەركى (بەركار - بکەر - ديارخەر)
ت- م نەركى چى يە (بکەر - بەركار - ديارخەرى ناوہ)
پ- م نەم رستهيه نە كۆمە ئە جيناوى (سى يەمە - دووهمە - يەكەمە)

٩. نەگەر كاريك دارژاو يان ليكدراو بوو رابردوو تيبەپ بوو جيناوى لكاوى كۆمە ئەى دووهم دەچيته كۆتايى
كار نە دەورى (بەركار - بکەر - ديارخەر)

١٠. هەتت دەبژيرين بۆ سەرۆکايەتتى وڵات

- ا- جيئناوى (ت) چوووتە دواى بەشى يەكەمى كار چونكە كارەكە (ليكدراوه - ساده - دارژاوه) يە
ب- جيئناوى (ت) نەركى (بکەر - بهرکار - تە.بە)
ت- جيئناوى (ين) ج ل بۆكەسى (دووهمى تاك - يەكەمى كۆ - سى يەمى تاك)
پ- جيئناوى (ين) نەركى (بکەر - بهرکار - ديارخەرى ناو)
ج- سەرۆکايەتتى وڵات نەركى (بکەر - ديارخەرى ناو - تەواوکەرى بە ياريدە)
ح- ئەگەر رستەكە بکەينە رابردووى بەردەوام دەبێتە ... (هە ئمانت دەبژارد - هە ئتمان دەبژارد - هە ئانت بژاردبوو)

١١. هانى دەدات تاكو سەر دەكهوێت

- ا- بکەرى نەو رستە (ات ویت - ات - یت) بۆكەسى سى يەمى تاك
ب- ي ئە کارى هانى دەدات نەركى (بکەر - بهرکار - تەواوکەرى بە ياريدە)
ت- هانى دەدات - (ات) چوووتە سەر دەدات چونكە رەگى کار کوتايى بە پیتى (و-ا-ه-د) هاتوو
پ- کارى سەر دەكهوێت بۆيە (یت) وەردەگریت چونكە رەگەكەى کوتايى بە (و-ا-و-ه) هاتوو.

١٢. گرتى

- ا- (م) نەركى (بهرکار - بکەر - ديارخەرى ناو)
ب- (ي) نەركى (بکەر - بهرکار - نيهاد)

١٣. گرتیتە ناھیلە بروات

- ا- یت نەركى (بهرکار - بکەر - ديارخەرى ناو)
ب- م نەركى (بکەر - بهرکار - تەواوکەرى بە ياريدە)
ت- ئەگەر شوینى (م - یت) بگۆرين ئەوا (یت) نەركى (بهرکار - ديارخەرى ناو - بکەر)

١٤. - گرت تيان

- ا- ت نەركى (بهرکار - بکەر - ديارخەر)
ب- يان نەركى (بکەر - بهرکار - جيگرى بکەر)

١٥. ج ل بۆكەسى سى يەمى تاك بە ديارناكهوێت ئە دەورى بەرکار ئەگەر كارەكە

- (رابردووى تپپەر - رابردووى تينە پەر - داخوازى) بوو.

١٦. ج ل بۆكەسى سى يەمى تاك بە دياردەكهوێت ئە دەورى بەرکار ئەگەر كارەكە

- (رانەبردووى تپپەر داخوازى - رابردووى تپپەر - داخوازى) بوو.

١٧. ج ل ك ٢ دەبنە بەرکار و دەچنە دواى بکەر ئەگەر كارەكە ساده بوو بکەريش بۆكەسى

- (يەكەم و دووهم - يەكەم - سى يەم) ي تاكوکۆبى.

۱۸. داي مەززاندم ئە وەزارەت

- ا- ي نەركى (بکەر - بەرکار - ديارخەر)
 ب- م نەركى (بەرکار - بکەر - جيگري بکەر)
 ت- م ئەم رستەيە ئە کۆمە ئەى (دووم - سى يەم - يەكەم)
 پ- ئەگەر م بگۆرپن بۇ (ت) ئەوا بە و شيوە دەبىت (داتى مەززاندم - دات مەززاندم - دايەت مەززاندم)
 ج- ئەگەر (داي مەززاندم) بکەينە رانە بردوو بە و شيوە دەبىت
 (دام دەمەزىنىت - داي دەمەزىنىم - داي دەمەززاندم)

۱۹. يارمەتى داي ئە کارەكە

- ا- ي نەركى چى يە (بەرکار - ديارخەرى ناو - بکەر)
 ب- ي نەركى چى يە (بکەر - بەرکار - ديارخەرى ناو)
 ت- ئەگەر ي بگۆرپن بۇ مان رستەكە چۆن دەنووسرىتەو
 (يارمەتيمان دا - يارمەتى مانى دا - يارمەتى دەدات)
 پ- يارمەتى دا , ئەم کارە جىناوى لكاو بۇكەسى سى يەمى تەك ئە دەورى
 (بکەر - ديارخەر - بەرکار) بە ديار ئەكە و تەو .

۲۰. يارمەتيتى دا تاكو سەرکەوتيت

- ا- ت ئەم رستەيە نەركى (بکەر - بەرکار - ديارخەر)
 ب- ي نەركى چى يە (ديارخەر - بکەر - بەرکار)
 ت- ئەگەر ت بگۆرپن بۇ (يت) بەم شيوە دەنووسرى (يارمەتى دايەت - يارمەتى دايەت - يارمەتيت دەدا)

۲۱. ج ل ك ۲ دەبنە بەرکار و دەچنە پيش بکەر ئەگەر کارەكە سادە بوو بکەرىش بۇكەسى

(سى يەم - دووم - يەكەم) ي تاكو کۆبى .

۲۲. ئازادى ئەز ديتەم ,

- ا- ئەز جىناوى سەر بەخۇ ئە کرمانجى ژووروو نەركى (بەرکار - ديارخەرى ناو - بکەر)
 ب- (م) جىناوى لكاو بۇ ئە کۆمە ئەى (دووم ... يەكەم ... سىيەم)
 پ- (م) جىناوى لكاو نەركى (بەرکار - بکەر - تە بە)

۲۳. (ن , يت) يان (۲) دەبىتە بەرکار ئەگەر کارەكە دەبىتە

(رابردووى تىنە پەر - رابردووى تىپەر - داخووزى)

۲۴. تان كەى نابىتە بەرکار ئەگەر کارەكە (رابردووى تىنە پەر - رابردووى تىپەر - داخووزى) بوو .

۲۵. بىينە , جىناوى لكاو ئە دەورى بەرکار دەچىتە (كۆتايى کار - دواى ب - هىچيان)

۲۶. هینا چەند کۆمە ئە جىناو دەبنە بەرکار (يەك کۆمە ئە - سى کۆمە ئە - دوو کۆمە ئە) جىناو .

۲۷. بردىنى ي نەركى (بەرکار - بکەر - تەواوکەرى بە يارىدە)

۲۸. بانگى بکەن ... کارەكە بکەينە رابردووى دوور (بانگتيان کردبوو - بانگتان کردبوو - هەردووکيان)

۲۹. بانگمان بکەن رابردووى دوور (بانگمان کردبوون - بانگتان کردبووين - هەردووکيان)

۳۰. دروستمانى کرد , بکەينە رانە بردوو (دروستمان دەکات - دروستمان دەکردن - دروستمانى دەکەين)

۳۱. دەتان بىردىن بۇ سەيرانەكە

- ا- تان ئەركى (بەرکار - بکەر - ديارخەر)
 ب- ين ئەركى (بکەر - جيگري بکەر - بەرکار)
 ت- ئەگەر ين بگورين بۇ (مان) ئەوا دەبىتە , (دەمانتان بىرد - دەتانمان بىرد - دەمانت بىرد)
 پ- رستەكە بکەينه رانە بىردوو بەوشیوه دەبىت (دەمان بەن - دەتان بەن - دەمان بىردن)

۳۲. ئەگەر کارى راي سپارد , جىناوى ئكاو ۱ ئە دەورى بەرکار دەچىتە كۆي

- (هەردووکیان - پيش جىناوى بکەر - دواى جىناوى بکەر)
 ۳۳. هينايانم يان ئەرکی (بکەر - بەرکار - ديارخەرى ناو)
 ۳۴. دەبات جىناوى ئكاوى ت ئە دەورى بەرکار دەچىتە كۆي کار (كۆتايى کار - دواى دە - هەردووکیان)

۳۵. پار هەلى بژاردىن

- ا- ی ئەرکی چى يە (بەرکار - ديارخەر - بکەر)
 ب- ين ئەرکی چى يە (بەرکار - تەواوکەرى بە يارىدە - جيگري بکەر)
 ت- ئەگەر ين بگورين بۇ مان ئەوا بەوشیوه يە (هەئیمانبژارد - هەئمانى بژارد - هەئمان بژاردى)
 پ- ئەگەر کارى رستەكە بکەينه دەورى راگە ياندن
 (هەئمانى بژاردبوو - هەئمانى دەبژارد - هەئمان دەبژىریت)

۳۶. خۆزگە بيانىریت بۇ سەيران

- ا- يان ... ئەرکی (بکەر ... بەرکار ... تەواوکەرى بە يارىدە)
 ب- یت ... ئەرکی (بەرکار ... بکەر ... تەواوکەرى بە يارىدە)
 ت- کارى رستەكە بکەينه راگە ياندن (ناردیتمان , , , ناردىيان ناردىيانى)

۳۷. ئەكرمانجى ژووروودا جىناوى ئكاوى سەربەخۆ (ئەز , تە , وى , مە , وە , وان) دەبنە بەرکار

ئەگەر کارى (رابردووى تىپەر ... رابردووى تىنە پەر داخوازی)

۳۸. شانیا ئەز دىتم ... ئەز ئەرکی (بەرکار ... بکەر ... هەردووکیان)
 ۳۹. (ن- یت) كەى دەبىتە بەرکار , ئەگەر کارەكە ... (رابردووى تىپەر ... رانە بىردووى تىپەر داخوازی)
 ۴۰. (ت .. تان) كەى دەبىتە بەرکار , دەچنە كۆتايى کار , ئەگەر کارەكە (رابردووى تىپەر ... رانە بىردووى تىپەر , داخوازی)
 ۴۱. ئەگەر کارى (رادەسپىرن) و (رادەهينيت)

ج ل ئە دەورى بەرکار دەچتە (دواى بەشى يەكەمى کار كۆتايى کار ... دواى دە)

۴۲. ئەگەر کارى (بىينە) و (بەينە) .. ج ل ئە دەورى بەرکار دەچتە ... (دواى نیشانەى ب كۆتايى کار ... هەردووکیان)

۴۳. ئەگەر کارى ئەبەر بکەن و وەربگرە ج ل ئە دەورى بەرکار دەچتە

(دواى بەشى يەكەمى کار كۆتايى کار ... دواى ب)

۴۴. ئە رستەى بانگى بکەن بۇ سەيرى پيشانگەكە , ئەرکی (ی) (بەرکار , بکەر , تەواوکەرى بە يارىدە) يە

٤٥. ئە رستەى بۆ پیشبرکێکە هەلیان دەبژێرین ، ئەرکى (یان) (بەرکار ، بکەر ، تەواوکەرى بەیاریدە) یە

٤٦. پارەهەلى بژاردین دواتر بانگی کردین

أ- ین ئەرکى (بەرکارە بکەرە ... تە.بە)

ب- ئەگەر ین بگۆرین بۆ (مان) دەکەوێتە کوێ

(هە ئمانى بژارد و بانگمانى کرد هە ئمان بژارد و بانگمانى کرد هە ئماندەبژێریت و بانگماندەکات)

٤٧. جیناوى (ی) ئەگەل چ کارێک دەبیته بەرکار و دەکەوێتە دواى بەشى یەکەمى کارەکە ،

(رابردووی تێپەر رانەبردووی تێپەر ، ، ، ، داخوازی)

٤٨. جیناوى (م) ئەگەل چ کارێک دەبیته بەرکار و دەکەوێتە دواى بەشى یەکەمى کارەکە ،

(هەموویان رابردووی تێپەر رانەبردووی تێپەر ، ، ، ، داخوازی) ناسادەبیته

٤٩. دەتان بات بۆ ئاهەنگەکە ، ئەرکى (تان) (بکەر ، دیارخەرى ناو ، بەرکار) ه

٥٠. ناردینى — بۆ سەیران جیناوى ین ئەرکى (بکەر ، بەرکار ، دیارخەرى ناو ،)

٥١. بانگی بکەن بۆ سەیری پیشانگەکە جیناوى ی ئەرکى (دیارخەرى ناو بەرکار ، تە.بە)

٥٢. بانگی کردم بۆ سەیری پیشانگەکە جیناوى م ئەرکى (بەرکار ، بکەر ، دیارخەرى ناو)

٥٣. بانگی کردیت بۆ سەیری پیشانگەکە جیناوى ی ئەرکى (بەرکار ، بکەر ، تەواوکەرى بەیاریدە)

٥٤. دا (م) ی مەزراند م ئەرکى (بەرکار ، تە.بە .. دیارخەرى ناو)

٥٥. یارمەتیم دان

أ- م جیناوى لکاوه ئەرکى (بکەر - دیارخەرى ناو - بەرکار)

ب- ن جیناوى لکاوه ئەرکى (بەرکار ، بکەر ، دیارخەرى ناو)

٥٦. گرتى .. دروست (م) کرد .. گرت تان .. چی ئەم رستە دەرنەکەوتووہ ... (بەرکار ، بکەر ، دیارخەرى ناو)

٥٧. + (ی .. یان) + مەزراند + (م ، یت) (م ، یت) ئەرکیان (بەرکار ، بکەر ، دیارخەرى ناو)

٥٨. بلاوت کردوو ین ه تەوہ

أ- (ت) ... ئە دواى بەشى یەکەمى کار ئەرکى (بکەر - دیارخەرى ناو - بەرکار)

ب- (ت) ئە کوێتای رستەکە (ناوبەندە - بکەرە - جیناوه)

ت- (ین) جیناوى لکاوه ئەرکى (بەرکارە - نییادە - تەواوکەرى بەیاریدە)

٥٩. ئەو جیناوه لکاوانه که دەبن بە بەرکار ئەگەل کارى رانەبردووی چین

(کۆمە ئەى یەکەم - کۆمە ئەى سییەم - کۆمە ئەى دووہم)

تەواوکەری بەیاریدە

١. ئەگەل ٲا بردووی تێنە ٲەر جێناوی لکاو دەچیتە دوای (بەرکار - نیهاد - بکەر) لە دەوری تەواوکەری بە یاریدە .
٢. ئەگەل کاری ٲانە بردووی تێنە ٲەر جێناوی لکاو ئە دەوری تەواوکەری بە یاریدە دەچیتە دوای (بەرکار - بکەر - جیگری بکەر)
٣. ئەگەل کاری ٲا بردووی تێنە ٲەر کۆمە ئە یەکەم دەبیتە تەواوکەری بە یاریدە و دەچیتە (دوای ئامرازی ٲەییوئندی - دوای بکەر - دوای بەرکار)
٤. ئەگەل کاری ٲا بردووی تێنە ٲەر کۆمە ئە دوو دەبیتە تەواوکەری بە یاریدە و دەچیتە (کۆتایی کار - دوای بەشی یەکەمی کار - دوای ئامراز)
٥. ئەگەل کاری داخوای ج ل ک ئە دەبیتە تەواوکەری بە یاریدە و دەچیتە دوای (- بەرکار - کارەکە - ئامرازی ٲەییوئندی)
٦. ئەگەل کاری ٲانە بردووی تێنە ٲەر ج ل ک ئە دەبیتە تەواوکەری بە یاریدە و دەچیتە دوای (بەرکار - بکەر - ئامرازی ٲەییوئندی)
٧. ئەگەل کاری بکەر نادیار جێناوی لکاوی ئە دەبیتە تەواوکەری بە یاریدە دەچیتە دوای (بەرکار - بکەر - جیگری بکەر)
٨. ئەگەل ٲستە ی کاری ناتەواو ج ل ک ئە دەبیتە تەواوکەری بە یاریدە و دەچیتە دوای (نیهاد - ئامرازی ٲەییوئندی - کارەکە)
٩. ئەگەل ٲستە ی کاری ٲانە بردووی تێنە ٲەر ج ل ک ئە دەبیتە تەواوکەری بە یاریدە و دەچیتە دوای (بکەر - بەرکار - ئامرازی ٲەییوئندی)
10. نامەکەم بۆ هات , نامەکەم بۆ دیت بۆم هات ... بۆم دیت
ا- م ئەرکی چی یە (دیارخەری ناو - تە.بە - بکەر)
ب- ئەگەر ئامراز لادەین , ئەوا م ئەرکی (دیارخەری ناو - تە.بە - بەرکار)
ت- بۆ (ئامرازی خستە سەر - ئامرازی ناسین - ئامرازی ٲەییوئندی)
ٲ- نامەکەم بۆ هات , ئەگەر بکەر لادەین ئەوا دەبیتە (بۆم هات - بۆم هات - نامەکە بۆم هات)
١١. کارەکەم بۆ تەواوکرا جلەکانم لی دەدزی بۆم تەواوکرا
ا- م ئەرکی (تە.بە - دیارخەری ناو - جیگری بکەر)
ب- ئەگەر (بۆ) لادەین ئەوا (م) ئەرکی چییە (دیارخەری ناو - تە.بە - بەرکار)
ت- ئەگەر جیگری بکەر لادەین ئەوا دەبیتە (بۆم تەواوکرا - بۆم تەواو دەکری - هەردووکیان)

۱۲. پارەكەت ئى دەكەوئىت ئىت دەكەوئىت

- ا- ئى (نامرازى پەيوەندى - نامرازى خستنه سەر - نامرازى ناسين)
 ب- ت ئەرکى (تە.بە - ديارخەرى ناو - بەرکار)
 ت- ئەگەر بکەر لادەين ئەوا دەبىتە (پارەكە کەوت - ئىت دەكەوئىت - ئىت کەوت)
 پ- ئەگەر (ئى) لادەين ئەوا (ت) ئەرکى دەبىتە (ديارخەرى ناو - تە.بە - بکەر)
 ج- ئەگەر رستەكە بکەينە رانەبردوو ئەوا بەم جوړە دەنوسرئىت .
 (پارەكەت ئى دەكەوئىت - پارەكە ئىت کەوت - پارەكەت ئى کەوت)
 ۱۳- هەوانەكەيان پى گەيشت پىيان دەگات (

- ا- پى نامرازى (ناسين - ئىکدەر - پەيوندى)
 ب- يان ئەرکى (تەواوکەرى بەيارىدە - ديارخەرى ناو - بەرکار)
 ت- ج ل ئە دەورى تەواوکەرى بە يارىدە چووەتە دواى (بەرکار - بکەر - نيهاد)
 پ- يان بوەتە تەواوکەرى بەيارىدە چووەتە دواى بکەر چونکە کارەكەمان
 (رابردووى تىنە پەر - رابردووى تىپەر - داخوایى)
 ج- ئەگەر نامراز لادەين ئەوا (يان) دەبىتە (بەکار - تەواوکەرى بە يارىدە - ديارخەرى ناو)
 ح- ئەگەر رستەكە بکەينە رانەبردوو , بەو شیوه دەنوسرئىتەوه
 (هەوانەكەيان پى دەگات - هەوانەكەى پى دەگات - هەوانەكەيان پىدەگەيشت)
 خ- ئەگەر بکەرى رستەكە لادەين ئەوا بەو شیوه دەنوسرئى
 (پىيان گەيشت - پىمان دەگەن - پىيان دەگات)

۱۴- دەفتەرەكەت ئى ستىنرا

- ا- ت ئەرکى (ديارخەرى ناو - بکەر - تە.بە)
 ب- ئەگەر نامراز لادەين ئەوا (ت) دەبىتە (ديارخەرى ناو - تە.بە - بەرکار)
 ت- ئەگەر جىگىرى بکەر لادەين ئەوا بەو شیوه دەنوسرئى
 (دەفتەرەكە ئىت ستىنرا - ئىت ستىنرا - ئىت دەستىنرى)
 پ- کارى رستەكە بکەينە رانەبردوو ئەوا بەو شیوه دەبىت
 (دەفتەرەكەت ئى دەستىنرى - دەفتەرەكەت دەستىنرىت - دەفتەرەكەت ئى ستىنرا)
 ج- دەفتەرەكە ئەرکى (جىگىرى بکەر - بکەر - ديارخەرى ناو)

۱۵- کارەكەت پى دەسپىرىت

- ا- ت ئەرکى چى يە (تەواوکەرى بە يارىدە - بەرکار - ديارخەرى ناو)
 ب- ئەگەر نامراز لادەين ئەوا (ت) ئەرکى دەبىتە . (ديارخەرى ناو - تەواوکەرى بە يارىدە - بەرکار)
 ت- کارەكە ئەرکى (بکەر - بەرکار - ديارخەرى ناو)
 پ- ئەگەر رستەكە بکەينە رابردوو , بەو شیوه دەبىت
 (کارەكەى پىت سپارد - کارەكەت پى سپارد - کارەكەت پى دەسپىرىت)
 ج- ئەگەر بەرکار لادەين ئەوا بەو شیوه دەنوسرئىت
 (پى دەسپىرىت - پىت دەسپىرىت - پى دەسپاردىت)

۱۶- گۈندەكانيان بۇ ئاۋەدان دەكەنەۋە بۇيان ئاۋەدان كەردەۋە

- ا- ئەگەر ئامراز لادەين (يان) ئەركى چى يە (ديارخەرى ناۋ - تەۋاكەرى بە ياريدە - بکەر)
 ب- يان ئەركى چى يە (ديارخەرى ناۋ - بکەر - تەۋاكەرى بە ياريدە)
 ت- بکەرى رستەكە جىناۋى لكاۋە بۇكەسى (دوۋەمى كۆ - دوۋەمى تاك - سى يەمى كۆ)
 پ- بکەرى رستەكە كۈا (ن - گۈندەكان - ھەردوۋىكيان)
 ج- گۈندەكان ئەركى (بەركار - بکەر - ديارخەرى ناۋ)
 ح- ئەگەر رستەكە بکەينە رابردوۋ بەۋ شىۋەيە
 (گۈندەكەتان بۇيان ئاۋەدان كەردەۋە - گۈندەكەيان بۇ ئاۋەدان كەردەۋە - ھەردوۋىكيان)
 خ- كارى رستەكە بکەينە رابردوۋى تەۋاۋى راگەياندن بەۋ شىۋەيە
 (ئاۋەدان كەردەۋەتەۋە - ئاۋەدان كەردەۋە - ئاۋەدان كەردەۋە)
 د- ئەگەر بەركار لادەين ئەۋا بەۋ شىۋە دەنوسرىت
 (بۇيان ئاۋەدان دەكەنەۋە - بۇتان ئاۋەدان دەكەينەۋە - ئاۋەدانىيان كەردەۋە)
 ژ- ئەگەر ئامراز لادەين ئەركى (ن) دەبىتە (بەركار - بکەر - ديارخەرى ناۋ)

۱۶- وانەكەمان تى دەگەيەنىت تىمان دەگەيەنىت

- ا- مان ئەركى (تەۋاكەرى بە ياريدە - ديارخەرى ناۋ - بکەر)
 ب- ئەگەر ئامراز لادەين ئەۋا ئەركى (مان) دەبىتە (تە . بە - بکەر - ديارخەرى ناۋ)
 ت- مان بۇيە چوۋەتە دۋاى بکەر چونكە كارەكە .. (رانەبردوۋى تىپەر - رابردوۋى تىپەر - رابردوۋى تىنە پەر)
 پ- ئەگەر بکەر لادەين ئەۋا بەۋ شىۋە دەنوسرى
 (تىمان دەگەيەنىت - تىيان دەگەيەنىت - تىم دەگەيەنىت)

۱۷. دارشتەكەم بۇ بخوینەۋە بۇم بخوینەۋە

- ا- بکەرى رستەكە (ە - دەرئەكەۋتوۋە - ھەردوۋىكيان)
 ب- م ئەركى (بکەر - تەۋاكەرى بە ياريدە - ديارخەرى ناۋ)
 ت- ئەگەر ئامراز لادەين ئەۋا (م) ئەركى (ديارخەرى ناۋ - تەۋاكەرى بە ياريدە - بکەر)
 پ- رستەكە بکە رابردوۋ بەۋ شىۋە دەنوسرىتەۋە
 (دارشتەكەت بۇم خویندەۋە - دارشتەكەم بۇت خویندەۋە - ھەردوۋىكيان)
 ج- ئەگەر بەركار لادەين , ئەۋا بەۋ شىۋە دەنوسرىتەۋە
 (بۇى بخوینەۋە - بۇيان خویندەۋە - بۇم بخوینەۋە)

۱۸. پىرسىارەكانى بۇم چاپکرد بۇمى چاپکرد

- ا- ى ئەركى (بکەر - بەركار - تەۋاكەرى بە ياريدە)
 ب- م ئەركى (تەۋاكەرى بە ياريدە - بکەر - بەركار)
 ت- پىرسىارەكان ئەركى (تەۋاكەرى بە ياريدە - بەركار - بکەر)
 پ- ئەگەر بەركار لادەين ئەۋا بەۋ شىۋە دەنوسرى (بۇمى چاپکرد - بۇيم چاپکرد - بۇى چاپکردىن)

۱۹. هەوالەكەيان پى بلى ... (پىيان بلى)

- ا- بکەرى رستەكە کوا (دەرئەكە وتوو - ی - ج ل بۆكەسى سى یەمى کو)
 ب- یان ئەم رستەیە نەركى (تەواوکەرى بە یاریدە - دیارخەرى ناو - بەرکار)
 ت- ئەگەر ئامراز لادەین ئەوا نەركى (یان) دەبیته . (دیارخەرى ناو - تەواوکەرى بە یاریدە - بەرکار)
 پ- ئەگەر رستەكە بکەینە رابردووی دووری راگەیانان دەبیته
 (هەوالەكەت پىيان گوت بوو - هەوالەكەت پىيان گوت - هەوالەكەى پى بلى)
 ج- ئەگەر بەرکار لادەین دەبیته (پىيان بلى - پیت بلى - پیتان بلینەو)
 ح- رستەكە بکەینە دانانى
 (ئەوانەیه هەوالەكەیان پى بلین - ئەوانەیه هەوالەكەیان پى بلیت - هەردووکیان)

۲۰. پىيان بگەن , تىيان بگەن

- ا- یان نەركى چى یە (دیارخەرى ناو - تەواوکەرى بە یاریدە - بەرکار)
 ب- ن نەركى (بکەر - بەرکار - جیگەرى بکەر)

۲۲- پرسىارەکانى بۇ چاپکردیت

- ا- یت نەركى (بکەر - تەواوکەرى بە یاریدە - دیارخەرى ناو)
 ب- ئەگەر ئامراز لادەین ئەوا (یت) دەبیته (دیارخەرى ناو - تەواوکەرى بە یاریدە - بەرکار)
 ت- پرسىارەکان نەركى (بەرکار - تەواوکەرى بە یاریدە - بکەر)
 پ- ئەگەر (یت) بگۆرین بۇ (ت) بەو شیوویە دەبیته
 (پرسىارەکانى بۆت چاپکرد - پرسىارەکانى بۆى چاپکرد - پرسىارەکانى چاپکرد)
 ج- ئەگەر پرسىارەکان لادەین دەبیته (بۆتى چاپکرد - بۆى چاپدەکریت - بۆى چاپکردیت)

۲۳- جیناوى لكاو (ین) ئە رستە بەكاربێنە بە مەرچىك نەركى تەواوکەرى بە یاریدە

(نەنەكەت لى بردین - نەنەكەت لى دەبەین - هەردووك)

۲۴- ئەگەر لى كاری داخوای تینە پەر ج ل دەچیتە كۆى ئە دەورى تە بە ...

(كۆتایی كار - دواى نامراز - پىش نامراز)

۲۵- ئەگەر كاریك رابردووی تیپەر بیٹ , تەواوکەرى بە یاریدە دەرناکەوئ ئەگەر جیناوى لكاو بۆكەسى

(دووهم - سى یەم - یەكەم) ی تاك

۲۶- جیناوى لكاو بۆكەسى سى یەمى تاك دەرناکەوئ ئە دەورى تە بە ئەگەر کارەكە

(رابردووی تیپەر - رابردووی تینە پەر - داخوای)

۷. جیناوى لكاو بۆكەسى سى یەمى تاك دەرناکەوئ ئە دەورى تە بە ئەگەر کارەكە

(رانەبردووی تیپەر داخوای - رابردووی تینە پەر - داخوای) بیٹ

۸. جیناوى لكاو بۆكەسى سى یەمى تاك دەرناکەوئ ئە دەورى بکەر ئەگەر کارەكە

(رابردووی تینە پەر - رانەبردووی تیپەر داخوای - داخوای) بیٹ

۹. پىرسىيارەكانى بۇ چاپكىرد ، جىناۋى لكاو بۇ كەسى سى يەمى تاك دەرناكەۋى ئە دەۋرى
(تەۋاككەرى بە يارىدە - دىارخەرى ناو - بەركار)

۱۰. - ك ۲ دەبىتتە تەۋاككەرى بە يارىدە ئەگەر كارەكە (پانەبردوۋى تىپەپ - رابردوۋى تىپەپ - داخۋازى)

۱۱. - پى گەشىت ، جىناۋى لكاو ئە دەۋرى تەۋاككەرى بە يارىدە دەچىتە ... (كۆتايى كار - دۋاى نامراز - ھىچيان)

۱۲. - كەى جىناۋى ئە دەۋرى تەۋاككەرى بە يارىدە بۇ كەسى سى يەمى تاك دەرناكەۋى

(رابردوۋى تىپەپ - پانەبردوۋى تىپەپ - داخۋازى)

۱۳. - ئە رستەى (قە ئەمەكەم لى دەبات) جىناۋى لكاو م دەبىتتە (دىارخەرى ناو .. بىكەر تە . بە)

۱۴. - كەى ج ل ئە دەۋرى تەۋاككەرى بە يارىدە بۇ كەسى سى يەمى تاك دەرناكەۋى كارەكە

(رانەبردوۋى تىپەپ داخۋازى - رابردوۋى تىپەپ پەر - داخۋازى)

۱۵. - بۇت نوسىوم بۇت بنوسم ئەمەن جىم

بۇت نوسىوم

a. ت ئەركى (تەۋاككەرى بە يارىدە - بىكەر - بەركار)

b. م ئەركى (تەۋاككەرى بە يارىدە - بەركار - بىكەر)

c. م جىناۋى لكاو ئە كۆمە ئەى (سىيەم - دووم - يەكەم)

بۇت بنوسم

ا- م ئەركى (تەۋاككەرى بە يارىدە - بىكەر - بەركار)

ب- ت ئەركى (تەۋاككەرى بە يارىدە - بەركار - بىكەر)

ت- م جىناۋى لكاو ئە كۆمە ئەى (دووم - سىيەم - يەكەم)

۱۶. - وئاتەكەيان لى دابە شىكرىن ... لى يان دابە شىكرىن

ا- ين ئەركى (تەۋاككەرى بە يارىدە - بىكەر - بەركار)

ب- ئەگەر نامراز لادەين (ين) ئەركى دەبىتتە (دىارخەرى ناو - تەۋاككەرى بە يارىدە - بىكەر)

ت- يان ئەركى (بىكەر - بەركار - تەۋاككەرى بە يارىدە)

پ- ئەگەر ين بگۆرپىن بۇ (مان) دەچىتە كۆى

(وئاتەكەمان لى يان دابە شىكرى - وئاتەكەيان لىمان دابە شىكرى - ھەردوۋىكىيان)

ج- ئەگەر (وئات) لادەين، ئەۋا دەبىتتە . (لى يان دابە شىكرىن - لى يان دابە شىكرىم - لى مانىيان دابە شىكرى)

ح- وئات ئەركى ئەم رستەيە (بەركار - دىارخەرى ناو - بىكەر)

۱۷. - نامەكەت لى ۋەردەگىرىت

ا- يىت ئەركى چىيە (بىكەر - دىارخەرى ناو - بەركار)

ب- ت ئەركى چىيە (دىارخەرى ناو - تە . بە - بىكەر)

ت- رستەكە بىكەينە رابردوۋى تەۋاۋى راگەيانندن

(نامەكەت لى ۋەردەگىرىم - نامەكەت لى ۋەردەگىرتوۋە - نامەكەى لىت ۋەردەگىرت)

۱۸. - (نانەكەت ئى خواردين)

- ا- يىن بۇچى كەوتۇتە ئەو شۆينە ، چونكە كارەكە... (رابردووى تىپپەرە - رابردووى تىپنە پەرە - داخووزى)
 ب- يىن ئەركى چىيە (ديارخەرى ناو - بىكەر - تە.بە - بەركار)
 ت- ئەگەر (نانەكە) لا بىيەين (ت) دەچتە كۆي (دواى بەركار - دواى نامراز - كۆتايى كار)
 پ- ئەگەر (نانەكە) لا بىيەين (ت) دەچتە دواى نامراز چونكە (بەركار - نامراز - هەردووكيان) لادراو
 ج- ئەگەر (ئى) لادەين (يىن) ئەركى (تە.بە - ديارخەرى ناو - بىكەر)

۱۹. (گەر كىتپەكەى بۇ بردين ، سوپاسى دەكەين)

- ا- جىناوى (يىن) ئە كارى بردين ئەركى چىيە (تە.بە - ديارخەرى ناو - بىكەر - بەركار)
 ب- جىناوى (يىن) ئە كارى دەكەين ئەركى چىيە (بەركار - تە.بە - بىكەر - ديارخەرى ناو)
 ت- كارى رستەى كارى مەرج ئەريژەى (نزيكى راگەيانندن - داخووزى - دوورى راگەيانندن)
 پ- كارى رستەى كارى وەلامى ئەريژەى (داخووزى - رانەبردووى راگەيانندن - دوورى راگەيانندن)
 ج- ئەم رستە چى پىدەئىن (دانانى - ئاويىتەى مەرجى - داخووزى - راگەيانندن)

۲۰. (نامەكەت ئى وەردەگريّت)

- ا- (ت) جىناوى لكاو بۇكەسى (دووهمى تاك - دووهمى كۆ - سىيەمى تاك)
 ب- يىت جىناوى لكاو بۇكەسى (دووهمى تاك - سىيەمى تاك - دووهمى كۆ)
 ت- جىناوى لكاوى (ت) ئەركى (ديارخەرى ناو - بىكەر - تە.بە - بەركار)

۲۱. (ولاتەكەيان بۇ ئاوەدان كردينه وه)

- ا- كام جىناو تەواوكەرى بەيارىدەيه (يىن - يان - هيچ)
 ب- كام جىناو تەواوكەرى بەيارىدەيه نيه (يىن - يان - هيچ)
 ت- ئەگەر (ولات) لادەين (يان) دەچتە كۆي (دواى نامراز - بەركار - هەردووكيان)

۲۲. برۇ نامەكەيان بۇ بنيرە نامەكەيان بۇ دەنيّرم هەوالى سەرکەوتنەكەيان بۇ دەگەنن

- a. يان ئەركى (بىكەر - ديارخەرى ناو - تە.بە)
 b. (ه ، م ، ن) ئەركى (بىكەر - تە.بە - بەركار)

۲۳. (كارەكەى پىت سپارد بوو)

- a. ت ئەركى (تە.بە - بىكەر - ديارخراو)
 b. ئەگەر تەواوكەرى بەيارىدە بىكەينه كۆمەئەى دووم ئەوا دەچتە دواى (نامراز - كار - بەركار)

۲۴. ئە رستەى (كىتپەكەم بۇ بهيّنە) جىناوى لكاو (م) ئەركى دەيىتە

- (بىكەر ... ديارخەرى ناو تەواوكەرى بەيارىدە)

هاوئناو و هاوئناو ئاىر ئاىر رووى روئانەو

- ۱- بە چەند رېگە ئاىر ، هاوئناو دارزاو دروست دىكەين (يەك سى چوار)
- ۲- بە چەند رېگە ئاىر رەگى كار، هاوئناو دارزاو دروست دىكەين (دوو سى چوار)
- ۳- بە چەند رېگە ئاىر هاوئناو، هاوئناو دارزاو دروست دىكەين (دوو يەك چوار)
- ۴- بە چەند رېگە ئاىر هاوئناو، هاوئناو دارزاو دروست دىكەين (دوو سى چوار)
- ۵- بە چەند رېگە ئاىر ناو، هاوئناو دارزاو دروست دىكەين (دوو سى چوار)
- ۶- بە چەند رېگە ئاىر دوو ناو، هاوئناو دارزاو دروست دىكەين (دوو سى چوار)
- ۷- بە چەند رېگە ئاىر ناو، هاوئناو دارزاو دروست دىكەين (دوو سى چوار)
- ۸- بە چەند رېگە ئاىر هاوئناو، هاوئناو دارزاو دروست دىكەين (دوو سى چوار)
- ۹- .. يەكەم ، روناك ، چالاكانە ، نەرمىن ، رەقەن ، مەردانە .. دىئرانە .. ئازايانە .. ئىرانە پىكەتوونە ئاىر (هاوئناو سادە + پاشىگر ، پىشگر + هاوئناو سادە)
- ۱۰- (نەساغ ، ناراست ، نەخۇش ، ناشاد پىكەتوونە ئاىر .. (هاوئناو سادە + پاشىگر ، پىشگر + هاوئناو سادە)
- ۱۱- (خويىناو، ژنانى ، دىشتەكى ، زىرىن ، بەختىار ، روژانە .. شىرانە .. مىندالانە .. سالانە ، بەختەوور ، راوچى ، دارەوان مەنەوان ، گوشتىن .. پىكەتوونە ئاىر (ناو + پاشىگر پىشگر + ناو رەگ + پاشىگر)
- ۱۲- بەتام ، بەمانگ ، بەجەرگ ، بى شەرم ، بە ناز .. بە دل .. بە شەو .. بە زىستان .. بە سال پىكەتوونە ئاىر (پىشگر + ناو پاشىگر رەگ + پاشىگر)
- ۱۳- گەرۇك ، نووسەر ، بىنەر ، ترسنۇك ، بىرپار ، فرۇشپار ، گەرۇك ، زانا ، بىنا پىكەتوونە ئاىر (رەگ + پاشىگر پىشگر + ناو ناو + پاشىگر)
- ۱۴- (نەگور ، نەمر ، نەبەز ، تىكۆشەر پىكەتوونە ئاىر (رەگ + پاشىگر پىشگر + ناو هاوئناو + پاشىگر)
- ۱۵- (نابىنا ، نەبەزى ، نەزانى ، نەزۇك ، بىكەر ، بخور پىكەتوونە ئاىر (پىشگر + رەگ + پاشىگر پىشگر + هاوئناو رەگ + پاشىگر)
- ۱۶- (كەوتوو ، بىردە ، هەئىزاردە ، شكاو پىكەتوونە ئاىر (قەد + پاشىگر پىشگر + ناو رەگ + پاشىگر)
- ۱۷- (چاوباز بوژن چىنار ، دىسوز ، دارەنار هاوئناوئىكى (سادە دارزاو ئىكدرارە) پىكەتوونە ئاىر (ناو + ناو پىشگر + ناو رەگ + پاشىگر)
- ۱۸- (گۆلبەدەم ، دەست بەسەر ، گۆلبەدەم ، دەست بە خەنە ، سەراوسەر .. دىماو دەم .. دولا و دۇل پىشتاوپشت پىكەتوونە ئاىر (ناو + نامراز + ناو پىشگر + ناو پىشگر + رەگ)
- ۱۹- (نەم نەم .. كۆمەل كۆمەل .. پۇل پۇل دەستە دەستە ، رى رى ، پارچە پارچە ، پۇل پۇل ، چىن چىن هاوئناوئىكى (سادە دارزاو ئىكدرارە) پىكەتوونە ئاىر (پىشگر + رەگ دووبارە بوونەوئى ناو رەگ + پاشىگر)
- ۲۰- (جەوت رۇج ، دوو دل ، سى دەنگ هاوئناوئىكى (سادە دارزاو ئىكدرارە) پىكەتوونە ئاىر (پىشگر + رەگ + پاشىگر هاوئناوئى ژمارە + ناو رەگ + پاشىگر)

- ۲۱- (دڭخۇش ، چاوشىن ... بالا بەرز ، سەرسىپى ، خويىن شىرىن ... چاوكال . ھاۋەئناۋىكى (سادە دارزاۋ .. ئىكدرارە)
 يېكھاتوون لە (ناۋ + ھاۋەئناۋ رەگ + پاشگر ... يېشگر + رەگ)
- ۲۲- بۆرەدەۋلەمەند ، پاك و خاۋىن ، تېر و پىر ، كەپ و لال ، مات و مەئول ، رەش و سىپى ... كز و مات ... كز و مەئول .
 ھاۋەئناۋىكى (ئىكدرارە) يېكھاتوون لە (ھاۋەئناۋ + نامراز + ھاۋەئناۋ يېشگر + ناۋ .. يېشگر + رەگ)
- ۲۳- (شۆرە ژن ، گىلە پىياۋ ، رەشە با ، ... ھاۋەئناۋىكى (سادە دارزاۋ ئىكدرارە) يېكھاتوون لە
 (ھاۋەئناۋ + نامراز + ناۋ يېشگر + ناۋ يېشگر + رەگ)
- ۲۴- (پىياۋ كوژ ، قورئان خويىن ، رۇژنامە نووس ، خىر خواز ، دىنگىيژ ، راستگو . ھاۋەئناۋىكى . ئىكدرارە) يېكھاتوون لە
 (يېشگر + ناۋ ناۋ + رەگ يېشگر + رەگ)
- ۲۵- خۇشنىووس ، گەشېن ، رەشپۇش ، خۇشنىووس ... ھاۋەئناۋىكى (سادە ئىكدرارە دارزاۋ) يېكھاتوون لە
 (ھاۋەئناۋ + رەگ يېشگر + ناۋ + رەگ يېشگر + ناۋ)
- ۲۶- دىسوتاو ، جەرگسوتاو ، نان بىراۋ ، ... ھاۋەئناۋىكى (سادە دارزاۋ ئىكدرارە) يېكھاتوون لە
 (ناۋ + ھاۋەئناۋىكى كراۋ يېشگر + رەگ يېشگر + رەگ + پاشگر)
- ۲۷- جوان جوان ، نەرم نەرم ، سوور سوور ، ... ھىدى ھىدى .. وردر ورده .. دوو دوو .. يەك يەك .. يېكھاتوون لە
 (دووبارە بوونەۋە ھاۋەئناۋ يېشگر + ناۋ يېشگر + رەگ)
- ۲۸- بە سواری . بى شەرمانە . يە ھاۋىنى .. بى باكانە يېكھاتوون لە (رەگ + ناۋ .. يېشگر + ناۋ + پاشگر .. يېشگر + رەگ)
- ۲۹- پىر بە دل .. پىر بە دەم .. پىر بە دەنگ .. يېكھاتوون لە (ھاۋەئناۋ + نامراز + ناۋ رەگ + پاشگر ... يېشگر + رەگ)
- ۳۰- ژىر دەست ، ژىر پىيائە ، سەر ئەژنۇ ... ھاۋەئناۋىكى (سادە دارزاۋ ئىكدرارە) يېكھاتوون لە
 (ھاۋەئناۋ + ناۋ يېشگر + رەگ يېشگر + رەگ + پاشگر)
- ۳۱- خەباتكەر ، راۋكەر ، ناندر ، جل شۆر ، نوژكەر ، رەنجەدر ، شەرکەر ، ناۋاز دانەر ... ھاۋەئناۋىكى (ئىكدرارە)
 يېكھاتوون لە (ناۋ + رەگ + پاشگر يېشگر + ناۋ + رەگ يېشگر + ناۋ)
- ۳۲- رەش نەسمەر ، تازە پىگە يىشتوۋ ھاۋەئناۋىكى (سادە دارزاۋ ئىكدرارە) يېكھاتوون لە
 (يېشگر + ناۋ ھاۋەئناۋ + ناۋ يېشگر + رەگ)
- ۳۳- بە زور .. لە دوور .. لە بەرانبەر .. لە نىزىك ... بە پەلە لە تەنىشت ... يېكھاتوون لە
 (يېشگر + ھاۋەئناۋ رەگ + پاشگر ... يېشگر + رەگ)
- ۳۴- بە جوانى . بە ساردى . بە ھىمنى . بە باشى .. يېكھاتوون لە (رەگ + ناۋ .. يېشگر + ھاۋەئناۋ + پاشگر .. يېشگر + رەگ)
- ۳۵- روو بە روو .. مال بە مال ... دى بە دى .. شار بە شار .. دەست بە دەست ... پى بە پى
 يېكھاتوون لە (ناۋ + نامراز + ناۋ رەگ + پاشگر ... يېشگر + رەگ)
- ۳۶- ئەمشەۋ ... ئەمرو ... ئەوسال ... ئەوسا ... (ھاۋەئناۋىكى نىشانە + ناۋ يېشگر + رەگ رەگ + پاشگر)
- ۳۷- پاش نىۋە رۇ .. يېش نىۋە رۇ .. دۋاى نىۋە شەۋ .. (ھاۋەئناۋ + ھاۋەئناۋ + ناۋ يېشگر + رەگ رەگ + پاشگر)
- ۳۸- بەرووخۇشى .. بەسەر بەرزى .. بە دڭخۇشى .. بە سەخۇشى ، بەسەر خۇشى يېكھاتوون لە
 (رەگ + پاشگر يېشگر + رەگ يېشگر + ھاۋەئناۋىكى ئىكدرارە + پاشگر)
- ۳۹- (بەھرەدار ، پلەدار ، ناۋدار ، بىرىندار ، رىدار ، دىدار ، سەرمایەدار ، پايەدار ، ئىماندار .. يېكھاتوون لە
 (ناۋ + پاشگر يېشگر + ناۋ رەگ + پاشگر)

ئەركى ناو ئە دەۋرى ديارخەرى ناو

۱- دېھاتەكانى كوردستان ئاۋەدان دەكەينەۋە

- ۱- دېھات بە چى ديارخراۋە (ناۋىكى گشتى - ناۋىكى تاييەتى _ ناۋىكى تاكى نەناسراۋ)
- ب- كوردستان بوۋەتە ديارخەرى ناۋىكى (كۆى ناسراۋ - تاكى ناسراۋ - ناۋىكى تاييەتى)
- ۱- دېھاتەكانى كوردستان ئەركى (بىكەر ... تە . بە . بەركار)
- ۲- ناۋىكى كانى سازگارە , كانى بوۋەتە ديارخەرى ناۋىكى (نەناسراۋ - ناسراۋ - ھىچ ئەمانە)
- ۳- ئاۋەكەى كانى سازگارە ,
- ۱- كانى بوۋەتە ديارخەرى ناۋىكى (تاكى ناسراۋ - كۆى ناسراۋ)
- ب- ئاۋەكەى كانى ئەركى (بىكەر ... بەركار .. نىھاد)
- ۴- ئاۋەكەى دەربەندىخان سازگارە , ئاۋەكە ديارخراۋە بە ناۋىكى (تاكى ناسراۋ - تاييەتى)
- ۵- ناۋى ئەم كانى سازگارە , ناۋ ديارخراۋە بە ناۋىكى (ناۋىكى دەست نىشانكراۋ - ھاۋەئناۋى نىشانە)
- ۶- ناۋى كانى سازگارە , ناۋ ديارخراۋە بە ناۋىكى (كۆى ناسراۋ - كۆى نەناسراۋ)
- ۷- كرىكارەكانى كارگەكە كار دەكەن , كارگەكە بوۋەتە ديارخەرى ناۋىكى (كۆى ناسراۋ - تاكى ناسراۋ)

۸- پەرتوۋەكانى قوتابيان ۋەردەگرىنەۋە ,

- ۱- قوتابيان ناۋىكى (كۆى ناسراۋ - كۆى نەناسراۋ - تاكى ناسراۋ)
- ب- قوتابيان بوۋەتە ديارخەرى ناۋىكى (تاكى ناسراۋ - كۆى نەناسراۋ - كۆى ناسراۋ)
- ت- پەرتوۋەكەكان بە چى ديارخراۋە ناۋىكى (كۆى نەناسراۋ - تاكى ناسراۋ - كۆى ناسراۋ)
- پ- پەرتوۋەكانى قوتابيان (ئەركى) (بىكەر , ... بەركار ... ديارخەرى ناۋ)
- ج- رستەكە بگۆرپىن بۇ رابردوۋى بەردەۋام
- (پەرتوۋەكانى قوتابيان نەمان ۋەردەگرەتەۋە , پەرتوۋەكانى قوتابيان ۋەردەگرىنەۋە , ھىچ ئەمانە)
- ح- كارى رستەكە ئە چ رىژەيەكە (رانەبردوۋى راگەيانندن ... رابردوۋى راگەيانندن .. رانەبردوۋى دانانى)
- خ- كارى رستەكە بگۆرە بۇ تەۋاۋى راگەيانندن (ۋەرگرتوۋەتەۋە --- ۋەرگرتوۋە - ۋەرگرتەۋە)

۹- ھونەرمەندانى كوردستان دەست رەنگىن ,

- ۱- كوردستان ناۋىكى (تاكى ناسراۋ - تاييەتتە - كۆى نەناسراۋ)
- ب- ھونەرمەندان بە چى ديارخراۋە ناۋىكى (كۆى نەناسراۋ - تاييەتى - تاكى نەناسراۋ)
- ت- چى ئەم رستە دەرنەكەۋتوۋە (بىكەر ... بەركار ... كارى ناتەۋاۋ)
- پ- ھونەرمەندانى كوردستان ئەركى (بىكەر ... ديارخەر ... نىھاد)
- ج- تەۋاۋەكەرى كارەكە چ وشەيەكە (ناۋە ... ھاۋەئناۋ ... جىناۋە)

۱۰- ئوتۇمبىلەكانى پېشانگەكە دەفرۇشرىن ,

- ا- پېشانگە بوووتە ديارخەرى ناويكى (كۆى ناسراو - تاييەتى - تاكى نەناسراو)
 ب- ئوتۇمبىلەكانى پېشانگەكە نەركى (جىگىرى بىكەر ... بىكەر نىهاد)

۱۱- مامۇستايانى كوردستان دلسۇزن ,

- ا- كوردستان بوووتە ديارخەرى ناويكى (كۆى ناسراو - كۆى نەناسراو - تاييەتى)
 ب- چى ئەم رستە دەرئەكەوتووه (بىكەر ... كارى ناتەواو ... بەركار)
 ت- مامۇستايانى كوردستان نەركى (بىكەر ... ديارخەر نىهاد)
 پ- تەواوكەرى كارەكە چ وشەيەكە (هاوئناو ... ناوہ ... جىناوہ)
 ج- تەواوكەرى كارەكە هاوئناويكى لىكدراوہ چۆن دروست بووہ (ناو + ناو هاوئناو + ناوہ ... هاوئكار + ناو)

۱۲- خویندىنى بالئا ئە زانكۆگان كرايەوہ ,

- ا- بالئا بوووتە ديارخەرى (ناويكى ناسراو - چاوك - تاكى نەناسراو)
 ب- خویندىنى بالئا نەركى (جىگىرى بىكەر ... بەركار ... بىكەر)

۱۳- تىپى كچان شانۆگەريەكەيان نمايش كرد

- ا- كچ بوووتە ديارخەرى ناويكى (تاكى نەناسراو - كۆى نەناسراو - تاكى ناسراو)
 ب- تىپ ديارخراوہ بە ناويكى (تاكى ناسراو - كۆى ناسراو - كۆى نەناسراو)
 ج- تىپى كچان نەركى (نىهاد ... بىكەر ... جىگىرى بىكەر)

۱۷- كلتورى كوردى دەپارىزين , ديارخەرەكە ناويكى (تاكى ناسراو - تاييەتى ... تاكى نەناسراو)

جۆرەكانى ھاۋەئىكار و رادە

۱- ھېزى گەل ئەشكىرى دوژمنى زۆر خېرا شكاند

- ا- زۆر (رادەى ھاۋەئىكارى - رادەى ھاۋەئىناۋى - ھاۋەئىكارى چۈنىيەتى)
 ب- خېرا (رادەى ھاۋەئىكارى - ھاۋەئىكارى چۈنىيەتى - ھاۋەئىكارى چەندى)
 ج- زۆر خېرا ئەركى (تەۋاۋكەرى كار - بەركار - ديارخەرى ناۋ)
 ۲- بەفر ئە كوردستان كەم دەبارىت كەم ئەم رستەيە (ھاۋەئىناۋ - ھاۋەئىكارى كاتى - ھاۋەئىكارى چەندى)

۳- دايكى رۇشنىر مندائى باش پەرورەدە دەكات

- ا- رۇشنىر چۆن دروست بوۋە (ناۋ + ھاۋەئىناۋ - ھاۋەئىناۋ + ناۋ - رەگ + پاشگر)
 ب- دايكى رۇشنىر ئەركى (بىكەر - بەركار - تە.بە)
 ج- رۇشنىر ئەركى (ديارخەرى ناۋە - تەۋاۋكەرى كارە - بىكەرە)
 د- باش ئەركى (ھاۋەئىكارە - ھاۋەئىناۋە ديارخەرى ناۋ - تەۋاۋكەرى كارى ناتەۋاۋە)

۴- گەلى كورد ئە بەھارى ۱۹۹۱ گە ئىك گورج پاپەرى

- ا- گەل ديارخراۋە بە ناۋىكى (كۆى ناسراۋ - تاييەتى - تاكى ئە ناسراۋ)
 ب- ئە بەھارى چۆن دروست بوۋە
 (پېشگر + ھاۋەئىكار + پاشگر - پېشگر + ناۋ + پاشگر - پېشگر + ھاۋەئىناۋ + پاشگر)
 ج- ئە بەھارى ئەركى (تەۋاۋكەرى كار - ديارخەرى ناۋ - ھەردووكيان)
 د- گەلى كورد ئەركى (بەركار - تە.بە - بىكەر)
 ھ- گەلىك (رادەى ھاۋەئىناۋى - رادەى ھاۋەئىكارى - ھاۋەئىكار)
 و- گورج ھاۋەئىكارە ئەركى (ديارخەرى ناۋ - تەۋاۋكەرى كار - ھىچيان)

۵- بە شەو سەردانى ھاۋرېكەمان كرد

- ا- بە شەو ئەركى (ھاۋەئىكارە تەۋاۋكەرى كارە - ديارخەرى ناۋە - ھەردووكيان)
 ب- بە شەو چۆن دروست بوۋە (پېشگر + ناۋ - پېشگر + ھاۋەئىكار - پېشگر + ھاۋەئىناۋ)
 ج- سەردانى ھاۋرېكە ئەركى (بەركار - بىكەر - تەۋاۋكەرى بە يارىدە)
 د- مان ئەركى (بىكەر - بەركار - ديارخەرى ناۋ)

۶- پېشمەرگەكان دىلېرانە بەرگى ئە كوردستان دەكەن

- ا- دىلېرانە چۆن دروست بوۋە (ناۋ + پاشگر - ھاۋەئىكار + پاشگر - ھاۋەئىناۋ + پاشگر)
 ب- دىلېرانە ئەركى (ديارخەرى ناۋ - تەۋاۋكەرى كار - بىكەر)
 پ - رستەكە بىكە دانانى خۇزگە پېشمەرگەكان بەرگى ئە كوردستان (بىكەن .. دەكەن ھىچ ئە مانە)

۷- كرىكارى يەكەم كارى خۆى كرد , كرىكار ديارخراۋە بە (ھ. ژ. رېكخستن - ھ. پرس - ھ. پلەى بانا)

۸- كچىكى تر هات , كچ ديارخراۋە بە (ھ. ناديار - ھ. پرس - ھ. نىشانە)

۹- چەند جۆرە جىناۋى سەربە خۇ دەبنە ديارخەرى ناۋ (۱ - ۲ - ۴ - ۵) جۆر

١٠ ئەوان هەندىك له دوور هات بوون

- أ- بکەری ئەو رستهيه (ئەوان ، ن - ئەوان - هات بوو)
 ب- کارى رستهکە له پێژەى (دوور - تەواو - بەردەوام) ی راگەيانندن
 ج- هەندىك (رادەى هاوئنگارى - رادەى هاوئناوى - هاوئنگار)
 د- له دوور هاوئنگارى شوینە جوړەکەى (سادە - دارژاو - لیکدراو)
 ه- له دوور چۆن دروست بووه (پېشگر + ناو - پېشگر + هاوئناو - پېشگر + هاوئناو)
 و- له دوور نەركى (ديارخراو - ديارخەر - هيچيان)
 ی- هەندىك نەركى (ديارخراو - ديارخەر - هەردووکیان)

٨- وتارەکەى کەمىك بە جوانى خویندەوه

- أ- کەمىك (رادەى هاوئنگارى - رادەى هاوئناوى - هاوئنگار)
 ب- بە جوانى هاوئنگارى (چۆنیهتى - چەندى - کاتى)
 ج- بە جوانى چۆن دروست بووه؟
 (پېشگر + هاوئناو + پاشگر - پېشگر + نا + پاشگر - پېشگر + رەگ + پاشگر)

٩- کوردستانمان پێ به دل خوشدەویت جیى شیرانه دەبیّت سەرکەویت ...

- أ- پێ به دل (هاوئناوى لیکدراو - هاوئنگارى لیکدراو - ناوى لیکدراو)
 ب- ئەم رستهيه هاوئنگارىك ههيه چۆن دروست بووه (هاوئناو + نامراز + ناو - نامراز + هاوئناو)
 ت- ئەم رستهيه هاوئناوىك ههيه چۆن دروست بووه .. (ناو + نامراز - رەگ + نامراز - هاوئناو + ناو)

١٠- لاوهكان دەسته دەسته دەهاتن

- أ- دەسته دەسته نەركى (هاوئنگارەو تەواوەکەرى کار - هاوئناو - هاوئنگارى ناديار)
 ب- دەسته دەسته چۆن دروست بووه (ناو + ناو - دووبارە بوونەوهى ناو - ناو + نامراز + ناو)

١١- نيمه بۆ وڵاتى خۇمان تيّدەكۆشين

- أ- وڵات ديارخراوه به (ج. پرس - ه. پرس - ج. خۆيى)
 ب- چەند جوړه جيناي سەربە خۆى تر دەبنە ديارخەرى وڵات (٤ - ٣ - ٥) جوړ.
 ج- وڵات ناتوانين بە کام جيناي سەربە خۆى تر ديار بخهين (ج. ههيهى - ج. پرس - ج. ناديار)
 د- وڵاتى خۇمان نەركى (تە. به - بەرکار - بکەر)

١٢- قوتابيهكه زۆر به په له بوو زۆر (رادەى هاوئناوه - رادەى هاوئنگاره - هاوئناو)

١٣- بۆ وۆژى نه وروژ سى چه پک , چه پک ديارخراوه به (ه. پرس - ه. ناديار - ه. ژمارهى بنجى)

١٤- ئەکەم بە دياريهكى جوان , بۆگەلى کوردى قارهمان . ديارى و کورد , ديارخراون به
 (ه. پرس - ه. چۆنیهتى - ه. ناديار)

٨- ڕیویەکی گەرۆک لە شێرێکی نووستوو چێترە

- گەرۆک دروست بووه (رەگ + ناو - رەگ + پاشگر - ناو + پاشگر)
 ٩- پەرتوکیکی کۆنم کړى کۆن (رادەى هاوئناوه - رادەى هاوئنگاره - هاوئناوه)

- ١٠- پەرتوکیکی زۆر کۆنم کړی زۆر (هاوئناو - رادەى هاوئناوى - هاوئکار)
 ١١- فاکسە کەم بە پەلە نارد بە پەلە (رادەى هاوئکاره - رادەى هاوئناوه - هاوئکاره)
 ١٢- فاکسە کەم زۆر بە پەلە نارد زۆر (رادەى هاوئکاره - هاوئکاره - رادەى هاوئناوه)
 ١٤- کچە کە کەمێک درەنگ رۆیشت

- أ- کەمێک (هاوئکار - رادەى هاوئکار - رادەى هاوئناو)
 ب- درەنگ (هاوئکارى کاتى - هاوئکارى شۆینى - ههچیان)
 ج- کەمێک درەنگ گریى هاوئکارى یه ئەرکى (تهواوکهرى کار - بهرکار - ديارخهرى ناو)
 ١٥- پیاوێکە زۆر دوور بوو ... رۆژى تاقیکردنەوهکە زۆر دووره .

- أ- زۆر (رادەى هاوئناوه - هاوئکار - رادەى هاوئکاره)
 ب- دوور (هاوئکارى شۆینى - چۆنیەتى - کاتى)
 ج- ئەگەر وشەى دوور بکەینە (جوان) , ئەوا زۆر (هاوئناو - رادەى هاوئناوى - رادەى هاوئکار)

١٦- منداڵە کە زۆر جوانە

- أ- زۆر (رادەى هاوئناوى - رادەى هاوئکارى - هاوئناو)
 ب- جوان (هاوئکار - هاوئناوى چۆنیەتى - ديارخهر)
 ج- زۆر جوانە ئەرکى (تهواوکهرى کارى - کارى ناتەواو - ديارخهرى ناو)
 د- ئەگەر کارەکە بکەینە رۆیشت , زۆر (رادەى هاوئناوى - رادەى هاوئکارى - هاوئکار)

- ١٧- ئەو هاوئناوێ رادەى هاوئناوى چۆنیەتى ديار دەخات پى ى دەووترى هاوئناوى (ناديار - پرس - نيشانه)
 ١٨- ئەو هاوئکارێ رادەى هاوئکارى دەردەخات پى ى دەووترى هاوئکارى (چەندیەتى - چۆنیەتى - کاتى)
 ١٩- نامیلکە کەم زۆر باش خویندەوه

- أ- زۆر (رادەى هاوئکارى - رادەى هاوئناوى - هاوئکار)
 ب- خویندەوه بکەینە کارى ناتەواو ... زۆر (رادەى هاوئناوى ناديار - رادەى هاوئکار - هاوئکار)
 ج- زۆر رادەى هاوئکارى یه ئەرکى (ديارخهره - ديارخراوه - هەردووکیان)

٢٠- میژووی قەلای دمدەم زۆر کۆنە

- أ- زۆر (رادەى هاوئکاره - رادەى هاوئناوه - هاوئناو)
 ب- کۆن (رادەى هاوئکاره - هاوئناوى چۆنیەتى - هاوئکاره - ههچیان)

٢١- پێشمەرگەکان سنوورى کوردستان گەلیک باش دەپاریزن

گەلیک (رادەى هاوئکارى - رادەى هاوئناوى - هاوئکار)

٢٢- دارشتنیکی زۆر باشم زۆر بە باشی خویندەوه

- أ- (زۆر) یه کەم (رادەى هاوئکاره - هاوئناو - رادەى هاوئناوه)
 ب- زۆر بە باشی ئەرکى (ديارخهرى ناو - تهواوکهرى کار)

- ٢٧- ئەو هاوئناوێ رادەى هاوئناوى ديار دەخات پى ى دەووترى هاوئناوى .. (ناديار - پرس - نيشانه)

هاوئناو لى دەورى ديارخەرى ناو

۱. زىرى پاك ژەنگ هە ئناھىيىت ، زىر ديارخراو بە هاوئناوى (چۆنەتتى - پرس - ناديار)
۲. كورپكى چۆت بىنى ، كور ديارخراو بە هاوئناوىكى (پرس - چۆنەتتى - نيشانە)
۳. شەپە باشەكەم كرى ، ى لى ئىوان (شە ، ە) چى يە (ناوبەند - ئامرازى خستە سەر - نيشانە)
۴. رۇژگار هەموو مروقىك دەردە خات ، رۇژگار ديارخراو بە (ناديار - ج. ناديار - ە. پرس)
۵. ئەو هاوئناوى لى پىش ناوىك دىت پىويستى بە ئامراز نىيە ، پىي دەووترى هاوئناوى (ژمارەى كەرتى - پرس - ناديار)

۶. درەختە بەرزەكان جوان

- ۱- ە لى ئىوان درەخت و بەرز (ئامرازى خستە سەر - ناتەواو - ەپچيان)
- ب- درەخت ناوىكى (كۆى ناسراو - تاكى ناسراو - كۆى نەناسراو)
- ت- درەختە بەرزەكان نەركى (نىهاد - بەركار - ديارخەرى ناو)
- ج- چى لىم رستە دەرنەكەوتووە (كارى ناتەواو - بکەر - بەركار)
- چ- ئامراز دەرنەكەوتووە ، چونكە ناوئەكە (ەردووكيانە - كۆتايى پىتى بزوينە -- يەك بەرگە زياترە)

۷. گەزۇ نايابەكان مەخۇ

- ۱- ە لى ئىوان گەزۇ و ناياب چى دەرنەكەوتووە (ئامرازى خستە سەر - كارى ناتەواو - بکەر)
- ب- گەزۇ ناوىكى (كۆى نەناسراو - كۆى ناسراو - ەردووكيان)
- پ- گەزۇ نايابەكان نەركى (نىهاد - بەركار - ديارخەرى ناو)
- ج- چى لىم رستە دەرنەكەوتووە (بکەر - كارى ناتەواو - ەردووكيان)
- ح- ئامراز دەرنەكەوتووە ، چونكە ناوئەكە (كۆتايى پىتى بزوينە -- ەردووكيانە - يەك بەرگە زياترە)

۸. - نامەيەكى رازاوەترم ھىنا بۆت ،

- ۱- نامە ديارخراو بە (ە. پلەى بائا - ە. پلەى بەراورد - ە. نيشانە)
- ۱- جىناوى ئكاوى (ت) نەركى (نىهاد - ديارخەرى ناو - تەواو كەرى بەياريدە)

۹. چوار يەكى وئەكەم دروست كردۆزىيەو

- ۱- وئە ديارخراو بە هاوئناوى ژمارەى (رىكخستن - كەرتى - بنجى)
- ب- لىم رستە ديارخراوىك ەيە (وئە - م - چوار يەكى)
- ت- (يى) لى ئىوان (دۆزى و پاشگرە) ەو (چىيە) (ناوبەندە - جىناوى ئكاو - ئامرازى خستە سەر)
- پ- كارى رستەكە بکە تەواوى راگە ياندن (دۆزىوئەو - دۆزىيەو - دۆزىوئەو)

۱۰. ەئو ھۆنراوئەكانى ئەمانەى خويئەو ە .. ھۆنراوئەكان ديارخراو بە (ە. نيشانە - ج. پرس - ج. نيشانە)

۱۱. نامەيەكى ترم هېنا بۇت ..

- ا-- نامە ديارخراوۋە بە (جېناۋى نادىيار - ه. نادىيار - ه. نىشانە)
 ب-- ديارخەرئىك ھەيە لەم رستەدا (جېناۋى نادىيار - م - نامەيەك)
 پ-- ديارخراۋىك ھەيە لەم رستە (جېناۋى نادىيار - نامەيەك - م)

۱۲. كام قوتابى نامەكەى هېنا , كام قوتابى ئامادەبوو

- ا- ديارخەرئىك لەم رستەيە ھەيە (ج. پرس - ه. پرس - قوتابى)
 ب- قوتابى ديارخراوۋە بە (ج. پرس - ه. پرس - ھەردووكيان)
 ت- بوو لەم رستەيە كاريكى (تەواۋى تېپەرە - تەواۋى تېنە پەرە - ناتەواۋە)
 پ- كاري ئامادەبوو .. لە رېژەى رابردوۋى (نزيكى دانانى - نزيكى راگەيانندن - داخوۋى)

۱۳. ئەم زانكۆيە كرايەۋە ,

- ا- زانكۆ ديارخراوۋە بە (ه. نىشانە - ه. پرس - ج. نىشانە)
 ب- ئەم زانكۆيە نەركى (بەركار - جىگىرى بىكەر - ديارخراۋ)
 ت- لە شوينى ھاۋەئناۋى نىشانە .. (جېناۋى نىشانە) دابنى
 (زانكۆى ئەۋە كرايەۋە زانكۆى ئەۋە كرايەۋە زانكۆ كرايەۋە)

۱۴. زۆر كورد بە ناھەق شەھيدى كران

- ا- كورد ديارخراوۋە بە (ه. نادىيار - ه. پرس - ج. نادىيار)
 ب- (زۆر كورد) نەركى (بەركار - ديارخراۋ - جىگىرى بىكەر)

۱۵. پېشمەرگە بويرەكە خە ئاتىكرا

ا- لە نىۋان (پېشمەرگە لا بوير) چى دەرئەكە وتوۋەلا

- (نامرازى خستەسەر - نامرازى پەيوەندى - كاري ناتەواۋ)
 ب- پېشمەرگە ناۋىكى (تاكى ناسراۋ - كۆى ناسراۋ - تاكى نەناسراۋ)
 ج- پېشمەرگە بويرەكە نەركى (جىگىرى بىكەر - بەركار - بىكەر)
 د- بوير چۇن دروست بوۋە (پېشگر + رەگ - پېشگر + ناۋ - پېشگر + ھاۋەناۋ)

۱۶. دىيە خوشەكانيان بينيوە

- ا- (يى) لە نىۋان (دى , ه) چى يە (ناۋبەندە - نامرازى خستەسەر - بىكەر)
 ب- دى ناۋىكى (كۆى ناسراۋ - تاكى نەناسراۋ - كۆى نەناسراۋ)
 ج- كاري رستەكە لە رېژەى (نزيك - تەواۋ - دوور) ي راگەيانندن
 چ-- رستەكە بگۆرە بۇ شىۋازى دانانى
 (رەنگە دىيە خوشەكانيان بينى با - رەنگە دىيە خوشەكانيان بينىيىت - رەنگە دىيە خوشەكەى بينىيىت)

۱۷. ھەرمى سەۋزەكان مەخۇ , لە نىۋان (ھەرمى و سەۋز) چى دەرئەكە وتوۋە ...

- (نامرازى پەيوەندى - كاري ناتەواۋ - نامرازى دانە پال)

١٨. شەيە بچووکه که بکەر

- ا-- (ه) له نيوان شه , بچووک چى يه (نامرازى خستنه سەر - بکەر - ناوبەند)
 پ-- (ه) له کوتايى رسته که چى يه (نامرازى خستنه سەر - ناوبەند - بکەر)
 ب-- شەيە بچووکه که نەركى (بهرکار - ديارخەر - تەواوکەرى کارى ناتەواو)
 ت - (ي) له نيوان (شه , ه) چى يه (نامرازى خستنه سەر - ناوبەند - بکەر)

١٩. شاتووو سورەکه م خوار , کهييانووو خوشەويستەکه ت هات

- ا- (و) له نيوان (شاتوو , ه) چى يه (کهييانوو , ه) چى يه
 (ناوبەند - نامرازى خستنه سەر - نيشانه يه)
 ب-- (ه) له نيوان (شاتوو , سوور) چى يه , (کهييانوو , خوشەويست) چى يه ؟
 (نامرازى خستنه سەر - ناوبەند - بکەر)

٢٠. له كانيبه روونه كان ئاو بخۆ

- ا- (ي) له نيوان (كانى , ه) چى يه (ناوبەند - نامرازى خستنه سەر - بکەر)
 ب- (ه) له نيوان (كانى و روون) چى يه (نامرازى خستنه سەر - ناوبەند - بکەر)
 ج- له م رسته يه چى دەرئەكەوتووو (نامرازى خستنه سەر - بکەر - ناوبەند)
 د- كانى ناويكى (تاكى ناسراو - كۆى نەناسراو - كۆى ناسراو)

٢١. بيبه سەوزەكان سوتا

- ا- (ي) له نيوان (ي , ه) چى يه (ناوبەند - نامراز - بکەر)
 ب- بيبه ناويكى (كۆى ناسراو - تاكى نەناسراو - كۆى نەناسراو)
 ج- بيبه سەوزەكان نەركى (بهرکار - ديارخەر - بکەر) ه

٢٢. جوانترين ديارى يت پيشكەش كردم

- ا- (ديارى) ديارخراوه به (ه . پلەى بائا - ه . چۆنيەتى - ه . پرس)
 ب- (يت) نەركى (بهرکار - نيهاد - بکەر)
 ت- (م) نەركى (بکەر - نيهاد - ديارخەرى ناو)

٢٣. ئيوەى زيرەك هەميشە سەرکەوتوون

- ا- زيرەك بوەتە ديارخەرى (ج پرس - ج کەسى - ج ناديار)
 ب- ئيوەى زيرەك نەركى (بکەر - بهرکار - ديارخەر)
 ت - هەميشە ... نەركى (هاوئناو - هاوئناو و تەواوکەرى کارە - نيهاد)

٢٤. خەلاتەکەى من بەنرخە

- ا- خەلات ديارخراوه به (ج . کەسى - ج . پرس - ج . نيشانه)
 ب- خەلاتەکەى من نەركى (نيهاد - بکەر - گوزاره)
 پ-- خەلات به چەند جور جيناوى سەر بەخوى تر ديار دەخریت (چوار - سى - پينج)

۲۵. خانووەکەى خۆتەم پى بفرۆشه

- ا- خانووەکەى خۆت نەركى (تە.بە - بەركار - بکەر)
 ب- خانووەکە ديارخراوه بە (ج. خۆيى - ج. پرس - ج. ناديار)
 ج- جيئناوى (خۆت) , جيئناوى كەسى ب. كەسى (۲ - ۳ - ۱) تاك
 ح- خۆت نەركى (بکەرە ... ديارخەرى ناوه ... تە.بە)
 د- (ه) ئە كۆتايى بفرۆشه نەركى (بکەر ... ديارخەرى ناو ... تە.بە)
 ژ- جيئناوى (م) نەركى (ديارخەرى ناو ... بکەر ... تە.بە)

۲۶. چىرۆكى كى خويئىرايهوه

- ا- چىرۆك ديارخراوه بە (جيئناوى پرس - هاوهئناوى ناديار - ه. پرس)
 ب- چىرۆكى كى نەركى (جيگىرى. بکەر - بەركار - بکەر)

۲۷. - ديسكەكەم بۆ كۆمپيوتەرى هين فرۆشت

- ا- كۆمپيوتەر ديارخراوه بە (ه. ناديار - ج. ناديار - ج. پرس)
 ب- كۆمپيوتەرى هين نەركى (تە.بە - ديارخەرى ناو - بەركار)
 پ- كۆمپيوتەر ديار بخە بە هاوهئناوى نيشانه
 ديسكەكەم بۆ (كۆمپيوتەرى ئەوه فرۆشت - ئەوه كۆمپيوتەرە فرۆشت - كۆمپيوتەرى ئەوه فرۆشت)

۲۸. تاقىكرنەوهكەم ئە تاقىگەى ئەمانە بوو

- ا- تاقىگە ديارخراوه بە (ج. نيشانه - ه. نيشانه - ج. كەسى)
 ب- تاقىگەى ئەمانە نەركى (بەركار - تە.بە - بکەر)
 پ- م نەركى (ديارخەرى ناو ... بکەر ... تەواو كەرى بەيارىدە)

۲۹. گيانى من بۆ تەلى وەنەوشە بە پەرۆشه

- ا- گيانى من نەركى (نيهاد - بکەر - بەركار)
 ب- گيان بە چ جيئناوىك ديارخراوه (خۆيى ... پرس ... كەسى)
 پ- گيان بە چەند جور جيئناوى سەربە خۆى تر دياردە خريت (۵ ۴ ۶)
 ت- گيان بە چەند جور جيئناوى كەسى تر دياردە خريت (۵ ۴ ۶)

۳۰. دەستم ئە گەردەنى خۆت ئەى حەبىبه

- ا- گەردەن ديارخراوه بە جيئناوى (خۆيى - پرس - ناديار)
 ب- گەردەنى خۆت نەركى (تە.بە بکەر ديارخەرى ناو)

۳۱. چەند جورە جيئناوى سەربە خۆ نابنە ديارخەرى ناو (۱ - ۲ - ۳) جور

۳۲. كچىكى زيرەك هات , كچ ديارخراوه بە (ه. چۆنیهتى - ه. پرس - ه. ناو)

۳۳. كچى كابرا هات , كچ ديارخراوه بە (ج. ناديار - ج. كەسى --- ج. نيشانه)

۳۴. ئەو ھاوئىناۋى ئە پېش ناۋەكە دىت و پېۋىستى بە ئامرازى خستنه سەر هەيە پىي دەۋوتى

ھاوئىناۋى (پىرس - ژمارەي كەرتى - نادىيار)

۳۵. زىستانى ھەولېر زۆر دوور بوو , زۆر ... (رادەي ھاوئىناۋى - رادەي ھاوئىكارى - ھاوئىكەر)

۳۶. دارشتىكى زۆر باشم نووسى , زۆر (رادەي ھاوئىناۋى - رادەي ھاوئىكارى - ھاوئىناۋە)

۳۷. دووم كچ ھات , كچ ديارخراۋە بە ھاوئىناۋى (ژمارەي رېكخستى - نادىيار - ھىچ)

۳۸. شاخەكانى كوردستان سەرکەشن ,

ا- شاخەكان بە چەند جۆرە جىناۋ دياردە خرىن (۵ - ۴ - ۶) جۆر

ب- چى ئەم رستە دەرئەكە وتووہ (نامرازى پەيوەندى - نامرازى دانە پال - كارى ناتەواۋ)

۴۱. كچە زىرەكەكە خەئات كرا

ا- كچ ديارخراۋە بە ھاوئىناۋى (چۆنىيەتتى - پىرس - نادىيار)

ب- كچە زىرەكەكە ئەركى (ج. بىكەر - بەركار - بىكەر)

۴۲. ژوانى ھاۋرىي ئەوم بىنى

ا- (ھاۋرىي ئەو) ئەركى (بەركار - د. ناۋ - ھىچيان)

ب- ھاۋرىي ديارخراۋە بە (ج. كەسى - ج. نىشانە - ھ. نىشانە)

۴۳. شاخەكانى كوردستان سەرکەشن

ا- كوردستان بوۋەتە ديارخەرى ناۋىكى (كۆي ناسراۋ - تاكى ناسراۋ - كۆي نەناسراۋ)

ب- شاخەكان ديارخراۋە بە ناۋىكى (تاكى نەناسراۋ - كۆي ناسراۋ - تاييەتتى)

ج- شاخەكانى كوردستان ئەركى (بەركار - نىھاد - د. ناۋ)

د- چى ئەم رستە دەرئەكە وتووہ (كارى ناتەواۋ - نامرازى خستنه سەر - بىكەر)

ه- كارى ناتەواۋ دەرئەكە وتووہ چۈنكە (نىھاد كۆيە - نىھاد تاكە - ھىچيان)

۴۴. مۇبايل پەيوەندىيەكانى ئىمەي ئاسانتر كىر دوۋەتەۋە

ا- پەيوەندىيەكان بە چى ديارخراۋە (ج. نىشانە - ج. كەسى - ج. پىرس)

ب- چەند جۆرە جىناۋى تر دەبنە ديارخەرى مۇبايل (۳ - ۴ - ۵) جۆر

ت- ئەگەر ناۋى خويندكار بە ھاوئىناۋى پىرس دياربەخەيت

(خويند كارىكى چۆن ھات - خويندكارى ئەو ھات - ئەو خويندكارە ھات)

۳۹. - زىستان دياربەخە بە

ا- ھاوئىناۋى نىشانە (ئەو زىستانە ساردە - زىستانىكى ساردە - ھەردوۋىكيان)

ب- جىناۋى نادىيار (زىستانى فلان ساردە - زىستانىكى زۆر ساردە - ھىچيان)

ج- ھاوئىناۋى نادىيار (زىستانىكى زۆر ساردە - زىستانە ساردەكە - ئەو زىستانە ساردە)

۴۰. ئەو كچە ھات ، كچ ديارخراوہ بە (ھ. نيشانہ - ج. نيشانہ - ج. كەسى)
 ۴۱. بە فرىكى زۆربارى ، بە فر ديارخراوہ بە (ج. ناديار - ھ. ناديار - ھىچيان)
 ۴۲. مامۇستا دياربخە بەمانە

- ا- ھاوہ ئناوى ناديار (زۆر مامۇستا ھات - مامۇستاي فلان ھات - مامۇستاي باش ھات)
 ب- ج. پرس (مامۇستاي كى ھات - مامۇستاي تۆ ھات - مامۇستايەكى تر ھات)
 ت- ھ. بەراورد (مامۇستايەكى باش ھات - مامۇستايەكى باشتەر ھات - مامۇستايەكى تر ھات)
 پ- ھ. پلەي بانا (باشتيرين مامۇستا ھات - مامۇستايەكى تر ھات - مامۇستاي من ھات)
 ج- ج. ناديار (مامۇستايەكى تر ھات - مامۇستاي ھين ھات - مامۇستاي من ھات)
 ح- ج. خۇيى ۲ تاك (مامۇستاي خۆت ھات - مامۇستاي خۆم ھات - مامۇستاي خۇتان ھات)
 خ- ج. نيشانہ (مامۇستاي ئەو ھات - مامۇستا ئەو كچە ھات - مامۇستاي ئەو ھات)
 د- ھ. نيشانہ (ئەو مامۇستايە ھات - مامۇستاي ئەو ھات - مامۇستاي ئەو ھات)
 ژ- ج. كەسى (ئەو مامۇستايە ھات - مامۇستاي ئەو ھات - مامۇستاي ئەو ھات)
 ر- ھاوہ ئناوى ناديار (مامۇستاي تر ھات - مامۇستاي فلان ھات - ھىچيان)
 ز- ھ. پرس (كام مامۇستا ھات - مامۇستاي ھين ھات - كى ھات)
 س- ھ. نيشانہ بۆتاكى نزيك (ئەم مامۇستايە ھات - ئەو مامۇستايە ھات - ھەمووى)
 ش- ھ. ژمارەيى بنجى (دوو مامۇستا ھات - دووم مامۇستا ھات - دوومين مامۇستا ھات)
 ص- ھ. ژ. كەرتى (نيوى مامۇستاكان ھاتن - دوو مامۇستا ھات - ھەردوو كيان)
 چ- ھ. ژ. رېكخستن (دووم مامۇستا ھات - ۱/۳ ي مامۇستاكان ھاتن - مامۇستا ھات)

۴۳. ئەستىرە جوانەكە بەرزە .

- ا- ئە نيوان (ئەستىرە و جوان) چى دەرئەكە وتووہ (نامرازى خستنه سەر - كارى ناتەواو - بکەر)
 ب- (ھ) ئە كۆتايى رستەكە (كارى ناتەواو - نامرازى خستنه سەر - بکەر)

۴۴. ھەنارەكان ترشن

- ا- چى ئەم رستە دەرئەكە وتووہ (كارى ناتەواو - نامرازى خستنه سەر - بکەر)
 ب- تەواو كەرى كارەكە چ وشەيەكە (ھاوہ ئناوى چۆنيەتى - ناو - ھاوہ ئناوى ناديار)

۴۵. كوردە خەباتكەرەكان دئسۆز

- ا- ناوى كورد بە چ جۆرە ھاوہ ئناويك تەواو كراوہ (چۆنيەتى - پرس - ناديار)
 ب- ھاوہ ئناوى (خەباتكەر) چۆن پىكها تووہ ؟
 (ناو + رەگ - ناو + رەگى كار + پاشگر -- ھاوہ ئناو + پاشگر)
 پ- ناوى كورد ، ناويكى (كۆى ناسراو - تاكى ناسراو - تاكى نەناسراو)
 ت- كوا فرمانى رستەكە (كارى ناتەواو - كارى ناتەواو و دەرئەكە وتووہ - دەرئەكە وتووہ)

٤٦. تری ترشه که مان خواردوه

- ا- (ه) دەرڤه که وتوو چونکه ناوه که کۆتایی به (پیتی بزۆین هاتوو - هەردووکیان - نه يهك برگه زیاتره)
 ب- تری ناویکی (تاکى ناسراو - کۆى ناسراو - تاکى نه ناسراو)
 ت- کاری رسته که بکه رابردووی تهواوی دانانی (خواردیتهوه - خواردبووه - خواردووتهوه)

٤٧. کلتوری کورد ده پارێزین

- ا- کلتوری کورد ئهرکی (بهرکار - بکهه - ته به)
 ب- کوا بکهه رسته که (کلتوری کورد - کورد - ین)
 ت- رسته که بکه دانانی ده بیته کلتوری کورد (بیازیته - بیاریزین - بیاریزم)
 پ- کاری رسته که بگۆره بۆ داخوازی دووه می تاک (بیاریزین - پاراستبا - بیاریزه)

٤٨. نه ندازیاره به توانا که نه خشی ته لاره که ی کیشا .

- ا- (ه) نه نیوان نه ندازیار و به توانا (نامرازی خستنه سهه - نامرازی په یوه ندی - نامرازی ناتهواو)
 ب- به توانا چۆن دروست بووه ؟
 ج- نه ندازیار ناویکی (پيشگر + رهگ + پاشگر - پيشگر + رهگ - پيشگر + ناو)
 د- نه ندازیار ناویکی (تاکى ناسراو - کۆى ناسراو - تاکى نه ناسراو)

٤٩. نه ستیره گه شه که دهرکه وت

- ا- نه نیوان نه ستیره و گهش چی دەرڤه که وتوو (کاری ناتهواو - بکهه - نامرازی خستنه پال)
 ب- کارای رسته که کوا (نه ستیره - دەرڤه که وتوو - هەردووکیان)
 ت- نه ستیره ناویکی (کۆى ناسراو - تاکى ناسراو - تاکى نه ناسراو)
 پ- نامراز دەرڤه که وتوو ، چونکه ناوه که (هەردووکیانه - کۆتایی پیتی بزۆینه -- يهك برگه زیاتره)

٥٠. گه زۆ نایابه کان فرۆشان

- ا- گه زۆ ناویکی (تاکى ناسراو - کۆى ناسراو - هەردووکیان)
 ب- گه زۆ نایابه کان ئهرکی (ج. بکهه - بکهه - بهرکار)
 ت- نامراز دەرڤه که وتوو ، چونکه ناوه که (هەردووکیانه - کۆتایی پیتی بزۆینه -- يهك برگه زیاتره)

٥١. مامۆستا به ریزه کان دئسۆز

- ا- به ریزه کان ئهرکی (تهواوکهه ری کار - دیارخه ری ناو - هەردووکیان)
 ب- چی لهم رسته دەرڤه که وتوو (کاری ناتهواو - نامرازی خستنه سهه - هەردووکیان)
 ت- کاری رسته دەرڤه که وتوو چونکه (نیهاد تاکه - نیهاد کۆیه - هەردووکیان)
 پ- کاری رسته که کوا (ن) -- (ه) دەرڤه که وتوو - هەردووکیان
 ج- تهواوکهه ری کاره که کامه یه (دئسۆز - ن - به ریزه کان)

۵۲. خويندنگا سەرکە وتووۋەكان خە ئاتكران و ئاھەنگيان گېرا

- ۱- ئە ئىۋان خويندنگا و سەرکە وتووۋ چى دەرئەكە وتووۋ . (ئامرازى دانە پال - كارى ناتەواو - بىكەر)
- ا- خويندنگا ناۋىكى (كۆى ناسراو - تاكى ناسراو - كۆى نە ناسراو)
- ب- خويندنگا سەرکە وتووۋەكان ئەركى (ج. بىكەر - بەركار - ديارخەرى ناو)
- ت- بۇيە ئامرازى خستە سەر دەرئەكە وتووۋ چۈنكە ناوۋەكە (ئە يەك بىرگە زياترە - يەك بىرگە يە - كۆتايى بە پىتى نەبزوۋىن) هاتووۋ .

۵۳. بايە بەھىزەكە ھەئى كرد

- ا- ئى ئە ئىۋان (با , ه) چى يە (ناوۋەبەندە - ئامرازە - نىشانە يە)
- ب- با ناۋىكى (تاكى ناسراو - كۆى ناسراو - تاكى نە ناسراو)
- ج- ئەركى (بايە بەھىزەكە) (بەركار - بىكەر - ديارخەرى ناو)

۵۴. باخچەى شار دەپازىنمەوۋە

- ا- باخچە بە چى ديارخراوۋە (كۆى ناسراو - تاكى ناسراو - ناۋىكى تاييەتى)
- ب- ئە شويىنى شار ھاوۋە ئناۋى ناديار دابنى (باخچەى كى دەپازىنمەوۋە - باخچەى خۇم دەپازىنمەوۋە - باخچەى زۆر دەپازىنمەوۋە)
- ت- ئە شويىنى شار جىناۋى خۇيى دابنى (باخچەى زۆر دەپازىنمەوۋە - باخچەى كى دەپازىنمەوۋە - باخچەى خۇم دەپازىنمەوۋە)
- پ- ئە شويىنى شار جىناۋى پىرس دابنى (باخچەى زۆر دەپازىنمەوۋە - باخچەى كى دەپازىنمەوۋە - باخچەى خۇم دەپازىنمەوۋە)

۵۵. وشەى باوك ئە رستە بەمانە ديار بىخە

- ا- بە جىناۋى ناديار بىيىتە بىكەر (باوكى فلان رويشت - باوكى فلان زىرەكە - باوكى خۇم رويشت)
- ب- بە ھاوۋە ئناۋى نىشانە بىيىتە بەشى نىھاد (ئەو باوك ه جوانە - باوكى فىسار هات - ھەردووك)
- ت- بە ھاوۋە ئناۋى ناديار بىيىتە جىگر بىكەر (باوكى خۇم رويشت - ھەندىك باوك كوژران - ھىچيان)
۵۶. كام جىناۋى سەر بە خۇ نابتە ديارخەرى ناو (ناديار - نىشانە - ھەيى)

۵۷. مامۇستاي دئسۆز بە رېزە

- ا- (دئسۆز) چ جورە ھاوۋە ئناۋىكە و چۈن پىكھاتووۋ .. (ناو + ناو - ناو + رەگ - ھاوۋە ئناو + رەگ)
- ب- ئە شويىنى دئسۆز ھاوۋە ئناۋى پىرس دابنى .. (مامۇستاي كامەتان بە رېزە - مامۇستاي ھەندىكتان بە رېزە - مامۇستاي شادىن بە رېزە)
- ت- ئە شويىنى دئسۆز ھاوۋە ئناۋى ناديار دابنى .. (مامۇستاي كامەتان بە رېزە ؟ - مامۇستاي ھەندىكتان بە رېزە - مامۇستاي شادىن بە رېزە)
- پ- ئە شويىنى دئسۆز ناۋى تاييەتى دابنى .. (مامۇستاي كامەتان بە رېزە ؟ - مامۇستاي ھەندىكتان بە رېزە - مامۇستاي شادىن بە رېزە)

۵۸. مامۇستاي بەرپىزم خۇشەدوئىت

- ا- (بەرپىز) نەركى چىيە (ديارخەرى ناوہ - ديارخەرى كارہ - تەواوگەرى كارہ)
ب- (بەرپىز) چىيە (ھاوہ ئناوى چۆنبيە تىيە - ھاوہ ئناوى ناديار - جىناوى پرس)
ت- لە شويىنى بەرپىز ھاوہ ئناوى نيشانە دابنى
(نەو مامۇستايەم خۇشەدوئىت - مامۇستاي چۆنت خۇشەدوئىت ؟ - ئەمانە مامۇستايان خۇشەدوئىت)
پ- لە شويىنى بەرپىز ھاوہ ئناوى پرس دابنى
(نەو مامۇستايەم خۇشەدوئىت - مامۇستاي چۆنت خۇشەدوئىت ؟ - ئەمانە مامۇستايان خۇشەدوئىت)
ج- لە شويىنى بەرپىز جىناوى ناديار دابنى
(ئەمانە مامۇستايان خۇشەدوئىت - نەو مامۇستايەم خۇشەدوئىت - مامۇستاي فلانم خۇشەدوئىت)
ح- لە شويىنى بەرپىز جىناوى نيشانە دابنى
(نەو مامۇستايەم خۇشەدوئىت - مامۇستاي چۆنت خۇشەدوئىت ؟ - ئەمانە مامۇستايان خۇشەدوئىت)
خ- لە شويىنى بەرپىز جىناوى پرس دابنى
(مامۇستاي كىت خۇشەدوئىت - مامۇستاي چۆنت خۇشەدوئىت ؟ - ئەمانە مامۇستايان خۇشەدوئىت)

۵۹. دايكى ئەوانە دئسۆزە

- ا- دايكى ئەوانە نەركى (نيهاد بەركارہ بکەرہ)
ب- لە شويىنى ئەوانە جارېك (ھاوہ ئناوى نيشانە)
(نەو دايكە دئسۆز بوو - دايكى كچەكە دئسۆز بوو - دايكى فلان دئسۆزە)
ا- لە شويىنى ئەوانە جارېك ناويكى تاكى ناسراو
(نەو دايكە دئسۆز بوو - دايكى كچەكە دئسۆز بوو - دايكى فلان دئسۆزە)
ب- لە شويىنى ئەوانە جارېك (جىناوى نيشانە)
(دايكى فلان دئسۆزە - نەو دايكە دئسۆز بوو - دايكى كچەكە دئسۆز بوو)

۶۰. وشەى خويندكارەكان دياربخە بە

- ا- جىناوى ناديار بېيئە ديارخەرى (خويندكارەكانى فلان رۇيشت - نەو خويندكارانە زيرەكن - ھەردووكيان)
ب- بە ھاوہ ئناوى نيشانە (خويندكارەكانى فلان رۇيشت - نەو خويندكارانە زيرەكن - ھىچيان)
ج- ناويكى دەست نيشانكراو .. (نەو خويندكارانە زيرەكن - خويندكارانى نەم پۆلە زيرەكن - خويندكارەكانى فلان رۇيشت)

۶۱. ئيمە بۇ ولاتى خۇمان تىدەكۆشين

- ا- لە شويىنى خۇمان جارېك (ھاوہ ئناوى نيشانە) دابنى
(ئيمە بۇ نەم وولاتە تىدەكۆشين - ئيمە بۇ وولاتى نەو تىدەكۆشين - ئيمە بۇ وولاتى نەو تىدەكۆشين)
ب- لە شويىنى خۇمان جارېك (ھاوہ ئناوى ناديار) دابنى
(ئيمە بۇ وولاتى نەو تىدەكۆشين - ئيمە بۇ وولاتى زۆر تىدەكۆشين - ئيمە بۇ وولاتى نەو تىدەكۆشين)
ت- لە شويىنى خۇمان جارېك (جىناوى نيشانە) دابنى

- ئیمە بۆ ئەو وولاتە تێدەکۆشین - ئیمە بۆ وولاتى ئەو تێدەکۆشین - ئیمە بۆ وولاتى ئەو تێدەکۆشین (پ- ئە شۆینی خۆمان جارێک (جیناوی کەسى) دابنێ)
(ئیمە بۆ ئەم وولاتە تێدەکۆشین - ئیمە بۆ وولاتى ئەو تێدەکۆشین - ئیمە بۆ وولاتى ئەو تێدەکۆشین)

٦٢. کورى من هات

- ا- کور دیارخراوه به جیناوی (کەسى - خۆی - نیشانه)
ب- کورى من ... ئەركى (نیهاد - بکەر - بەرکار)
ت- ئە شۆینی من جیناوی خۆی دابنێ (کورێ خۆم هات - کورێ ئیمە هات - کورێ ئەو هات)
پ- (ئە شۆینی من جیناوی نادیار دابنێ) (کورێ خۆم هات - کورێ ئەو هات - کورێ فلان هات)
ج- ئە شۆینی من جیناوی نیشانه دابنێ (کورێ خۆم هات - کورێ ئەو هات - کورێ ئیمە هات)
ح- ئە شۆینی من هاوئناوی نیشانه دابنێ (ئەو کورە هات - کورێ خۆم هات - کورێ ئیمە هات)
خ- ئە شۆینی من جیناوی هەیی دابنێ (کورێ خۆم هات - کورێ هەرامە هات - کورێ ئیمە هات)

٦٣. هۆنراوەکانی ئەمانەم خۆیندەوه

- ا- ئەمانە بووئەتە دیارخەری ناویکی (کۆی ناسراو - تاکى ناسراو - هەردووکیان)
ب- هۆنراوە دیارخراوه به (جیناوی نیشانه - هاوئناوی نیشانه - هەردووکیان)
ت- هۆنراوەکانی ئەمانە ئەركى (بەرکار - تەواوەکەری بەیاریدە - دیارخەری ناوه)
پ- ئە شۆینی (ئەمانە) هاوئناوی نیشانه دابنێ بۆ کۆی دوور

- (ئەو هۆنراوانەم خۆیندەوه - ئەم هۆنراوانەم خۆیندەوه - ئەو هۆنراوەیەم خۆیندەوه)
ج- کاری رستەکە ئە رێژەى رابردووی (نزیک - دوور - تەواو) راگەیانندە
ح- چەند جۆر جیناوی کەسى دەبنە دیارخەری (هۆنراوه) (شەش - پینج - چوار)
خ- چەند جۆر جیناوی سەرەخۆ دەبنە دیارخەری (هۆنراوه) (پینج - شەش - چوار)

٦٤. باخچەى شار دەرازیئمەوه

- ا- وشەى ئەوانە شیکەرەوه ؟ (جیناوی نیشانهیە - جیناوی کەسییە - هەردووک) دیارخەرە
ب. ئە شۆینی شار جارێک (هاوئناوی نادیارە)
(باخچە زۆر دەرازیئمەوه - باخچەى کى دەرازیئمەوه ؟ - باخچەى خۆم دەرازیئمەوه)
ت. ئە شۆینی شار جارێک (جیناوی نادیارە)
(باخچەى کى دەرازیئمەوه ؟ - باخچەى خۆم دەرازیئمەوه - باخچە کابرا دەرازیئمەوه)
پ. ئە شۆینی شار جارێک (جیناوی پرس)
(باخچە زۆر دەرازیئمەوه - باخچەى کى دەرازیئمەوه ؟ - باخچەى خۆم دەرازیئمەوه)
ج. ئە شۆینی شار جارێک (هاوئناوی ژمارەیی)
(باخچەى کى دەرازیئمەوه ؟ - باخچەى خۆم دەرازیئمەوه - باخچەى دوو دەرازیئمەوه)
ح. ئە شۆینی شار جارێک (جیناوی خۆی)
(باخچە زۆر دەرازیئمەوه - باخچەى خۆم دەرازیئمەوه - باخچەى کى دەرازیئمەوه ؟)

٦٥. شاخەکانی کوردستان سەرکەشن

- ا- (ی) دواى شاخەکان چییە ؟ (نامرازی خستنه سەرە - جیناوی لکاو - نامرازی پەییوەندییە)
ب- ئە جیاتى ناوی (کوردستان) ، جیناویک بەنیشانە بۆ تاکی نزیك بەکار بێنە
(شاخەکانی ئەمە سەرکەشن - شاخەکانی ئەو سەرکەشن - شاخەکانی ئەمانە سەرکەشن)
ت- چى ئەم رسته دەرئەکەوتوو (بکەر - کاری ناتەواو - نامرازی دانە پال)
پ- کارەکە دەرئەکەوتوو چونکە (نیهاد تاکە - نیهاد کۆیە - هەردووکیان)
ج- تەواوەکەری کارەکە (هاوئەناوی چۆنییەتی - ناو - هەردووک)

٦٦. ئە رستەى (مۆبایل پەییوەندییەکانى ئیمەى ئاسانتەر کردووەتەو)

- ا- وشەى (پەییوەندییەکان) چ جۆرە جیناویک دیارخەرییەتى (کەسى - خۆی - نادیار)
ب- گرێى (پەییوەندییەکانى ئیمە) ئەرکى چییە ئە رستەکەدا (بەرکارە - بکەر - نیهاد)
ت- چ جۆرە جیناویکی سەرەخۆ دەبێتە دیارخەرى
١- جیناوی پرس ← (مۆبایل پەییوەندییەکانى کێى ئاسانتەر کردووەتەو ؟)
٢- جیناوی خۆی ← (مۆبایل پەییوەندییەکانى خۆمانى ئاسانتەر کردووەتەو)
٣- جیناوی نیشانە ← (مۆبایل پەییوەندییەکانى ئەمانەى ئاسانتەر کردووەتەو)
٤- جیناوی نادیار ← (مۆبایل پەییوەندییەکانى فەلانى ئاسانتەر کردووەتەو)

جىناوى لكاو لى دەۋرى ديارخەرى ناو

۲- لىگەل رابردوۋى تېنە پەر جىناوى لكاو دەچىتە دواى (بەركار - نىھاد - بىكەر) لى دەۋرى ديارخەرى ناو

۳- لىگەل كارى رابردوۋى تېنە پەر جىناوى لكاو لى دەۋرى ديارخەرى ناو دەچىتە دواى

(بەركار - بىكەر - جىگىرى بىكەر)

۴- لىگەل كارى رابردوۋى تېنە پەر كۆمەلەي يەكەم دەبىتە ديارخەرى ناو دەچىتە

(دواى ئامرازى پەيوەندى - دواى بىكەر - دواى بەركار)

۵- لىگەل كارى رابردوۋى تېنە پەر كۆمەلەي دوۋەم دەبىتە ديارخەرى ناو دەچىتە

(كۆتايى كار - دواى بەشى يەكەمى كار - دواى ئامراز)

۵- لىگەل كارى داخۋازى ج ل ك دەبىتە ديارخەرى ناو دەچىتە دواى

(بەركار - كارەكە - بىكەر)

۶- لىگەل كارى رانەبردوۋى تېنە پەر ج ل ك دەبىتە ديارخەرى ناو دەچىتە دواى

(بەركار - بىكەر - ئامرازى پەيوەندى)

۷- لىگەل كارى بىكەر ناديار جىناوى لكاو لى دەبىتە ديارخەرى ناو دەچىتە دواى

(بەركار - بىكەر - جىگىرى بىكەر)

۸- لىگەل رىستەي كارى ناتەواو ج ل ك دەبىتە ديارخەرى ناو دەچىتە دواى

(نىھاد - ئامرازى پەيوەندى - كارەكە)

۹- لىگەل رىستەي كارى رانەبردوۋى تېنە پەر ج ل ك ديارخەرى ناو دەچىتە دواى

(بىكەر - بەركار - ئامرازى پەيوەندى)

۱۰- نامەكەم ھات ، نامەكەم دىت

۱- م ئەركى (ديارخەرى ناو - تە.بە - بەركار)

۱۱- كارەكەم تەواوكر جەلكانم دەدزى

۱- (م) ئەركى چىيە (ديارخەرى ناو - تە.بە - بەركار)

۱۲. پارەكەت دەكەۋىت

۱- ت ئەركى (تە.بە - ديارخەرى ناو - بەركار)

ب- ئەگەر (ئى) بۇزىاد بىكەين ئەوا (ت) ئەركى دەبىتە (ديارخەرى ناو - تە.بە - بىكەر)

ت- ئەگەر رىستەكە بىكەينە رانەبردوۋ ئەوا بەم جۆرە دەنوسرىت .

(پارەكەت دەكەۋىت - پارەكەت كەۋت - پارەكەت كەۋت)

۱۳- هەواڭەكەيان گەيشت

- ا- يان نەركى (تەواوكەرى بەياريده - ديارخەرى ناو - بەركار)
 ب- ج ل ئە دەورى ديارخەرى ناو چووتە دواى (بەركار - بىكەر - نىهاد)
 ت- يان بووتە ديارخەرى ناو چووتە دواى بىكەر چونكە كارەكەمان
 (رابردووى تىنە پەر - رابردووى تىپەر - داخوای)
 پ- ئەگەر رستەكە بىكەينە رانە بردوو ، بەو شىو دەنووسرىتەو
 (هەواڭەكەيان دەگات - هەواڭەكەى پى دەگات - هەواڭەكەيان دەگەيشت)

۱۵- گوندەكەيان ناوهدان دەكەنەو

- ا- يان نەركى چى يە (ديارخەرى ناو - بىكەر - ديارخەرى ناو)
 ب- بىكەرى رستەكە جىناوى لكاو بو كەسى (دووهمى كۆ - دووهمى تاك - سى يەمى كۆ)
 ت- بىكەرى رستەكە كوا (ن - گوندەكان - هەردووکیان)
 پ- گوندەكان نەركى (بەركار - بىكەر - ديارخەرى ناو)
 ج- ئەگەر رستەكە بىكەينە رابردوو بەو شىو
 (گوندەكەيان ناوهدان كردهو - گوندەكەيان بۇ ناوهدان كردهو - هەردووکیان)
 ح- كارى رستەكە بىكەينە رابردووى تەواوى راگەيانندن بەو شىو
 (ناوهدان كردهو تەو - ناوهدان كردهو - ناوهدان كردهو)

۱۶- كارەكەت دەسپىرىت

- ا- (ت) نەركى دەبىتە (ديارخەرى ناو - تەواوكەرى بەياريده - بەركار)
 ب- كارەكە نەركى (بىكەر - بەركار - ديارخەرى ناو)
 ت- ئەگەر رستەكە بىكەينە رابردوو ، بەو شىو دەبىت
 (كارەكەتى سپارد - كارەكەت پى سپارد - كارەكەت پى دەسپىرىت)

۲۱. وانەكەمان دە گەيەنیت

- ا- نەركى (مان) دەبىتە (تە . بە - بىكەر - ديارخەرى ناو)
 ب- مان بۆيە چووتە دواى بىكەر چونكە كارەكە . (رانە بردووى تىپەر - رابردووى تىپەر - رابردووى تىنە پەر)

۲۲. دارشتەكەم بخوینەو

- ا- بىكەرى رستەكە (ه - دەرەكەوتو - هەردووکیان)
 ب- (م) نەركى (ديارخەرى ناو - تەواوكەرى بەياريده - بىكەر)
 ت- رستەكە بىكە رابردوو بەو سىو دەنووسرىتەو
 (دارشتەكەم بخوینەو - دارشتەكەم بۆت خوینەو - هەردووکیان)

۲۳. (نانەكەت خواردین)

- ا- ین بۆچى كەوتۆتە ئەو شوینە ، چونكە كارەكە .. (رابردووى تىپەر - رابردووى تىنە پەر - داخوای)
 ب- (ین) نەركى (تە . بە ... ديارخەرى ناو - بىكەر)

۲۴. هه وائەكە پى بلى ...

- ا- بکەرى رستەكە کوا (دەرئەكە وتووہ - ی - ج ل بۆکەسى سى یەمى کۆ)
 ب- ئەرکی (یان) دەبیئە (ديارخەرى ناو - تەواوکەرى بە یاریدە - بەرکار)
 ت- ئەگەر رستەكە بکەینە رابردووی دووری راگە یاندن دەبیئە
 (هه وائەكە یان ت گوت بوو - هه وائەكە ت پىیان گوت - هه وائەكە ی بلى)
 پ- رستەكە بکەینە دانانى
 (ئەوانە یە هه وائەكە یان بلین - ئەوانە یە هه وائەكە یان پى بلیت - هه ردووکیان)

۲۵. پرسیارەکانى چاپکرد

- ا- ی ئەرکی (بکەر - بەرکار - تەواوکەرى بە یاریدە)
 ب- م ئەرکی (ديارخەرى ناو - بکەر - بەرکار)
 ت- پرسیارەکان ئەرکی (تەواوکەرى بە یاریدە - بەرکار - بکەر)

۲۵. پرسیارەکانى چاپکردیت

- ا- یت ئەرکی (بکەر - تەواوکەرى بە یاریدە - ديارخەرى ناو)
 ب- پرسیارەکان ئەرکی (بەرکار - تەواوکەرى بە یاریدە - بکەر)
 ت- ئەگەر (یت) بگۆرین بۇ (ت) بەو شیوەیە دەبیئە
 (پرسیارەکانتى چاپکرد - پرسیارەکانت بۆى چاپکرد - پرسیارەکانیت چاپکرد)

۲۶. - جیناوی لکاو (ین) ئە رستە بەکاربێنە بە مەرچیک ئەرکی ديارخەرى ناو

- (نانه کەت بردین - نانه کەت دەبەین - هه ردووک)

۲۷. ئەگەر کارى داخوای تینە پەر ج ل دەجیئە کوئ ئە دەوری ديارخەرى ناو ...

- (کۆتایی کار - دواى بکەر - پيش نامراز)

۲۸. - ئەگەر کاریک رابردووی تیپەر بیئ , ديارخەرى ناو دەرناکەوئ ئەگەر جیناوی لکاو بۆکەسى

(دووم - سى یەم - یەکەم) ی تاک

۲۹. - جیناوی لکاو بۆکەسى سى یەمى تاک دەرناکەوئ ئە دەوری ديارخەرى ناو ئەگەر کارەکە

(رابردووی تیپەر - رابردووی تینە پەر - داخوای)

۳۰. جیناوی لکاو بۆکەسى سى یەمى تاک دەرناکەوئ ئە دەوری ديارخەرى ناو ئەگەر کارەکە

(رانه بردووی تیپەر داخوای - رابردووی تینە پەر - داخوای) بیئ

۳۱. جیناوی لکاو بۆکەسى سى یەمى تاک دەرناکەوئ ئە دەوری بکەر ئەگەر کارەکە

(رابردووی تینە پەر - رانه بردووی تیپەر داخوای - داخوای) بیئ

۳۲. پرسیارەکانى چاپکرد , جیناوی لکاو بۆکەسى سى یەمى تاک دەرناکەوئ ئە دەوری

- (تەواوکەرى بە یاریدە - ديارخەرى ناو - بەرکار)

۳۳. - ك ۲ دەپتە ديارخەرى ناو ئەگەر كارەكە (رانەبردووى تېپەر - رابردووى تېپەر - داخووزى)

۳۴. كەى جىناوى ئە دەورى ديارخەرى ناو بۇكەسى سى يەمى تاك دەرناكەوى

(رابردووى تېپەر - رانەبردووى تېپەر - داخووزى)

۳۵. - ئە رستەى (قە ئەمەكەم دەبات) جىناوى لكاوم دەپتە (ديارخەرى ناو. بکەر تە . بە)

۳۶. - كەى ج ل ئە دەورى ديارخەرى ناو بۇكەسى سى يەمى تاك دەردەكەوى كارەكە

(رانەبردووى تېپەر داخووزى - رابردووى تېنە پەر - داخووزى)

۳۷. - - وئاتەكەيان دەبەشكردىن ...

ا- ين نەركى (ديارخەرى ناو - بکەر - بەرکار)

ب- يان نەركى (بکەر - بەرکار - تەواوگەرى بە يارىدە)

ت- ئەگەر ين بگۆرپن بۇ (مان) دەچىتە كوى

(وئاتەكەمانى دابەشكرد - وئاتەكەمان يان دابەشكرد - هەردووكيان)

پ- وئات نەركى ئەم رستەيە (بەرکار - ديارخەرى ناو - بکەر)

۳۸. - نامەكەت وەردەگريت

ا- يت نەركى چىيە (بکەر - ديارخەرى ناو - بەرکار)

ب- ت نەركى چىيە (ديارخەرى ناو - تە . بە - بکەر)

ت- رستەكە بکەينە رابردووى تەواوى راگەيانندن

(نامەكەت وەردەگرم - نامەكەت وەرگرتووه - نامەكەى نيت وەردەگرت)

۳۹. (گەركتىيەكەى بردىن ، سوپاسى دەكەين)

a. جىناوى (ين) ئە كارى بردىن نەركى چىيە (ديارخەرى ناو - بکەر - بەرکار)

b. جىناوى (ين) ئە كارى دەكەين نەركى چىيە (بەرکار - تە . بە - بکەر - ديارخەرى ناو)

c. كارى رستەى كارى مەرج لەريژەى (نزيكى راگەيانندن - داخووزى - دوورى راگەيانندن)

d. كارى رستەى كارى وەلامى لەريژەى (داخووزى - رانەبردووى راگەيانندن - دوورى راگەيانندن)

e. ئەم رستە چى پىدەئىن (دانانى - ئاويتەى مەرجى - داخووزى - راگەيانندن)

۴۰. (نامەكەت وەردەگريت)

a. (ت) جىناوى لكاوہ بۇكەسى (دووہى تاك - دووہى كۆ - سىيەمى تاك)

b. يت جىناوى لكاوہ بۇكەسى (دووہى تاك - سىيەمى تاك - دووہى كۆ)

c. جىناوى لكاوى (ت) نەركى (ديارخەرى ناو - بکەر - بەرکار)

۲. (وئاتەكەيان ئاوەدان کردینه وه)

a. كام جىناو ديارخەرى ناو (ين - يان - هيچ)

b. كام جىناو ديارخەرى ناو نيە (ين - يان - هيچ)

٤١. نامەکه‌یان دەنێرم هه‌وائى سه‌رکه‌وتنه‌که‌یان ده‌گه‌یه‌نن

- ا- **یان** ئه‌رکی (**بکه‌ر** - **دیاره‌ری ناوه** - **دیاره‌ری ناو**)
 ب- (، ، م ، ن) ئه‌رکی (**بکه‌ر** - **ته‌به** - **به‌رکار**)

٤٢. بریا نانه‌که‌مان خواردبایت

- ا- مان جیناوی لکاوه‌ بۆ که‌سى (**یه‌که‌م** - **دووه‌م** - **سییه‌م**) ی کۆ
 ب- مان جیناوی لکاوه‌ ئه‌رکی (**بکه‌ر** - **نیهاد** - **به‌رکار**)
 ت- جیناوی لکاوی (یت) ئه‌رکی (**به‌رکار** - **دیاره‌ری ناو** - **بکه‌ر**)
 پ- رسته‌که‌ بکه‌ینه‌ راگه‌یانندن **نانه‌که‌مان** (**خواردوویته** - **خواردبوویت** - **خواردیت**)

٤٣. هاوڕێکه‌م چوو بۆ سه‌یرانگای دوکان

- ا- م ئه‌رکی (**دیاره‌ری ناو** - **ته‌واوکه‌ری به‌ یاریده** - **به‌رکار**)
 ب- سه‌یرانگای دوکان ئه‌رکی (**دیاره‌ری ناو** - **ته‌واو که‌ری به‌ یاریده** - **بکه‌ر**)
 ت- سه‌یرانگا دیاره‌خواه به‌ ناویکی (**کۆی ناسراو** - **کۆی نه‌ناسراو** - **تایبه‌تی**)
 پ- هاوڕێکه‌ ئه‌رکی (**به‌رکار** - **ته‌واوکه‌ری به‌ یاریده** - **بکه‌ر**)
 ج- سه‌یرانگای دوکان گریه‌کی ناوییه‌ ئه‌رکی (**دیاره‌ری ناوه** ... **ته‌به** ... **بکه‌ر**)

٤٤. مامۆستا که‌مان دیت بۆ سه‌یری پیشه‌نگه‌که‌

- ا- دیت کاری رابردووی (**وه‌ره** - **هات** - **رۆشت**)
 ب- کاری رسته‌که‌ بکه‌ینه‌ داخوازی ده‌بیته (**برۆ** - **وه‌ره** - **هات**)
 ت- مان ئه‌رکی (**بکه‌ر** - **به‌رکار** - **دیاره‌ری ناو**)
 پ- سه‌یری پیشانگه‌که‌ ئه‌رکی (**ته‌واو که‌ری به‌ یاریده** - **به‌رکار** - **بکه‌ر**)

٤٥. کتییخانه‌ی شاره‌که‌مان نۆژهن ده‌که‌ نه‌وه

- ا- (کتییخانه‌ی شاره‌که‌) ئه‌رکی (**به‌رکار** - **دیاره‌ری ناو** - **بکه‌ر**)
 ب- مان ئه‌رکی (**ته‌واوکه‌ری به‌ یاریده** - **دیاره‌ری ناو** - **به‌رکار**)
 ت- ئه‌گه‌ر ئامرازی په‌یوه‌ندی زیاد بکه‌ین، مان ئه‌رکی ده‌بیته (**ته‌واوکه‌ری به‌ یاریده** - **دیاره‌ری ناو** - **بکه‌ر**)
 پ- ن له‌ کاری ده‌که‌ نه‌وه ئه‌رکی چی یه (**بکه‌ر** - **ته‌واوکه‌ری به‌ یاریده** - **دیاره‌ری ناو**)
 ج- کاری رسته‌که‌ بکه‌ رابردووی ته‌واوی راگه‌یانندن ... (**نۆژه‌نکردوه** - **نۆژه‌نکردوووته‌وه** - **نۆژه‌نکردبووه**)
 ح- ئه‌گه‌ر کاری رسته‌که‌ بکه‌ینه‌ رابردوو ، رسته‌که‌ به‌ شیوه‌ ده‌بیته

(**کتییخانه‌ی شاره‌که‌مانیان نۆژهن کردوه** - **کتییخانه‌ی شاره‌که‌یا نمان نۆژه‌نکردوه**)

٤٦. نامه‌که‌ت م گه‌یاند

- ا- ت ئه‌رکی (**دیاره‌ری ناو** - **به‌رکار** - **نیهاد**)
 ب- ب- م ئه‌رکی (**بکه‌ره** - **به‌رکاره** - **دیاره‌ری ناو**)
 ج- ئه‌گه‌ر ت بگۆڕین یت به‌وشیوه‌یه‌ ده‌بیته ... (**نامه‌که‌م گه‌یاندیت** - **نامه‌که‌میت گه‌یاند** - **نامه‌که‌یت گه‌یاندم**)

٤٧. بەيانی گۆرانییه نوێیه کهم تۆمارده کهم

- ا- م له دواى نوێ نهركى (ديارخهرى ناو - تهواوكهرى به ياريده - جيگري بكه ر)
ب- م له دواى ده كه م نهركى (بكه ر - به ركار - ديارخهرى ناو)
ت- گۆرانى ناويكى (كۆي ناسراو - تاكى ناسراو - تاكى نه ناسراو)
پ- نهركى (گۆرانى نوێ) (ديارخهرى ناو - تهواوكهرى به ياريده - بكه ر)
ج- (ه) له نيوان گۆرانى و نوێ نامرازى (په يوه ندى - خستنه سهر - ناسين) ه

٤٨. زيندانەكانمان نازاد کران

- ا- مان نهركى چى يه (به ركار - بكه ر - ديارخهرى ناو)
ب- زيندانەكانمان نهركى (جيگري بكه ر - به ركار - تهواوكهرى به ياريده)

٤٩. په يامه كه مان بگه يه نن به هاو ئاتيان

- ا- مان نهركى (ديارخهرى ناوه - تهواوكهرى به ياريده - بكه ر)
ب- جيئاوى (ن) له كۆتايى بگه يه نن چى يه (بكه ره - به ركاره - ديارخهرى ناو)
ت- كارى رسته كه له شيوازى (داخوازى - راگه يانندن - دانانى)
پ- په يامه كه مان نهركى (به ركار - ديارخهرى ناو - بكه ر)

٥٠. نامه كه م گه ياندیت

- ا- م نهركى (بكه ره - به ركاره - ديارخهرى ناو)
ب- يت نهركى (ديارخهرى ناو - به ركار - بكه ر)
ت- نه گهر نامرازى (پى) له رسته كه زياد بكه ين نه وا نهركى
١- م نهركى ده بيته (ديارخهره - بكه ره - تهواوكهرى به ياريده)
٢- يت نهركى ده بيته (تهواوكهرى به ياريده - به ركار - ديارخهر)
پ- نه گهر يت بگۆرين بۆ (ت) به وشيوه ده بيت
(نامه كه تم گه ياند - نامه كه مت گه ياند - نامه كه م گه ياندیت)

ج- رسته كه بگۆره بۆ شيوازى داخوازى , م بيته ديارخهر

- (نامه كه م بگه يه نه - نامه كه م بگه يه نيت - نامه كه ده گه يه نم)

٥١. جله كه ت بشۆ , نانه كه ت بخۆ , جله كانت له به ربكه , ده رگا كه ت دا بخه , رايه خه كه را بخه , په نجه ره كه ت دا بخه ,

سه ياره كه ت به ازۆ , جله كه ت بدروو

- ا- له هه موو رسته كان (ت) نهركى (بكه ر - به ركار - ديارخهرى ناو)
ب- له هه موو رسته كان چى ده رنه كه وتوو (بكه ر - ديارخهرى ناو - به ركار)

٥٢. (يت - ن) ده بيته ديارخهرى ناو نه گهر كاره كه

- (رابردووى تيبه ر - رانه بردووى تينه په ر - داخوازى)

۵۳. پېنوسە سەوزەكە تەم بىرد

- ا- ت نەركى چى يە (ديارخەرى ناو - بەركار - بىكەر)
 ب- م نەركى چى يە (بىكەر - ديارخەرى ناو - بەركار)
 ت- (۵) نە دواى پېنوس چى يە نامرازى (خستنه سەر - پەيوەندى - لىكەدر)
 پ- نەگەر ت بگۆرپىن بۇ يت نەوا چۆن دەنوسرەيت
 (پېنوسە سەوزەكەم بىردىت - پېنوسە سەوزەكەم بىردن - پېنوسە سەوزەكەمىت بىرد)
 ج- پېنوس ناويكى (تاكى ناسراو - تاكى نەناسراو - كۆى ناسراو)

۵۴. مىندالەكە تانى بىرد

- ا- تان نەركى (ديارخەرى ناو - تەواوكەرى بە يارىدە - بىكەر)
 ب- ي نەركى (بىكەر - بەركار - ديارخەرى)
 ت- مىندالەكە نەركى (بەركار - ديارخەرى - بىكەر)
 پ- نەگەر تان بگۆرپىن بۇ نەوا بەوشىو دەبىت
 (مىندالەكەى بىردن - مىندالەكە تان بىردن - مىندالەكە تان بىردىن)

۵۵. چىشتەكەى تان سوتاند

- ب- تان نەركى (بىكەر - بەركار - ديارخەرى ناو)
 ت- ي نەركى (ديارخەرى ناو - بىكەر - بەركار)
 پ- نەگەر ي بگۆرپىن بۇ كۆمەلەى دووم دەبىتە چى ؟
 (چىشتەكە تان سوتاند - چىشتەكەيان سوتاند - چىشتەكەى سوتاند)

۵۶. كەى جىناوى لكاو بۇكەسى سى يەمى تاك نە دەورى ديارخەرى ناو بە ديار ناكەوى كارەكە

- (رابردووى تىپەر - رانەبردووى تىپەر - داخوازى)

۵۷. دەبوو رۆمانە تازەكە تىيان چاپكرىدا

- ا- رۆمان ناويكى (تاكى ناسراو - كۆى ناسراو - لىكەدر)
 ب- ە نە دواى رۆمان نامرازى (خستنه سەر - ناسپن - لىكەدر)
 ت- نەگەر ت بگۆرپىن بۇ يت نەوا دەبىتە
 (دەبوو رۆمانە تازەكە تىيان چاپ كىردايت - دەبوو رۆمانە تازەكە تىيان چاپكرىدا - ەردووكىيان)
 پ- رستەكە بگۆرە بۇ راگەياندن
 (رۆمانە تازەكە تىيان چاپكرىدا - رۆمانە تازەكە تىيان چاپكرىدو - رۆمانە تازەكە تىيان چاپ كىرد)

۵۸. پرسىيارەكانى چاپكرىدا , مىندالەكەى گرىاند

- ج ل بۇكەسى سى يەمى تاك نە دەورى (ديارخەرى ناو - بىكەر - بەركار) ديارنەكەوتووه

۵۹. كەى جىناوى لكاو بۇكەسى سى يەمى تاك نە دەورى ديارخەرى ناو بە دياردەكەوى

- (ەردووكىيان - رانەبردووى تىپەر - داخوازى)

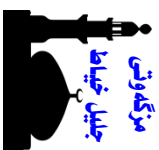
Facebook

بەيجى تاييەتلى نۇرالدېن
Photocopy-Nuraddin-2

ئامادىدىن بۇ
كارى فۇتۇكۇپى
بەتاك و كۇ (رەنگاۋ رەنگ)

نۇۋىسىيىگە نۇتۇكۇپى نۇرالدېن
0750 480 55 22 - 0750 790 55 22

چىشەنچەنەي باۋى شەھەر

مەھەللىسى ئابۇ شەھەر

شەھەرلىرى (۶۰) مەھەللىسى

شەھەرلىرى (۶۰) مەھەللىسى

شەھەرلىرى (۶۰) مەھەللىسى

شەھەرلىرى (۶۰) مەھەللىسى

شەھەرلىرى (۶۰) مەھەللىسى

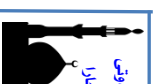
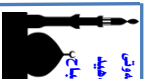
شەھەرلىرى شەھەرلىرى

شەھەرلىرى شەھەرلىرى

شەھەرلىرى شەھەرلىرى

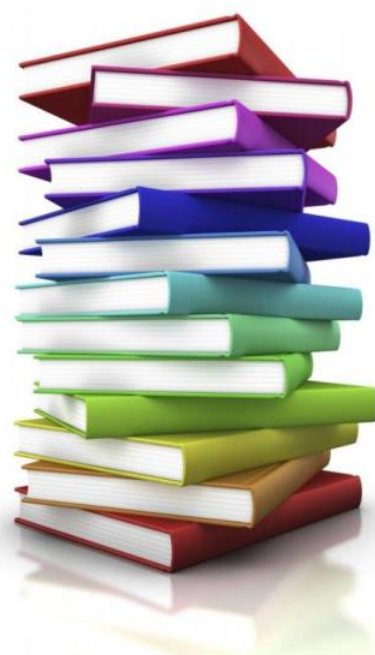
شەھەرلىرى شەھەرلىرى

شەھەرلىرى شەھەرلىرى

فۇتۇكۇپا

نور الدين²

أربيل - شورش - نهاية شارع سورجیان

ئامادەين بۇ كارى فۇتۇكۆپى بەتاك و بە كۆ (پەنگاۋ پەنگ)

وه فروښتنی پېداویستیه کانی قوتا بخانه

لەقی دووهم : هه‌وێر شو‌رش : کۆتایی شه‌قامی سورچیان ته‌نیشت ئاماده‌یی ئانالیندی کچان

لقی پیکه کم (0750 48 0 55 22) & لقی دووهم (0750 79 0 55 22)

Photocopy-Nuraddin-2

یہ پچی تائبہ تی نویسنکہی نورالدین

(سپایرول) ☐ کلاندر ☐ صاحب کو مصیبت دہ ☐ نو سین (تایپ) ☐ کہ بسی ناسنامہ (